

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

อรรณญา ฤทัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISBN 974-597-011-5

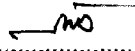
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก)

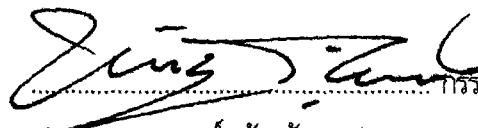
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์หทัย ดันหยง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ การสนับสนุนและได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชั้นหมาก รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ที่กรุณาให้เป็นประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม รองศาสตราจารย์หทัย ตันหยง ที่กรุณาเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิดและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องจึงทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ เหมะประสิทธิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และประสานงานการทำงานที่ดีในระหว่างศึกษาตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว ผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนบ้านหนองเตียน อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนบ้านศาลาลำดวน อาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง) ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทุกโรงเรียนที่กล่าวมาที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ รุ่นพี่ รุ่นน้องที่ได้ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดและขอขอบคุณคุณกิตติชัย สุธาสีโนบล ซึ่งเป็นผู้ที่แนะนำให้เข้ามาเรียนในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้

ที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง คือ คุณพ่อชาญศักดิ์ กับคุณแม่วิณา ฤชัย ที่ได้สนับสนุนและให้ทุนในการวิจัย พร้อมทั้งให้กำลังใจจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนประสบความสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

อรัญญา ฤชัย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน	50
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	77
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	79
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	100
สมมติฐานของการวิจัย	101

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	103
แบบแผนการวิจัย	114
วิธีดำเนินการวิจัย	115
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	116

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	122
การวิเคราะห์ข้อมูล	122
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123

5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย	126
สมมติฐานของการวิจัย	126
วิธีดำเนินการวิจัย	126
การวิเคราะห์ข้อมูล	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผล	129
ข้อเสนอแนะ	134

บรรณานุกรม	135

ภาคผนวก	147

ภาคผนวก ก	148

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	149

ภาคผนวก ข	193

แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3	194

แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู	269

ภาคผนวก ค	324

แบบทดสอบท้ายตอนของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	325

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	333

ทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน	337

ทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	346

จุดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	347

ภาคผนวก ง	350
คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	351
คุณภาพแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน	353
คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	354
คุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	356
คะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	357
คะแนนความเข้าใจในการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	361
คะแนนความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	363
คะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	365
ภาคผนวก จ	367
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	368
ภาคผนวก ช	370
ภาพแสดงบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3	371
ประวัติย่อของผู้วิจัย	376

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	82
2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	110
3 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	113
4 แสดงแบบแผนการวิจัย	114
5 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนการสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	115
6 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	123
7 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม	124
8 แสดงผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม	125
9 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	351
10 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่	352
11 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความเข้าใจในการอ่าน	353
12 แสดงค่าความเชื่อมั่นการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน	354
13 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียน ภาษาไทย	356
14 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	357
15 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่	359
16 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	361
17 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	363
18 แสดงคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	365

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงองค์ประกอบของการอ่าน	21
2 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา	55
3 แสดงกระบวนการพัฒนาทักษะทางภาษา	56
4 แสดงขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3	65
5 แสดงการจัดชั้นเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	73
6 แสดงกลไกเชื่อมโยงกันระหว่างครูกับสื่อภาษาการสอน	79
7 แสดงสาเหตุที่ต้องสร้างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา	80
8 แสดงกระบวนการใช้สื่อในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและเป็นสิ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกราชของชาติไทยที่มีความเจริญรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมและเป็นที่น่าภาคภูมิใจของคนไทยมายาวนาน ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสในที่ประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

“...ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศมีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่แข็งแรง เขาต้องพยายามหาหนทางที่จะต้องสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้...” (กรมวิชาการ. 2539 : 7-8)

จากพระราชดำรัสดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภาษาไทยนอกจากจะเป็นภาษาประจำชาติแล้วยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติด้วยกันและภาษาไทยเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม ขนบประเพณี ความงดงามทางวรรณคดีและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าซึ่งมีมาแต่โบราณกาล ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนในชาติพึงหวงแหนและรักษาความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยนี้ให้คงอยู่สืบไป

เนื่องจากภาษาไทยมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาไว้ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 7) ฉะนั้นการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงมุ่งสอนให้นักเรียนมีทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างสัมพันธ์กัน เพื่อให้ นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้ภาษาไทยเป็น

เครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสารและเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัจฉรา ชีวพันธ์. 2531 : 1)

การฝึกทักษะทางภาษานั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก ทักษะความเข้าใจทางภาษาประกอบ ด้วย การฟังและการอ่าน ส่วนทักษะการใช้ภาษา ได้แก่ การพูดและการเขียน เนื่องจากทักษะดังกล่าวมีส่วน สัมพันธ์กับการเรียนรู้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนจนสามารถใช้ภาษา เป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ความเข้าใจ ความรู้และความมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง การสื่อ ความคิดที่ทำได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นและเกินกว่าพื้นฐานประสบการณ์เดิมของเด็กคือ การอ่านและการเขียน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น การอ่านและการเขียนจึงเป็นทักษะที่ช่วยเพิ่มพูน สมรรถภาพในการสื่อความหมายและในเชิงการใช้สัญลักษณ์ที่สำคัญยิ่งนอกจากการฟังและการพูด (บันลือ พฤษะวัน. 2536 : 27) จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญของการศึกษาเล่าเรียน ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาต่างๆ มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับความสามารถในการจับใจความเรื่องที่อ่าน การเขียนบรรยายสิ่งที่อ่านได้ เขียนประยุกต์โดยใช้ ความสำคัญจากสิ่งที่เคยอ่านรวมกับความรู้สึนึกคิดของตน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2534 : 1) ส่วนทักษะ การฟังและการพูดเป็นทักษะที่ทุกคนได้ฝึกโดยธรรมชาติมาแล้วตั้งแต่เริ่มเรียนรู้ภาษา (นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 1) ดังนั้นการอ่านและการเขียนจึงเป็นทักษะที่ครูจะต้องให้ความสำคัญและหาวิธีการฝึกทักษะดังกล่าว อย่างเป็นขั้นตอนและถูกต้อง เป็นมุมกลับกันผู้ที่เขียนได้ดีก็ต้องอาศัยการอ่านมากๆ ในการหาความรู้และ ผู้ที่จะอ่านเป็นก็ต้องเข้าใจวิธีเขียนจึงจะจับจุดสำคัญได้ (ผะอบ โปษกฤษณะ. 2538 : 115)

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่าน คืออ่านข้อความต่างๆ ได้ถูกต้องและเมื่ออ่านแล้วสามารถ ตีความ จับใจความได้จะประสบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่างๆ ทุกวิชาได้ดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถ ในการอ่านน้อยและนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านดังกล่าวก็จะประสบความสำเร็จในด้านการเขียน อย่างมาก จะมีจินตนาการในทางการใช้ภาษาดี เพราะเขาได้เรียนรู้แนวทางการใช้คำต่างๆ จากสำนวนภาษา ที่เขาอ่านพบและยังเป็นเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านอีกด้วย (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2534 : 1) ดังนั้นการพัฒนา การเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรพัฒนาทักษะการอ่านควบคู่ไปกับทักษะอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะทักษะ การเขียน เนื่องจากทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันมาก ดังที่นักวิจัยชาวต่างประเทศคือ ฮัลเลทท์ (Hulet. 1986 : 847-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน โดยรวบรวมงานเขียน ของนักเรียนเกรด 3 ที่ใกล้จะจบปีการศึกษาจำนวนมากกว่า 100 ชิ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สามารถ เขียนงานได้ดีนั้นเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านที่ดีด้วย

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครู นับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่พระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูในการสอนภาษา ดังนี้

“...ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด รวมทั้งคุณธรรมความดี
ทุกอย่าง ผู้ที่เป็นครูและเป็นผู้นำทางศาสนา จึงจำเป็นต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างแตกฉาน เพื่อนำ
ไปใช้ในการสอนวิชา การอบรมศีลธรรมจรรยา ตลอดจนอธิบายหลักธรรมในศาสนาให้ได้ผลสมบูรณ์
ตามภาระรับผิดชอบของแต่ละคน ความสามารถชัดเจนในภาษานี้ยิ่งมีสูงเท่าใดก็จะอำนวยความสะดวก
ให้กว้างขวางมากขึ้นเท่านั้น...” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

2538 : 1)

จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียน เพราะนอกจากครูจะเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน
แล้วครูยังต้องมีบทบาทสำคัญและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งการ
เสริมสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทยให้แก่ นักเรียน (อัจฉรา ชีวพันธ์. 2531 : 5) เมื่อนักเรียนมีเจตคติ
ที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยแล้วก็จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น
ครูจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนในการฝึกฝน
ทักษะทางภาษา เพื่อให้ นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว

จากผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของกองวิจัย
ทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมี
คะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 52-70 ซึ่งสมรรถภาพที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะ
การอ่านจับใจความ การเขียนเรียงความ ย่อความ ตามลำดับ (พันธ์นิษฐ์ วิหคโต. 2538 : 7) และจากการ
ประเมินคุณภาพการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2539 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ 61.955 และผลการประเมิน
การเขียนวิชาภาษาไทย ได้คะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ 68.710 (สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2540
: 38) ซึ่งจากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยยังได้ผลคะแนนเฉลี่ย
ค่อนข้างต่ำและตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยก็ยังไม่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทาง
การเขียนของนักเรียนจะพบว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากนักเรียนขาดความสามารถในการอ่าน
เนื่องจากทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันโดยตรง ดังนั้นการที่จะมี
ทักษะในการเขียนดี ย่อมอาศัยการได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญ (บันลือ พฤกษ์วัน.

2535 : 1)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยยังมีปัญหาในเรื่องความเข้าใจและการใช้ภาษาซึ่ง
ประกอบด้วย ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนนั่นเอง ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวก็เนื่องมา
จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะกำหนดให้เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาแต่ก็ยังมีครูอีกจำนวนไม่น้อย

ที่มีพฤติกรรมการสอนแบบเดิมๆ คือ การยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวิธีสอนที่ครูนิยมปฏิบัติกันมาก คือวิธีการบอก อธิบายหรือบรรยาย (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2538 : 92) โดยจะเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ไม่ใช้สื่อประกอบการสอน ไม่ใช้กระบวนการกลุ่มและไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเป็นผู้ทำกิจกรรม นักเรียนจะมีหน้าที่เพียงนั่งฟังครูบรรยายเท่านั้น จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยยังมีจุดอ่อนด้านวิธีการ กระบวนการสอนและการฝึกทักษะเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางที่จะแก้ไขและส่งเสริมการจัดกิจกรรมเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจและใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะด้านทักษะการอ่านและการเขียน

ความพยายามในการคิดค้นวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการอ่านและการเขียนในวิชาภาษาไทยของนักเรียนนั้นมีอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดมา โดยการทดลองศึกษาค้นคว้าวิธีสอนแบบต่างๆ ดังเช่น วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) เป็นวิธีการสอนที่ได้มีการทดลองดำเนินการวิจัยมากกว่า 10 ปี โดยเริ่มการทดลองที่ประเทศออสเตรเลียและถูกนำมาเผยแพร่ในประเทศไทย โดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ ดร.เบรนต์ บาร์เลห์ และดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีนี้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการอ่านและเขียนเป็นอย่างดีจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยได้ผลอย่างน่าพึงพอใจ

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้พัฒนารูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญาของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ในระดับปฐมวัยถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียนเรื่องราวๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ รูปแบบที่ 2 ในระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์ในการฟัง พูด อ่านและเขียนแล้ว นักเรียนจะเริ่มฝึกเขียนเรื่องราวที่มีลักษณะหลากหลายมากยิ่งขึ้น สามารถคิดแต่งเรื่องราวได้ด้วยตนเองโดยอาศัยการเลียนแบบส่วนรูปแบบที่ 3 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ถึงระดับมัธยมศึกษาเน้นความหลากหลายของการอ่านในอรรถลักษณะภาษาต่างๆ ตามความสนใจ การจัดมวสประสบการณ์ต่างๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากสื่อต่างๆ ด้วยตนเอง เริ่มให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน มีการคิดรูปแบบการเขียนร่วมกันก่อนที่จะแยกเขียนอิสระโดยมีครูคอยแนะนำ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะมุ่งเน้นให้ครูรู้จักการแต่งเรื่อง แต่งแบบเรียนสอนเด็กได้ (หทัย ตันหยง. 2534 : 11) โดยครูสามารถผลิตสื่อการเรียนได้ด้วยตนเอง ครูจะเป็นผู้สร้างและพัฒนาบทเรียน ซึ่งเนื้อหาในบทเรียนนั้นสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์พื้นฐานของผู้เรียนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวรรณกรรมเพื่อชีวิต ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนนอกเหนือจากแบบเรียนที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป ซึ่งผู้สอนสามารถใช้เป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด เนื่องจากแบบเรียนที่ทำให้ครูเข้าใจการสอนของตนเองได้ดีที่สุด นั่นคือแบบเรียนต้นแบบที่ครูแต่งขึ้นด้วยตนเอง

สร้างสรรค์ขึ้นจากความคิดของครูที่จะใช้สอน เมื่อเกิดต้นแบบขึ้นแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากนักเรียนจะเรียนรู้จากต้นแบบ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการแต่งเรื่องด้วยตนเอง (หทัย ตันหยง. 2534 : 2) ซึ่งการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะมีกระบวนการและรูปแบบการนำเสนอในลักษณะของ อรรถลักษณะ (Genre) ของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเชิงวรรณกรรมที่เร้าใจ จูงใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา พบว่า งานวิจัยส่วนมากจะใช้รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ในการทดลองสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 และวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน การเขียน ความสนใจ ความคงทนในการจำ การระลึกในสิ่งที่อ่านและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และ รูปแบบที่ 2 แตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สุธีพร ปาละดี. 2531 ; มัลลิกา ภักดีนรงค์. 2531 ; สุธามาต สันชลไพรี. 2531 ; นันทรัตน์ ชื่นชนม์. 2531 ; สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. 2531 ; นฤมล กังวาลไกล. 2534 ; สมควร เกตุทอง. 2534 ; ชัญญู ไกรบุตร. 2534 ; มยุรี เคาระห์ดี. 2535) สำหรับในระดับมัธยมศึกษา ได้มีการวิจัยโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ทดลองสอนในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน ความคงทน ความคิดสร้างสรรค์ ความสนใจ แรงจูงใจ มนุษย์สัมพันธ์ ความรับผิดชอบและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 แตกต่างจากวิธีสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นัดดา ขจรหนี. 2530 ; กรรณิการ์ ชาติมนตรี. 2533 ; ขวัญตา จริยสถิตกุล. 2533 ; รัชนิภา ทองสุทธิ. 2533 ; รัตนา ถวิลวงษ์. 2534 ; พวงทอง วิโรจนกร. 2534 ; พรพิมล ประสงค์พร. 2535 ; นวลจันทร์ แซ่เห้น. 2538 ; พรทิพา พานิชชีวะกุล. 2538 ; อัมพร พุยศิริ. 2540) ส่วนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ได้มีการวิจัยโดยทดลองสอนในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ความรับผิดชอบและแรงจูงใจในการเขียนของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 แตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สายสุนีย์ เดิมสินสุข. 2535 ; นลินี บพิตรสุวรรณ. 2537)

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 3 รูปแบบ สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ให้ดีขึ้นได้และพบว่ามีผู้วิจัยเป็นจำนวนมากที่ได้ทดลองสอนโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ ส่วนรูปแบบที่ 3 มีผู้วิจัยจำนวนน้อยมากและพบว่ามีเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ในการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อจะแก้ไขปัญหาต่างๆ และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบผลของการสอนการอ่าน การเขียนและเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและได้สืบทอดแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีคุณภาพไว้ใช้สำหรับการสอนอ่านวิชาภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 223 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากมา 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 6 ห้องเรียน ซึ่งนักเรียนในแต่ละห้องจัดเป็นแบบคละความสามารถ แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 36 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 72 คน

3. เนื้อหา

3.1 เนื้อหาที่ใช้ในกลุ่มทดลอง เป็นเนื้อหาที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นเป็นแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยใช้ความคิดรวบยอดจากหนังสือเรียนภาษาไทยในบทที่ 3 และบทที่ 4

3.2 เนื้อหาที่ใช้ในกลุ่มควบคุม เป็นเนื้อหาในบทที่ 3 บทที่ 4 ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ทั้งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 60 คาบ คาบละ 20 นาที ทดลองวันละ 3 คาบ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมเป็นเวลา 5 สัปดาห์

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี คือ

5.1.1 วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

5.1.2 วิธีการสอนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

5.2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

5.2.3 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 (Model III) หมายถึง การสอนที่มุ่งเน้นปัจจัยป้อนและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่องเป็นบูรณาการด้วยตนเองจากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดสื่อการเรียนและการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นหลักและให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตแต่ละชุมชนของผู้เรียน ซึ่งการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศนักเรียนเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา สรุปและลำดับความ

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา

2. วิธีการสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การสอนอ่านในใจ

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา

ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ

ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง

ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

ขั้นที่ 6 การอ่านบทร้อยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

3. ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการจับใจความ แปลความ ตีความและ ขยายความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การจับใจความ หมายถึง การบอกสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

การแปลความ หมายถึง การแปลความหมายของข้อความ โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่องราว นั้น ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราว นั้นโดยเฉพาะ

การตีความ หมายถึง การจับความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนย่อยๆ ของเรื่องนั้น จนสามารถ นำมากล่าวอีกนัยหนึ่งได้

การขยายความ หมายถึง การขยายความหมายและนัยของเรื่องให้กว้างไกลออกไป โดยอาศัย ความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิม

การวัดความเข้าใจในการอ่านนี้สามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

4. ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการเขียนเรื่องตาม หัวข้อที่กำหนดให้ ซึ่งจะพิจารณาในด้านการนำเสนอรูปแบบการเขียน โครงสร้างของเรื่องชัดเจน การใช้ภาษา ถูกต้องตามหลักภาษา ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องและความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่อง ซึ่งวัดได้จาก แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

5. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ในด้านการเรียนการสอน เนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย นี้วัดได้จากแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา

จุดประสงค์กลุ่มทักษะภาษาไทย

หลักสูตรประถมศึกษากำหนดให้วิชาภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 7) โดยกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่นๆ

5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการส่งเสริมความงามในชีวิต

โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย

หลักสูตรภาษาไทยได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและกิจกรรมตามทักษะทั้ง 4 คือ การพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละทักษะอย่างชัดเจน ซึ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีเนื้อหาและกิจกรรมที่ควรทราบดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 10-12)

1. **มารยาทในการฟัง** ฝึกให้มีมารยาทในการฟังและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามมารยาทของสังคม เน้นให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นในการมีมารยาทในการฟังและฝึกฟังอย่างตั้งใจ เน้นการฝึกมารยาทการฟังในโอกาสต่างๆ โดยเสนอรูปแบบที่ถูกต้องและสามารถฝึกจนสามารถแสดงออกเป็นนิสัยส่วนตัว
2. **มารยาทในการพูด** เน้นประโยชน์และความมีมารยาทในการพูด ซึ่งเป็นมารยาทของสังคมและช่วยให้การติดต่อคนอื่นเกิดผลดี เน้นการพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ การใช้คำพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลและส่งเสริมการพูดความจริง ฝึกการรู้จักรอที่จะพูด การตั้งคำถามและตอบคำถาม การฝึกบุคลิกภาพในการพูด ฝึกการใช้ทั้งเสียงและถ้อยคำการพูดในลักษณะต่างๆ การขึ้นต้นและลงท้ายในการพูด
3. **การอภิปราย** ฝึกการอภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายเป็นคณะ
4. **ร่วมดำเนินการใช้ทักษะการพูด** หมายถึง ให้สามารถจัดการได้และพูดประเภทนั้นๆ ได้ เช่น การได้วาที สามารถร่วมมือจัดให้มีการได้วาทีได้ถูกต้องตามแบบและพูดได้วาทีได้ เป็นต้น
5. **ข้อปฏิบัติในการอ่าน การใช้และการเก็บรักษาหนังสือ** ฝึกการวางแผนทำทางในการอ่าน หนังสือที่ถูกต้อง การจับหนังสือ เปิด-ปิดหนังสือและการพลิกหนังสือที่ถูกต้อง ให้รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ฝึกการใช้สารบัญ เพื่อค้นหาเรื่องที่ต้องการได้รวดเร็ว เน้นการใช้และเก็บรักษาหนังสือและการซ่อมหนังสือ
6. **การใช้ห้องสมุด** ฝึกมารยาทในการใช้ห้องสมุด การจัดหนังสือและการรู้จักเลขหมู่หนังสือและฝึกให้รู้ข้อมูลต่างๆ ที่มีในห้องสมุด
7. **ข้อปฏิบัติในการเขียน** ฝึกวางทำทางในการเขียนและการจับดินสอให้ถูกต้อง ฝึกการวางสมุดวางมือและเคลื่อนไหวในการเขียนได้ถูกต้อง เน้นการปฏิบัติและแก้ไขข้อบกพร่องอยู่เสมอเมื่อปฏิบัติผิด
8. **หลักเกณฑ์ในการเขียน** ฝึกวิธีเขียนพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง การวางตำแหน่งตัวอักษรให้ถูกต้อง การเว้นช่องไฟให้พองามและการรักษาระดับบรรทัดในการเขียน ฝึกการเขียนตัวหนังสือไทยให้มีหัว หูไม่บอด ตัวอักษรให้โตเสมอกัน การเขียนเน้นลายมือที่อ่านง่าย เป็นระเบียบและสวยงาม ฝึกปฏิบัติและทวนซ้ำการเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์จนเป็นนิสัย

9. นิสัยการเขียนที่ดี ปลูกฝังนิสัยการเขียนที่ดีโดยให้เขียนในที่ที่เหมาะสม ไม่ขีดเขียนตามฝาผนัง โต๊ะ ม้านั่ง การเขียนในสมุดแบบฝึกหัด ฝึกเขียนให้อ่านง่าย สะอาด รู้จักขีดเส้นคั่นหน้า ทำงานเป็นระเบียบ เรียบร้อยและรวดเร็ว

10. การคัดลายมือ เน้นการคัดตัวหวัดแกมบรรจง

11. การประสมอักษร ฝึกการเขียนประสมคำด้วยพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ตามมาตรา ตัวสะกดต่างๆ และสามารถแยกคำตามลักษณะการประสมอักษรได้ การประสมอักษรเริ่มจากการนำพยัญชนะ และสระมาประสมเป็นคำที่ไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์มาประสมเป็นคำที่ไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะและสระมาประสมเป็นคำที่มีตัวสะกดต่างๆ การนำพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์มาประสมเป็นคำ มีตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดต่างๆ การเขียนคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดและคำที่มีก้านรัด

12. การเขียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เช่น การจดบันทึกความรู้หรือเรื่องราวต่างๆ การทำบัญชีคำหรือ สมุดคำศัพท์ประจำชั้นหรือส่วนตัวไว้ใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียน การทำบัญชีคำเปรียบเทียบกับคำพื้นฐานที่ใช้ในการเขียนกับคำภาษาอื่น เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะและความเข้าใจในการอ่าน ฯลฯ

13. การใช้พจนานุกรม ฝึกวิธีใช้พจนานุกรมให้ถูกต้องและรวดเร็ว และฝึกนิสัยการใช้พจนานุกรม ให้เป็นประจำในการตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนและการอ่านคำ ความหมายและการใช้คำ

14. หลักเกณฑ์ภาษา ในระดับประถมศึกษา การสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาจะไม่สอนโดยตรงแต่จะ สอนสอดแทรกในลักษณะของการใช้ภาษา ฝึกการใช้ภาษาจนผู้เรียนสามารถจับหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ การ เรียกชื่อชนิดของคำ จะเรียกโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและในขั้นสูงขึ้นจึงจะให้ผู้เรียนเรียกชื่อตามที่ใช้จริง เช่น คำนามเรียกชื่อ คำสรรพนามเรียกคำแทนชื่อ คำบุพบทเรียกคำต่อ คำสันธานเรียกคำเชื่อม เป็นต้น

จุดเน้นของกลุ่มทักษะภาษาไทย

การเรียนการสอนภาษาไทยมีจุดเน้นที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 8-9)

1. ใช้ภาษาสื่อความได้

ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สามารถนำไปใช้ในการ ติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

1.1 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถพูดออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้องและ ใช้คำในการพูดได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา อ่านออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้อง คล่องแคล่วและเขียน คำ วลี ประโยคและข้อความได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

1.2 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาสและสถานที่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้ภาษาระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกจากจะเน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลแล้วยังต้องคำนึงถึงมารยาทและบุคลิกภาพ

ที่ดีในการใช้ภาษาซึ่งจะช่วยให้การสื่อความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 มีความคิดและวิจารณ์ในการใช้ภาษา สามารถใช้ความคิดในการลำดับเหตุการณ์ คติวิเคราะห์หลักการ วิพากษ์วิจารณ์และสรุปความ พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักคิดและใช้ภาษา เพื่อการสื่อความ

2. เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย

มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนภาษาไทยและช่วยอนุรักษ์ไว้ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมดังนี้

2.1 ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทย โดยใช้ให้เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาไทยว่าการมุ่งมั่นเรียนภาษาไทยจนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีมีหลักเกณฑ์นั้นจะช่วยพัฒนาตนเองหลายด้าน นับตั้งแต่ช่วยให้มีสมรรถภาพในการสื่อความได้ดี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาการต่างๆ และการใช้ภาษาไทยได้ดีจะช่วยสร้างบุคลิกภาพ ตลอดจนเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้หลายอย่าง

2.2 เห็นความงามของภาษาไทย โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสสัมผัสหรือแว่และร้อยกรองที่มีคุณค่า มีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์ มีความอímใจ สุขใจ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชอบและความชื่นชมในการเรียนภาษาไทย รักภาษาไทย หวงแหนและอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่ตลอดไป

2.3 มีความภูมิใจในการใช้ภาษาไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนชื่นชมและยกย่องผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ภูมิใจในภาษาไทยและพยายามพัฒนาการใช้ภาษาของตน

3. มีนิสัยรักการอ่าน

ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง มีนิสัยที่ดีในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายประเภทและอ่านได้เป็นจำนวนมาก มีนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างนิสัยในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความรู้และความคิดกว้างไกล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษาได้กำหนดแนวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษา ซึ่งประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งครูผู้สอนควรจะต้องศึกษาเพิ่มเติม เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อไปดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531 : 17-18) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยว่ามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. **ความรู้** การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา จะมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ในหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อจะได้รับการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เนื่องจากการใช้ภาษานั้นเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องมีการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย ถูกต้องและเหมาะสม

2. ความคิด เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือที่จะสื่อความคิด ดังนั้นการเรียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะทางการคิดและใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการรู้จักการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและมีเหตุผล

3. ทักษะ การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มุ่งให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วทั้งในด้านการเข้าใจภาษา คือ ทักษะการฟังและการอ่าน และในด้านการใช้ภาษา คือ ทักษะการพูดและการเขียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งจึงต้องมีการฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ดังกล่าวนี้อย่างสัมพันธ์กัน

4. เจตคติ การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษามุ่งให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีและถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนเกิดเจตคติที่ดีแล้วก็จะมีความรักและความสนใจในการเรียนภาษาไทย มีความรู้สึกนิยมชมชอบในวรรณคดีไทย มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ตลอดจนเห็นคุณค่าของภาษาไทยในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ

นอกจากนี้ สุปรียา มาลากาญจน์ (2528 : 43-44) ได้เสนอแนวดำเนินการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาซึ่งน่าสนใจและสอดคล้องกับแนวดำเนินการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรดังนี้

1. ฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันกับความคิดและการใช้ภาษา โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน
2. ฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนมา ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะแนวทางให้
3. ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจและฝึกฝนการใช้ภาษาตามหลักเกณฑ์ดีกว่าการท่องจำ
4. ให้นักเรียนฝึกฝนอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยจัดกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดที่น่าสนใจและสนุกสนาน
5. สอนให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น ฝึกการฟังในชั้นเรียนแล้วให้นำหลักเกณฑ์ที่เรียนไปฟังข่าวจากวิทยุหรือโทรทัศน์ เป็นต้น
6. ฝึกให้นักเรียนมีนิสัยชอบสะสม รวบรวมสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับภาษาที่นักเรียนสามารถทำได้ เช่น บทหรือกรอนที่ไพเราะ คำคม สำนวนโวหาร สุภาษิต ที่นักเรียนชอบ
7. เมื่อนักเรียนมีข้อบกพร่อง ต้องสำรวจข้อบกพร่องหาสาเหตุ เพื่อจัดสอนซ่อมเสริมได้ทันที่
8. ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านต่างๆ เช่น ลายมือ การพูดจา การอ่าน เพราะนักเรียนมักจะเอาอย่าง เช่น ครูชอบสะสมภาพ บทหรือกรอน สุภาษิต นักเรียนชอบที่จะทำตามหรือเลียนแบบครู
9. ต้องประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนทุกระยะ ฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินผลความก้าวหน้าของตนเองให้ได้ด้วย
10. การสอนภาษาไทยจะต้องไม่จำกัดแคบอยู่เฉพาะในคาบเวลาของภาษาไทยเท่านั้น ควรสอนให้สัมพันธ์กับทุกกลุ่มวิชา นักเรียนยังมีโอกาสฝึกฝนมากเท่าไรก็สามารถจะเรียนรู้วิชาอื่นๆ ได้ดีและรวดเร็วมากเท่านั้น

หลักจิตวิทยาที่ครูควรนำมาใช้ในการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 35-38) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและควรจัดไว้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างบรรยากาศและสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different)

การเรียนการสอนภาษาไทยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้ว สภาพแวดล้อมของเด็กก็มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษาเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมมีทักษะในการใช้ภาษาต่างกันและมีความสามารถในการรับรู้ที่ต่างกัน การสอนภาษาควรจะมีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน การสอนโดยการแบ่งกลุ่มควรละเด็กเก่งกับเด็กอ่อนไว้ด้วยกันเพื่อให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อนและเด็กอ่อนได้ดูแบบอย่างจากเด็กเก่ง

2. ความพร้อม (Readiness)

ความพร้อม คือสภาพความเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้สึกลึกพื้นฐานและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอน ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมมีหลายประการ ได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturity) คือ ความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่างๆ ตามอายุของเขา เด็กยิ่งมีอายุมากขึ้น ความพร้อมที่จะรับรู้จะมีมากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) หมายถึง ประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ครูสอน เด็กจะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ได้เร็วขึ้น

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์กับความสนใจของเด็ก เด็กจะรับรู้ได้รวดเร็วขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ลักษณะของการเรียนรู้

เด็กจะเรียนรู้ได้นั้นเกิดจากประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม โรเบิร์ต กาเย (Robert Gagne) ได้จำแนกชนิดของการเรียนรู้ เพื่อแนะสภาวะและเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 8 ประการ คือ

3.1 การเรียนรู้จากสัญญาณ (Signal Learning) การให้สัญญาณในการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้โดยมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไขที่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตาม

3.2 การเรียนรู้จากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus Respons Learning) การเรียนจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีการตอบสนองที่เฉพาะเจาะจง

3.3 การเรียนรู้จากปฏิกิริยาตอบสนองหลายช่วง (Motor Chaining) การเรียนรู้จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไปในสถานการณ์ที่จะเร่งให้ผู้เรียนตอบสนอง โดยผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียน

3.4 การเรียนรู้จากความสัมพันธ์หลายช่วงทางภาษา (Verbal Association) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ถ้าถ้อยคำที่ใช้สัมพันธ์ต่อเนื่องกับผู้เรียน

3.5 การเรียนรู้โดยสามารถแยกแยะความแตกต่างได้ (Multiple Discrimination) การเรียนรู้จะต้องมีความเข้าใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้งตามลำดับขั้นต่างๆ ที่จะเรียนรู้จนสามารถแยกแยะความซับซ้อนได้

3.6 ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้ (Concept Learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เราจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการตอบสนอง เกิดแนวคิด หลักการแตกต่างจากสิ่งที่ปรากฏอยู่อย่างธรรมดาสามัญ

3.7 การเรียนรู้กฎเกณฑ์หรือหลักการ (Principle Learning) ลำดับของการเรียนรู้จะต้องต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน สามารถสัมพันธ์ความคิดรวบยอดหลายความคิดรวบยอดเข้าด้วยกันและสามารถแยกแยะ จำแนก สรุปเป็นหลักการและกฎเกณฑ์ในสิ่งที่เรียนรู้ออกมาได้

3.8 การแก้ปัญหา (Problem Solving) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการเบื้องต้นเป็นพื้นฐานที่เข้าใจ อันจะเป็นทางนำไปสู่กระบวนการคิดใหม่ๆ เกิดการคิด สามารถนำกฎเกณฑ์หรือหลักการนำไปใช้คิดอย่างสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาได้

4. เป้าหมายของการเรียนรู้ (Purposeful Learning)

ครูควรตั้งเป้าหมายก่อนทำการสอน เพื่อที่จะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการกระตุ้นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนรู้ว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนว่าเรียนเพื่ออะไร จะได้ประโยชน์อย่างไร ดังนั้นครูผู้สอนต้องตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ในแต่ละบทเรียนหรือวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่งก็คือ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายการเรียนในแต่ละบทเรียน

5. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise)

การฝึกหัดบ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลเร็วยิ่งขึ้น ซึ่ง ธอร์นไดค์ (Thorndike) ให้ความเห็นว่าการทบทวนซ้ำๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การฝึกฝนจะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษา การเรียนการอ่านต่างๆ ถ้าทำได้บ่อยๆ ความชำนาญจะเกิดขึ้น เขียนคำผิดน้อยลง ออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

6. การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing)

การที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองก็จะเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เพราะมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ

7. กฎแห่งผล (Law of Effect)

ธอร์นไดค์ (Thorndike) กล่าวว่า “ผลแห่งปฏิกิริยาตอบสนองใดเป็นที่พอใจ บุคคลย่อมกระทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีกแต่ผลของปฏิกิริยาใดไม่เป็นที่พอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำปฏิกิริยานั้นซ้ำอีก”

การเรียนการสอนภาษาไทยก็เช่นกัน ถ้าครูจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดความพอใจในการเรียน การให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เห็นทั้งข้อดีและข้อด้อยของตนเอง ย่อมเกิดกำลังใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองและแสวงหาวิธีทางที่ถูกต้องในทางภาษาต่อไปและควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจผลงานของตนเอง เพื่อให้นักเรียนทราบผลของการฝึกหัดหรือการเรียนของตนโดยเร็วแล้วยังทำให้เกิดความภูมิใจอีกว่านักเรียนมีส่วนในการค้นพบข้อถูกต้องและข้อคิดด้วยตนเอง การสอนโดยจัดกิจกรรม เพื่อให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นเพียงผู้แนะนำ

8. กฎแห่งการนำไปใช้ (Law of Use and Disuse)

การเรียนรู้จะเกิดผลดีเมื่อนำความรู้ที่นำไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะความแม่นยำในเนื้อหาวิชาขึ้นอยู่กับฝึกฝนและการนำไปใช้ การจัดการเรียนการสอนควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนบ่อยๆ เพราะเมื่อนักเรียนได้ฝึกฝนบ่อยๆ จะเกิดความคล่องแคล่วหรือเกิดทักษะ

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of Motivation)

การเรียนการสอนภาษาไทยจะให้ได้ผลดีต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นสำคัญ แรงจูงใจที่สำคัญจะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น บุคลิกภาพของครู วิธีการสอน เป็นต้น

10. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement)

การเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ ที่ตนทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย ซึ่งการเสริมกำลังใจทำได้โดย การให้คำชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและให้การสนับสนุนเมื่อนักเรียนมีความสามารถ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา

ทัศนีย์ คุุณเมธี (2539 : 32-34) ได้สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประการที่สำคัญในการสอนดังนี้

1. ในช่วงแรกของการสอนภาษาไทย ครูควรสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยเสียก่อน โดยการพูดคุยกับเด็กให้เขาเห็นความสำคัญของภาษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ผู้สอนยังไม่ควรเริ่มสอนเนื้อหาแต่ควรสร้างแรงจูงใจให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีความประทับใจในตัวผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้การสอนในช่วงต่อไปดำเนินไปได้ด้วยดี
2. เด็กในวัยประถมศึกษาจะมีอายุประมาณ 6-11 ปีนั้น จะมีช่วงความสนใจสั้น ชอบการเคลื่อนไหว การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยจึงควรให้เด็กได้เคลื่อนไหวได้แสดงออกตามธรรมชาติของเด็ก
3. เด็กในวัยประถมศึกษาชอบการแข่งขัน จึงควรจัดกิจกรรมให้มีการแข่งขันกันบ้างระหว่างกลุ่ม โดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งเด็กเก่ง ปานกลางและอ่อนลงละกันไป
4. ผู้สอนควรทำความรู้จักกับเด็กแต่ละคนให้เร็วที่สุด ควรจำชื่อของผู้เรียนให้ได้ทุกคน พยายามส่งเสริมให้เขาได้แสดงออกตามความสามารถซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น

5. ในการสอนเนื้อหาใหม่ ผู้สอนควรเรียกเด็กเก่งตอบก่อน เพื่อให้เด็กอ่อนได้มีโอกาสคิดทบทวนจนเกิดความมั่นใจและอยากตอบคำถามบ้าง
6. ในการเรียกให้เด็กตอบคำถามหรือเข้าร่วมกิจกรรม ผู้สอนไม่ควรเจาะจงเรียกแต่เด็กอ่อนและละเลยเด็กเก่งหรือเรียกเฉพาะเด็กเก่ง ควรเรียกให้ทั่วถึง
7. ในกรณีที่เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร ผู้สอนควรใช้คำพูดที่ให้กำลังใจ เช่น “เอาไว้ครั้งหน้าพยายามใหม่”
8. ผู้สอนควรให้การเสริมแรงเด็กทุกโอกาสเมื่อเด็กทำอะไรสำเร็จ หลีกเลี่ยงการลงโทษ หากไม่จำเป็นจริงๆ คำชมเชยจะช่วยให้เด็กเกิดความภูมิใจในตนเองและเกิดความรู้สึกลอยlakเรียนวิชาภาษาไทย
9. ผู้สอนภาษาไทยต้องเข้าใจเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม อย่าแสดงความเบื่อหน่ายเด็กอ่อน แต่ควรให้กำลังใจเขามากเป็นพิเศษ
10. กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแต่ละกิจกรรมไม่ควรใช้เวลาเกิน 15 นาที เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและหมดความสนใจ

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักสูตรภาษาไทยกำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เห็นคุณค่าของภาษาไทยและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงที่จะทำให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ โดยครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จิตวิทยาการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องนำความรู้หลักการต่างๆ เหล่านี้วางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิด ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (ประเทิน มหาจันทร์. 2530 : 13 ; สนิท ตั้งทวี. 2538 : มโนทัศน์นำทาง ; ศรีรัตน์ เจริญสันจันทร์. 2538 : 2 ; พันธุ์ทิพา ทราบเลิศบุญ. 2539 : 45 ; นพดล จันทรเพ็ญ. 2539 : 73)

นอกจากนั้นยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่านที่ให้ความหมายของการอ่านในลักษณะต่างๆ กันดังนี้

สุทนต์ เกลียวทรัพย์ (2531 : 5) และวนิดา บำรุงไทยและคนอื่นๆ (2533 : 34) ได้ให้ความหมายของการอ่านที่คล้ายคลึงกัน สรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษร

หรือสัญลักษณ์อื่นที่ใช้แทนความคิดของผู้เขียน โดยเริ่มจากการรับรู้ค่า การเข้าใจความหมายตามตัวอักษร การตีความหรือการมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งการอ่านจะเข้าใจได้ดีนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

กาญจนา วิชญปกรณ์ (2533 : 3) กล่าวว่า การอ่าน คือ การที่ผู้อ่านรับสารที่ผู้เขียนต้องการแสดงผ่านสื่อออกมา โดยได้เลือกสรรประเภทของงานให้ตรงกับเป้าหมายในการอ่านของตน

บันลือ พุกกะวัน (2538 : 2) ได้จำแนกความหมายของการอ่านเป็นหลายนัยดังนี้

1. การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

2. การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยคทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน

3. การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน

นอกจากนี้ วอล์คเกอร์ (Walker, 1992) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการทำปฏิสัมพันธ์ของผู้อ่าน ระหว่างแหล่งข้อมูล (ตัวอักษร) การรับรู้ความหมาย การตีความและการนำคำอธิบายนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จากความหมายของการอ่านดังที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึงกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำหรือความเข้าใจจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิดแล้วสามารถนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ความสำคัญของการอ่าน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่ง จินตนา ไบกาชยี่ (2534 : 58) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่ต้องมีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านดังนี้

บันลือ พงกษะวัน (2538 : 10-11) กล่าวว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษาแล้ว การอ่านยังมีความสำคัญและจำเป็นอีกมากมายดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. เด็กที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ
3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง
4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต
5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง
6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนในด้านการเมือง

การปกครอง

7. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน และพัฒนาด้านจิตใจอีกด้วย

8. การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถพัฒนาตนเองและอาชีพของตนได้

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 1) ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้่านทุกคน นอกจากนี้ เสริมศรี ทอทิมาวรกุล (2539 : 348) ได้กล่าวว่า นอกจากการอ่านจะเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในด้านอื่นๆ อีกดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่นๆ ทั้งนี้เพราะต้องการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ

2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล

3. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เป็นผู้ที่สำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารความรู้ในการปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ

4. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจร่วมกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

5. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยสู่รุ่นหลังๆ ต่อไป

6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้และมีประสบการณ์กว้างขวาง

นับว่าการอ่านมีความสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวันของคนเรา เนื่องจากเราใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพิ่มพูนประสบการณ์ของตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนเนื่องจากการอ่านเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่สำคัญ นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทักษะการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการอ่าน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

สนิท ตั้งทวี (2538 : 279) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่างๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

นพดล จันทรพิชญ์ (2539 : 74-75) กล่าวว่า การอ่านหนังสือต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านและจุดมุ่งหมายในการอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
3. อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ
4. อ่านเพื่อฝึกทักษะในการอ่านออกเสียง

ส่วน สมพร มนต์สูตร แพร่งพิพัฒน์ (2534 : 9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านเหมือนกับ นพดล จันทรพิชญ์ ในด้านการอ่านเพื่อหาความรู้และเพื่อความบันเทิง แต่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านเพิ่มเติม คือ การอ่านเพื่อหาความคิดแปลกใหม่และเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

ขวัญดี อัตวาวุฒิชัยและคนอื่นๆ (2538 : 19-20) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่าน 4 ประการ ดังนี้

1. อ่านเพื่อการเขียน
2. อ่านเพื่อหาคำตอบ
3. อ่านเพื่อปฏิบัติตาม
4. อ่านเพื่อสะสมความรู้

นอกจากนี้ เกรลเล็ท (Grelet. 1994 : 4) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

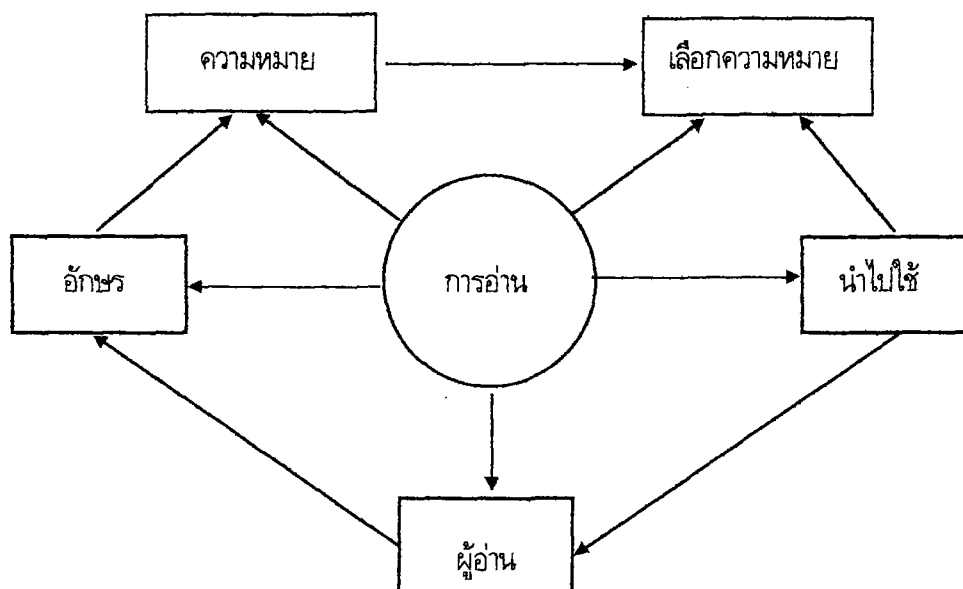
1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
2. การอ่านเพื่อหาความรู้จากข้อมูลต่างๆ

ส่วน วอลเลส (Wallace. 1992 : 6-7) ได้กล่าวเพิ่มเติมจากที่กล่าวมา คือ การอ่านเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม

จากจุดมุ่งหมายการอ่านดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ อ่านเพื่อความรู้และอ่านเพื่อความบันเทิง ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จในการอ่านและสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้อ่านจะต้องทราบว่าตนเองอ่านเพื่ออะไรและเมื่ออ่านแล้วได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

องค์ประกอบสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ โดยที่ผู้อ่านจะต้องเก็บสาระสำคัญ เก็บความคิด เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสนิท ดังทวี ได้แสดงองค์ประกอบของการอ่านดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงองค์ประกอบของการอ่าน

(สนิท ดังทวี. 2538 : 281)

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน (สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์. 2531 : 12 ; สมพร มนต์สูตร แห่งพิพัฒน์. 2534 : 9-10 ; มาลินี ชาญศิลป์. 2539 : 102-103) สรุปได้ดังนี้

1. ผู้อ่าน เป็นองค์ประกอบแรกของการอ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
2. ตัวอักษร หรือสาร ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้ว อ่านไม่ออกหรืออ่านได้ แต่ไม่เข้าใจ

ความหมายของตัวอักษรก็นับว่าการอ่านนั้นไม่สัมฤทธิ์ผล

3. ความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจน สามารถเข้าใจความหมายของตัวอักษร ก็จะถือว่าเป็นการอ่าน แต่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะมีเพียงทักษะทางด้านความเข้าใจศัพท์

4. เลือกความหมาย ผู้อ่านจะต้องสามารถเลือกความหมายที่ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อสารได้อย่างถูกต้องจะถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ เพราะมีทักษะด้านความเข้าใจเนื้อเรื่องและความคิดเชิงวิจารณ์เพิ่มขึ้น

5. การนำไปใช้ การอ่านที่มีความสมบูรณ์ที่สุดก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง คือผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษร สามารถเลือกหาความหมายที่ดีและถูกต้องที่สุดและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันแก่ตนเองและสังคมต่อไป

จากองค์ประกอบของการอ่านดังกล่าว วิพสุ โสภวงศ์และคนอื่นๆ (2539 : 119) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านที่น่าสนใจและแตกต่างไปจากที่กล่าวมาแล้วดังนี้

การอ่านประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ผู้เขียน เป็นผู้ส่งสารหรือเรื่องราวเผยแพร่ออกไปในรูปของการเขียน พิมพ์หรือวาด เช่น หนังสือ แผ่นปลิว ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ
2. สื่อ เป็นสิ่งที่ผู้เขียนใช้เป็นเครื่องมือในการนำสารหรือสาระเรื่องราวต่างๆ ไปสู่ผู้อ่านในที่นี้ ได้แก่ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่างๆ

3. สาร เป็นเรื่องราวหรือสาระที่รับรู้ได้ ในที่นี้จะต้องเป็นถ้อยคำหรือเรื่องราวที่มีการเขียนหรือพิมพ์อย่างชัดเจนออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือต่างๆ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณา เป็นต้น

4. ผู้อ่าน เป็นผู้รับสารหรือเรื่องราวที่ผู้เขียนส่งผ่านสื่อต่างๆ ด้วยวิธีการอ่าน เมื่ออ่านแล้วต้องทำความเข้าใจความหมายให้ตรงตามที่ต้องการ เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

จะเห็นได้ว่า การอ่านที่มีคุณภาพนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ คือ ผู้เขียน สารหรือตัวอักษร ผู้อ่าน ความหมาย การเลือกความหมายและการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการอ่านจะบรรลุจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ โดยสามารถอ่านแล้วเข้าใจ รู้เรื่องและเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องถึงพร้อมด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการอ่านแล้วจะพบว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้อ่านเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ไรเชกและคนอื่นๆ (Richek and others. 1996 : 11) ยังได้กล่าวเน้นไปที่ตัวครูว่าเป็นผู้มีบทบาทคอยช่วยเหลือแนะนำในการอ่าน ซึ่งผู้ที่อ่านได้ดีนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญในการอ่านดังนี้

1. ต้องรู้ว่าเรื่องที่อ่านคืออะไรและเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับหนังสือ
2. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคำศัพท์อย่างแม่นยำ
3. รู้จักการใช้คำได้อย่างคล่องแคล่ว
4. มีความเข้าใจและมีความสามารถที่จะเรียนรู้เรื่องที่อ่าน
5. เข้าใจโครงสร้างทางภาษาและรู้ความหมายของคำ
6. สามารถนำผลที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์
7. มีความเพลิดเพลินและซาบซึ้งในเรื่องที่อ่าน

กระบวนการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านดังนี้

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2532 : 60-61) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับสาร นับตั้งแต่รับรู้ข้อความที่อ่านแล้วแปลข้อความนั้นเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร กระบวนการอ่านมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การรับรู้คำ หมายถึงการรู้จักและจำรูปคำได้ อ่านออกเสียงได้
2. เข้าใจประโยคหรือสารที่อ่าน ซึ่งอาศัยการแปล การตีความหมายประกอบกับประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับคำหรือประโยคนั้นๆ
3. การตอบสนองต่อสาร เมื่อเข้าใจสารนั้นแล้ว ผู้อ่านจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสารนั้น เช่น ความรู้สึกคัดค้าน ไม่เห็นด้วยหรือความรู้สึกเพลิดเพลินต่อสิ่งที่ได้อ่าน
4. การบูรณาการความคิด เมื่อผู้อ่านผ่านกระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอนแล้ว ในขั้นสุดท้ายผู้อ่านจะสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้หรือเปลี่ยนแปลงประสบการณ์เดิมก็ได้

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธิดา โมสิกรัตน์และถนอมวงษ์ ล้ายอดมงคล (2539 : 5-8) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการอ่านมีระบบและขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักคำ การเข้าใจความหมาย การมีปฏิกิริยาต่อสารและการรวบรวมความคิด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การรู้จักคำ เป็นกระบวนการอ่านขั้นแรกที่เกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรู้จักคำและการรับรู้ความหมายของคำนั้น หากเป็นการอ่านออกเสียงผู้อ่านจะสามารถแปลรหัสตัวอักษรออกมาเป็นเสียงได้ถูกต้อง โดยทั่วไปการอ่านข้อความ คนเราจะอ่านเป็นกลุ่มคำ วลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว การรู้จักคำเป็นจำนวนมากก็จะทำให้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้มากขึ้นเช่นกัน แม้จะมีบางคำที่ไม่รู้ความหมายมาก่อน คำอื่นๆ ที่แวดล้อมคำนั้นจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้นได้ เป็นการรู้จักคำโดยอาศัยเนื้อความของคำที่แวดล้อมคำใหม่เรียกว่า การอ่านโดยอาศัยบริบท

ขั้นที่ 2 การเข้าใจความหมายของสาร เป็นกระบวนการรับสารที่มีความหมายอยู่ในถ้อยคำ วลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว แต่ละคนอาจจะเข้าใจสารไม่ตรงกัน ขึ้นอยู่กับการตีความตลอดจนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การอ่านของแต่ละคน

ขั้นที่ 3 การมีปฏิกิริยาต่อสาร เป็นกระบวนการรับสารที่เกิดขึ้นเมื่ออ่านแล้ว “คิด” คล้อยตามหรือขัดแย้งหรือแยกแยะข้อมูลและเปรียบเทียบความคิดว่าส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน การคิดในลักษณะเช่นนี้ คือการมีปฏิกิริยาต่อสาร ซึ่งมีทั้งด้านอารมณ์และความคิด ผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณตัดสินสารที่รับมาได้โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ทั้งในชีวิตและจากการอ่าน ผู้อ่านที่สามารถอ่านเข้าใจและมีปฏิกิริยาต่อสารได้จะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความคิด เป็นขั้นตอนของการตัดสิน หรือประเมินได้ว่าผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจเพียงใด สามารถจะสรุปรวบรวมความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่าน นำมาประสมประสานกับความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่ได้สะสมไว้ นอกจากนี้ยังเป็นขั้นตอนการอ่านที่ทำให้ผู้อ่านได้เปรียบเทียบสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า แล้วเลือกรับหรือจดจำสิ่งที่ต้องการ ความรู้ความคิดที่ประสมประสานกันนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ความรู้ความคิดที่ขัดแย้งได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนมากขึ้นเป็นความสนใจหรือทัศนคติใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการอ่านขั้นสุดท้าย

นอกจากนี้ กัลยา ยวนมาลัย (2539 : 12) กล่าวถึงกระบวนการที่เป็นขั้นตอนของการอ่านดังนี้

1. การมองเห็นตัวอักษรอย่างชัดเจน
2. การแปลและเข้าใจความหมายของตัวอักษรที่เห็นนั้น
3. การรู้จักตีความหมายที่ถูกต้องตรงกับผู้แต่งตั้งใจไว้
4. การนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไปใช้

จะเห็นได้ว่า กระบวนการอ่านจะเป็นไปตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการรู้จักตัวอักษร การเข้าใจความหมาย การตีความหมายและยังทำให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการผสมผสานความคิดใหม่กับประสบการณ์เดิม อันจะนำไปสู่การนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นการอ่านจะประสบความสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการดังกล่าว

วิธีการอ่าน

การอ่านจะได้ผลดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการอ่านซึ่งมีหลายวิธีที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และประเภทของหนังสือที่อ่าน ถ้าผู้อ่านใช้วิธีการที่เหมาะสมแล้วก็จะเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง กุสุมา รัชมณี (2541 : 83-85) ได้เสนอวิธีการอ่านแบบต่างๆ มีดังนี้

1. การอ่านแบบคร่าวๆ (Skimming)

การอ่านแบบคร่าวๆ คือ การอ่านเพื่อให้ได้ภาพรวมของเนื้อเรื่องตอนนั้นหรือเพื่อสำรวจเนื้อหาอย่างกว้างๆ ของหนังสือเล่มนั้นเพื่อเก็บเนื้อหาไว้เป็นข้อมูลไว้ใช้ต่อไปเป็นวิธีการอ่านอย่างรวดเร็วโดยข้ามข้อความบางตอนบ้าง แต่ต้องสามารถจับใจความสำคัญของเนื้อความตอนนั้นๆ ได้ครบถ้วน

2. การอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning)

การอ่านแบบกวาดสายตา คือ การอ่านเพื่อค้นหาเรื่องที่ผู้อ่านต้องการในขณะนั้นใช้วิธีการกวาดสายตาอย่างรวดเร็วทีละ 2-3 บรรทัด เพื่อหาสิ่งที่ต้องการโดยไม่สนใจเนื้อหาส่วนอื่นๆ เลย เป็นการอ่านแบบเจาะจงในสิ่งที่ตนต้องการอ่านเท่านั้น

3. การอ่านอย่างละเอียด (Intensive Reading)

การอ่านอย่างละเอียดเป็นการอ่านขั้นสุดท้ายหลังจากที่ผู้อ่านใช้วิธีการอ่านแบบคร่าวๆ หรือการอ่านแบบกวาดสายตาแล้วเป็นการอ่านอย่างพิถีพิถัน คืออ่านแล้วต้องตีความเนื้อหาอย่างละเอียดและระมัดระวัง การอ่านงานบางชนิดในขั้นนี้อาจต้องพินิจถึงความงามทางวรรณศิลป์ด้วย

จากวิธีการอ่านที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การอ่านแต่ละวิธีนั้นจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้อ่านในการที่จะเลือกใช้วิธีการอ่านที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการอ่านซึ่งผู้อ่านเป็นผู้กำหนด เพื่อให้การอ่านนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายและเป็นการอ่านที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ประสิทธิภาพของการอ่าน

เมื่อผู้อ่านกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านและใช้วิธีการอ่านที่เหมาะสมแล้วก็จะทำให้ผู้อ่านบรรลุจุดมุ่งหมายของการอ่าน ซึ่ง วอล์คเกอร์ (Walker, 1992 : 3) กล่าวว่า ความสำเร็จของผู้อ่านขึ้นอยู่กับกลวิธีต่อไปนี้

1. ความสำเร็จของผู้อ่านเกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่านที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่อ่านและความรู้ของผู้อ่านที่จะทำให้ทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านและรู้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร
2. ความสำเร็จของผู้อ่านต้องใช้ความรอบคอบ โดยใช้ความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่านไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เพื่อให้สามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้
3. ความสำเร็จของผู้อ่านเป็นการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน โดยการสร้างความรู้สึกผู้อ่านต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน เพื่อตรวจสอบความรู้ เปรียบเทียบและแปลความจากสิ่งที่อ่านได้
4. ความสำเร็จของผู้อ่านต้องใช้ความเชื่อมโยงของสถานการณ์เป็นจุดรวมความเข้าใจ จุดรวมหรือมุมมองเป็นการสร้างความสำเร็จในเรื่องที่อ่าน ถ้าผู้อ่านมีมุมมองในเรื่องที่อ่านก็จะสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดี

เมื่อผู้อ่านใช้กลวิธีที่ถูกต้องในการอ่านอันจะนำไปสู่การอ่านที่สัมฤทธิ์ผลนั้น กัลยา ยวนมาลัย (2539 : 20-21) ได้กล่าวเสริมว่า การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นจะทำให้เกิดผลดังนี้

1. อ่านแล้วได้เรื่องราว สามารถจับสาระสำคัญได้อย่างถูกต้อง จับใจ สามารถแยกแยะใจความสำคัญและใจความรองได้
2. อ่านแล้วสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ สรุปความ วิเคราะห์ความหมาย เข้าใจอารมณ์ ความประสงค์และเจตนาของผู้แต่งได้ สามารถสอดแทรกอารมณ์ในน้ำเสียงได้อย่างถูกต้อง
2. อ่านแล้วใช้วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล
4. อ่านแล้วได้วรรธรส สามารถแสดงความรู้สึกต่อศิลปะการประพันธ์ วิเคราะห์กลวิธีและแนวการเขียนของผู้เขียนได้
5. อ่านแล้วประเมินสิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม
6. อ่านแล้วเกิดจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื่องจากถ้อยคำเป็นสื่อของความคิด ผู้อ่านสามารถอ่านแล้วเกิดจินตภาพ (Image) หรือแนวคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ

ความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้น คือการที่ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่าน จึงนับว่าความเข้าใจในการอ่านเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการอ่าน การอ่านเรื่องใดๆ ก็ตาม ถ้าปราศจากความเข้าใจจากสิ่งที่อ่านแล้ว ก็นับว่าการอ่านนั้นยังไม่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งการอ่านจะได้ผลดีเพียงใดนั้น สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ (2531 : 5-6) กล่าวว่า อาจพิจารณาได้จากพฤติกรรม 3 ประการ คือ

1. การแปลความ คือการเข้าใจเรื่องราวเดิมตรงไปตรงมา แล้วสามารถแปลเรื่องนั้นออกเป็นคำใหม่หรือแบบใหม่ โดยไม่ผิดเจตนาเดิม
2. การตีความ คือการเข้าใจเรื่องราวลึกซึ้งยิ่งขึ้น อาจแยกแยะออกไปกว้างขวางหลายแง่หลายมุม หรือรู้เรื่องโดยตรงและเรื่องเสริมเรื่องแทรกที่ควรรู้หรือที่เกี่ยวข้องกัน
3. การขยายความ คือการนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องไปเสนอในรูปแบบขยายหรืออธิบายความเพิ่มเติมให้ลึกซึ้งกว้างไกลกว่าเรื่องราวข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในต้นเรื่องนั้นๆ

สรุปได้ว่าบุคคลที่มีความเข้าใจในการอ่านนั้น จะต้องสามารถแปลความ ตีความและขยายความจากเรื่องที่อ่านได้

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านดังนี้

ครีรตัน เจิงกลินจันทร์ (2538 : 12) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถทางสมอง ระดับของความเข้าใจในการอ่านย่อมแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการอ่านและความสามารถของผู้อ่าน ระดับความเข้าใจหรือความสามารถในการเข้าใจ มีอยู่ 3 ระดับ คือ

1. อ่านได้ คือการอ่านเอาเรื่อง การอ่านระดับนี้คือ อ่านหนังสือออก สามารถอ่านได้โดยตลอด อ่านแล้วรู้เรื่องราว เรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่ เมื่อจำเรื่องได้ก็เข้าใจเรื่องทันที

2. อ่านเป็น คือการอ่านแล้วต้องแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถ นอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่องคือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ต้องขยายความเป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3. อ่านเก่ง คือการอ่านขั้นวิจารณ์ การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถด้านสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านทั้ง 2 ระดับเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่านอีกต่อหนึ่ง เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความเข้าใจสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พฤษะวัน (2538 : 66) ที่ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ระดับต่ำ ได้แก่ การอ่านที่มุ่งให้ได้ข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะสังเกตจากคำถามที่ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหนและเมื่อไร เป็นต้น นับเป็นการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจเบื้องต้นเท่านั้น

2. ระดับที่มีความเข้าใจสูงขึ้น มุ่งให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์หาเหตุผลและสรุปเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งจะสังเกตได้จากการตั้งคำถาม เช่น ทำไม เหตุใด อย่างไร เป็นต้น นับเป็นการฝึกอ่านเพื่อให้สามารถคิดหาเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน

3. ระดับที่มีความเข้าใจสูงสุด มุ่งให้ผู้อ่านใช้ความเป็นพหุสูตร ตรวจสอบ พิสูจน์ แล้วตัดสินใจว่าสิ่งที่อ่านนั้นการเชื่อเป็นประโยชน์น่าปฏิบัติตามหรือเป็นโทษกัทธิวิธีแนวทางป้องกัน นับเป็นการสอนอ่านอย่างพินิจหรืออ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณซึ่งถือว่าเป็นขั้นสูงสุดในการใช้ความเข้าใจจากการอ่านขั้นลึกซึ้ง

ระดับของการอ่านนี้ บันลือ พฤษะวัน ได้ให้แง่คิดไว้ว่า “การสอนอ่านให้ผู้เรียนมีความเข้าใจระดับใด หรือมีมือครูผู้สอนอยู่ในระดับใดย่อมสังเกตได้จากการใช้คำถามของครู” ซึ่ง ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 156-157) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการตั้งคำถามของครูช่วยสร้างทักษะในการทำความเข้าใจในการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี คำถามของครูนอกจากจะช่วยให้เด็กสามารถนำเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดีแล้วยังช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวความคิดและการปรับปรุงความมุ่งหมายของการอ่านให้เหมาะสมกับความต้องการในการอ่านด้วย

นอกจากนี้ เป็ลียง ณ นคร (2538 : 37-38) ได้แบ่งระดับของความเข้าใจในการอ่านเป็น 4 ระดับดังนี้
ระดับแรก อ่านออกหรืออ่านแตก นับเป็นพื้นฐานของการอ่าน คือเมื่อเห็นตัวหนังสือก็อ่านออกเสียง
หรืออ่านในใจได้

ระดับสอง อ่านตรวจตรา คือการทำความรู้จักกับหนังสือที่อ่าน เป็นการอ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อไม่ต้อง
เสียเวลาอ่านตลอดเล่ม

ระดับสาม อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณหรือเรียกว่าอ่านเป็น ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจหนังสือที่อ่านได้เป็น
อย่างดีเป็นการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจและให้เกิดสติปัญญา

ระดับสี่ อ่านอย่างค้นคว้าเพื่อความรอบรู้ ผู้ที่อ่านถึงระดับนี้นับว่าเป็นผู้คงแก่เรียน อ่านหนังสือเร็ว
และสามารถพิจารณาหาข้อเท็จจริงจากหนังสือได้

นอกจากนี้ สมิท (Rubin. 1991 : 327-328 ; citing Smith. 1969 : 249-59, 291) ได้แบ่งระดับ
ของความเข้าใจในการอ่านเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นความสามารถขั้นต่ำซึ่งเป็นการตอบ
คำถามที่ง่ายๆ เกี่ยวกับความหมายของคำซึ่งผู้เรียนจะใช้ทักษะการจำข้อมูลจากหนังสือ ความเข้าใจระดับนี้
เป็นพื้นฐานของความคิดในระดับสูงต่อไป ดังนั้นครูจึงควรฝึกให้นักเรียนมีความเข้าใจในขั้นนี้ก่อน
2. การตีความ (Interpretation) เป็นระดับความเข้าใจที่สูงขึ้น คำถามที่ใช้จะไม่ใช้การถามโดยตรง
จากเนื้อความที่อ่าน ในการตอบคำถามจะต้องอาศัยการแปลความซึ่งผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการ
แก้ปัญหาและสามารถทำงานในระดับที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
3. การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading) เป็นระดับของการอ่านที่สูงขึ้นอีกเพราะ
ต้องใช้การประเมินค่าสิ่งที่อ่าน การตัดสินใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน ค่านิยมและความจริงที่ได้จากการอ่าน
เป็นความสามารถในการตัดสินใจที่ผู้อ่านรวบรวมได้จากการแปลความและประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์และ
การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการอ่าน รวมทั้งความสามารถในการแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น
สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเรื่องเพื่อผันกับความจริง
4. การอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นการใช้ระดับความคิดที่กว้างออกไป ซึ่ง
นอกเหนือไปจากการอ่านทั้ง 3 ระดับที่กล่าวมา การอ่านอย่างสร้างสรรค์นั้นผู้อ่านจะต้องพยายามที่จะค้นหา
แนวคิดจากสิ่งที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ในเนื้อหา

จะเห็นได้ว่าความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ระดับของความเข้าใจใน
การอ่านนั้นเริ่มต้นที่ความเข้าใจในระดับพื้นฐานก่อนแล้วจึงพัฒนาขึ้นตามลำดับจนถึงความเข้าใจระดับสูงสุด
และการที่จะให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในการที่จะกำหนดแนวทาง
ในการฝึกฝนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านระดับนั้นๆ อย่างแท้จริง ซึ่ง สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2529 :
40-41) ได้กล่าวว่าความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนจะอยู่ในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน เด็กแต่ละคนจะจับใจความสิ่งที่เขาอ่านแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิมของตนและความคิดอันเป็นจุดมุ่งหมายของการอ่านที่เกิดขึ้นขณะนั้น ซึ่งเด็กจะตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านที่แตกต่างกันออกไปตามความต้องการของตน และการอ่านที่ต่างจุดมุ่งหมายกันอาจอ่านด้วยความเร็วต่างกัน

2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นมากและถูกต้องเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับพิสัยของหมู่คำที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านเข้าใจได้และขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ประสบการณ์เดิมและความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านอีกด้วย

3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวที่อ่านมากน้อยต่างกันแต่ความถูกต้องนี้จะมีมากขึ้นตามลำดับจนถึงขั้นสูงสุดเมื่อเป็นผู้ใหญ่และความถูกต้องในความเข้าใจของเด็กย่อมแตกต่างกันมากน้อยตามประสบการณ์และความง่ายหรือความยากง่ายของข้อความนั้นๆ

4. ระดับความเข้าใจในการอ่าน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่น สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่านและวิธีพิเศษเฉพาะตัวผู้อ่านแต่ละคน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละคนด้วย

5. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่านต้องอาศัยความเข้าใจในคำศัพท์ ความสามารถในการนึกเห็นภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความ ชนิดของความถูกต้องและสิ่งอื่นๆ ที่ครูพิจารณาค้นพบ

การที่จะฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านแก่ผู้เรียนอย่างถูกต้อง นอกจากผู้สอนจะพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่านแล้วยังต้องคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่านของมนุษย์ 3 ประการ ดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 24-25 ; อ้างอิงมาจาก Chapman. 1987)

1. **ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม (Schema)** ของผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันได้ เนื่องจากความคิดรวบยอดของผู้มีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ดังนั้นประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมจึงเป็นหลักการสำคัญที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวคิดเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้อ่านได้มีโอกาสฝึกใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของตนมาช่วยในการอ่านรวมทั้งการใช้ทักษะภาษาต่างๆ เช่น การเขียน การฟัง การพูด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การเข้าใจความหมายของการสื่อความดีขึ้น

2. อภิปัญญา (Meta-Cognition) ความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจกระบวนการคิดของตนเองในการตีความและการแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น เนื่องจากสามารถใช้ความคิดของตนเองจากประสบการณ์มาใช้ในการจับความ แปลความ ตีความและขยายความได้ กลวิธีของการใช้อภิปัญญามีหลายหลักด้วยกัน ที่สำคัญ คือการเดาความ เพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจที่ตนประสบในขณะที่อ่านเนื้อความต่างๆ ประสบการณ์ของการใช้กลวิธีต่างๆ ด้วยตนเองของผู้เรียน ในการเดาความและการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียนจะช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น เช่น ผู้อ่านใช้บริบทเดาคำศัพท์ที่ตนไม่เข้าใจว่าจะมีความหมายอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการที่แต่ละคนใช้ในการเดา การแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลจากการอ่าน ความเข้าใจตนเองในกระบวนการที่ใช้ อันเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการอ่านของแต่ละคนได้ ข้อสำคัญผู้สอนจะใช้กลวิธีอย่างไรที่ผู้เรียนจะมีโอกาสใช้อภิปัญญาของตนมากที่สุดในการอ่าน จับใจความ ตีความ ขยายความ ฯลฯ

3. โครงสร้างของเนื้อความ (Text Structure) ผู้เขียนทุกคนย่อมมีแนวทางในการสื่อความของตน โดยเฉพาะการร่างโครงการเขียนของเขาซึ่งย่อมมีจุดประสงค์ในการสื่อความที่แตกต่างกัน โครงสร้างของเนื้อความจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้เราเข้าใจเนื้อความในการอ่านได้ดี หากเราเข้าใจการวิเคราะห์โครงสร้างของการเขียนในเนื้อความนั้นๆ และทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้ เช่น หากเราเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนว่า ผู้เขียนกำลังบอกรายละเอียดของเรื่องเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง สมมติของเราสั่งให้เราคาดเดาสายตา และคิดข้อความที่จะบอกเราว่าเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องอะไร การอ่านก็จะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและย่อมดีกว่าการอ่านโดยไม่มีความมุ่งหมาย โครงสร้างของเนื้อความจะช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายเด่นชัดขึ้นว่าต้องการหาข้อมูลอะไร กระบวนการทางความคิดย่อมจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพในการจับใจความสำคัญ แปลความ ตีความและขยายความในการอ่าน

จากหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่านดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งผู้สอนจะต้องรู้และทำความเข้าใจอันจะนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน

การที่ผู้อ่านได้อ่านข้อมูลใดๆ แล้วเกิดความเข้าใจได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้อ่าน ซึ่ง กัลยา ยานมาลัย (2539 : 31-32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านดังนี้

1. ประสบการณ์ของผู้อ่านในเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ชัดเจนและเห็นภาพพจน์ เกิดจินตนาการได้ง่าย เพราะมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาแล้ว
2. ความสามารถด้านภาษา คือความรู้ในด้านคำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนโวหารและความหมายต่างๆ การตีความ

3. ความสามารถในการคิด ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้จะต้องใช้ความสามารถในการคิด ประสิทธิภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญของการคิด การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และการมีประสบการณ์ตรง ซึ่งจะเป็นส่วนประกอบในการพัฒนาความคิด

4. ความสนใจและความเชื่อ จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความสนใจและความเข้าใจ เรามักอ่านเรื่องที่เราน่าสนใจด้วยความอยากรู้อยากเห็น

5. จุดประสงค์ในการอ่าน การอ่านอย่างมีจุดประสงค์จะทำให้ผู้อ่านสามารถมุ่งความสนใจไปสู่เนื้อเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่านได้ดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน

การสอนความเข้าใจในการอ่าน

การสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านนั้น บอสและวอห์น (Bos and Vaughn. 1994 : 175-176) ได้เสนอแนวทางในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านไว้อย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน (Before Reading) การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การช่วยให้เด็กนักเรียนได้คิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อาจมีความสัมพันธ์กับส่วนอื่นในเนื้อหา คำโครงเรื่องและโครงสร้างของเนื้อเรื่อง การให้นักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับการอ่านการให้นักเรียนเดาและการซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน

2. ขั้นระหว่างการอ่าน (During Reading) เป็นการให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามตนเองและเกิดความเข้าใจในการอ่าน

3. ขั้นหลังการอ่าน (After Reading) ใช้กิจกรรมดังนี้

3.1 การอภิปรายถึงแนวคิดของเนื้อเรื่องที่อ่านด้วยการประเมินเนื้อหาและรูปแบบการเขียน

3.2 การอภิปรายจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคำถามและความคิด

3.3 การเล่าเรื่องซ้ำอีกจะช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถสรุปและจัดระบบแนวคิดได้ว่าตนเองอ่านอะไร

แนวทางการฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Comprehension Skill)

นักจิตวิทยาและนักภาษาศาสตร์ได้ทำการวิจัยและได้แนวทางในการฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่ง โครี ซีนส์ลาบาย (2530 : 192-194) ได้รวบรวมไว้เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ของตนกับความหมายของตัวอักษรได้ (Association)

2. สามารถตีความหมายของคำทั้งโดยอรรถและโดยนัยได้ (Interpretation)

3. เข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบริบทชัดเจน ไม่ว่าคำนั้นๆ จะวางไว้ในที่ใดของประโยค

(Understand Words in Context)

4. บอกความหมายของคำศัพท์ที่เป็นหน่วยเล็กสุด จนถึงประกอบกันเข้าเป็นวลี ประโยค ย่อหน้า หรือเป็นเนื้อเรื่องที่ย่านได้ (Give Meaning)

5. จับความคิดสำคัญของเรื่องได้ (Main Idea)
6. จำรายละเอียดของเรื่องที่เกี่ยวข้องได้ (Recognize)
7. ตีความหมายรวมๆ ของเรื่องที่ย่านได้ (Organization)
8. สามารถตอบคำถามจากคำถามในบทเรียนเพื่อจับใจความได้
9. เข้าใจคำชี้แจงหรือสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆ อย่างถูกต้อง
10. สามารถตีความโวหาร ภาพพจน์ที่กวีใช้ได้ (Figurative Expression)
11. สามารถลำดับความสัมพันธ์ของข้อความที่ย่านได้
12. สามารถสรุปความ และประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้ถูกต้อง (Conclusion and Evaluation)
13. สามารถเข้าใจ และบอกได้ถึงน้ำเสียง (Tone) อารมณ์ (Mood) ของผู้แต่งได้
14. บอกวัตถุประสงค์ของผู้แต่งที่ไม่ได้เสนอไว้ตรงๆ ได้
15. สามารถนำเอาสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

นอกจากนี้การที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจดีขึ้นนั้นจะต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ ซึ่ง โมรี ซึ่นสำราญ ได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษาว่าอาจฝึกให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้ รับรู้ความหมายของคำศัพท์จากบทเรียนของเด็ก จนกว่าเด็กจะ ขยายวงศัพท์ของตนออกไปได้อย่างกว้างขวางเข้าใจเนื้อเรื่องที่ย่านและสามารถเล่าเรื่องย่อๆ ได้ นอกจากนี้เด็ก ควรได้รับการฝึกให้เรียนรู้เทคนิคการทำความเข้าใจความหมายของคำ อะไรเป็นคำมูล คำประสม เรื่องของ ระเบียบของการใช้คำที่มีปัญหา อันได้แก่ คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำลักษณนาม เป็นต้น การวางคำเข้าประโยค บอกให้รู้ว่ อะไรเป็นประโยคง่าย อะไรเป็นประโยคความรวม อะไรเป็นประโยคความซ้อน เช่นนี้ ครูผู้สอนอ่าน ย่อมใช้แบบฝึกช่วยอธิบายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะและสำคัญของภาษาของตนได้ก็จะช่วยให้เด็ก อ่านและทำความเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น

การตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน

การสอนความเข้าใจในการอ่าน ครูควรจะมีการตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนอย่าง สม่ำเสมอและในการตรวจสอบในแต่ละครั้งครูอาจใช้วิธีการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายใน การสอนการอ่านในแต่ละครั้งและแต่ละเรื่องด้วย ซึ่ง บันลือ พฤษะวัน (2533 : 12-15) ได้เสนอวิธีการ ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านมีหลายรูปแบบดังนี้

1. ให้ตอบคำถามจากเรื่องที่ย่านได้ถูกต้อง ได้แก่
 - 1.1 ถามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเรื่อง (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร)
 - 1.2 ถามโดยให้เหตุผลที่เกี่ยวข้อง (ทำไม เหตุใด เพราะอะไร อย่างไร)

- 1.3 ถามเพื่อให้ประเมินหาข้อสรุปที่จะใช้ประโยชน์ (ดี เลว ใช้ประโยชน์อย่างไร)
 2. เมื่ออ่านแล้วให้เล่าเรื่องและสรุปสาระสำคัญของเรื่องได้
 - 2.1 เล่านิทานตามที่ฟังหรืออ่าน
 - 2.2 สรุปเรื่องนิทานเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติแกตนอย่างไร
 - 2.3 ชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด (อาจสนุก เพลิดเพลิน ได้รู้เหตุการณ์ต่างๆ ฯลฯ) ฟังนิทานอ่านนิทาน หรือข้อความ นำมาคิด สรุปสาระสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับ
 - 2.4 บอกความสัมพันธ์ของคำได้ (ขึ้นเบื้องต้น เช่น เต่า-คลาน กระต่าย-กระโดด) หงุดหงิด-อารมณ์ไม่ดี ตระหนี่-จ่ายยาก ขี้เหนียว-ไม่ยอมจ่าย กตัญญู-รู้คุณท่าน ฯลฯ (ขั้นสูงขึ้น)
 - 2.5 บอกคำตรงข้าม (ขึ้นเบื้องต้น สูง-ต่ำ เตี้ย-อ้วน-ผอม เร็ว-ช้า เลว-ดี) เมตตากรุณา-ทารุณโหดร้าย กล้าตัดสินใจ-ลังเล โอบอ้อมอารี-เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์-ทุจริต ทรนง-ถ่อมตน พากเพียร-เกียจคร้าน ฯลฯ (ขั้นสูงขึ้น) ควรฝึกให้นักเรียนใช้ในรูปแบบประโยค
 - 2.6 สามารถอธิบายคำคม คำพังเพย คำสุภาษิตหรือจากตัวอย่างพฤติกรรมในตัวละครยกคำคม คำสุภาษิตได้
 - 2.7 ยกนิทานตอนใดตอนหนึ่ง แล้วให้เล่าต่อเพื่อให้เห็นเหตุผล เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องของท้องเรื่องได้ดี
 - 2.8 ถอดคำประพันธ์ตามระดับความสามารถได้ โดยเรียบเรียงด้วยคำสามัญ อ่านแล้วได้ความตรงกับคำประพันธ์ที่ถอด
 - 2.9 นำความเข้าใจจากเรื่องที่อ่านมาพยากรณ์แนวโน้มหรือต่อนิทานที่ไม่จบให้จบได้อย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือใช้ความรู้จากการอ่านมารายงาน อภิปรายหรืออ้างอิงได้
- บนสื่อ พุทธชะวัน ได้กล่าวสรุปต่อไปอีกว่า ในการตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน ควรใช้ถ้อยคำ คำศัพท์ที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ส่วนจะสอนให้เน้นหนักถึงความเข้าใจระดับใด จำต้องสอนให้ครบทั้งสามระดับ คือ ข้อเท็จจริง (เน้นมากอยู่แล้ว) วิเคราะห์หาเหตุผล (ควรเพิ่มให้มากขึ้น) และนำความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (ควรเน้นให้มากยิ่งขึ้น)
- จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านพบว่า การอ่านมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่าน องค์ประกอบของการอ่าน กระบวนการอ่าน วิธีการอ่านและแนวในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปได้ว่าการเขียนเป็นการสื่อสารหรือการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ความต้องการไปยังผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้เข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน (วิทยาดำรงเกียรติศักดิ์. 2531 : 1 ; ปรีชา หิรัญประดิษฐ์. 2532 : 68 ; เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2534 : 7 ; วรณี โสมประยูร. 2537 : 139 ; ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช. 2538 : 2 ; อัจฉิมา เกิดผล. 2538 : 74 ; กุสุมา รัชมณีและคนอื่นๆ. 2540 : 169) นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่านที่ให้ความหมายของการเขียนไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

ยมโดย เพ็ญพศ (2537 : 129) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การใช้ตัวพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ประสมกันเป็นคำมีความหมายแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจ รวมถึงการเขียนข้อความโดยการเรียบเรียงคำให้ถูกต้องตามลักษณะไวยากรณ์ไทยและการเลือกใช้สำนวนได้อย่างถูกต้อง

สนิท ตั้งทวี (2538 : มโนทัศน์นำทาง) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ความคิดและความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยใช้วิธีสัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่ นั่นก็อยู่ที่ว่าผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงไร

จากความหมายของการเขียนดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การสื่อความหมายหรือการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ความต้องการของผู้เขียนออกมาเป็นตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบ

ความสำคัญของการเขียน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงกล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนในงานฉลองครบรอบ 100 ปี ของการประถมศึกษาเพื่อปวงชน เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2527 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดังนี้

“...ด้านการเขียนก็มีความสำคัญ...เพราะจะช่วยให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยรู้จักแบ่งช่องไฟให้ดีสร้างนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและจะไปทำอย่างอื่นก็ได้ ถ้าลายมือสวยเรียบร้อยก็จะทำให้เป็นคนเรียบร้อย อย่างอื่นก็เรียบร้อยไปด้วย และมันเป็นการสร้างวินัยให้แก่เด็ก ตั้งแต่การเริ่มฝึกลายมือนั้น...มันเป็นการสร้างสมาธิในการที่จะทำอย่างอื่นได้ดี เพราะใจของคนที่จะเขียนจะจดจ่ออยู่แต่หนังสือ เส้นที่เขียนมาควบคุมมือได้ เราถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งผลพลอยได้คือจะทำให้จำข้อความที่ฝึกเขียนหรือฝึกคิดได้ ครูอาจจะเลือกข้อความที่มีประโยชน์ให้เด็กคัดจะช่วยทำให้เด็กจำได้

การฝึกจะช่วยในการฝึกกล้ามเนื้อการใช้มือ การประสานระหว่างสายตากับกล้ามเนื้อด้วย...”

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 2)

นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

สนธิ ตั้งทวี (2538 : 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิดและความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสื่อสาร ทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ความคิดให้กว้างไกลและได้รวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ความคิดและความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

นพดล จันทรพิญ (2539 : 91) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่าการเขียนมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างมากในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้สึก

นึกคิดโดยผ่านทางตัวอักษร การเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูล เป็นอาชีพที่สำคัญและการเขียนยังมีประโยชน์อีกมากมายในชีวิตประจำวันดังกล่าวแล้ว การเขียนยังเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไทยอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

ผะอบ โปะษกฤษณะ (2532 : 52-53) กล่าวว่า การเขียนมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่ออธิบาย ให้ผู้อ่านรู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการบอกเล่าให้ทราบ
2. เพื่อพรรณนา ให้ผู้อ่านได้รู้สึก ได้เห็น ได้ยิน เช่นเดียวกับผู้เขียน

3. เพื่อเปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนใจหรือเปลี่ยนท่าทีไปตามที่ผู้เขียนต้องการ
4. เพื่อเล่าให้ผู้อื่นทราบ เสมือนผู้อ่านได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง

สนธิ ตั้งทวี (2538 : 118-119) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบาย เป็นการเขียนให้ผู้อ่านทราบว่าอะไรเป็นอะไร
2. เพื่อเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบ
3. เขียนเพื่อโฆษณาจูงใจ จะต้องเขียนโดยใช้ภาษาที่น่าสนใจ มีความสละสลวย มีแง่คิด สะดุดใจ

และไม่ทับถมผู้อื่น

4. เขียนเพื่อปลุกใจ อาจเป็นในรูปของเพลง บทความ เรียงความ สารคดี
5. เพื่อสร้างจินตนาการ เช่น บทร้อยกรอง เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร
6. เพื่อล้อเลียนและเสียดสี (Satire) จะมีลักษณะการดำเนินอย่างนุ่มนวลและมีการแทรกอารมณ์ขัน

ไว้ด้วย

7. เพื่อแสดงความคิดเห็นและแนะนำ
8. เพื่อวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์ข่าว เหตุการณ์ต่างๆ
9. เพื่อวิจารณ์ เช่น วิจารณ์วรรณคดี วรรณกรรม
10. เพื่อประกาศ แจ้งความ เชิญชวน

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2531 : 3-4) กุสุมา รัชสมัยและคนอื่นๆ (2540 : 169-170) ดวงใจ

ไทยบุญ (2539 : 9-10) ได้กล่าวเพิ่มเติมจุดมุ่งหมายของการเขียน คือ เขียนเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง

การเขียนเพื่อกิจธุระ เขียนเพื่อทำข่าวและการเขียนเฉพาะกิจ

นอกจากนี้ นี้อด (Knode. 1986 : 29) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ 4 ประการดังนี้

1. การเขียนเพื่ออธิบาย เป็นการอธิบายแนวคิดของบุคคล การอธิบายคำหรือบทความ การรายงาน

ข้อเท็จจริง

2. การเขียนเพื่อสนับสนุนประเด็นสำคัญ เป็นการแสดงหลักฐาน ความคิดเห็น ข้อพิสูจน์

3. การเขียนเพื่อตัดสิน เป็นการประเมินค่า หรือตัดสินบางสิ่งบางอย่างว่าดี-เลว โดยเปรียบเทียบกับ

เกณฑ์มาตรฐาน

4. การเขียนเพื่อชักจูงใจ เป็นการเขียนเพื่อชักจูงให้คนกระทำหรือคิดเกี่ยวกับแนวทางที่แตกต่างกัน

ซึ่งเป็นการให้คำแนะนำเกี่ยวกับความคิดหรือการกระทำ

จะเห็นได้ว่าการเขียนนั้นมีจุดมุ่งหมายมากมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เขียนเองว่าต้องการที่จะเขียน

สื่อสารออกมาให้ผู้ใดอ่านโดยการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนเสียก่อนว่าตนเองต้องการเขียนเพื่ออะไร

แล้วเขียนสื่อความออกมาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายนั้นๆ เพื่อให้การเขียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการเขียน

วรณี โสมประยูร (2537 : 142) กล่าวว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้เขียน (ผู้ส่งสาร)
2. ภาษา (สาร)
3. เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร (เช่น อักษร ดินสอ สมุด)
4. ผู้อ่าน (ผู้รับสาร)

จากองค์ประกอบของการเขียนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเขียนมีองค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญ ซึ่งจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้ และการสื่อสารโดยการเขียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจของผู้เขียน ความชัดเจนของภาษา ความสมบูรณ์ของอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ทำให้เกิดสารความรู้ และประสิทธิภาพของผู้อ่าน สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านประสบความสำเร็จ คือเมื่อผู้เขียนสื่อไปยังผู้อ่านแล้วทำให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกไป

หลักการเขียน

การเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้เขียนจะต้องทราบหลักการเขียนซึ่งต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ มากมาย ได้แก่ การเลือกสรรการใช้ถ้อยคำ การเรียบเรียงถ้อยคำ การผูกประโยค การลำดับความคิด การเสนอแนวคิด สร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่ง โม่รี ชื่นสำราญ (2530 : 95-114) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการเขียนดังนี้

1. การเลือกเรื่อง (Occasion) ซึ่งต้องพิจารณาสิ่งต่างๆ ดังนี้

1.1 โอกาสของการเลือกเรื่อง การเขียนจะบรรลุผลได้ดี ผู้เขียนจะต้องเลือกเรื่องที่คุณเขียนมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี ซึ่งมีวิธีการเลือกเรื่องดังนี้

- 1.1.1 เลือกเรื่องที่สนใจ มีเนื้อหาเหมาะกับเพศและวัยของผู้อ่าน
- 1.1.2 เลือกหัวเรื่องที่ไมกว้างหรือแคบเกินไป
- 1.1.3 เลือกเรื่องที่มีเอกสารอ้างอิงเพียงพอในการศึกษาค้นคว้า
- 1.1.4 เลือกรูปแบบของการเขียนให้เหมาะกับเรื่องที่เขียน
- 1.1.5 เลือกใช้สำนวนโวหารให้เหมาะกับเรื่อง
- 1.1.6 เลือกใช้สำนวนภาษาให้เหมาะกับผู้อ่าน

1.2 ความมุ่งหมาย (Purpose) ผู้เขียนต้องศึกษาให้อ่องแท่ว่าผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไรเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนนั้นๆ และผู้เขียนจะต้องใช้วิธีเขียน โวหารหรือรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้การเขียนนั้นบรรลุตามความมุ่งหมายตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 วิเคราะห์เรื่อง การเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่องมีขั้นตอนการเขียนดังนี้

- 1.3.1 ศึกษาชื่อเรื่องว่าตนมีความรู้ ความคิดสำหรับเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด
- 1.3.2 พิจารณาว่าเรื่องที่ต้องการเขียน มีหนังสืออ้างอิงเพียงพอหรือไม่

1.3.3 สามารถให้คำจำกัดความเรื่อง (Definition) โดยใช้โวหารเชิงอธิบาย

1.3.4 สามารถจำแนกเรื่องที่เขียน (Classify the Subject) ด้วยการแยกแยะส่วนต่างๆ ของเรื่องไว้ล่วงหน้าว่าควรเขียนอะไรก่อน หลัง

1.3.5 เปรียบเทียบและหาความแตกต่าง (Comparison และ Contrast) ในเรื่องที่ได้ จำแนกแจกแจงไว้ในข้อก่อนว่ามีลักษณะใดบ้างที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงไรได้

1.3.6 หาดตัวอย่างหรือข้อมูลอื่นๆ มาอ้างอิง (Examples) เพื่อนำมาเขียนสนับสนุน ความคิดชี้ให้เห็นถึงเหตุและผลที่ได้รับจากการเปรียบเทียบในข้อที่ 5

1.3.7 มีความเข้าใจที่จะเขียนเรื่องที่กำหนดเป็นอย่างดี สามารถลำดับขั้นตอนของกระบวนการ ความคิดได้อย่างมีระเบียบจนถึงขั้นเสนอเป็นกระบวนการวิเคราะห์ได้ (Process Analysis)

1.4 วิเคราะห์ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นหลักสำคัญที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึงก่อนลงมือเขียน ดังนั้นจึงต้อง ทราบว่าผู้อ่านคือใคร เพศใด วัยไหน มีการศึกษาระดับใด การเลือกเรื่องจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ที่ ผู้อ่าน ผู้เขียนจะได้เลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารและเสนอความรู้ ความคิดให้เหมาะกับผู้อ่านด้วย

2. การจัดลำดับความคิด (Arrangement) มีหลักสำคัญ 3 ประการดังนี้

2.1 ศึกษาชื่อเรื่อง ผู้เขียนต้องศึกษาจุดสำคัญของความคิดในเรื่องนั้นๆ จนสามารถเข้าใจว่า อะไรควรเขียนก่อนและหลัง แล้วจึงเขียนลำดับความคิดเป็นโครงเรื่อง (Outline) การเขียนโครงเรื่องจะช่วย ลำดับเนื้อหาที่สำคัญของเรื่องและยังช่วยให้ผู้เขียนเขียนเรื่องนั้นได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิธีการเสนอเรื่องให้ผู้อ่านผู้เขียนมักจะกำหนดไว้เป็นโครงเรื่อง โดยมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและสรุป

2.2 ศึกษาโครงเรื่อง ศึกษาชื่อเรื่องอีกครั้งหนึ่ง โดยจัดลำดับความคิดให้เป็นลำดับตามหัวข้อ เรื่องที่กำหนดไว้ ตัดข้อความที่ไม่จำเป็นทิ้งไป

2.3 ขยายความคิด แบ่งหัวข้อต่างๆ ในโครงเรื่องที่จัดลำดับไว้แล้วให้สัมพันธ์กัน นำหัวข้อ ใหญ่มาศึกษาเนื้อความที่ต้องการจะขยายความออกไป เรียกว่าขยายความคิดและเพื่อให้ความคิดเป็น ระบบมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจะต้องแบ่งความคิดให้เป็นระบบ ระเบียบเดียวกัน (Order) เป็นหัวข้อใหญ่และ วางหัวข้อย่อยให้สัมพันธ์กัน

3. ท่วงทำนองการเขียน (Style) หมายถึง ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เขียนที่สามารถใช้สำนวน ภาษาให้เหมาะกับงานเขียน ซึ่งมีหลักการเขียน 5 ขั้นดังนี้

3.1 สามารถเลือกสรรถ้อยคำและโวหารให้เหมาะกับเรื่องที่ตนเขียน

3.2 สามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารให้เหมาะสมกับความสนใจ ความรู้ วัยและเพศของ ผู้อ่านผู้ฟังด้วย

3.3 สามารถวางคำและประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า (Paragraph) และรู้จักกลวิธีการเขียน การใช้ย่อหน้าต่างๆ ช่วยลำดับความคิดให้มีระเบียบยิ่งขึ้น

3.3 สามารถวางประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้อย่างเหมาะสม รู้จักเสนอข้อมูล ตัวอย่างต่างๆ ข้ออ้างอิง มาช่วยขยายความคิดได้ดี

3.4 สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลายๆ ย่อหน้าได้โดยให้เนื้อหาเหล่านั้นมี เอกภาพ สัมพันธภาพและการเน้น สอดคล้องกลมกลืนร่วมกันอย่างดี

4. การเลือกใช้โวหารเพื่อการเขียน เป็นการแสดงความสามารถในการเขียนในทำนองต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อความที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมาะกับชนิดของเรื่องที่ต้องการเสนอ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนรู้จักใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง โวหารที่นิยมใช้ในการเขียนแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้

4.1 บรรยายโวหาร หมายถึง โวหารที่ใช้เล่าเรื่องหรือบรรยายเรื่องโดยละเอียด ให้ความรู้แจ่มแจ้งในเรื่องนั้นๆ

4.2 พรรณนาโวหาร หมายถึง โวหารที่กล่าวพรรณนาเป็นไปด้วยความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ระดับประดิษฐ์ถ้อยคำให้เกิดจินตนาการแก่ผู้อ่าน

4.3 เทคนิควิหาร หมายถึง กระบวนการที่กล่าวชี้แจงสั่งสอนอันประกอบด้วยเหตุและผล เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นตามและเชื่อตาม

4.4 อุปมาโวหาร หมายถึง กระบวนการที่กล่าวเปรียบเทียบกับอุปมา

4.5 สาธกโวหาร หมายถึง กระบวนการที่ใช้เรื่องราวเป็นอุทาหรณ์ประกอบบทความนั้นๆ เพื่อให้ได้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น

จะเห็นได้ว่าการเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เขียนควรจะฝึกฝนตามลำดับขั้นตอนดังกล่าว โดยเริ่มจาก การเลือกเรื่องที่จะเขียน การจัดลำดับความคิด ท่วงทำนองในการเขียนและการใช้โวหารในการเขียน ซึ่งผู้เขียนควรศึกษาในเรื่องต่างๆ ให้มีความเข้าใจที่แจ่มแจ้งจึงจะสามารถเขียนเรื่องได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงใจ ไทยอุบล (2539 : 10-11) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการเขียนดังนี้

1. มีความชัดเจน ผู้เขียนจะต้องใช้คำที่มีความหมายชัดเจน ใช้ประโยคไม่คลุมเครือหรือกำกวม ผู้เขียนต้องคำนึงเสมอว่าสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องตรงกับผู้เขียนนั้น ขึ้นอยู่ที่การใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้ถ้อยคำสำนวน

2. มีความถูกต้อง ผู้เขียนต้องคำนึงถึงระเบียบของการใช้ภาษาและให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ

3. มีความกระชับ ผู้เขียนต้องรู้จักเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ รู้จักใช้สำนวนโวหาร ภาพพจน์ คำอุปมาอุปไมย สุภาษิต คำพังเพย รู้จักการรวมประโยคให้ข้อความชัดเจนและมีน้ำหนัก เพื่อให้ประโยคมีความกระชับ

4. มีความเรียบง่ายในการใช้ภาษา ผู้เขียนต้องรู้จักคำธรรมดาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ไม่ใช้คำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย

5. มีความรับผิดชอบในความถูกต้องของเนื้อหาและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล พินิจพิจารณาปัญหาด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ลึกซึ้ง มุ่งจะให้ความรู้และเจตคติที่ดีอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน

6. มีความประทับใจ ในการใช้ถ้อยคำสำนวนที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ ซึ่งเป็นผลอันเกิดจากการใช้คำที่ไพเราะ การเรียงลำดับคำในประโยค การใช้คำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ประทับใจและชวนให้ติดตามอ่าน

7. มีความไพเราะในการใช้ภาษา ผู้เขียนควรใช้ภาษาสุภาพ มีความประณีตในการใช้ภาษา ตลอดจนมีความประณีตในการเสนอเนื้อหา อ่านแล้วไม่สะดุดหรือขัดหู

นอกจากนี้ กมล การกุล (2529 : 218-219) ได้กล่าวว่า ข้อเขียนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีเอกภาพ คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งเรื่อง ไม่นำเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาแทรกโดยไม่จำเป็น

2. มีสัมพันธภาพ คือความเกี่ยวพันหรือสัมพันธ์กันโดยตลอดทั้งเรื่อง มีการเชื่อมโยงของข้อความ มีการขยายความอย่างเหมาะสม แต่ละประโยคแต่ละย่อหน้าจะต้องเกี่ยวเนื่องกันไปตามลำดับ ไม่เขียนวกไปวนมา การที่จะเขียนเรื่องให้มีสัมพันธภาพนั้นจะต้องวางโครงเรื่องและแนวทางการเขียนไว้เป็นอย่างดี

3. มีสารัตถภาพ คือมีการเน้นใจความสำคัญ เรื่องใด หรือตอนใดสำคัญต้องเขียนมาก ส่วนที่เป็นพลความเขียนแต่น้อย ไม่เขียนแบบน้ำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเทรง

4. มีความแจ่มกระจ่าง คือการใช้ถ้อยคำสำนวนให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพอย่างชัดเจน

5. มีความถูกต้อง คือเขียนอย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริง หรือสถานการณ์ที่เป็นไปได้ รวมทั้งการใช้ถ้อยคำถูกต้อง และเขียนสะกดการันต์คำต่างๆ ถูกต้องด้วย

สรุปได้ว่างานเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีเอกภาพ สัมพันธภาพและสารัตถภาพ มีความแจ่มกระจ่างในการใช้ถ้อยคำภาษาและมีความถูกต้องตามข้อเท็จจริง ดังนั้นการเขียนที่ดีผู้เขียนจึงควรฝึกฝนและเอาใจใส่อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความรู้และความชำนาญในการเลือกใช้ถ้อยคำ การเรียบเรียงประโยค จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนควรจะศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเขียนให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อให้งานเขียนนั้นประสบความสำเร็จดังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การสร้างบรรยากาศในการเขียน

การเขียนที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะอาศัยหลักการเขียนดังที่กล่าวมาแล้ว การสร้างบรรยากาศที่ดีก็นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การเขียนสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น ซึ่ง กรรณิการ์ พวงเกษม (2534 : 31) ได้เสนอแนวการสร้างบรรยากาศในการเขียนไว้ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธดี โดยแสดงความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความนิยมชมชื่นต่อข้อเสนอของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กยอมรับความคิดของเพื่อนและตั้งมาตรฐานพอที่เด็กจะสามารถไปถึงความสำเร็จได้

2. ให้เด็กได้ทำงานในห้องเรียนที่ไม่ตายตัว คือ มีการเรียนทั้งชั้นบ้าง เป็นกลุ่มบ้างและในบางครั้งก็เป็นการเรียนเฉพาะตัว

3. จัดหาวัสดุการศึกษา ได้แก่ สื่อทัศนวัสดุต่างๆ ที่จะช่วยให้เด็กเขียนได้ง่ายและสะดวก

4. สอนเพื่อที่จะพัฒนาการเขียน ให้เด็กมีเสรีภาพและความพอใจในการเขียน

5. ถ้าเด็กยังไม่สามารถเขียนเป็นเรื่องได้ ควรส่งเสริมให้เด็กเล่าเรื่องได้เสียก่อนแล้วจึงหัดเขียน

โดยครูช่วยสะกิดคำยากให้

6. ให้เด็กรวบรวมความคิดในการแสดงออกสัก 2-3 นาที สำหรับเด็กบางคนที่ไม่สามารถจะเริ่มต้นเขียนเรื่องได้ง่ายเช่นผู้อื่น

นับว่าการสร้างบรรยากาศในการสอนเขียน มีส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งศักยภาพในการเขียนของตนเองให้มากที่สุด

การสอนทักษะการเขียนในระดับประถมศึกษา

ไรเชก, ลิสต์ และเลอเนอร์ (Richek , List and Lerner. 1989 : 275-276) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการสอนเขียนสำหรับครูไว้ดังนี้

1. กระบวนการเขียนอย่างอิสระของนักเรียนเป็นกลไกของการเขียน ผู้เขียนต้องอาศัยไวยากรณ์และการสะกดคำเป็นสิ่งแรก ถ้ามีข้อผิดพลาดจะต้องหาทางแก้ไข ซึ่งนักเรียนสามารถย้อนกลับไปดูเพื่อทบทวนเนื้อหาและความชัดเจนของการเขียน

2. กระบวนการเขียนช่วยให้นักเรียนทบทวนงาน เมื่อพบข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดให้ทำเครื่องหมายไว้และให้นักเรียนกลับไปทบทวนการเขียนของตนอีกครั้ง ซึ่งอาจแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อตรวจสอบงานเขียนของแต่ละคนในกลุ่ม

3. กระบวนการเขียนเน้นความสำคัญที่ขั้นตอน ก่อนการเขียนผู้เขียนที่ดีจะต้องสำรวจและพัฒนาความคิด ซึ่งต้องอาศัยการอ่าน เพื่อช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียน ความคิดที่ก่อให้เกิดการเขียนอาจเกิดจากประสบการณ์ของผู้เขียน เรื่องที่ได้จากการอ่าน เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการสอนเขียน

อังฉรา ชีวพันธ์ (2535 : 1-2) กล่าวว่า การเขียนเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนเขียนในระดับประถมศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนด้วยลายมือที่มีระเบียบและถูกต้องตามลักษณะของอักษรไทยประเภทต่างๆ

2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็ว

3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้วิจารณญาณในการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนประเภทต่างๆ และสามารถนำหลักเกณฑ์การเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเขียน สามารถสร้างสรรคงานการเขียนได้ด้วย ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเขียน

นอกจากนี้ สเตวิก (Stewig, 1995 : 2.3-205) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเขียนดังนี้

1. เพื่อการสื่อสารความคิด ความเข้าใจ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. เพื่อฝึกการคิดและเรียนรู้การเขียนสะกดคำ
4. เพื่อแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนมีหลายประการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนหรือผู้เรียนเองในการตั้งจุดมุ่งหมายของการเขียนและผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเขียนที่กำหนดไว้

หลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียน

สนม ครูทเมือง (2528 : 254-255) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียนเพื่อให้การสอนได้ผลตามที่มุ่งหวังดังต่อไปนี้

1. ก่อนสอนครูควรสร้างแรงจูงใจ สร้างความพร้อมและอธิบายให้เห็นความสำคัญของการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร เช่น การเขียนหนังสือให้ถูกต้องชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาดี ใครอ่านข้อความที่ถ่ายทอดมานั้น ก็เข้าใจง่าย ไม่มีการเข้าใจผิด
2. ครูควรคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเขียนแตกต่างกัน ควรฝึกเขียนง่าย ๆ ไปก่อนหรืออาจแบ่งกลุ่มการฝึกเขียน เช่น นักเรียนกลุ่มเก่ง อาจฝึกเขียนเรื่องที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ส่วนกลุ่มอ่อนก็หาวิธีการสอนมาฝึก อาจฝึกเขียนเรื่องใกล้ตนเอง หารูปแบบการเขียนตลอดจนช่วยวางแนวทางหรือโครงเรื่องให้ก็ได้
3. พยายามสอนให้สัมพันธ์กันทั้งทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน รวมทั้งนำทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ สอนให้สัมพันธ์กับวิชาหลักภาษา วรรณคดีและสาขาอื่นๆ ด้วย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

4. ในการสอนทักษะการเขียนแต่ละชนิดแต่ละประเภท ครูควรให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ที่แน่ชัดว่าเขียนเพื่ออะไร มีประโยชน์อะไรบ้าง เป็นต้น

5. ก่อนที่จะฝึกทักษะการเขียน ครูควรแนะแนวให้นักเรียนวิเคราะห์การเขียนให้ดี เช่น

5.1 เรื่องที่จะเขียน จะต้องวิเคราะห์ก่อนว่าจะเขียนอะไร เพราะงานเขียนแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น จดหมาย บทความ รายงาน ประกาศ นิทาน เรื่องสั้น งานประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เป็นต้น ผู้เขียนจำเป็นต้องรู้ลักษณะเฉพาะของงานเขียนประเภทนั้นๆ เสียก่อน

5.2 ผู้อ่าน ผู้เขียนจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้อ่าน งานเขียนของตนต้องการให้คนในระดับใด วัยใด เพศใดอ่าน จะได้ใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับระดับผู้อ่าน

5.3 วิธีการเขียน ผู้เขียนควรศึกษาเทคนิควิธีการเขียนแบบต่างๆ ของนักเขียนที่มีชื่อ นำวิธีการมาสร้างสรรค์งานเขียนของตนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6. ครูควรจัดกิจกรรมหลายๆ ประเภท เพื่อส่งเสริมทักษะการฝึกการเขียนเป็นประจำ เช่น อาจมีการประกวดการเขียนงานแต่ละประเภท การนำเรื่องที่นำเสนอในขณะนั้นมาเขียน การเขียนเล่าเรื่องประสบการณ์ในชีวิต การเขียนคำจำกัดความ การเขียนเรื่องประยুক্তจากเรื่องเดิม เป็นต้น

7. ครูควรมีวิธีการสอนทักษะการเขียนที่ดี มีกลวิธีพลิกแพลงโดยใช้วิธีการหลายๆ แบบ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ให้เกิดความสนใจที่จะเขียน

8. การสอนทักษะการเขียนที่ได้ผล ครูต้องติดตามผลงานการเขียนของนักเรียนทุกระยะ สิ่งใดที่นักเรียนบกพร่องควรเสนอแนะและหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

9. ผลงานการเขียนของนักเรียนที่เขียนได้ดี ครูควรแสดงผลงานให้เพื่อนๆ ทราบหรืองานเขียนของคนใดที่พัฒนาดีขึ้นก็อาจชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงอีกทางหนึ่งและหากมีการทดสอบการเขียนแล้วควรให้นักเรียนทราบผลอย่างรวดเร็ว เพราะนักเรียนย่อมอยากรู้ผลงานของตนเอง

10. การสอนทักษะการเขียน จะยึดเฉพาะครูผู้สอนภาษาไทยอย่างเดียวเป็นการถ่ายทอดให้ความรู้ไม่ได้ แต่จำเป็นต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อครูวิชาอื่นๆ ผู้ปกครอง เพื่อน ญาติพี่น้อง และสื่อสารมวลชน ครูผู้สอนจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่จะขอความร่วมมือให้การสอนทักษะการเขียนสัมฤทธิ์ผลให้จงได้

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไบรเน (Byrne. 1988 : 130-131) ที่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการสอนทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. การให้นักเรียนได้เลียนแบบการเขียน เพื่อให้เขาสามารถใช้ภาษาในการเขียนได้อย่างถูกต้อง
2. ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาพูดที่ใช้ในการเขียนอย่างเหมาะสม
3. จัดเตรียมกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำได้ตามความสามารถของตนเอง
4. งานเขียนของนักเรียนสามารถจะทำที่ไหนก็ได้
5. ครูควรสร้างความมั่นใจในการเริ่มต้นเขียนของผู้เรียน
6. ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน

7. สร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเขียนให้เกิดความสนุกสนาน

นอกจากนี้ กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 74) ยังได้กล่าวว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ อารมณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้เข้าใจให้คนจำนวนมากได้อ่าน ในการเขียนเด็กจะมีความเป็นอิสระในการแสดงออกในด้านความคิด เป็นการเปิดใจของตัวเองให้ผู้อื่นได้ทราบ การสอนให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเขียนและความสามารถในการแสดงตัวเองได้โดยเสรี เป็นเรื่องค่อนข้างลำบากที่จะให้สอดคล้องกัน ดังนั้นในการฝึกเขียนครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1. ถ้าจะให้เด็กเขียนโดยเสรี ครูต้องไม่เข้มงวดมากนัก เช่น ถ้าเด็กสะกดผิดหรือวางรูปประโยคไม่ถูกต้อง ไม่ต้องให้ไปแก้ไข เพราะการแก้ไขจะทำให้เด็กเบื่อ เกิดความท้อ ครูควรปล่อยให้ผ่านไปก่อน โดยบันทึกข้อผิดพลาดไว้ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมฝึกข้อผิดพลาดในโอกาสต่อไป

2. ศึกษาปัญหาที่มีผลต่อการเรียนของเด็ก เช่น สมรรถนะในการเรียน ความสนใจ ความตั้งใจต่อสิ่งที่เขียน อุปสรรคและข้อขัดข้องที่ทำให้เด็กไม่มีพัฒนาการในด้านนี้เท่าที่ควร

3. จัดประสบการณ์ที่ยั่วยุให้เด็กเกิดความต้องการที่จะเขียนที่จะแสดงออกเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นหรือจินตนาการออกมาในรูปของการเขียนโดยที่เด็กไม่รู้สึกว่าเขาถูกบังคับให้ทำ เขาทำเพราะอยากทำเอง

4. ในการตรวจผลงาน ถ้าครูพบตอนใดที่เขียนได้ดีเด่น ควรทำเครื่องหมายไว้เป็นพิเศษ เด็กจะได้ทราบความสามารถของตัวเอง ถ้ามีข้อบกพร่องในตอนใดควรเรียกเด็กมาถามเหตุผลแล้วอธิบายข้อผิดพลาดให้เขาได้ทราบ

5. นำผลงานของนักเรียนที่ดีเด่นแสดงให้เห็นเพื่อนชมหรืออ่านให้เพื่อนฟังในบางโอกาสหรือในบางครั้ง อาจจะจัดประกวดการเขียนเพื่อเป็นการเร้าความสนใจ

6. สนับสนุนให้เด็กเขียนด้วยลายมือที่ถูกแบบและสวยงาม

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนในระดับประถมศึกษา ครูจะต้องมีความเข้าใจกระบวนการสอนเขียน ซึ่งครูจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ และหลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเขียนมากยิ่งขึ้น

วิธีการสอนเขียน

การสอนเขียนในระดับประถมศึกษา ต้องคำนึงถึงหลักการสอนที่สำคัญดังกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้วิธีการสอนเขียนก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสอนทักษะการเขียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนด ซึ่ง กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 74-76) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนเขียนในระดับประถมศึกษาซึ่งมีหลายวิธีดังนี้

1. การเขียนแบบให้เด็กคัดลอก

การคัดลอกนี้จะใช้เมื่อเด็กสามารถใช้กล้ำมเนื้อมือในการหยิบจับดินสอได้แล้ว เป็นการเริ่มต้นในการเรียนหนังสือนั่นเอง ได้แก่ ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การเขียนมักจะเป็นการคัดลอกคำ ประโยค กลุ่มคำ ส่วนการคัดลอกข้อความจะเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นต้นไป ความมากน้อยของข้อความขึ้นอยู่กับระดับชั้น การให้เด็กคัดลอกเพื่อจะให้เขียนได้ถูกต้องแม่นยำ

2. การสอนคัดไทยหรือคัดลายมือ

เป็นการเขียนเลียนแบบข้อความที่กำหนดให้ ต้องการฝึกให้นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นระเบียบ รักษาความสะอาด มีความประณีตมีสมาธิในการทำงานยาวนานและมุ่งให้นักเรียนเขียนได้ถูกต้องสวยงามในการสอนให้บอกกฎเกณฑ์ให้นักเรียนทราบ นักเรียนจะได้เขียนได้สวยงาม

3. การสอนเขียนด้วยตนเอง

3.1 การสอนเขียนไทย คือการฝึกให้นักเรียนเขียนคำที่เรียนมาแล้วให้ถูกต้อง โดยไม่ต้องดูแบบ โดยครูบอกคำหรือข้อความแล้วให้นักเรียนเขียนตามแล้วให้นักเรียนพิจารณาว่าคำใดผิด ให้นักเรียนแก้คำผิดนั้นให้ถูกต้องหรืออาจให้คำผิดมาแล้วให้นักเรียนเขียนให้ถูกต้อง

3.2 การสอนเขียนเรื่อง คือให้นักเรียนรู้จักเขียนข้อความที่เป็นประโยคเป็นกลุ่มคำ โดยข้อความที่เป็นประโยคเป็นกลุ่มคำนั้นจะต้องมีความเกี่ยวข้องกัน เมื่อเขียนแล้วอ่านได้ความเป็นเรื่องราว การเขียนเรื่องมีวิธีเขียนหลายแบบ เช่น เขียนเรื่องจากภาพที่ครูนำมาให้ดู เขียนเรื่องจากชื่อเรื่องที่ครูกำหนดให้ เป็นต้น

3.3 การเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสาร เป็นการเขียนเพื่อส่งข่าวให้ผู้อื่นได้ทราบ ได้แก่ การเขียนจดหมาย เป็นต้น

3.4 การเขียนเพื่อบันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์เพื่อเป็นการเตือนความจำหรือเป็นการบอกให้คนอื่นได้ทราบเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ

3.5 การเขียนรายงาน เป็นการเตือนความทรงจำและเป็นการบันทึกสิ่งที่ได้พบเห็นหรือจากการที่ได้อ่านมา

3.6 การเขียนประกาศเชิญชวนและการเขียนโฆษณา การเขียนดังกล่าวนี้ใช้ประโยชน์กับคนส่วนรวม ทำให้คนได้เข้าใจและสนใจในสิ่งที่เขายังไม่ทราบ

การเขียนบัตรเชิญหรือคำอวยพร การเขียนดังกล่าว มุ่งให้เด็กได้มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นการฝึกให้รู้จักเขียนถึงผู้อื่นในทางที่ดี

3.7 การย่อเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อบันทึกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การเขียนแบบนี้จะทำให้ผู้อื่นได้เข้าใจเรื่องราวนั้นโดยที่ตัวเองไม่ต้องอ่านอย่างละเอียดและช่วยให้ตัวผู้ย่อเองเกิดความเข้าใจเป็นการฝึกใช้ภาษาด้วย

ในการเลือกใช้วิธีการสอนเขียนแบบต่างๆ นี้ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและควรจัดสภาพชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเขียน

การสอนทักษะการเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้จะมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องได้ด้วยตนเองซึ่งครูผู้สอนควรใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังที่ สุปรียา มาลากาญจน์ (2528 : 83-85) ได้เสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการสอนเขียนซึ่งมีหลายวิธีดังนี้

1. เรียงคำให้เป็นประโยค โดยมอบหมายคำที่นักเรียนเรียนรู้แล้วสร้างประโยค
2. ผูกแต่งประโยค เช่น ประโยคคำถาม ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคที่มีคำพ้องเพื่อเปรียบเทียบความหมาย
3. เรียงประโยคตามลำดับเรื่องราวอาจเริ่มต้นโดยการตั้งคำถามตามลำดับเรื่องราวที่จะให้เขียนแล้วให้นักเรียนนำคำตอบมาเรียบเรียงต่อเนื่องกัน ในการเริ่มเขียนควรฝึกเขียนเรื่องให้จบภายในย่อหน้าเดียวก่อน
4. สันทนาหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เช่น กิจกรรมประจำวันในการเดินทางจากบ้านมาถึงโรงเรียน ให้เล่าว่ามาวิธีใด พบอะไรบ้าง เลิกเรียนกลับถึงบ้านแล้วทำอะไร นอกจากนี้มีเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่บ้าน อาหารที่ชอบรับประทาน ข้าวในชุมชน งานอดิเรก ดนตรีที่ชอบฟัง หนังสือที่ชอบอ่าน
5. เรียงความแบบเล่าเรื่องหรือนิทาน
 - 5.1 ให้นักเรียนฝึกเล่าเรื่อง ครูอาจกำหนดให้ไปอ่านนิทานหรือเรื่องราวต่างๆ แล้วมาเล่าให้ครูหรือเพื่อนๆ ฟัง เมื่อนักเรียนเล่าจบครูควรสรุปหรือแก้ไขข้อบกพร่องให้
 - 5.2 ครูอาจจะอ่านเรื่อง หรือนิทานให้ฟังแล้วให้นักเรียนเล่าซ้ำตามที่ครูเล่ามา ครูไม่ควรกวาดชั้นในเรื่องปลีกย่อยที่ไม่สำคัญ ควรฝึกให้จำเรื่องและสำนวนภาษาที่ใช้
 - 5.3 ครูเล่าเรื่องต่างๆ หรือเล่านิทานให้ฟัง นำภาพตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องมาให้ดูทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและจดจำเรื่องได้
6. เรียงความจากภาพ

ภาพหนึ่งมี 2 ประเภท คือภาพหนึ่งที่ไม่ต่อเนื่องกัน เช่น ภาพดอกไม้ ภาพชายทะเล เป็นต้น ภาพหนึ่งที่มีการต่อเนื่องกัน เช่น ภาพการ์ตูน ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนเขียนเรื่องราวจากจินตนาการประกอบภาพนั้นๆ ได้
7. เรียงความโดยต่อเรื่องให้จบซึ่งมีวิธีการดังนี้
 - 7.1 ครูพูดหรือเล่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้เพียงตอนหนึ่งแล้วให้นักเรียนจินตนาการต่อหรือเล่าต่อให้จบ
 - 7.2 ครูเขียนเรื่องบนกระดาน แต่เว้นไว้เป็นคำหรือวลีหรือประโยค แล้วให้นักเรียนเติมส่วนที่เว้นไว้ให้ได้ความครบ
 - 7.3 ให้นักเรียนผลัดกันเล่าเรื่องสั้นคนละประโยค จนกว่าจะจบเรื่อง เมื่อจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันขัดเกลาเรื่องและสำนวนภาษาแล้วจึงให้เขียนเรื่องลงสมุด
8. เรียงความจากคำที่ให้ไว้ ครูกำหนดคำให้เหมาะสมกับเวลาแล้วให้นักเรียนนำคำนั้นมาแต่งประโยคหรือผูกเข้าเป็นเรื่อง
9. เรียงความจากหัวข้อที่ครูหรือนักเรียนกำหนดขึ้นแล้วมาเล่าหน้าชั้น

10. เรียงความจากการไปศึกษานอกสถานที่ เมื่อนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่หรือไปร่วมชุมนุมต่างๆ แล้วเขียนรายงานหรือเรียงความจากประสบการณ์
11. เขียนข่าวรายวันของโรงเรียน เช่น ใครจะมาเยี่ยมโรงเรียนในวันนี้ ใครเป็นเวรทำความสะอาด หรือเขียนข่าวจากวิทยุ เมื่อครูตรวจแก้ไขให้เรียบร้อยแล้วนำไปติดป้ายให้นักเรียนคนอื่นๆ อ่าน
12. เขียนเรียงความโดยเสรีเพื่อส่งเสริมจินตนาการ ครูควรแก้ไขให้บ้างแต่ไม่ควรตำหนินักเรียน
13. ให้เค้าโครงเรื่องแล้วให้นักเรียนเรียงความ ครูเขียนโครงเรื่องบนกระดานให้แล้วให้นักเรียนเขียนรายละเอียด
14. ทำสมุดภาพ แล้วให้เขียนคำบรรยายใต้ภาพ
15. เขียนบันทึกจากงานที่นักเรียนทำ เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ งานเกษตร ให้นักเรียนเขียนบรรยายถึงการทำงานแต่ละขั้นตั้งแต่เริ่มต้นจนเป็นผลสำเร็จ
16. ฝึกเขียนคำสัมผัสคล้องจอง เช่น สำนวน คำกลอน คำขวัญ คำโฆษณา คำเตือนใจหรือคติต่างๆ จากวิธีการจัดกิจกรรมการเขียนดังกล่าว ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้หรือนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของการสอนนั้นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการเขียน

สมศักดิ์ สันทรเวชญ์ (2529 : 68-87) กล่าวว่า การประเมินความสามารถในการเขียนสามารถกระทำได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. วัดโดยตรง ได้แก่ การให้นักเรียนได้ลงมือแต่งเรื่องตามที่กำหนดให้ วิธีการแต่งอาจแต่งโดยให้แต่งด้วยปากเปล่าหรือเขียนจริง โดยอาจใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 กำหนดหัวข้อเรื่องให้
 - 1.2 ให้แต่งเรื่องตามภาพ
 - 1.3 เล่าเรื่องไม่จบแล้วให้แต่งเรื่องต่อ
๒. วัดโดยอ้อม ได้แก่ การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ในด้านต่างๆ เฉพาะด้าน ได้แก่ การวัดกลไกทางภาษาโดยมีความเชื่อว่า ถ้านักเรียนเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้ก็น่าจะแต่งเรื่องได้ การวัดกลไกทางภาษา นั้นจะวัดในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 แบบทดสอบคำศัพท์
 - 2.2 แบบทดสอบความหมายของสำนวน
 - 2.3 แบบทดสอบหาคำศัพท์ที่ไม่เข้าพวก

ฯลฯ

ส่วน จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 126) ได้กล่าวเสริมว่า การวัดพฤติกรรมการเขียนที่ตรงและดีที่สุด คือการใช้ข้อสอบความเรียงหรืออัตนัยแล้วตรวจให้คะแนนโดยวิธีการจัดอันดับคุณภาพ

สรุปได้ว่าการประเมินความสามารถในการเขียนนั้นสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือการให้ผู้เรียนลงมือเขียนด้วยตนเองและการใช้แบบทดสอบวัดกลไกทางภาษาในเรื่องต่างๆ ดังกล่าว สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การประเมินผลแบบให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนในหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเขียน จะเห็นได้ว่าทักษะการเขียนมีความสำคัญซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้ เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันอย่างหนึ่งและการที่ครูผู้สอนจะพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียน ครูผู้สอนก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับการเขียนเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนไว้อย่างมากมาย อาทิ ไทเอตและคนอื่นๆ (Tiedt and others. 1989 : 148-149) กล่าวว่าทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สัมพันธ์กัน การที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัดนั้นจะต้องให้นักเรียนฝึกการใช้ความคิดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการเล่นสลับกับการเรียนโดยให้เป็นทั้งผู้อ่านและผู้เขียน ซึ่งมีประเด็นที่ควรทราบดังนี้

1. การอ่านและการเขียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกัน โดยทั่วไปผู้ที่อ่านได้ดีนั้นก็จะเป็นผู้เขียนที่ดีและผู้เขียนที่ดีก็จะเป็นผู้อ่านที่ดีด้วย
2. การเป็นผู้เขียนที่ดีก็จะนำไปสู่การอ่านที่หลากหลายมากกว่าผู้ที่ไม่มีความสามารถในการเขียน
3. ผู้อ่านและผู้เขียนที่ดีจะพบว่าตนเองสามารถอ่านและเขียนได้ดีและสามารถอ่านและเขียนในสิ่งต่างๆ ได้อย่างอิสระ
4. มีทักษะในการอ่านเพิ่มมากขึ้นก็จะส่งผลให้การเขียนดีขึ้นด้วย
5. การให้เด็กเขียนวรรณคดีก่อนที่จะเริ่มเขียนจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีอิสระในการเขียน
6. กิจกรรมการเขียนเป็นการช่วยเหลือให้เกิดความจำและความเข้าใจในการเรียนสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รูบิน (Rubin. 1990 : 114-115) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับการเขียน การอ่านช่วยให้เราได้รับความรู้และเป็นการจัดหาสิ่งเร้าเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ การเขียน การอ่านช่วยพัฒนาคำศัพท์และความรู้เกี่ยวกับภาษาและช่วยให้เราค้นเคยกับการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของประโยคซึ่งใช้ทั้งทักษะการพูดและการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รีด (Reid. 1993 :

64) ที่ว่า การเขียนและการอ่านมีความสัมพันธ์กันมาก ในขณะที่นักเรียนเขียน นักเรียนจะต้องอ่านทบทวน เรื่องที่เขียนและเมื่อมีการอ่านก็จะต้องมีการเขียนเพื่อสรุปเรื่องหรือตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านซึ่งผู้อ่านที่ดี ก็จะเป็นผู้เขียนที่ดีและผู้เขียนที่ดีก็จะเป็นผู้อ่านที่ดีด้วย มินเดล (Mindel. 1993 : 189) ได้กล่าวเสริมว่า การอ่าน การคิดและการเขียนเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไป เนื่องจากการอ่านที่ถูกต้องจะทำให้ผู้อ่าน ได้รับเข้าใจรายละเอียดที่แจ่มชัดที่ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อออกมาและการอ่านเป็นการกระตุ้นให้เกิดการคิด ที่เฉียบแหลมและเกิดการเขียนที่ดี ซึ่งทักษะทั้งสองนี้เกิดขึ้นจากพลังแห่งการอ่าน ซึ่ง แพตตี และคนอื่นๆ (Petty and others. 1994 : 319-320) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน ว่านักเรียนที่จะอ่านได้เขาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเขียน และประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนมีอิทธิพลต่อ การพัฒนาวิธีการในการอ่าน นอกจากนี้ แลงแกน (Langan. 1987 : 538-539) ได้กล่าวว่าการอ่านและการ เขียนเป็นทักษะที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งทักษะทั้งสองนี้สามารถกระทำควบคู่กันได้ เนื่องจากการอ่านและการเขียน เป็นทักษะทางภาษาที่สัมพันธ์กัน ทั้งการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่มีกระบวนการ และเป็นทักษะการสื่อสาร ที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้ ไรเชก และคนอื่นๆ (Richek and others. 1989 : 272-274) ยังได้กล่าวว่า การอ่าน และการเขียน มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่

1. การเขียนและการอ่านมีกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน คือเมื่อเราอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการ เรียนรู้ จะต้องเข้าใจโครงสร้างทางภาษา หรือเพื่อให้เกิดความเข้าใจก็ต้องใช้การเขียนควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ การอ่านจะช่วยให้การเขียนดีขึ้น เมื่อผู้เรียนทำการเขียนก็ต้องอาศัยข้อมูลจากการอ่านเนื้อหาที่อ่านจากหนังสือ เป็นการพัฒนาความเข้าใจในกระบวนการเขียนด้วย

2. การเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องการก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยธรรมชาติ การเขียนเป็นกระบวนการที่ ผู้เขียนจะลงมือเขียน โดยการบันทึกความคิดของตนเอง ในการผลิตชิ้นงานต่างๆ จะต้องใช้ความรู้เบื้องต้นที่ เกิดจากทักษะการอ่านของผู้เขียนเอง การเขียนจึงเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับตัวผู้เขียนด้วย

3. การเขียนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้ในการออกเสียง คำเป็นส่วนหนึ่งของเสียงและเป็น เครื่องมือเบื้องต้นของการอ่าน การเขียนเพื่อให้เกิดความรู้ในการออกเสียง ผู้ที่เริ่มต้นเขียนพยายามที่จะใส่ แนวความคิดในการเขียน สำนวนและนิยามการออกเสียง นักเรียนที่เริ่มต้นในครั้งแรกจะบันทึกแนวคิดโดย การเขียน ในขั้นแรกใช้การสะกดคำในการออกเสียง ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเขียน โดยเน้นการสะกดคำ ไม่ใช้การเริ่มต้นเขียนจากเสียงที่ออกมาในแต่ละคำ โดยการฝึกหัดการเขียนสะกดคำและการอ่าน

4. การเขียนก่อให้เกิดการอ่าน การอ่านเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นในระหว่างกระบวนการเขียน เช่น เมื่อเราเขียนเรื่องแล้วต้องมีการอ่านทบทวน การอ่านจึงมีความเกี่ยวข้องกับการเขียนซึ่งเป็นการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อเป็นการประเมินตนเองอีกด้วย

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมี ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงควรพัฒนาควบคู่กันไปและควรเชื่อมโยงไปสู่ทักษะอื่นด้วย คือทักษะการ

ฟังและการพูด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวว่าทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่ส่งผลต่อกันและกันเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดี ทักษะการเขียนก็จะดีไปด้วยหรือถ้ามีทักษะการเขียนดี ทักษะการอ่านก็จะดีตามไปด้วยเช่นกัน ได้มีนักวิจัยหลายท่านทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนดังนี้

ราตรี นกุลกิจ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนมีดังนี้

แบร์ (Beare. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การเขียน โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่สอนอ่านอย่างเดียว กลุ่มที่สอนเขียนอย่างเดียวและกลุ่มที่สอนทั้งการอ่านและการเขียน ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่สอนด้วยการอ่านและการเขียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าอีก 2 กลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการอ่านและการเขียนเป็นงานที่ต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กันจึงจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปอนติ-สการ์กี (Ponti-Sgargi. 1996 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การเขียนและเนื้อเรื่อง ผลการทดลองพบว่า การอ่าน การเขียนและเนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวและในปีเดียวกัน ฟรีริชส์ (Frenichs. 1996 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนอ่านและเขียนแบบสะกดตัวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคาร์มิเชล (Carmichael. 1996 : Abstract) ได้ศึกษาผลของการเขียนที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านและเจตคติของนักเรียนในการใช้ภาษาพัฒนาการอ่านในชั้นเรียน โดยศึกษากับนักเรียนจำนวน 38 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้การสอนอ่านแบบแบบบูรณาการกลวิธีการสอนอ่านและเขียน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ใช้หลักสูตรแบบบูรณาการในการอ่านและการเขียน มีความสามารถในการอ่านดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริซซาโต (Rizzato. 1996 : Abstract) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 4, 5 และ 6 ในการเรียนการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบดั้งเดิม โดยทำการวิเคราะห์การอ่าน การเขียนและพัฒนาการทางภาษา ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการคือ

มีการสอนทั้งการอ่านและการเขียนร่วมกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับสอนแบบดั้งเดิม

จากการศึกษาผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่าทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สัมพันธ์กันและควรได้รับการฝึกฝนควบคู่กันไป จะเห็นได้ว่าผู้ที่มิเข้าใจในการอ่านดีก็ย่อมจะส่งผลให้มีความสามารถในการเขียนที่ต่ำด้วย

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2535: 16-42) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิ เช่น ไบรอัน เกรย์ ดร.ริชาร์ด วอลล์เกอร์ และเนีย ดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ. 1960 ได้เริ่มมีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในโครงการเทรเกอร์ พาร์ค (Traeger Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลียเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Traeger Park School) ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งผลการทดลองด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี คือ นักเรียนสามารถเขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษเป็นที่น่าสนใจ จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดาและประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรก ในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม 2527 ซึ่งผลการทดลองสอนประสบความสำเร็จ คือ นักเรียนสามารถอ่าน เขียนและพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ดีและในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการหนังสือวิชาภาษาไทยสำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาใช้ทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ผลของการทดลองการสอนปรากฏว่านักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟังและพูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วเป็นที่น่าสนใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

จากผลการทดลองดังกล่าว ดร.ริชาร์ด วอลล์เกอร์ ได้เสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทย กับทางโรตารีสากลและได้รับอนุมัติให้ทำเป็นโครงการนำร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟังและพูด

เป็นอย่างดี และในปี 2531 มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากลได้ให้เงินทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาการอ่านแก่ประเทศไทย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2531 เป็นต้นมาและได้มีการขยายงานของโครงการต่อเนื่องออกไปอีกในหลายพื้นที่

ความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่องเป็นบูรณาการด้วยตนเองจากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาโดยยึดถือการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลักและให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของผู้เรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้และเรียนรู้ตามธรรมชาติโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจิตวิทยาในการเรียนรู้ (Learning Psychology) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการทางความคิดและมีเจตคติทางบวกในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ คือความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างอิสระและถูกต้องตามกาลเทศะ

เป้าหมายหลักของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เป้าหมายหลักของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือการให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน มีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก เช่น รักการอ่าน รักการเขียน เข้าใจความรู้สึกนึกคิดจากการสื่อความหมายของภาษา พร้อมทั้งมีความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรู้จักประชาธิปไตยและมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง

บทบาทของผู้สอน

ผู้สอนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจในการสอนดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย หลักการและวิธีการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้
ต้องให้เสียก่อน เพื่อการเตรียมตัวการวางระบบงานสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ
2. เตรียมงานสอนได้อย่างมีระบบตามรูปแบบการสอนซึ่งมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่
จัดไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
3. ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ และให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้เรียนในบริบทภาษาต่างๆ
4. ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้โดยพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนที่ต้องการข้อมูลทางภาษา เมื่อมี
ปัญหาและข้อสงสัยหรือการขยายความเพิ่มเติม การให้ข้อมูลอาจจะกระทำในกลุ่มของผู้เรียนหรือแยกเดี่ยว
เป็นรายบุคคล
5. ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและจัดกลุ่มกิจกรรมการสอน รวมทั้งการจัดชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพโดย
เข้าใจระดับความแตกต่าง ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนทุกคน
6. มีความกระตือรือร้นในการดำเนินการสอนและการติดตามผล
7. คอยให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
8. คอยสังเกตการพัฒนาทางภาษาของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดง
ทักษะทางภาษาของตนเองให้มากที่สุด ผู้สอนจะคอยเป็นผู้ช่วยเหลือเท่านั้น
9. พยายามช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อความหมายที่ตนต้องการทุกครั้ง
10. มีความอดทนและใจเย็นที่จะรอคอยการแสดงออกทางความคิดของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นศูนย์กลาง
ในการเรียนอยู่เสมอ บทบาทดังกล่าวจะเป็นไปตามลำดับพัฒนาการภาษาดังนี้

1. **ระยะแรก** ผู้เรียนจะตอบสนองการให้รูปแบบภาษาหรือการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายต่อ
ผู้สอนโดยมีส่วนร่วมในการโต้ตอบ สนทนา ใช้ความคิดหาเหตุผลแสดงออกทางกาย เช่น การแสดงท่าทาง
บ่งบอกความรู้สึก การเล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ ในระยะนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะรับรู้การให้ปัจจัยป้อนของผู้สอน
และใช้เวลาในการคิด จินตนาการ หาเหตุผล เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของภาษาที่ได้รับและสร้าง
ความคุ้นเคยกับรูปแบบนั้นๆ

2. **ในระยะกลาง** ผู้เรียนจะใช้ความสามารถแสดงออกทางทักษะภาษาต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมี
ผู้สอนคอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจและให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ความพยายามในการลองผิดลองถูกทาง
ภาษาของตนประสบความสำเร็จได้ เช่น การช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่านเขียนเรื่องร่วมกัน ฯลฯ ผลสำเร็จในการ
ปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาต่างๆ จะช่วยให้เกิดกำลังใจและเป็นแรงจูงใจภายในสำหรับผู้เรียนเองที่จะให้ความ
สนใจกับบทเรียนต่อไป

3. ในระยะสุดท้าย ผู้เรียนจะแสดงความสามารถทางทักษะของตนเองได้อย่างอิสระทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พร้อมทั้งสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ทางการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ตามความสนใจได้ เช่น แต่งประโยคปากเปล่า เขียนเรียงความที่ตนพอใจ เขียนจดหมายโต้ตอบกับเพื่อน กับครูหรือกับคนอื่น ๆ อ่านหนังสือนอกเวลา รายงานข่าวที่ได้ฟังหรือได้อ่าน พอใจกับความไพเราะของภาษา เข้าใจความรู้สึกที่สอดแทรกอยู่กับการใช้ภาษาในแต่ละบริบท ฯลฯ

ความรู้สึกรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำและการรู้จักประชาธิปไตย ล้วนเป็นเจตคติที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันและประสบความสำเร็จในผลงาน

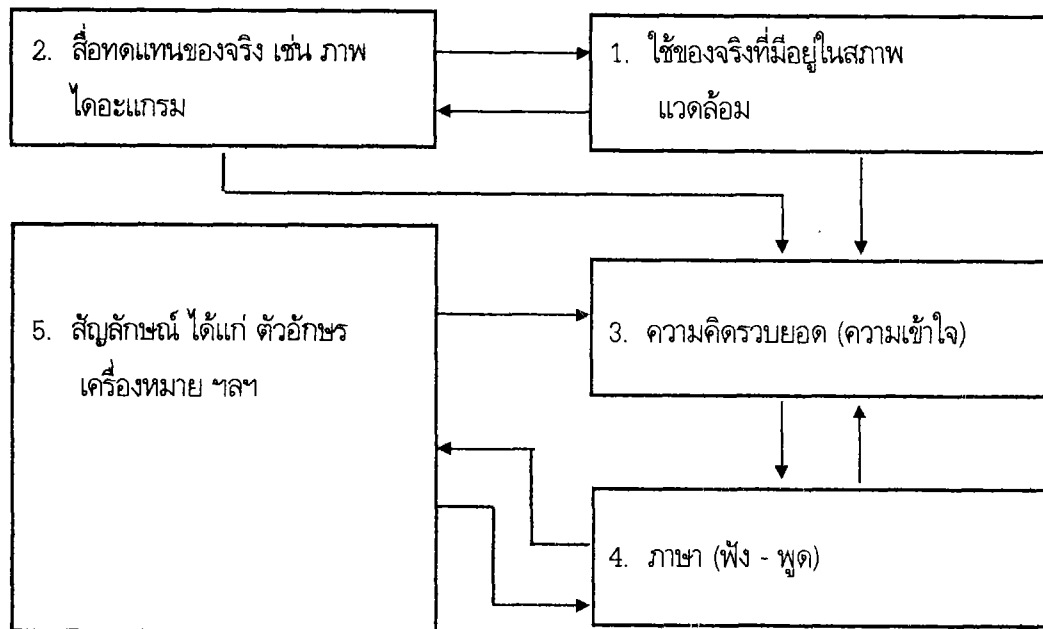
แนวทฤษฎีของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 3)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้ยึดแนวทฤษฎีในการสอนภาษาดังนี้

1. แนวทฤษฎีธรรมชาติ (The Natural Approach)

โดยธรรมชาติมนุษย์จะสื่อสารได้ 3 ทาง คือทางเสียง ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด ทางตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียนและทางกายหรือที่เรียกภาษากาย ได้แก่ การใช้ภาษาใบ้ การแสดงความรู้สึกนึกคิด ด้วยสีหน้าท่าทางต่างๆ เป้าหมายสำคัญของการสื่อสารภาษาทั้ง 3 ทาง คือ ความต้องการของมนุษย์ในการเข้าใจความหมายในการสื่อสารซึ่งกันและกัน การพิจารณาทักษะทางภาษาที่สำคัญอันดับแรก คือ ความหมาย เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่จะแสวงหาความหมายในการสื่อสารเป็นสำคัญว่าเสียงที่พูดกัน ตัวสัญลักษณ์ที่พบหรือจากภาษากายที่สื่อสารกันนั้นคืออะไร จากการสร้างความเข้าใจของการสื่อสารภาษานั้นจนเกิดความคิดรวบยอดได้ หลังจากการพัฒนาความคิดรวบยอดแล้วเราจึงพัฒนาทักษะการฟัง-พูด โดยการฝึกการออกเสียงที่สื่อความหมายจากความคิดรวบยอดที่เรามีอยู่ เพื่อใช้เสียงสื่อแทนความหมายนั้นๆ และในกระบวนการสุดท้าย คือการสื่อด้วยตัวสัญลักษณ์ หรือตัวอักษร ซึ่งจะใช้แทนเสียงและความหมายเพื่อสื่อความที่เราเข้าใจแล้วเป็นความคิดรวบยอด กระบวนการในการเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติจากความคิดรวบยอดหรือการเข้าใจความหมายตามด้วยเสียงและสัญลักษณ์จะเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนพึงพอใจ เพราะจะเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อความหมายที่มนุษย์ต้องการในการสื่อสารและจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วย การรับรู้และการเรียนรู้ภาษาตามกระบวนการดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพต่อเนื่องกันและเกิดประสิทธิผลในการสื่อความหมายอย่างครบวงจร ทุกทักษะได้ การสวนทางหรือย้อนทางของกระบวนการรับรู้เรียนรู้โดยธรรมชาติ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในกระบวนการเรียนรู้ได้ง่าย เพราะขัดต่อความต้องการของมนุษย์ในการสื่อสารเพื่อเข้าใจความหมายทุกคนต้องการรู้เรื่องในสิ่งที่สื่อสารกัน แต่กลับชะลอความต้องการนั้นไว้ในลำดับสุดท้าย ความล่าช้าของการจัดลำดับการพัฒนาทักษะดังกล่าวจึงมีผลเสียต่อเจตคติของผู้เรียนและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ไม่ประสบผลสำเร็จ

ได้ หลักการในการพัฒนาความคิดรวบยอดเพื่อการเรียนภาษาที่ถูกต้องจึงอาจจัดลำดับการสอนได้ ดังผังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา

(เสาวลักษณ์ รัตนิวัช. 2536 : 21)

โดยธรรมชาติกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ภาษาจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) แก่ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนหรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียนพร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยาด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียดและลำดับการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วย จะทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

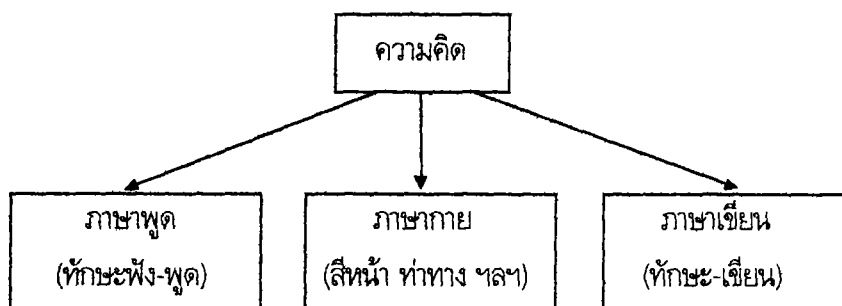
จากผังภาพในหัวข้อที่ 1 การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนเคยพบและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว การนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนเห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริง ได้แก่ รูปภาพ ไดอะแกรม ฯลฯ ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้อย่างดี (ดังผังภาพในหัวข้อที่ 2) เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังไปยังของจริงที่ตนเคยเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ดังผังภาพในหัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้น เมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้

ยินได้ฟังเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เข้าใจความหมายมาแล้ว การจำเสียงที่กำหนดความหมายนั้นๆ จะแม่นยำได้มากขึ้น ต่อจากนั้นเมื่อได้เรียนรู้ตัวอักษรที่ใช้แทนเสียงนั้นๆ (ดังผังภาพในหัวข้อที่ 5) ก็จะช่วยทำให้เข้าใจและจำตัวอักษรหรือการสะกดคำนั้นได้ง่ายขึ้น เนื่องจากตัวอักษรเป็นภาพสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงและความหมายนั่นเอง ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงใช้หลักพัฒนาภาษาโดยธรรมชาติ จากการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องหรือได้ความคิดรวบยอดในการสื่อความเสียก่อนจึงเรียนรู้ระบบเสียงและระบบตัวสะกดของคำหรือประโยคต่างๆ ที่เข้าใจความหมายมาก่อนแล้วตามลำดับ

2. แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

เป้าหมายสำคัญของการจัดหลักสูตรวิชาภาษาโดยทั่วไป คือการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเข้าใจวัฒนธรรม หลักการที่สำคัญในการสอนเพื่อการสื่อสารคือการมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ทุกทักษะ ในทุกสถานการณ์อย่างถูกต้องตามกาลเทศะในสังคมหรือชุมชนในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุดด้วยประสบการณ์ของตนเอง

การพิจารณาหาวิธีการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาได้อย่างครบวงจรทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในสถานการณ์ต่างๆ อย่างหลากหลาย ได้ถูกต้องตามกาลและเทศะ กระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างบูรณาการ และครบวงจรในกระบวนการ คือการเริ่มให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายหรือได้ความคิดรวบยอดในการสื่อสารจากบริบทภาษา (Context) หนึ่งๆ เสียก่อน จากนั้นจึงให้โอกาสผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเป็นภาษาพูด ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟังและการพูด นอกจากนี้ พยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเป็นภาษาเขียนซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนและการอ่าน รวมทั้งการใช้ภาษากายซึ่งผู้เรียนจะแสดงออกได้จากท่าทางและสีหน้าต่างๆ ตามการสื่อความหมายตามความคิดของตน การพัฒนาทักษะภาษาในกระบวนการดังกล่าวจะทำได้ไม่ยากและครบวงจรได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุดดังผังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการพัฒนาทักษะทางภาษา

(เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช. 2536 : 22)

3. แนวทางการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach)

ทฤษฎีการสอนอ่านมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกัน คือต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความและมีเจตคติในการอ่าน ทบทวน เช่น รักการอ่าน สนใจในการอ่าน แต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกันไปบ้าง

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีข้อเด่นตรงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านทั้งทางภาษาศาสตร์และทางจิตวิทยา โดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติที่ดีในการอ่านต่อไป นอกจากนี้ทักษะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่านจะได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย จึงนับว่ากระบวนการสอนอ่านและเขียนจะดำเนินการต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ถ้ากระบวนการสอนอ่านดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม

4. แนวทางการสอนแบบบรรทัดฐาน (Genre-Based Approach)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจำเป็นต้องยึดบทเรียนหรือกิจกรรมนำเป็นหลักซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนำนั้นต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยป้อนเพื่อจะเป็นรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมด้วย

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะยึดหลักการจากแนวทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) กล่าวคือ จะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อความจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่างๆ ที่ใช้ในสังคมซึ่งย่อมมีสถานการณ์แวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลต่างๆ ในสังคมนั้นๆ หลักการสำคัญของแนวทางการสอนแบบบรรทัดฐานจะอิงหลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบดังจะแยกกล่าวตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ภาษาและความหมาย (Language and Meaning)

ในสังคมหรือชุมชนหนึ่งๆ ก็จะมีการใช้ภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่ใช้ภาษาจะเหมือนกัน คือความเข้าใจเนื้อความ (Text) ที่ต้องการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น “ความหมาย” ของภาษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการใช้ภาษา

2. ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context)

การเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารย่อมขึ้นอยู่กับบริบทภาษาหรือความแวดล้อมในสถานการณ์และวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกาลและเทศะต่างๆ กัน ดังนั้น บริบทภาษา (Context) จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจเนื้อความนั้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเนื้อความของภาษานั้นมีความสำคัญ 2 ประเด็นคือ

2.1 เป็นผล (Output หรือ Product) ของการสื่อความ หมายถึง เนื้อความจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด

2.2 เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไร เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ในแต่ละชนิดของลักษณะการพูดหรือการเขียน ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาททำให้เนื้อความมีความสำคัญและได้ความหมายชัดเจนคือบริบทภาษาของสถานการณ์ต่างๆ (Context of Situation) และบริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture) บริบทภาษาของสถานการณ์ต่างๆ เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะจะสื่อเนื้อหาของสังคมหรือชุมชนให้เห็นลักษณะของการใช้ภาษาอย่างจริงจังในสภาพแวดล้อมตามกาลและเทศะ บริบทภาษาของสถานการณ์ต่างๆ จะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ดังนี้

(1) เรื่องราว (Field) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่เรากำลังพูดหรือเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสารซึ่งเราถือว่าเป็นข้อความที่ต่อเนื่อง (Discourse) โดยอาจเป็นไปได้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เรื่องราวในข้อความต่อเนื่องนี้จะบอกว่าจะเรากำลังเกิดขึ้น เช่น เรากำลังพูดถึงกีฬาชนิดหนึ่ง เรื่องกีฬาจะเป็นเรื่องราวที่เรากำลังสื่อเนื้อความนั้น

(2) ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาในข้อความต่อเนื่องเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การใช้ภาษา เช่น การเลือกใช้คำ การวางโครงสร้างประโยค การผันเสียง ฯลฯ แตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์

(3) วิธีในการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษา ภาษาที่ใช้ในบริบทต่างๆ จะมีวิธีการสื่อความหมายได้หลายอย่าง เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียนหรือการใช้ภาษาภาพจากการ์ตูน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้งสามอย่างในบริบทภาษาของสถานการณ์นั้นมีอิทธิพลทำให้การใช้ภาษาแตกต่างกันซึ่งทำให้อรรถาธิบายในแต่ละบริบทแตกต่างกันไปตามกาลเทศะของการใช้ภาษาที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม

3. ภาษาและท่าเียนภาษา (Language and Register) เมื่อบริบทภาษาทำให้ “เนื้อความ” ของสาระที่สื่อสารกันเป็นที่เข้าใจและมีความหมายชัดเจนขึ้น องค์ประกอบของบริบทภาษาก็มีอิทธิพลทำให้ลักษณะของการใช้ภาษาต่างกัน บริบทภาษาในแต่ละสถานการณ์หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันออกไป ทำเียนภาษา (Register) หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในแต่ละสถานะก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย

4. การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context) การเรียนรู้เพื่อใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของบริบทภาษาในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่างๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของภาษาในบริบทนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง จึงนับได้ว่าผู้เรียนเรียนภาษาได้อย่างมีความหมาย

ลักษณะของบริบทภาษาและเนื้อความต่างๆ จะช่วยให้เรียนรู้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องจากการเลียนแบบ การฝึกหัดภายใต้การควบคุมของผู้สอนและจากการหาประสบการณ์ฟัง พูด อ่านและเขียนด้วยตนเอง จากรูปแบบภาษาที่เคยเรียนไป แบบหรือชนิดของภาษานั้น นักภาษาศาสตร์ใช้คำภาษาฝรั่งเศส เรียกว่า “Genre” หรือในภาษาไทย เรียกว่า “อรรถลักษณะ” ซึ่งหมายถึง แบบหรือชนิดของเนื้อความต่างๆ ในแต่ละบริบทของสถานการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตายตัวในการให้ผู้ใช้งานภาษาประสบความสำเร็จในการใช้ภาษา ซึ่งนักวางหลักสูตร ผู้สอนและผู้เรียนภาษาจำเป็นต้องยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนภาษา ผู้สอนสามารถนำอรรถลักษณะของเนื้อความต่างๆ มาใช้เป็นรูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกฝนและใช้ภาษาเป็นอิสระได้เป็นของตนเองในที่สุด

อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟังหรือได้อ่านชัดเจนแน่นอนขึ้นว่าผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความนั้นๆ

การเข้าใจอรรถลักษณะของเนื้อความต่างๆ จะทำให้การฟังหรือการอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่องรวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อความที่จะอ่าน การลำดับความคิดจะทำให้ง่ายขึ้น เพราะคนฟังหรือคนอ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอนและชัดเจน นอกจากนี้แล้วการลำดับความคิดตามเนื้อความจะเป็นไปได้ง่ายขึ้นด้วย หากผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจอรรถลักษณะต่างๆ ของเนื้อความนั้น เพราะในแต่ละอรรถลักษณะของเนื้อความนั้น จะมีการลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มเนื้อความนั้นในบริบทจนกระทั่งจบ ลำดับของการดำเนินเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับเนื้อหาแตกต่างกันไป การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะ โดยเฉพาะ “ทำเนียบภาษา” ก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของบริบทหนึ่งๆ ด้วย

ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนที่นิยมใช้โดยทั่วไปมีหลายชนิดดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

อรรถลักษณะดังกล่าวจะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ (Schematic Structure) เพื่อการสื่อความหมายของภาษาและลักษณะของภาษา (Linguistic Features) ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. เริ่มต้นด้วยบทนำ
- ข. มีลำดับของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
- ค. มีบทสรุป

ลักษณะของภาษา

- ก. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับของเหตุการณ์
- ข. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
- ค. เป็นเรื่องเล่าซึ่งเป็นเรื่องในอดีต
- ง. มีคำเชื่อม เพื่อบอกลำดับการเกิดของเหตุการณ์ก่อนหลังและให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน
- จ. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

2. รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. จะมีบทนำโดยกล่าวถึงเรื่องทั่วไป ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง
- ข. บอกรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ

ลักษณะของภาษา

- ก. ใช้คำหรือภาษาเป็นกลาง ไม่เฉพาะเจาะจง
- ข. มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ
- ค. อาจมีหัวข้อกล่าวนำเป็นเรื่องๆ
- ง. มักเป็นประโยคบอกเล่า

3. การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ

โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรและเหตุใดจึงเกิดขึ้น

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้นๆ
- ข. มีบทสรุปจากหลักการ

ลักษณะของภาษา

- ก. เป็นประโยคบอกเล่า
- ข. ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง

ค. มีคำสันธานเชื่อมประโยค เพื่อบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

ง. ใช้คำวิเศษณ์ เพื่อการขยายความของการกระทำให้ชัดเจนขึ้น

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเนื้อหา

ก. แสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น

ข. มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนและผลที่เสนอในแต่ละความคิด

ค. มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตนเพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องที่น่าสนใจและ

น่าเชื่อถือ

ลักษณะของภาษา

ก. มีข้อความหรือเนื้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง

ข. มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความในแต่ละความคิด

ค. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง

ง. มีคำแสดงเจตคติ

5. วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน

ข. ให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้

ค. เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

ลักษณะของภาษา

ก. เป็นประโยคคำสั่ง

ข. ใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ

ค. ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง ไม่อ้างอิงตัวบุคคล

ง. ใช้คำนาม

6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อหา

ก. มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่อง บ่งบอกตัวบุคคล สถานที่หรือเวลา

ข. มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง

ค. แสดงปัญหาของเรื่อง

- ง. แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปมปัญหา
 - จ. อาจให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง
- ลักษณะของภาษา
- ก. เป็นเรื่องเล่าในอดีต
 - ข. ใช้บุพบทบอกเวลา สถานที่
 - ค. ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่น ๆ
 - ง. อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
 - จ. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่อง บ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล ความคล้ายตาม และความขัดแย้ง

7. อภิปราย เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งให้เห็นข้อดี ข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

- ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ
- ก. เริ่มบทนำด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน
 - ข. กล่าวถึงข้อขัดแย้งหรือสนับสนุนโดยมีการอ้างอิง แสดงเหตุผล
 - ค. ตอนท้ายกล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสนับสนุนอย่างไร โดยย้ำหลักการหรือความสำคัญของเรื่องเช่นเดียวกับบทนำ
- ลักษณะของภาษา
- ก. มีข้อความแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของตนเองและผู้อื่น
 - ข. ใช้ประโยคบอกเล่า
 - ค. มีข้อความสนับสนุน หรืออ้างอิงหรือให้เหตุผล
 - ง. คำเชื่อม เช่น คำสันธาน คำบุพบท คำวิเศษณ์ เพื่อแสดงความขัดแย้ง คล้อยตามหรือ

เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

8. การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

- ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ
- ก. มีบทนำเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บอกเวลาหรือสถานที่
 - ข. มีลำดับของการบอกรายละเอียด
 - ค. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสังเกต
- ลักษณะของภาษา
- ก. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาหรือสถานที่
 - ข. ใช้คำคุณศัพท์บอกลักษณะของคำนามต่างๆ
 - ค. ใช้ภาษาเป็นกลางๆ ไม่เฉพาะเจาะจงในการอ้างอิง

เพื่อให้การจัดรูปแบบของการให้ปัจจัยป้อนทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ภาษาที่หลากหลายในชีวิตประจำวันตามเป้าหมายของหลักสูตร บทเรียนและกิจกรรมที่นำมาจัดเป็นบทเรียนหรือกิจกรรมจึงควรพิจารณาหลักการของแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาระบบของการใช้ภาษาที่ถูกต้องในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างของการฝึกทักษะในกระบวนการเรียนการสอนต่อไป เมื่อผู้เรียนเข้าใจวรรณลักษณะต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในบริบทต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนย่อมจะได้แนวทางของการจัดลำดับเนื้อหาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมและรู้จักการเลือกใช้องค์ประกอบย่อยของภาษาแบบต่างๆ ได้ด้วย เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ คำกริยา คำวิเศษณ์ ฯลฯ จึงนับว่าแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการนี้จะช่วยให้การพัฒนาระบบการใช้หลักสูตรวิชาภาษาเป็นไปอย่างมีระบบและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาการใช้ภาษาของผู้เรียน ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้และไม่สับสนในการปฏิบัติเมื่อฝึกการใช้ภาษาพร้อมทั้งเข้าใจกฎเกณฑ์การใช้ไวยากรณ์ตามลักษณะการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงใช้หลักการของแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการมาใช้ในการปรับพัฒนาสื่อการสอนกระบวนการสอนโดยการคำนึงถึงการให้รูปแบบภาษา การฝึกทักษะทางภาษาและการให้โอกาสผู้เรียนฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้ด้วยตนเองต่อไป

กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

รูปแบบกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี 3 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 (Model I) เริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีจุดมุ่งหมายสำคัญสำหรับการเรียนการสอน คือการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังเรื่องราวต่างๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ สามารถพูดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ฟังได้หรืออ่านได้อย่างเข้าใจ สามารถจำสัญลักษณ์ของคำและเข้าใจความหมายของคำในประโยคต่างๆ ที่เคยฟังเคยพูด นอกจากนั้นยังสามารถเขียนคำ สะกดคำ และเรียงคำที่เคยอ่านเคยพบเป็นประโยค แต่งประโยคเป็นประโยคง่ายๆ ตามความคิดของตนเองได้

รูปแบบที่ 2 (Model II) ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 หลังจากที่นักเรียนได้ประสบการณ์ในการฟัง พูด อ่านและเขียนแล้วนักเรียนก็จะเริ่มฝึกอ่าน และเขียนเรื่องต่างๆ ที่มีลักษณะการเขียนหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งใช้ความสามารถในการคิดแต่งความด้วยตนเองมากขึ้นโดยอาศัยการเลียนแบบหรืออิงแบบอย่างจากบทเรียนหรือจากกิจกรรมที่ผู้สอนเสนอแนะให้ในชั้นเรียน

รูปแบบที่ 3 (Model III) ระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ถึงระดับมัธยมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักเรียนที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟังและพูดในบริบทต่างๆ ที่มีวรรณลักษณะหลากหลายมาพอสมควรแล้วได้มีโอกาสเพิ่มพูนความชำนาญและสมรรถภาพในการอ่าน เขียน ฟังและพูดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในบริบทภาษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมวลประสบการณ์ในวิชาต่างๆ มากขึ้นทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญในการปฏิบัติการใช้ภาษาที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนรู้จักพินิจพิจารณา อย่างมีเหตุผลในการหาข้อมูลจากการสื่อสาร ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนจากบทความหรือเรื่องราวต่างๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่านในชีวิตประจำวัน

2. ให้นักเรียนสามารถรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่าน เป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูด สื่อความให้เป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้องตามกาลและเทศะ

รูปแบบการสอนนี้จึงเหมาะกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 จนถึงระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้จะต้องเผชิญกับความหลากหลายของสื่อหลายประเภทในชีวิตประจำวันที่ทำลายให้ค้นคว้าหาความรู้และเพื่อความบันเทิงด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 (Model I)

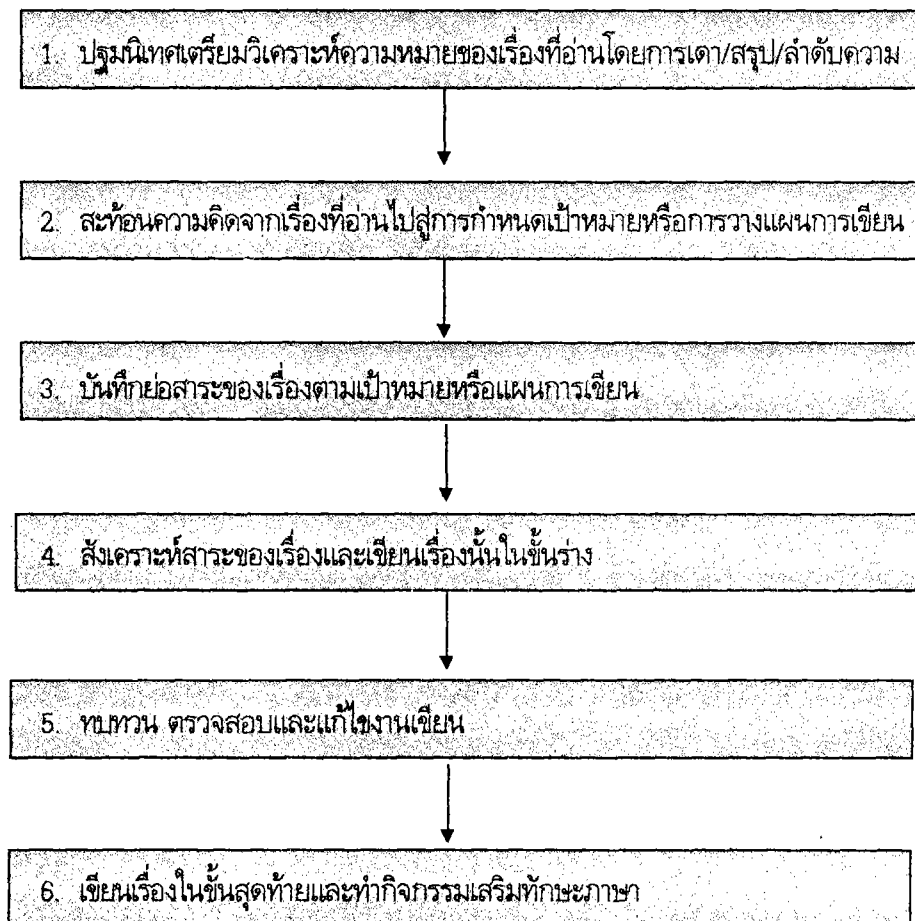
1. ครูอ่านเรื่อง (ทั้งเรื่อง) ให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนา อภิปราย อ่านเรื่องและแสดงบทบาทสมมติ
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครู
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. ทำกิจกรรมทางภาษา เช่น เล่นเกมและทำกิจกรรมการอ่าน การเขียน การฟังและการพูดเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 (Model II)

1. นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน และอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรมสรุปความ
2. ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องของตนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง
4. อภิปรายสนทนาและวิเคราะห์หรือรื้อลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3
5. ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 (Model III)

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในรูปแบบที่ 3 จัดไว้ 6 ขั้นตอน เพื่อช่วยให้นักเรียนกระบวนการเรียนรู้ประกอบกับการปฏิบัติการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังผังภาพต่อไปนี้

- * ระยะแรกแบ่งกลุ่มย่อยโดยให้นักเรียนทำงานร่วมกัน
- * ระยะหลังให้นักเรียนทำงานตามลำพังได้อย่างอิสระ

ภาพประกอบ 4 แสดงขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 (Model III)
(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 32)

ขั้นตอนการสอนในแต่ละขั้นตอน

หมายถึงลำดับในการพัฒนาทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนที่มีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันแต่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเจตนาให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์จากการฝึกทักษะทางภาษาในแต่ละขั้นมาใช้งานครบวงจรของการสื่อสารทางภาษาที่ต้องการตามเป้าหมายของกระบวนการเรียนการสอน

ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน

ระยะเวลาในการสอนจะเป็นไปตามความสามารถของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคนซึ่งผู้สอนต้องกำหนดเวลาไปตามความสามารถและความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน ดังนั้นจึงสามารถปรับเวลาให้ยืดหยุ่นได้

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา รูปแบบที่ 3 (Model III) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินเพื่อเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/หรือ

ลำดับความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สรุปความหมายและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนอ่านเรื่อง เพื่อเตรียมการเขียน โดยการประเมินเพื่อให้นักเรียนรู้จักการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ด้วยกลวิธีการสอนต่างๆ โดยใช้แผนภูมิแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเขียนตามลำดับอย่างง่าย ๆ ดังนี้

ก. หาความหมายจากบริบท ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องหรืออ่านเรื่องตามลำพังเพื่อหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามต่างๆ ให้นักเรียนหาคำตอบจากการอ่าน เช่น

- เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ?
- ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้ ?
- ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน ?
- ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร ?
- หรือคาดว่าผู้อ่านต้องทราบหรือมีความรู้เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?
- นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้ ?
- นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่ ?
- เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด ?

* คำถาม 2 ข้อหลังนี้ นักเรียนต้องเคยเข้าใจเรื่องอรรถลักษณะภาษามาก่อน

ข้อเสนอแนะ ผู้สอนจะตั้งคำถามอย่างไรก็ได้ ให้นักเรียนหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจว่า เรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร มีแนวทางการเขียนหรือโครงการเขียนในลักษณะใด ผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านหรือไม่ เป็นต้น

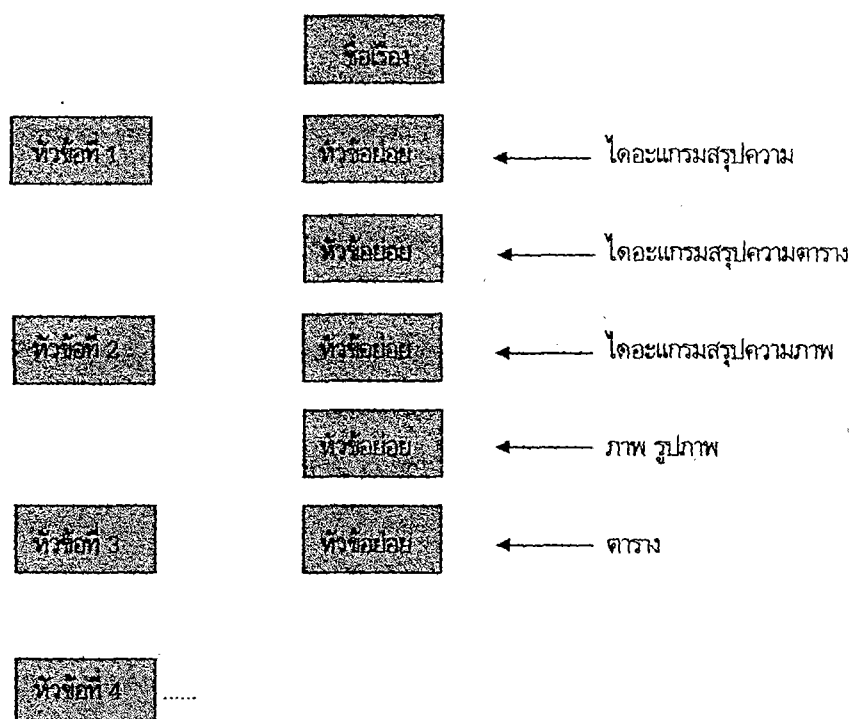
ข. ทำไต่กระบวนการสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนอ่านเรื่องและทำไต่กระบวนการสรุปความ โดยอภิปรายร่วมกัน หากทำงานเป็นกลุ่มย่อยหรือพยายามจับใจความสำคัญด้วยตนเองในขณะที่อ่าน หากทำงานตามลำพัง

หมายเหตุ นักเรียนที่เคยผ่านการเรียนในรูปแบบที่ 2 แล้วจะสามารถทำไต่กระบวนการสรุปความได้ ส่วนนักเรียนที่ยังไม่เคยเรียน ผู้สอนควรชี้แนะวิธีการทำไต่กระบวนการจากการอ่านด้วย เพื่อจะช่วยให้นักเรียนสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ การสรุปความด้วยไต่กระบวนการ ให้นักเรียนค่อยๆ ทำตามลำดับตามเนื้อความในแต่ละย่อหน้าเสียก่อนและให้ทำการสรุปความด้วยไต่กระบวนการรวมทั้งหลังและไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนอ่านเรื่องเดียวกัน อาจให้เลือกอ่านเรื่องตามที่สนใจหรือผู้สอนกำหนดให้

ค. พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนพิจารณาการลำดับความของเรื่องที่อ่านว่าได้มีการลำดับเนื้อหา หรือสาระของเนื้อความอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง การให้นักเรียนพิจารณาและวิเคราะห์การเรียงลำดับความของเรื่อง ครูควรแจกตัวอย่างผังการลำดับความของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนได้ลองวิเคราะห์การลำดับความจากเรื่องที่อ่านดังตัวอย่างข้างล่าง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีระบบและสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการเขียนเรื่องของตนเองต่อไปได้

ตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน

ข้อเสนอแนะ ผู้สอนอาจจัดสำเนาตัวอย่างผังลำดับเรื่องของผู้เขียนดังตัวอย่างแจกให้กับนักเรียนทุกคนหรือเฉพาะกลุ่มหรือเขียนไว้ในกระดานแผ่นใหญ่หรือโปสเตอร์ เพื่อติดให้นักเรียนทั้งชั้นดูไปพร้อมกัน และให้นักเรียนบันทึกข้อมูลตามลำดับตามตัวอย่างในผังการลำดับเรื่องของผู้เขียนเท่าที่อ่านได้จากเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

จ. วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนเริ่มวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งชี้แจงลักษณะภาษานั้นว่าผู้เขียนได้ใช้แบบใด มีการลำดับเรื่องอย่างไร

หมายเหตุ นักเรียนที่ไม่เคยผ่านการเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ผู้สอนต้องสอนการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนและให้ลองฝึกปฏิบัติด้วย มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาได้

จ. อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ ในระยะแรก ครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบเพื่อการอภิปรายร่วมกันจากเรื่องที่อ่านในกลุ่มใหญ่ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและช่วยนักเรียนสรุปความหมายของคำศัพท์หรือสำนวนภาษานั้นๆ โดยการให้นักเรียนลองเดาความหมายจากบริบทหรือคำชี้แนะต่างๆ เช่น คำบุพบท คำสันธาน คำคุณศัพท์ เป็นต้น

เมื่อนักเรียนเคยร่วมอภิปรายในกลุ่มใหญ่มาแล้ว ในระยะหลังต่อมาครูอาจให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้เพื่อให้ลองฝึกการหาความหมายของศัพท์และสำนวนที่ยากจากการเดาความหมายในบริบทด้วยตนเอง ผู้สอนจะคอยช่วยเหลือให้การแนะนําในแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการสอนที่ 1 ผู้สอนควรใจเย็นและพยายามให้ผู้เรียนใช้เวลาค่อยๆ ดำเนินการสรุปความสำคัญของเรื่องตามแผนภูมิที่จัดไว้ให้ครบทุกตอนด้วยความสามารถของผู้เรียนเอง ผู้สอนช่วยเหลือชี้แนะ เมื่อผู้เรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถวางแผนการเขียนตามแนวคิดที่ได้จากการอ่านอย่างมีระบบ

ในขั้นนี้ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดแผนการเขียนเรื่องของตนขึ้นใหม่โดยอาศัยแนวคิดจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 การวางแผนการเขียนในขั้นนี้ ครูควรช่วยนักเรียนให้รู้จักระบบการวางแผนการเขียนอย่างง่ายๆ โดยให้กำหนดอรรถลักษณะทางภาษาที่ต้องการใช้เป็นแผนการเขียนให้ชัดเจน ใช้ผังการวางแผนการเขียนแผนดังตัวอย่าง เพื่อเป็นรูปแบบในการกำหนดแผนการเขียนเรื่องใหม่ของผู้เรียนดังนี้

รูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

*** ประโยคที่ 1 (Paragraph 1)**

(คำนำ)

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

ประโยคที่ 2 (Paragraph 2)

*** ความคิดรวบยอดหลัก :**

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ประโยคที่ 3 (Paragraph 3)

*** ความคิดรวบยอดหลัก :**

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ประโยคที่ 4 (Paragraph 4)

*** ความคิดรวบยอดหลัก :**

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

(สรุปความ)

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

* ประโยค (Paragraph) หมายถึง การขึ้นย่อหน้าในเนื้อความใหม่

* ความคิดรวบยอดหรือใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้าของเนื้อความใหม่ควรมีใจความสำคัญหลักของ

เรื่อง

ในขั้นตอนนี้ควรให้นักเรียนวางแผนร่วมกันในกลุ่มย่อยเสียก่อน จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอาจบันทึกแผนงานที่ได้ตกลงร่วมกันไว้เพื่อทำงานของตนเองได้ในโอกาสต่อไป หากครูต้องการให้นักเรียนทำงานของตนเองโดยอิสระบ้าง

ครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แนะนำนักเรียนในการวางแผนงานเขียนทุกอย่าง เพียงแต่แนะนำตัวอย่างแผนงานให้ดูเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง เมื่อมีปัญหา ผู้สอนจึงให้คำแนะนำชี้แจง

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่านได้ พร้อมทั้งลำดับข้อมูลนั้นเพื่อเตรียมการเขียนเรื่องต่อไป

ในขั้นนี้ให้นักเรียนทำงานต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 โดยให้ต่างคนต่างกรอกข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและบันทึกไว้ในแผนการเขียนที่เตรียมไว้และนำมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย เพื่อตกลงข้อมูลที่บันทึกร่วมกัน เพื่อเตรียมเขียนเรื่องในขั้นต่อไป นักเรียนอาจเสนอข้อมูลเพิ่มเติมโดยไปค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่คิดว่าต้องการจะสื่อความโดยบันทึกสาระของเรื่องเพิ่มเติมได้

ครูจะต้องคอยช่วยเหลือแนะนำในแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูลที่บันทึกเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องในขั้นร่างได้อย่างมีระบบ

ในขั้นนี้ นักเรียนจะเริ่มเขียนเรื่องจากข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 3 โดยในการเขียนเรื่องนั้นให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยหรือคิดด้วยตนเองเมื่อทำงานตามลำดับเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญ 2 ประการที่จะทำให้เกิดเป้าหมายในการเขียนชัดเจนขึ้นดังนี้

1. จุดประสงค์ของเนื้อความที่จะเขียน
2. ผู้อ่านหรือกลุ่มเป้าหมายของเนื้อความที่จะเขียน

จากนั้นจึงให้นักเรียนลงมือเขียนเรื่องในขั้นร่างตามลำดับเรื่องที่ทำการเขียนโดยย่อไว้แล้ว โดยขยายความข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ในขั้นตอนที่ 3 เป็นประโยคต่อเนื่องกันให้ได้ความชัดเจน

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นและสามารถตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง

ในขั้นตอนนี้จะแบ่งลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ตอน หลังจากนักเรียนเขียนเรื่องในขั้นร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วดังนี้

ก. ทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นในขั้นที่ 4 การทบทวนการเขียนอาจทำได้โดยให้นักเรียนช่วยกันอ่านและอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของความหมายที่สื่อความ ลำดับของเนื้อความ ตลอดจนการใช้ภาษาหรือสำนวนต่างๆ ให้นักเรียนตรวจสอบดูว่าเรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ของเรื่องที่วางไว้ในแผนการเขียนหรือไม่

ข. ปรับปรุงและเขียนเรื่องใหม่ ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนเพื่อช่วยกันแก้ไข เรื่องที่เขียนให้ได้ความชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ครูอาจส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนมี โอกาสได้ แก้ไขงานเขียนตามลำพังได้โดยให้ต่างคนต่างแก้ไขงานเขียนที่เขียนขึ้นและนำมาอภิปรายร่วมกันภายหลัง

หมายเหตุ ครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนนำงานเขียนไปแก้ไขเป็นการบ้านและนำกลับมาในชั้นเรียนเพื่อ การอภิปรายร่วมกันได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามลำพังและในกลุ่มย่อยได้

ค. จัดเวลาเรื่องใหม่ ในขั้นตอนสุดท้าย ให้นักเรียนปรับเรื่องที่ตนแก้ไขให้เรียบร้อยแล้วช่วยกัน อภิปรายในกลุ่มย่อย โดยพิจารณาถึงการเขียนในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ความชัดเจนของ ความหมายที่สื่อความ การลำดับความ การใช้ภาษา เช่น คำสำนวน ไวยากรณ์ การสะกดคำ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิด และมีเหตุผลในการปรับแก้ความกำกวม คำ สำนวนต่างๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้น และสามารถเขียนเรื่องได้เองเป็นรายบุคคลได้ง่ายขึ้น ในระยะต่อมาครูควรสังเกตการอภิปราย ชักถามของ นักเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือ แนะนำหรืออธิบายเพิ่มเติม เมื่อนักเรียนมีปัญหาในแต่ละกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนมีโอกาสได้ประสบการณ์จากการอ่านและการเขียนที่มีระบบพร้อมทั้งได้ฝึก ทักษะการอ่านและการเขียนเพิ่มเติม

ในขั้นตอนที่ 6 นี้จะแบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ตอนด้วยกันดังนี้

ก. ให้นักเรียนลอกเรื่องที่เขียนใหม่ในขั้นสุดท้าย ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องที่เขียนและปรับแก้ แล้ว อีกครั้ง พร้อมทั้งช่วยกันอภิปรายให้ข้อคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้นถึงความเหมาะสมตามจุดประสงค์ ของการเขียนที่ต้องการและวางแผนไว้

ให้นักเรียนคัดลอกเรื่องในขั้นสุดท้ายทำเป็นหนังสือสำหรับอ่านในชั้นเรียนหรือในห้องสมุด โดยอาจ ให้ลองวาดรูป ระบายสี ตามที่นักเรียนพอใจและเห็นว่าเหมาะสมหรือครูอาจนำไปถ่ายสำเนาแจกให้นักเรียน ทุกคนได้มีหนังสือเล่มนี้ไว้อ่านต่อไปหรือจัดแสดงผลงานเขียนไว้บนกระดานหรือที่ที่เหมาะสมในชั้นเรียนหรือ นอกชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้อ่านหรือให้ผู้อื่นได้ชื่นชมผลงานของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีกำลังใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนมากขึ้น

ข. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน เขียนและการใช้ภาษาเพิ่มเติม ครูควรบันทึก รายละเอียดของปัญหาต่างๆ ที่พบจากการทำงานของนักเรียนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 6 เพื่อพิจารณา ปัญหาหรือความไม่เข้าใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูควรนำปัญหาเหล่านั้นมาจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อช่วย นักเรียนฝึกทักษะที่บกพร่องเหล่านั้นเพิ่มเติม

ตัวอย่างกิจกรรมเสนอแนะสำหรับเสริมทักษะในขั้นตอนนี้มีดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดโคลส
2. ให้นักเรียนทำไดอะแกรมสรุปเรื่องที่อ่าน
3. ให้นักเรียนเล่นเกมเดิมต่อเนื้อความที่ถูกตัดออกไปให้ได้ความสมบูรณ์ในบริบทต่างๆ

4. ให้นักเรียนเล่นเกมตั้งคำถามจากคำตอบ
5. ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาอักษรไขว้

ฯลฯ

ค. ให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายผลงานของกลุ่มหรือของตนกับผู้สอนและเพื่อนๆ เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มอื่นได้ซักถามหรือเสนอแนะเพื่อการแก้ไข ผู้สอนจะคอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้การอภิปรายดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยและเสนอแนะข้อแก้ไขหรือให้คำอธิบายเพิ่มเติมในการแก้ไขงานต่างๆ การเสนอผลงานในการอภิปรายควรรอให้ทุกกลุ่มเสร็จงานในขั้นที่ 6 แล้ว โดยจะรอทุกกลุ่มได้ด้วยการทำงานกิจกรรมในขั้นที่ 6 (ข) ที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน ผู้สอนจะมีโอกาสได้ตรวจสอบผลงานของกลุ่มหรือนักเรียนที่เสร็จแล้ว พร้อมทั้งทำบันทึกประเด็นต่างๆ ไว้ เพื่อเสนอแนะในการอภิปรายรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะที่สำคัญในขั้นตอนนี้ ครูควรให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการอ่าน การเขียนจากมวลประสบการณ์วิชาต่างๆ ในหลักสูตรเพื่อเป็นการฝึกทักษะการอ่านและเขียนเพิ่มเติมและควรแสดงผลงานของนักเรียนทุกครั้งในที่ที่นักเรียนทุกคนจะสามารถกลับมาอ่านได้บ่อยครั้งและเปลี่ยนเรื่อง เมื่อแสดงผลงานไปแล้วสักระยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการอ่าน การเขียน และการได้ความรู้จากการอ่านที่หลากหลาย รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญต่างๆ ดังนี้

1. การให้นักเรียนกำหนดปัญหาหรืองานที่จะทำได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย
2. การอภิปรายร่วมกันของนักเรียนเพื่อตัดสินใจปัญหาหรือการดำเนินงานร่วมกัน
3. การให้นักเรียนมีโอกาสใช้ความสามารถส่วนตัวของตนเองเป็นรายบุคคล เพื่อทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผล

4. การให้นักเรียนได้มีโอกาสทบทวนผลงานที่ตนได้กระทำ

จากประเด็นสำคัญต่างๆ ดังกล่าว การจัดชั้นเรียนจึงควรจัดที่นั่งให้นักเรียนมีโอกาสทำงานในกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และตามลำพังได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของการใช้สื่อการเรียนด้วยดังนี้

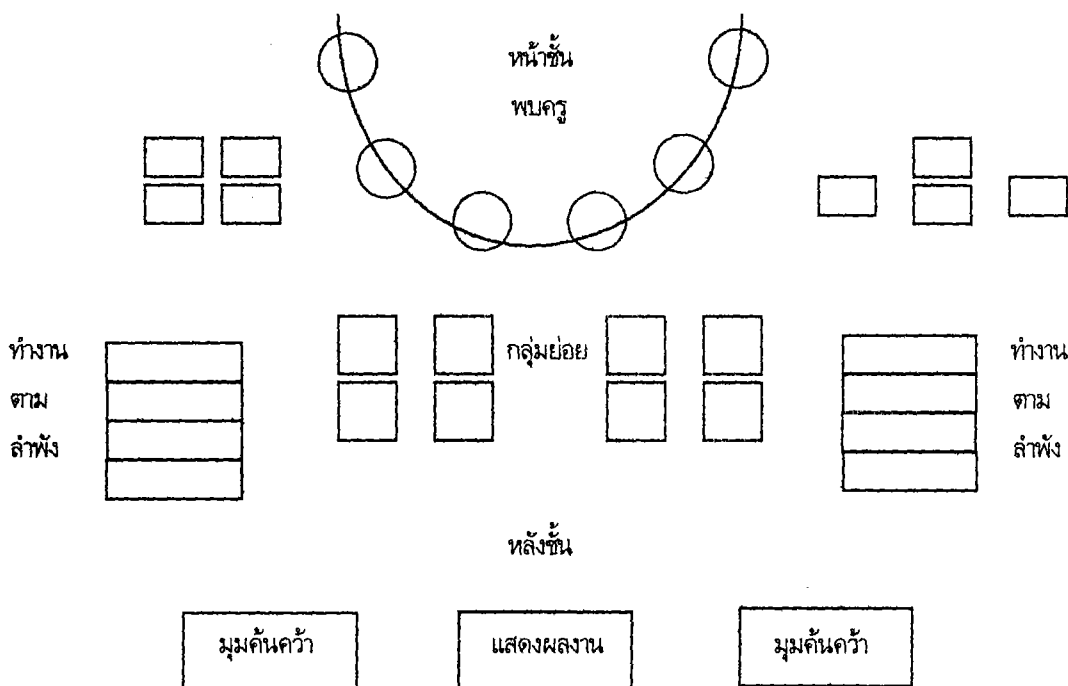
1. ให้นักเรียนมีโอกาสทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นคู่ได้
2. เน้นการอ่านเรื่องร่วมกันหรือตามลำพังจากสื่อการเรียนหรือบทเรียนที่ผู้สอนกำหนด

ให้

3. ในการเขียนจะให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและกำหนดแผนการเขียนตามเป้าหมายการเขียนที่ต้องการ ก่อนที่จะพิจารณาการใช้ถ้อยคำสำนวนในส่วนย่อย

4. เน้นการให้นักเรียนทบทวนเรื่องที่อ่าน และเขียนโดยการคิดร่วมกัน ปรัชษาหารือร่วมกันและ
สนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน กระบวนการเขียนที่จะเกี่ยวข้องกับการอ่าน การค้นคว้าเรื่องราวจาก
ที่ต่างๆ และการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการปรับปรุงงานเขียนเชิงปฏิบัติของนักเรียน

การจัดชั้นเรียนจึงควรจัดให้มีมุมทำงานต่างๆ หลายแห่งที่จะสนองตอบหลักการที่สำคัญต่างๆ ใน
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ดังแผนผังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 แสดงการจัดชั้นเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

(เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช. 2536 : 38)

ผู้สอนควรจัดหนังสือต่างๆ ไว้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ประกอบการเขียน เช่น
หนังสือเพื่อการค้นคว้าประเภทสารานุกรมหรือเอกสารต่างๆ

ส่วนมากในระยะเริ่มเรียน ผู้สอนจะให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อยซึ่งกลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด คือให้
นักเรียนทำงานเป็นคู่ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกวิธีการทำงานต่างๆ ร่วมกันกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความมั่นใจภายใต้
การช่วยเหลือแนะนำของครู ต่อมาเมื่อนักเรียนเคยชินกับกระบวนการเรียนแล้วจึงให้นักเรียนทำงานเองตาม
ลำพังอย่างอิสระ ภายใต้การดูแลของครู เพื่อการให้คำแนะนำเป็นรายบุคคลต่อไป

ในบางขั้นตอนผู้สอนอาจให้โอกาสนักเรียนทำงานตามลำพังเพื่อฝึกกระบวนการคิดของตนเองได้มาก
ยิ่งขึ้น โดยการกำหนดงานให้ทำเป็นรายบุคคล แต่ในระยะหนึ่งต้องรวบรวมผลงานเหล่านั้นมาอภิปรายใน

กลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในกระบวนการคิดจากการอ่านและเขียนให้มากที่สุด ซึ่งการให้งานดังกล่าวอาจให้ทำงานเป็นรายบุคคลในรูปของการให้ที่บ้านและนำการบ้านมาร่วมกันอภิปรายต่อในกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ร่วมกับครูผู้สอน เป็นต้น

การจัดมุมแสดงผลงานของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการหรือหาข้อมูลจากงานเขียนของผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้นและจะเป็นประโยชน์ต่อการเขียนและการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านอื่นๆ ได้ดีอีกด้วย นอกจากนี้ยังเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและช่วยให้เกิดแรงจูงใจหรือเกิดความสนใจในการเรียนภาษาได้มากขึ้นอีกด้วย

การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสามารถกระทำได้ทุกขั้นตอนของการสอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนในแต่ละขั้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยทั่วไป ซึ่งผู้สอนอาจบันทึกไว้ได้เป็นระยะ เมื่อพบว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ที่แสดงว่าผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น เช่น

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ย่อความได้ ลำดับเรื่องได้ ทารายละเอียดของเรื่องได้ แปลความได้ ตีความได้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนสามารถวางแผนการเขียนได้ สรุปความได้ รู้จักใช้ความคิดและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนสามารถย่อความ ขยายความของเรื่องได้ รวมทั้งรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากการอ่านและการอภิปราย

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องได้อย่างหลากหลายในอรรถลักษณะต่างๆ อย่างเข้าใจระบบคำ ระบบไวยากรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนสามารถเขียนเรื่องได้และรู้จักวิเคราะห์คำ ระบบไวยากรณ์หรือการใช้ภาษาโดยทั่วไป รู้จักการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์หรือเชิงวิจารณ์ได้ เข้าใจระบบตัวสะกด สามารถเขียนเรื่องได้หลากหลายในอรรถลักษณะต่างๆ ได้ดี ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การวัดและการประเมินผลดังกล่าวสามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอในขณะที่ทำการสอนในแต่ละคาบเรียนและสามารถกระทำได้หลายวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายในการวัดความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในทุกทักษะ รวมทั้งการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและเจตคติในการเรียนวิชาภาษาของผู้เรียนอีกด้วย

แบบทดสอบที่ใช้ในการวัดและประเมินผลสามารถจัดทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพเพียงพอในการบ่งชี้ความสามารถของผู้เรียนดังนี้

1. การสัมภาษณ์หรือการใช้เทปบันทึกเสียงพูดหรืออ่านของบุคคลต่างๆ ตามสถานการณ์จริงของการใช้ภาษา เช่น การรายงานข่าว บทสนทนาทั่วไป การโฆษณา ฯลฯ และให้ผู้เรียนฟังเสียงเหล่านั้นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรหรือเป็นเรื่องใด ใครพูดกับใคร อย่างไร ที่ไหนและมีความรู้สึกนึกคิดเช่นใด การเสนองาน หน้าชั้นเรียน การอภิปรายในกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การแสดงละครหรือบทบาทสมมติก็สามารถวัดและประเมินผลการฟัง-พูดของผู้เรียนได้เช่นกัน ข้อสอบดังกล่าวจะวัดการฟัง-พูด ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการสัมภาษณ์ แต่เกณฑ์ในการประเมินจะต้องมีระบบและชัดเจนในการให้คะแนน
2. การใช้แบบทดสอบแบบโคลซ (Cloze) หรือตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยเฉพาะในประเด็นของการจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง การแปลความ ตีความและขยายความ
แบบทดสอบแบบโคลซจะหมายถึงแบบทดสอบที่ใช้ข้อความหลากหลายให้ผู้เรียนอ่าน โดยตัดคำในข้อความออกเป็นช่วงๆ ซึ่งจะเว้นช่วงเท่าๆ กัน จะช่วยให้ผู้เรียนต้องคิดและเติมคำ ซึ่งอาจวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนในวงกว้างได้มากกว่าเว้นช่วงคำเฉพาะที่ เนื่องจากจะจำกัดการใช้ภาษาเฉพาะอย่างเท่านั้น เช่น คำนาม คำกริยา ฯลฯ แบบทดสอบดังกล่าวจะวัดผลความสามารถในการอ่านและเขียนได้ดีในขณะเดียวกัน
3. การให้เขียนเรียงความตามเรื่องหรือจากภาพที่กำหนดให้ การเขียนเรียงความจะวัดและประเมินความสามารถในการเขียนได้เป็นอย่างดี เพราะต้องใช้ภาษาทั้งระบบคำ ระบบไวยากรณ์ การลำดับเรื่อง การลำดับความ รวมทั้งการรู้จักเลือกใช้คำและประโยคต่างๆ ให้เหมาะสมตามกาลและเทศะด้วย
4. การเขียนตามคำบอก จะวัดและประเมินผลได้หลายทักษะในขณะเดียวกัน นั่นคือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ลักษณะของการเขียนตามคำบอกอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น ให้ฟังเสียงบอกความต่างๆ แล้วเขียนตาม ให้ฟังเสียงบอกข้อความต่างๆ เขียนตามและเว้นเรื่องให้ต่อความ หลังจากการเขียนตามคำบอกแล้ว หรือการฟังเสียงบอกข้อความให้เขียนและเว้นช่วงคำให้คิดเติมเองเช่นเดียวกับแบบทดสอบแบบโคลซ เป็นต้น เทคนิคการสร้างแบบทดสอบชนิดนี้จะช่วยให้วัดและประเมินผลความสามารถในการฟัง การอ่านและการเขียนในระดับต่างๆ ของผู้เรียนได้

การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สามารถกระทำได้ทุกชั้นตอน เพราะจุดมุ่งหมายของแต่ละขั้นตอนแสดงไว้ชัดเจนอยู่แล้วว่าต้องการให้นักเรียนมีความสามารถอย่างไรบ้าง หากนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้สอนต้องให้คำปรึกษาและแนะนำหรืออธิบายเพิ่มเติมในทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกลุ่มนักเรียนในการทำกิจกรรมจะช่วยให้ผู้สอนมีเวลาในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของ

นักเรียนได้อยู่แล้วและสามารถบันทึกข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เพื่อการอภิปรายกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อยหรือเฉพาะบุคคลได้

การเลือกงานให้นักเรียนอ่านไม่จำเป็นต้องให้งานเหมือนกัน ผู้สอนอาจเลือกงานที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มและอาจจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะแก่นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน โดยในขั้นตอนที่ 6 จะมีการจัดการสอนเสริมทักษะอยู่แล้ว ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมเสริมทักษะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยเพื่อเสริมการเรียนรู้บางอย่างแก่ผู้เรียน นักเรียนที่เก่งต้องให้งานที่ท้าทายมากขึ้นเพื่อให้เกิดความสนใจในกิจกรรมนั้นมากขึ้น สำหรับนักเรียนที่อ่อนก็ควรได้กิจกรรมเสริมตามข้อบกพร่องที่ตนยังต้องการฝึกฝนเพิ่มเติมโดยมีครูและเพื่อนๆ คอยให้กำลังใจ หรือช่วยเหลือแนะนำหรืออาจให้เพื่อนนักเรียนที่เก่งช่วยแนะนำช่วยเหลือบ้างในบางกิจกรรม สำหรับนักเรียนที่เรียนในระดับปานกลาง อาจมีปัญหาในบางเรื่องที่ยังเข้าใจไม่แจ่มชัด ผู้สอนก็ควรให้มีกิจกรรมเสริมทักษะหลายชนิดที่นักเรียนจะเลือกเพื่อฝึกฝนทักษะที่ตนต้องการเพิ่มขึ้นได้ หรืออาจให้เพื่อนนักเรียนที่เก่งคอยช่วยแนะนำหรือทำกิจกรรมร่วมในบางครั้งก็ได้ แต่บุคคลที่จะช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนได้ดีที่สุด ก็คือครูผู้สอนนั่นเอง การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในขั้นตอนที่ 6 เพื่อเสริมทักษะและรอการอภิปรายกลุ่มใหญ่จะช่วยให้การสอนซ่อมเสริมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมควรมีการยืดหยุ่นได้ เพื่อสนองความแตกต่างในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจเรียนทันกันได้เร็วที่สุดแต่ใช้เวลาแตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนอ่อนต้องการใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าเด็กเก่งในบางเรื่อง ผู้สอนควรหากิจกรรมให้นักเรียนเหล่านี้ฝึกฝนมากขึ้นด้วย เช่น การให้การบ้านซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนทุกคนเท่ากัน ทั้งนี้ควรพิจารณาข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นสำคัญโดยผู้สอนควรสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมและการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนอย่างละเอียดรอบคอบว่าเขาต้องการซ่อมเสริมอย่างไร เรื่องใด เพิ่มเติมในการสอนซ่อมเสริมนั้นก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 (Model III)

1. ผู้สอนควรศึกษาเทคนิคหรือกลยุทธ์การสอนในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด
2. ถ้าผู้เรียนไม่เคยเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 2 มาก่อน ผู้สอนต้องทบทวนความรู้ในรูปแบบที่ 2 ก่อนที่จะใช้รูปแบบที่ 3
3. ผู้สอนไม่ควรข้ามขั้นตอนการสอนในแต่ละขั้น
4. การใช้สื่อการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สามารถใช้สื่อการสอนได้ทุกรูปแบบและทุกมวลประสบการณ์วิชา
5. ผู้สอนควรเตรียมการเกี่ยวกับการจัดสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น หนังสือเรียน บทความ เกมต่างๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนและวางแผนการจัดชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ

6. ผู้สอนควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น คำชมเชย เป็นต้น

7. อย่าปล่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำพังโดยไม่เอาใจใส่และให้การช่วยเหลือแนะนำ

จากการศึกษาวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเห็นได้ว่าเป็นวิธีสอนที่มีรูปแบบและกระบวนการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีสอนที่สามารถใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา พบว่าผู้วิจัยส่วนมากจะวิจัยในรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ส่วนรูปแบบที่ 3 มีผู้วิจัยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับประถมศึกษา มีผู้วิจัยหลายท่านได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียน ความคงทนในการจำและการระลึกในสิ่งที่อ่านได้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียน ความคงทนในการจำและการระลึกในสิ่งที่อ่านได้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (มัลลิกา ภักดิ์ธรงค์. 2531 ; นันทรัตน์ ชื่นชนม์. 2531 ; สุธีพร ปาละดี. 2531 ; สุศักดิ์ กาญจนการุณ. 2531 ; สุภาภศ สังข์ลาโพธิ์. 2531 ; สมควร เกตุทอง. 2533)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ระดับประถมศึกษา มีผู้วิจัยหลายท่านได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียนและพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นฤมล กังวาลไกล. 2533 ; ชาญไญ ไกรบุตร. 2534 ; มยุรี เคาระห์ดี. 2535)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ระดับประถมศึกษา ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัย

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับมัธยมศึกษา มีผู้วิจัยหลายท่านได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียน แรงจูงใจ ความคงทนในการจำ มนุษย์สัมพันธ์ การใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการอ่าน การเขียน แรงจูงใจ ความคงทนในการจำ มนุษย์สัมพันธ์

การใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นัดดา ชวรินทร์. 2530 ; กรรณิการ์ ชาติมนตรี. 2533 ; พวงทอง วิโรจนกร. 2534 ; นวลจันทร์ แซ่เห้น. 2538)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 ระดับมัธยมศึกษา มีผู้วิจัยหลายท่านได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน การใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ บุคลิกภาพประชาธิปไตย และความสนใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางการอ่าน การเขียน การใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ บุคลิกภาพประชาธิปไตยและความสนใจของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รัชนิภา ทองสุทธิ. 2533 ; ขวัญตา จริยสถิตกุล. 2533 ; รัตนา ถวิลวงษ์. 2534 ; พรพิมล ประสงค์พร. 2535 ; พรทิพา พานิชชีวะกุล. 2538 ; อัมพร พุยศิริ. 2540)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ระดับมัธยมศึกษา มีผู้วิจัยได้ทำการทดลองศึกษามีรายละเอียดดังนี้

สายสุรีย์ เติมสินสุข (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อน การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

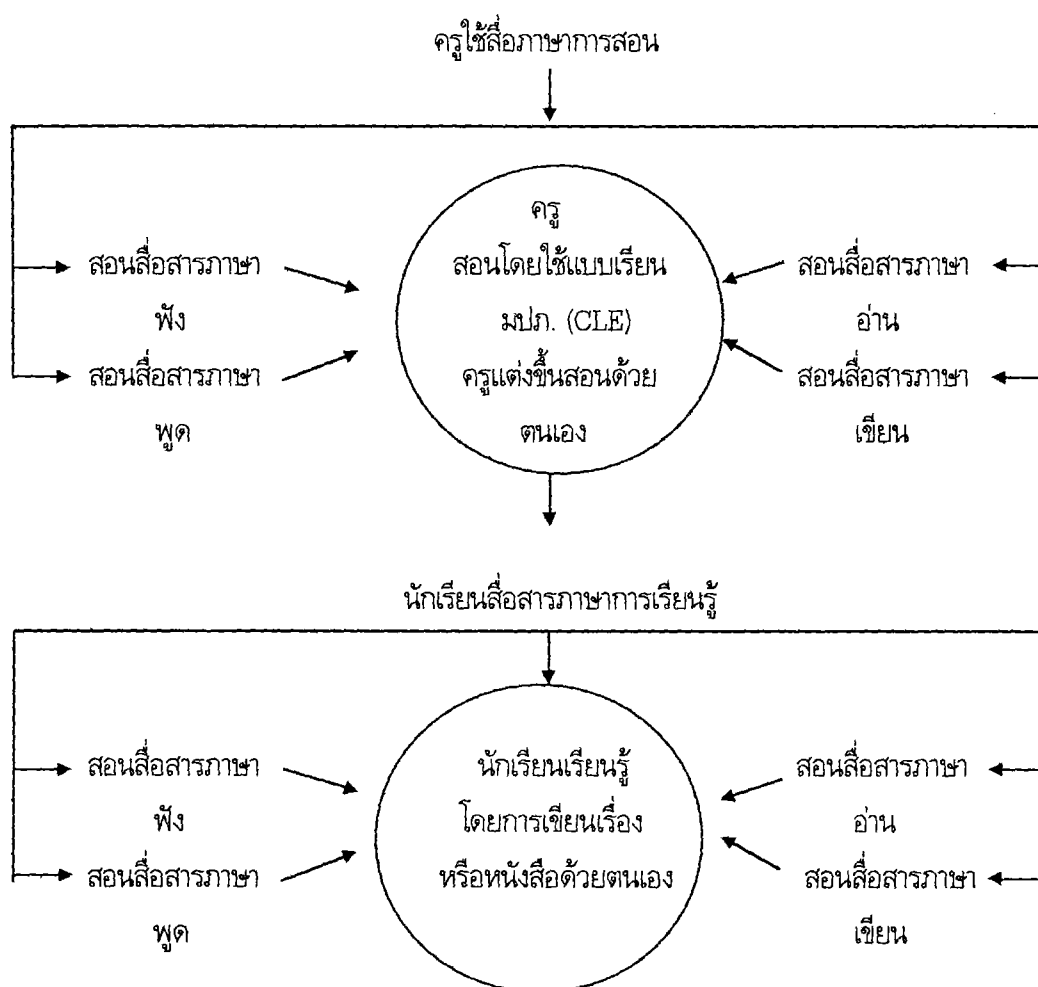
นลินี บพิตรสุวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเห็นได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนของผู้เรียนได้สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู และสามารถพัฒนาเจตคติ ความสนใจ ความรับผิดชอบและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ ของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

สาระแนวคิดในการพัฒนาแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

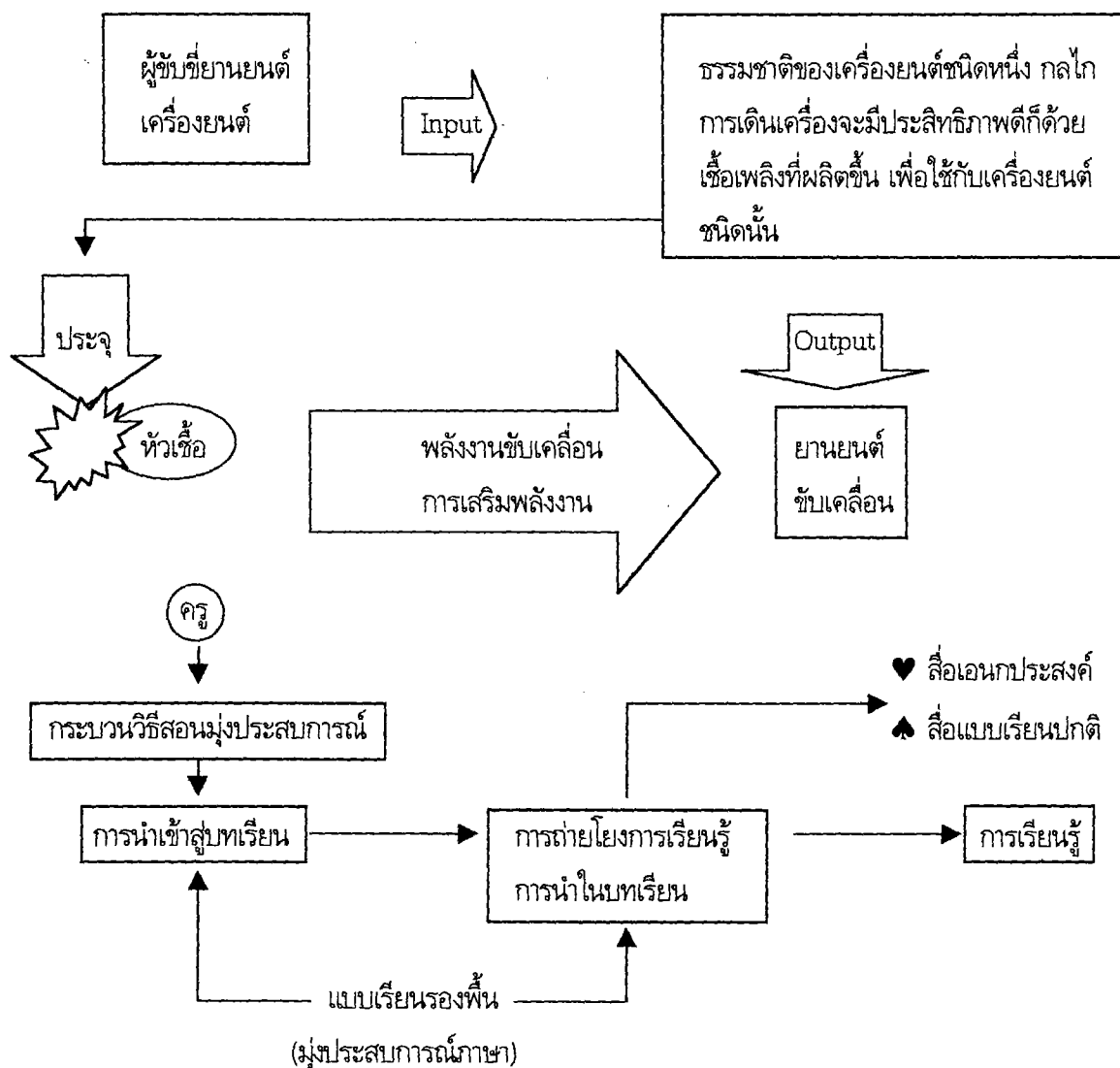
ทหัย ดันหยง (2534 : 1-2) กล่าวว่า แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษานี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นตัวจักรกลให้เกิดกลไกการสอนดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายและเป็นตัวสื่อไปพร้อมๆ กัน แบบเรียนที่จะทำให้ครูเข้าใจการสอนของตนเองได้ดีที่สุด คือแบบเรียนที่ครูแต่งขึ้นด้วยตนเอง เมื่อมีต้นแบบขึ้นแล้ว ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยในขั้นแรก นักเรียนสามารถเรียนรู้จากต้นแบบและในขั้นต่อไป นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ด้วยการแต่งเรื่องด้วยตนเอง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงกลไกเชื่อมโยงกันระหว่างครูกับสื่อภาษาการสอน

(ทหัย ดันหยง. 2534 : 1)

สาเหตุที่ต้องสร้างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

ภาพประกอบ 7 แสดงสาเหตุที่ต้องสร้างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
(หทัย ตันหยง. 2534:166)

วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE) จึงต้องใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE) การสอน
จึงจะเกิดประสิทธิผลสมบูรณ์แบบ

สื่อที่ใช้ในวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (สนั่น มีชั้นหมาก. 2538 : 308-309)

1. สื่อหลัก (Key Texts) ก็คือแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE Texts) มีความสำคัญในฐานะเป็นต้นแบบพิมพ์เขียวการเรียนรู้ของวิธีสอนนี้ ขาดมิได้ เพราะจะต้องใช้เป็นพิมพ์เขียวป้อนข้อมูลถ่ายทอดการเรียนรู้ (Tranfering) เข้าสู่สมองซีกซ้ายของผู้เรียนในกระบวนการรับรู้ภาษา (Acquisitive Process) แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ (Blueprint of Learning) ที่เป็นรากฐานก่อนที่จะเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อกลไก ซึ่งมีบทบาทเป็นจักรกลในกระบวนการสอน (Teaching Process) ที่แท้จริง ลักษณะของหนังสือเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาสรุปได้ดังนี้

1.1 เป็นสื่อแบบเรียนอัตลักษณ์ต้นแบบ (Prototype Self-Text) ครูเป็นผู้เขียนขึ้นด้วยตนเอง ตามสภาพความเหมาะสมของการเรียนการสอนและสอดคล้องกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นของผู้เรียนเอง

1.2 สร้างขึ้นจากกระบวนการผลิตต้นฉบับแบบเรียนที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตร และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม กำหนดความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการธรรมชาติ (Genre Based Process) ผ่านการทดสอบหาคุณภาพ (Try out) และจัดทำรูปเล่มตามระบบสากล

1.3 สื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเขียนเรื่องแต่งเรื่องราวจากที่ได้เรียนรู้ ทำให้เกิดหนังสือเรียนอัตลักษณ์สร้างสรรค์ (Creative Self-Text) โดยคาดหวังว่า ถ้าผู้เรียนเรียนรู้จะไรสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นเรื่องราวได้ด้วยตนเอง ถ้าไม่รู้หนังสือ ก็รู้ได้ด้วยวิธีนี้ เพราะกิจกรรมการสอนของวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นเรื่องอ่านแล้วเขียนเป็นหลัก เมื่ออ่านก็จะเกิดการสะสมความคิดที่จะไปประกอบการงานอะไรได้จากพิมพ์เขียวดังกล่าวนี้

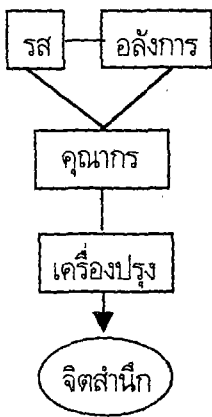
1.4 สื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา มีใช้หนังสือที่จะต้องผ่านกระบวนการพิมพ์ จึงลงทุนน้อย ทุ่มเทแต่สติปัญญาของครูเอง ครูจะสอนอะไรก็เขียนแบบเรียนของตนเอง

1.5 สื่อแบบเรียนเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลแกนนำ (Gideddata) จากหนังสือเรียนบังคับใช้ของกระทรวงศึกษาธิการ นำมาแต่งขึ้นใหม่เป็นเรื่องราวสนองจุดประสงค์การเรียนรู้เฉพาะบทเรียนอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกับหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้คลุมทั้งระบบ ดังนั้นในการใช้แบบเรียนจึงสามารถใช้ควบคู่กับแบบเรียนบังคับได้อย่างไม่มีปัญหา

2. สื่อประกอบอื่นๆ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขวางแก่ผู้เรียน วิธีสอนแบบนี้ไม่จำกัดว่ามีสื่อต่างๆ (Hardware and Software) มาประกอบมากเท่าใดก็เป็นการดี

กระบวนการผลิตสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

ทหัย ต้นหยง (2535) ได้กล่าวถึงกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ดังนี้

ระบบหลักสูตร	ระบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์	ระบบผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สากล	ระบบวรรณกรรม (ตัวคุณภาพแบบเรียน)
❖ กระบวนการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การเรียนรู้ ❖ พฤติกรรมที่คาดหวัง	◆ ทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ◆ อรรถฐาน ◆ อรรถลักษณะ 8 ชนิด - บริบทภาษา ◆ รูปแบบการสอนที่ 1-3	♥ จิตวิทยาสื่อสิ่งพิมพ์ ♥ รูปเล่ม ♥ การจัดโครงเรื่อง ♥ ภาพ สีสัน ♥ การจัดหน้า ♥ บรรณาธิการกิจ	 <pre> graph TD A[รส] --> C[คุณภาพ] B[อลังการ] --> C C --> D[เครื่องปรุง] D --> E((จิตสำนึก)) </pre>

ตาราง 1 แสดงกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

(ทหัย ต้นหยง. 2535 : เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา)

นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2540 : 172-173) ได้สรุปเกณฑ์ในการผลิตสื่อการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาซึ่งต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

1. มีบริบทภาษาต่างๆ ในชีวิตประจำวันจากสถานการณ์หรือวัฒนธรรมต่างๆ ที่หลากหลายครอบคลุมของบริบทคือ สารของเรื่อง ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษาและวิถีในการสื่อภาษาเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน เป็นต้น
2. มีอรรถลักษณะภาษาที่หลากหลาย และเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาที่ดีโดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของผู้เขียนหรือผู้พูดในบริบทนั้นๆ เป็นสำคัญโดยใช้หลักการของทฤษฎีอรรถฐาน
3. ประเภทของสื่อการสอน จัดตามจุดมุ่งหมายของการอ่านในชีวิตประจำวันของมนุษย์ คือการอ่านเพื่อบันเทิง การอ่านเพื่อเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการและการอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้า
4. มีความคิดรวบยอดหลากหลาย ตามการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษาวิชาภาษาไทยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
5. มีสารของเรื่องที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมได้ด้วยตนเองหรือเกิดจิตสำนึกทางปัญญา

6. มีเนื้อหาสาระน่าสนใจตามระดับวัยของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา
7. มีรูปเล่มและภาพประกอบเหมาะสม สื่อความหมายได้ชัดเจน เหมาะสมสำหรับการนำไปสอนด้วยการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษาในแต่ละรูปแบบซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องหรือได้ความคิดรวบยอดของภาษาจากการสื่อสารสอนในระยะเริ่มแรก
8. มีระดับความยากง่ายของภาษาตามความซับซ้อนของความหมายในเนื้อความ ซึ่งย่อมแตกต่างกันไปตามระดับวัยและความสามารถของผู้เรียนและตามจุดมุ่งหมายในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในแต่ละรูปแบบด้วย

ขั้นตอนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

ทศัย ต้นหยง (2534 : 18-22) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษามีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนเตรียมตัวคิดเรื่อง (Plot 0) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาภาวะการเรียนการสอนในห้องเรียนพื้นที่ที่จะทำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- ขั้นที่ 2 การเลือกเขียนแบบเรียนประเภท แกนกลาง-ท้องถิ่น- เสริม
- ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดรวบยอดของหลักสูตร (สิ่งที่บ้านเมืองกำหนด)
- ขั้นที่ 4 การกำหนดความคิดรวบยอดของการเรียน (ผู้เรียน)
- ขั้นที่ 5 การกำหนดความคิดรวบยอดของการสอน (ครูผู้สอน)
- ขั้นที่ 6 การเตรียมทรัพยากรในการเขียนแบบเรียน
- ขั้นที่ 7 การเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการเขียนแบบเรียน

2. การเริ่มต้นวางเค้าโครงเรื่อง (Ideal Plot-Plot I)

กระบวนการนี้เป็นกระบวนการแรกเรียกว่า Plot I จะเริ่มกระทำในระยะแรกซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคิดเรื่อง (Imagery) การคิดเรื่องนับว่ามีความสำคัญ เพราะวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE) จะเน้นการคิดเรื่องของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ ไม่เป็นเรื่องเก่าที่ไปลอกเลียนมาและจะต้องเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอนตามกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย ซึ่งเค้าเรื่องควรจะเริ่มได้เค้ากรณีมาจาก Plot 0

- ขั้นที่ 2 การผูกเรื่อง (Plotting)
- ขั้นที่ 3 การกำหนดแก่นสาระของเรื่อง (Theme)
- ขั้นที่ 4 การสร้างพฤติกรรมของเรื่อง (Characteristic Behaviors)
- ขั้นที่ 5 การกำหนดภาพพจน์ (Figure of Speech)
- ขั้นที่ 6 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

กลุ่มเป้าหมายในแนวนอน ได้แก่ ระดับวัยและชั้นเรียน

กลุ่มเป้าหมายในแนวตั้ง ได้แก่ ระดับการพัฒนาการของวัยผู้ใช้แบบเรียน

3. การวางแผนเค้าโครงแบบเรียน (Plot Design- Plot II)

ใน Plot I นั้น ลักษณะของแบบเรียนยังอยู่ในลักษณะการออกแบบทางความคิด (Ideal Design) แต่เมื่อขึ้น Plot II เริ่มนำมาสู่รูปธรรม โดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นที่ 1 การกำหนดเรื่อง (Titling Definition)

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวเรื่อง (Line of Content) ในขั้นนี้ผู้เขียนจะต้องดำเนินเรื่องภายใต้เงื่อนไข คือ

- ความคิดรวบยอด (Concept)
- จุดประสงค์การเรียนรู้ (B.O.)
- อรรถลักษณะ (Genre)
- กิจกรรมสร้างประสิทธิภาพการอ่าน (ERICA)

ขั้นที่ 3 กำหนดมโนทัศน์ของเรื่องในเนื้อหาแบบเรียน (Textual Concept) มโนทัศน์ ก็คือการนำเอาความคิดรวบยอด ในขั้นที่ 2 มากำหนดไว้ในเนื้อหาแบบเรียน

ขั้นที่ 4 การกำหนดข้อมูลหลักฐาน (Fact)

ขั้นที่ 5 การกำหนดรูปแบบนำเสนอแบบเรียน (Format)

ขั้นที่ 6 การเขียนร่างถ้อยคำภาษา (Original Wording)

4. การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง (Plot II Extra)

เพื่อตรวจสอบความต่อเนื่องผสมผสานกันระหว่าง Plot I และ Plot II จึงต้องเขียน Plot II Extra ขึ้นใน Plot นี้จะเริ่มเห็นเค้าโครงกรรมแบบเรียนโดยเฉพาะการเน้นจุดสำคัญ คือ การสร้างปมเรื่อง (Literary Complex) ซึ่งมีความสำคัญในการกระตุ้นจิตสำนึกของผู้เรียน ซึ่ง Plot II Extra มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนชื่อเรื่อง (Title Revise)

ขั้นที่ 2 เขียนเนื้อเรื่องที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว (Approved Content) โดยทบทวนความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การปรุงแต่งปมเรื่อง

ขั้นที่ 3 เขียนถ้อยคำภาษาโดยปรับปรุงให้ถูกต้องเรียบร้อย (Approve Wording)

ขั้นที่ 4 สรุปลักษณะต้นฉบับที่พึงประสงค์ (Expected Manuscript)

ขั้นที่ 5 งานตกแต่ง เน้นการสร้างสรรค์โดยเฉพาะ (Special Creative)

ขั้นที่ 6 การบันทึกงานบรรณาธิการกิจ (Primary Editing) ซึ่งจะต้องนำเสนอคณะกรรมการเพื่อปรึกษา ทบทวน ความถูกต้องเหมาะสม

5. การเขียนเรื่องและแบ่งสัดส่วน (Setting- Plot III)

การดำเนินงานตั้งแต่ Plot I- Plot II Extra นั้นอยู่ในขั้นกระบวนการจัดเตรียมเรื่อง เมื่อขึ้น Plot III ก็นับว่าผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ และปรับปรุงไว้จนเรียบร้อยแล้ว จึงลงมือนำเรื่องนั้นมาจัดเป็นสัดส่วน เพื่อเตรียมทำต้นฉบับ งานสำคัญในขั้นนี้ คือ การแบ่งฉาก (Setting) เพื่อจัดหน้า มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดชื่อเรื่อง (Title) .

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์สัดส่วนของเรื่อง (Sequent Analysis) จัดช่วงนำเรื่อง (Leading Sets) ช่วงดำเนินเรื่อง (Body Sets) ช่วงจบเรื่อง (Ending Sets)

ขั้นที่ 3 การแบ่งฉาก (Setting) การแบ่งฉากก็เพื่อจะแปลงเรื่องไปสู่หน้าแบบเรียนนั่นเอง เมื่อแบ่งฉากนำแต่ละฉากไปจัดหน้า (Layout) จำเป็นจะต้องใช้หลักการ ความรู้ในการผลิตหนังสืออย่างยิ่ง เพราะเรื่องที่เขียนและแบ่งสัดส่วนจัดหน้านั้นอาจไม่ลงตัว จำเป็นจะต้องจัดฉากใหม่ โดยการขยายฉาก ตัดฉาก ข้อนฉาก จัดลำดับให้กลมกลืนต่อเนื่อง สัมพันธ์กับความจิตรวบยอดของภาพประกอบ ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญที่ผู้เขียนแบบเรียนจะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งและประณีต เพราะจะมีผลต่อการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การกำหนดภาพ (Pictural Concept) ผู้เขียนจะต้องควบคุมการนำเสนอภาพให้ตรงกับเรื่องและฉาก

ขั้นที่ 5 การกำหนดข้อมูลเพื่อสร้างเค้าโครงต้นฉบับ (Manuscript)

6. การร่างต้นฉบับ (Manuscript-Plot IV)

ขั้นที่ 1 การออกแบบปก (Cover Design)

ขั้นที่ 2 การจัดส่วนประกอบ

ขั้นที่ 3 การบันทึกตรวจสอบการปรับหน้า ซึ่งเป็นการทบทวน Plot III ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การเสนอแนะการจัดพิมพ์ต้นฉบับ ระบบพิมพ์ ขนาดรูปเล่ม ตัวอักษร ภาพ สีเส้น ฯลฯ

ขั้นที่ 5 การสร้างต้นฉบับ (Manuscript)

7. การจัดรูปเล่มต้นฉบับ (Dummy-Plot V)

ขั้นที่ 1 การจัดปกและรายละเอียดปกหน้า ปกใน

ขั้นที่ 2 การเขียนคำนำและส่วนประกอบอื่นๆ แนวคิด ปณิธาน เป้าหมาย หลักการโดยย่อ
แนวการใช้แบบเรียน ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ประกาศ คุณูปการ คำอุทิศ

ขั้นที่ 3 การเขียนสารบัญ

ขั้นที่ 4 คำแนะนำการใช้แบบเรียน

ขั้นที่ 5 เนื้อหาแบบเรียนเป็นบท เป็นตอน

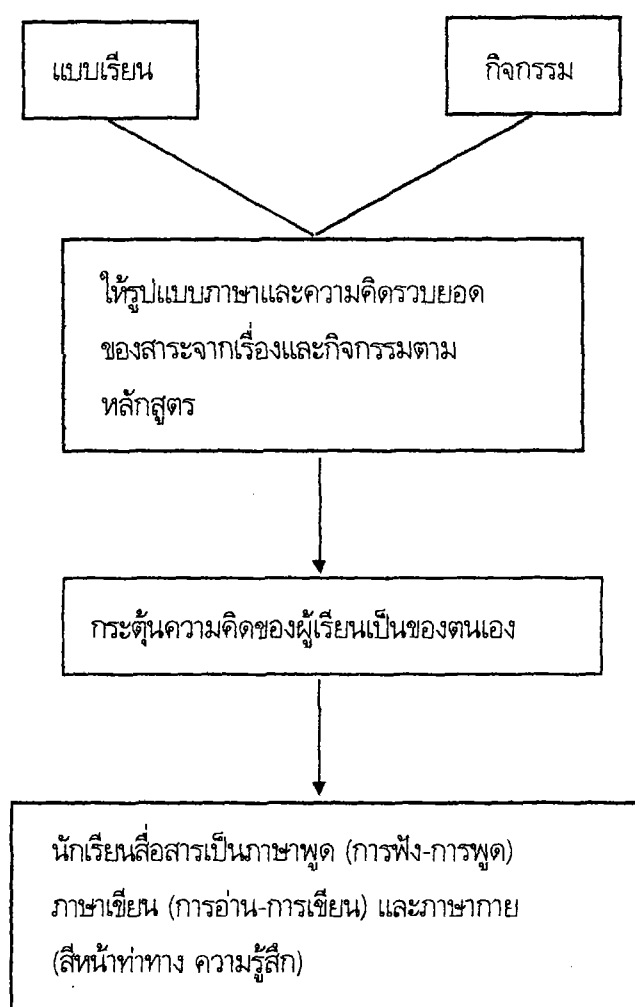
ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 การจัดภาคผนวก

ขั้นที่ 8 การเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิง

กระบวนการใช้สื่อในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ (2540 : 171-172) กล่าวว่า การจัดสื่อการสอนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาต้องจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้โดยจัดพิมพ์เป็นเล่ม มีสาระของเรื่องจบสมบูรณ์ในตัวเอง มีความยากง่ายของเนื้อหาตามระดับวัย และความสามารถของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ภาพประกอบในสื่อต้องชัดเจน และสื่อความหมายของภาษาที่ใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ การจัดสื่อการสอนนั้นต้องให้สอดคล้องกับวิธีการใช้สื่อในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยเน้นหลักการตามแผนภูมิดังนี้

ภาพประกอบ 8 แสดงกระบวนการใช้สื่อในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

(เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2540 : 171)

จากภาพประกอบ 8 แสดงให้เห็นว่าวิธีการใช้สื่อนั้นจะรวมอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนตามขั้นตอนของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาซึ่งจะใช้เป็นบทเรียนนำกระตุ้นความคิดของผู้เรียนและให้รูปแบบภาษาจากตัวอย่างบริบทภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งจะอยู่ในขั้นตอนที่ 1 เท่านั้น เป็นส่วนใหญ่ในทุกรูปแบบของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การจัดขั้นตอนการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดให้อ่านเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง การพูดและการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้านั้นผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเป็นหลักเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในลักษณะทักษะสัมพันธ์ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดการคล่องตัวจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาจนถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายรวมยอดของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูป พยางค์ สระ ตัวสะกดและไวยากรณ์

8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

สิ่งที่เป็นสิ่งที่โน้มน้าวพฤติกรรมของบุคคลคือ “Attitude” ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า Aptus เดิมใช้คำว่า “ทัศนคติ” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “เจตคติ” แต่ปัจจุบันใช้คำว่า “เจตคติ”

การจัดการเรียนการสอน ครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องกล่อมเกลา ปลุกฝังเจตคติของนักเรียน จึงจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องของเจตคติ เจตคติมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียนมาก ถ้าผู้เรียนมีเจตคติดีต่อวิชาใด เรื่องใด ก็จะสนใจในวิชานั้นหรือเรื่องนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน วิชานั้นๆ และผู้สอนก็จะประสบความสำเร็จในการสอนวิชานั้นๆ ด้วย

ความหมายของเจตคติ

คำว่า “เจตคติ” ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงรัง (2528 : 230) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนีออกไป

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531 : 2) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง ความโน้มเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือต่อต้าน ซึ่งจะมีการเตรียมตัวหรือความพร้อมในทางที่จะตอบสนอง

สฺพิน บุญชูวงศ์ (2533 : 33) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สภาพจิตใจของบุคคลที่มีผลมาจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533 : 246) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533 : 12) ได้สรุปความหมายของเจตคติ หมายถึง คักยภาพภายในของบุคคลที่มีแนวโน้มแสดงออกพฤติกรรมในทิศทางบวก ทิศทางลบหรือเป็นกลาง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2538 : 217) ให้ความหมายของ เจตคติ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

บุญศรี คำขย (2540 : 159) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเรา

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 106) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือทางคัดค้านก็ได้

ฮาน (Hahn. 1962 : 161) กล่าวว่า เจตคติเป็นแรงจูงใจที่บุคคลจะกระทำตามความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ เช่น เชื่อว่าสิ่งใดถูกก็จะเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

โรคีส (Rokeach. 1970 : 112) กล่าวว่า เจตคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง จุดรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เคนเดอร์ (Kendler. 1974 : 671) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมหรือครอบครัว เป็นแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่จะสนับสนุนหรือต่อต้าน

ซิมบาโด และคนอื่นๆ (Zimbardo and others. 1977 : 20) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วย ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ของบุคคลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน สถานการณ์ วัตถุ สิ่งของ ซึ่งเจตคติมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อ

จากความหมายของเจตคติดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งได้รับอิทธิพลจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคล แสดงพฤติกรรมออกมาในทางสนับสนุน เห็นด้วยหรือคัดค้าน ไม่เห็นด้วย

การเกิดเจตคติ

เจตคติไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่ง ปราณี รามสูต (2528 : 187-188) กล่าวว่า เจตคติเกิดเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้และได้สรุปการเกิดเจตคติดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กหรือวัยตอนต้นของชีวิต
2. การศึกษาเล่าเรียน
3. ประสบการณ์ครั้งแรกๆ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล
4. วัฒนธรรมภายในสังคม เช่น ความเชื่อทางศาสนา แนวคิดหรือหลักในการดำรงชีวิตของสังคม

อื่นๆ การให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ ฯลฯ

5. รับการถ่ายทอดมาจากบุคคลอื่น หรือจากสังคมที่บุคคลนั้นๆ เข้าไปเป็นสมาชิกอยู่
6. สื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เป็นต้น

7. เจตคติของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในรูปแบบใด นอกจากจะขึ้นกับอิทธิพลต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วยังขึ้นกับลักษณะส่วนตัว หรือบุคลิกภาพของผู้นั้นด้วย คือถ้าเป็นคนที่คล้อยตามคนอื่นได้ง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง สิ่งแวดล้อมก็ย่อมมีอิทธิพลต่อเจตคติของเขามากแต่ถ้าไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของใคร เขาแต่ใจตัวเอง เป็นตัวของตัวเองมาก สิ่งแวดล้อมก็ย่อมมีอิทธิพลต่อเจตคติของเขาน้อย คือเจตคติของเขาจะโน้มเอียงไปตามความคิดเห็นดั้งเดิมของตัวเอง เช่น ถ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดีชอบผูกไมตรีกับคนทั่วไป ก็มักจะมีเจตคติที่ดีกับเพื่อนหรือกับบุคคลรอบข้าง เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภฤษณา อักดีศรี (2530 : 188-189) ที่ได้กล่าวว่า โดยพื้นฐานเจตคติเกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด มีกระบวนการซับซ้อนมาก เจตคติมีแหล่งกำเนิดหรือมีต้นเหตุที่มาหลายทางดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม (Direct and Indirect Experience) ประสบการณ์ที่รู้สึกพอใจย่อมจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี บุคคลจะวิเคราะห์ประสบการณ์และสังเคราะห์แนวความคิดแล้วสรุปลงเป็นเจตคติ

2. การศึกษาเล่าเรียน การอบรมสั่งสอนทั้งการสอนที่เป็นแบบแผน (Formal) และไม่เป็นแบบแผน (Informal) สถาบันที่ทำหน้าที่สอนเพื่อปลูกฝังเจตคติมีมากมาย เช่น บ้าน โรงเรียน สิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน ตั้งแต่เด็กๆ มาแล้วมักจะได้รับการสอนว่าอย่างไรดีหรือไม่ดีอย่างไร มีคุณประโยชน์หรือโทษอย่างไร สถาบันหรือหน่วยงานที่ควบคุมสังคม เช่น ราชการปกครอง กฎหมาย ศาสนามีอิทธิพลต่อความนึกคิดมาก เด็กอยู่ภายใต้สถาบันใดก็จะรับความคิดความนิยมชมชอบมาเป็นเจตคติของคน

3. รอยประทับใจ (Impression) อย่างแรง ได้แก่ความเกลียดหรือความรักนับถือที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. สำเร็จความต้องการสมปรารถนาหรือไม่ ถ้าประสงค์สิ่งใดแล้วผิดหวังย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดีขึ้น

5. บุคลิกภาพที่มีต่อเจตคติ คนประเภทเก็บตัว (Introvert) จะมีเจตคติตามแนวคิดของตน คล้อยตามคนอื่นหรือกลุ่มอื่นยาก
 6. สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม รวมทั้งการเลี้ยงดูของครอบครัวมีอิทธิพลที่จะสร้างภาพพจน์ หล่อหลอมเป็นเจตคติได้ วัฒนธรรมภายในสังคม ความเชื่อทางศาสนาโน้มนำให้เกิดแนวคิดหรือหลักในการดำรงชีวิต
 7. รับถ่ายทอดหรือเลียนแบบเจตคติจากคนอื่น คนเราย่อมแปรพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นเจตคติ ถ้ายอมรับนับถือหรือเคารพใครก็มักจะยอมรับแนวความคิดและยึดเป็นแบบอย่าง (Model)
 8. สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
 9. ความก้าวหน้าทางวิชาการและเครื่องมือสื่อสาร มีผลต่อการสร้างเจตคติอย่างมากช่วยให้ความรู้สึนึกคิดของคนเปลี่ยนแปลงไป
- จะเห็นได้ว่าเจตคติของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม อารมณ์ หรือแม้กระทั่งความต้องการของตนเองที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

มิติของเจตคติ

โคเลสนิค (Kolesnik. 1970 : 485) อธิบายว่าเจตคติประกอบด้วย 4 มิติ คือ

1. ทิศทาง (Direction) ได้แก่ การสนับสนุน-ไม่สนับสนุน คัดค้าน-ไม่คัดค้าน
2. ความเข้มข้น (Intensity) เช่น การสนับสนุน-ไม่สนับสนุน คัดค้าน-ไม่คัดค้านมากน้อยเพียงใด
3. ขอบเขต (Extension) หมายถึง เจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งมีอิทธิพลแผ่ขยายไปถึงสิ่งอื่นด้วยหรือไม่ เช่นเกลียดครูคณิตศาสตร์ทำให้เกลียดครูคนอื่น ๆ เกลียดโรงเรียนไปด้วยหรือไม่
4. ระยะเวลา (Duration) เป็นความยาวนานหรือความคงทนของเจตคติว่ามีมากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะของเจตคติ

ทฤษฎี คัทตี้ครี (2530 : 185-188) กล่าวว่า เจตคติมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เมื่อเด็กเกิด การเรียนรู้ย่อมจะมีความรู้สึก (Feeling) และความคิดเห็น (Opinion) เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั่นคือเกิดเจตคติ (Attitude)
2. เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าสภาพแวดล้อม สถานการณ์หรือเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย
3. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก เราสามารถทราบได้ว่าบุคคลใดมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับ โดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา อาจแสดงออกด้วยคำพูด (Verbalized) หรือด้วยสีหน้า ท่าทางพอใจหรือไม่พอใจ (Favorable or Unfavorable)

4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน มีที่มาซับซ้อน เพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการ เช่น ประสบการณ์การรับรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้
5. เจตคติเกิดจากการเลียนแบบ เจตคติสามารถถ่ายทอดออกไปสู่บุคคลอื่นได้ ถ้าเรามีความเคารพศรัทธาใครก็ย่อมเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลที่เรายอมรับนั้นดีงาม จึงเลียนแบบเป็นเยี่ยงอย่าง
6. ทิศทางและปริมาณของเจตคติ ปริมาณ (Degree) มีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง ความเข้มข้น (Intensity) ก็แล้วแต่ว่าจะมีความรู้สึกสุดปลายไปด้านใด เจตคติของบุคคลมีระดับความรุนแรง (Valence) ต่างกัน

ทิศทางของเจตคติมี 2 ทาง คือ สนับสนุนหรือต่อต้าน

7. เจตคติอาจเกิดขึ้นจากจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้ เมื่อบุคคลเรียนรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับอะไรก็จะมีจิตสำนึกบริบูรณ์ เพราะได้สังเกตเห็น คิด พิจารณา หาเหตุผล วิเคราะห์จนแน่ใจว่าถูกหรือผิด ดีหรือเลวเป็นประการใด เจตคติที่เกิดขึ้นจากลักษณะนี้เรียกว่าเกิดจากจิตสำนึก (Consciousness) และเจตคติอาจเกิดขึ้นโดยปราศจากจิตสำนึก (Unconsciousness) ก็ได้ ซึ่งจะเป็นความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมิได้คิดพิจารณาไตร่ตรองนั่นเอง
 8. เจตคติมีลักษณะที่คงทนถาวรพอสมควร กว่าบุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ ต้องใช้เวลานานใช้ความคิดลึกซึ้ง เจตคติเกิดจากความรู้สึกที่สะสมมานาน เจตคดีย่อมมีความคงทนยากที่จะเปลี่ยนแปลงแต่ก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้แต่จะต้องใช้เวลา สถานการณ์ เหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเกิดการเรียนรู้ใหม่และใจยอมรับ แสดงว่ามีกระบวนการ ซึ่งต้องใช้เวลา
 9. บุคคลแต่ละคนย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ
- จะเห็นได้ว่าเจตคติมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ สามารถเปลี่ยนแปลงได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลและอื่นๆ ซึ่งเมื่อเราทราบลักษณะของเจตคติแล้วก็จะทำให้มีความเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์มากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของเจตคติ

จากลักษณะของเจตคติดังกล่าว วอลเตอร์ (Walters, 1990 : 283) ได้อธิบายว่าเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่าพอใจ ไม่พอใจ ต้องการ ไม่ต้องการ ดี-เลว
2. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นสิ่งที่มีต่อสิ่งเร้านั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือความคิดช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้นๆ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioural Component) การที่บุคคลจะปฏิบัติหรือทำกิจกรรม เพื่อจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น

จะเห็นได้ว่า เจตคติประกอบด้วยส่วนประกอบหลัก 3 ประการ คือด้านความรู้สึก ความรู้และด้านพฤติกรรม

ประเภทของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 230-231) แบ่งเจตคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้นเนื่องจากความชอบหรือความพอใจ

2. เจตคติทางลบหรือเจตคติที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากความไม่ชอบหรือไม่พอใจ

ส่วน กฤษณา คักดิ์ศรี (2530 : 190-194) ได้กล่าวถึงประเภทของเจตคติซึ่งแตกต่างจากที่กล่าวมา โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เจตคติทั่วไป (General Attitude) คือ เจตคติที่มีต่อสิ่งของ สถานการณ์ สถาบันและผู้คน ฯลฯ ไปในทางส่วนรวมทั่วๆ ไป มีความรู้สึกต่อสิ่งเหล่านั้นอย่างกว้างๆ และสิ่งเหล่านั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีเจตคติมากนัก

2. เจตคติเฉพาะ (Specific Attitude) หมายถึง เจตคติที่มีต่อบุคคลใด ข้อเสนอแนะใด สถาบันใด สถานการณ์ใด ฯลฯ โดยเฉพาะเป็นอย่างๆ ไป

3. เจตคตินิมิต (Positive Attitude) หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อที่เป็นไปในทางบวกหรือยอมรับนั่นเอง คือออกมาในรูปที่พึงประสงค์ (Favorable)

4. เจตคตินิเสธ (Negative Attitude) หมายถึง เจตคติในทางลบ ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปความไม่พอใจ (Unfavorable) ไม่ถูกใจ ไม่เห็นคุณประโยชน์

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของเจตคติเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เจตคตินิมนานหรือเจตคติทางบวกและเจตคตินิเสธหรือเจตคติทางลบของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย

องค์ประกอบที่มีผลต่อเจตคติ

วอลเตอร์ (Walters. 1990 : 186) กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อเจตคติ ดังนี้

1. ครอบครัว (Family) มีส่วนทำให้เด็กเป็นไปได้ทั้งทางที่ดีและไม่ดี เพราะสังคมแรกที่เด็กประสบคือการเป็นสมาชิกในครอบครัวและสภาพของครอบครัว

2. เพื่อน (Friends) การเลือกคบเพื่อนเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อเจตคติของเด็ก เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น พ่อแม่จะมีอิทธิพลน้อยลง เนื่องจากเด็กจะยึดเพื่อนเป็นแบบอย่าง ดังนั้นเจตคติของเด็กจะเป็นไปในทางดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเร้าใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อน

3. ศาสนา (Religion) ศาสนามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนและมีอิทธิพลที่จะพัฒนาเจตคติที่มั่นคง

4. โรงเรียน (School) การได้รับการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียนในทุกระดับ สามารถทำให้เด็กมีเจตคติที่แตกต่างกันได้ เช่น ครูสอนว่าเอดส์เป็นโรคติดต่อที่เป็นแล้วไม่มีทางรักษาให้หายได้เด็กก็มีแนวโน้มที่จะต่อต้านโรคเอดส์ เป็นต้น

5. สื่อมวลชน (Mass media) สื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์จะมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของเด็กมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการควบคุมสื่อมวลชนให้มีประโยชน์ มีเนื้อหาสาระที่จะช่วยสร้างสรรค์ให้เด็กเกิดเจตคติต่อสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลนั้นๆ

บทบาทของครูเกี่ยวกับเจตคติของนักเรียน

ครูมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียน ปราวิน รามสูต (2528 : 192) ได้สรุปถึงหน้าที่เกี่ยวกับเจตคติของนักเรียนได้ดังนี้

1. เจตคติใดก็ตาม ที่ดี มีประโยชน์ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีพฤติกรรมหรือการกระทำในทางที่ถูกที่ควร แต่เด็กยังขาดเจตคตินั้นๆ ครูต้องสร้างหรือปลูกฝังเจตคตินั้นๆ ให้แก่เด็ก

2. ในบางกรณี เจตคติในทางที่ถูกที่ควรนั้นเด็กก็มีอยู่ก่อนแล้ว หากแต่ยังไม่มั่นคงถาวร คือมีแนวโน้มที่จะชักจูงไปในทางตรงข้ามได้โดยง่าย หน้าที่ของครูก็ต้องพัฒนาหรือเสริมให้เจตคตินั้นๆ มีความมั่นคงถาวร เปลี่ยนแปลงได้ยาก

3. เจตคติที่ไม่ถูกไม่ควร ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาครูจะต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขเจตคตินั้นๆ ให้ถูกต้อง ให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ

เจตคติมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นครูก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนให้เป็นในลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีต่อการเรียนได้ ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์ (2528 : 233) กล่าวว่า การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนสามารถกระทำได้นี้

1. การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน

1.1 จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและสนุกสนาน

1.2 ครูต้องเป็นแบบฉบับที่ดี ทั้งในด้านความคิด ความประพฤติและการมีระเบียบวินัย ทั้งด้านการเรียนรู้และด้านสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

2.1 ให้การแนะแนว โดยชี้แนะแนวทางการปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งให้เห็นคุณค่าและโทษอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ตนเอง

2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการของเด็กแต่ละคนเพื่อให้กำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าใช้การลงโทษ

2.3 พยายามให้เด็กได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนต้องรับผิดชอบต่องานนั้นๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่าง ครูจะต้องแบ่งกลุ่มให้นักเรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง เด็กก็จะเกิดความเข้าใจ ภาคภูมิใจ ต่อบทเรียนนั้นๆ ทำให้เจตคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นๆ ลดลงและในที่สุดกลายเป็นเจตคติที่ดีได้

การเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนให้เป็นในทางพึงประสงค์นั้นครูผู้สอนจะต้องใช้วิธีการดังกล่าว เพื่อที่จะพัฒนาความรู้สึของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน เพราะเมื่อผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชานั้นๆ แล้วก็จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

การเสริมสร้าง พัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Methods of Modifying Attitudes)

การเปลี่ยนแปลงเจตคติเป็นสิ่งที่ทำได้ เมื่อครูพบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็จำเป็นต้องหากวิธีเปลี่ยนแปลงเจตคติของเขาให้สู่แนวทางที่ถูกต้องได้ วิธีการที่ครูอาจใช้ในการเสริมสร้าง พัฒนาและเปลี่ยนแปลงเจตคติของเด็กมีดังนี้ (กฤษณา คักดิ์ศรี. 2530 : 193-201)

1. ชี้แจงและอภิปราย (Discussion) ให้ประสบการณ์ ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง การอภิปราย (Group Discussion) เป็นวิธีสื่อความคิดที่บุคคลได้แสดงปฏิกิริยาตอบสนอง (Active Response) ด้วยการแสดงความคิดเห็น นับว่าเป็นการเพิ่มพลังความเข้มข้น (Reinforcement) แก่ความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างยิ่ง จึงมีผลต่อเจตคติของบุคคลมากขึ้น

2. การอ่าน (Reading) หนังสือดีๆ ช่วยเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ ครูควรชี้แนะและอภิปรายให้มองเห็นจุดสำคัญก็จะดียิ่งขึ้น การอ่านนิทาน นิยาย มีอิทธิพลเร้าอารมณ์มากจนสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ เพราะขณะอ่านสมองจะแปลความหมาย (Interpretation) ของแนวความคิด (Ideals) ต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือเกี่ยวกับ มารยาท วัฒนธรรม คีลธรรม ความซื่อสัตย์ ฯลฯ เกิดอารมณ์คล้อยตาม ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้แนวคิดใหม่และเกิดความรู้สึกใหม่ขึ้นมา ในที่สุดก็กลายเป็นเจตคติที่เราต้องการปลูกฝังได้

3. การปลูกฝังสิ่งกับ (Concept) อันถูกต้อง ต้องอบรมสั่งสอนให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด (สังกัป) ต่อสิ่งต่างๆ อย่างถูกต้อง โดยให้ข้อเท็จจริง (Fact) ที่ถูกต้อง จะด้วยการอธิบาย (Explanation) หรือการจัดประสบการณ์ (Experiences) ที่ดีและถูกต้องให้กับเด็ก แล้วให้เด็กนำไปคิดพิจารณาไตร่ตรองอีกครั้งหนึ่ง (Reconsideration) ถ้าเด็กมีความลำเอียง (prejudice) ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เด็กจะมีเจตคติต่อสิ่งนั้น โดยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและยอมรับ

4. การชักจูง (Persuasion) ชักชวน เกลี่ยกล่อม มีผลต่อเจตคติมาก จากการวิจัยของนักจิตวิทยา บราวน์ว่าผลการชักจูงของคนแปลกหน้ามีผลน้อยกว่าที่ได้จากการชักจูงของครูที่กระทำกันภายในห้องเรียน
- การสื่อความคิดด้วยกันทั้งสองฝ่าย (Two-sided Presentation) คือ บุคคลได้พูดแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้ความสำเร็จในการชักจูงมากกว่าการสื่อความคิดด้านเดียว (One-sided Presentation) คือการที่บุคคลรับฟังความคิดเห็นเท่านั้น การพูดจาแนะนำให้ความรู้ ให้ข้อมูล ทำให้เกิดความคิด สังเกต เห็นจริง ที่สุดก็จะเปลี่ยนพฤติกรรม
5. การเสนอกิจกรรมเร้าอารมณ์ (Emotionality in Presentation) นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ เช่น การแสดงละคร ภาพยนตร์ จะเป็นสิ่งที่เรียกความสนใจและความตั้งใจ (Interest and Attention) รวมทั้งการเร้าอารมณ์บุคคลได้ดี เพราะผู้ชมจะมีอารมณ์คล้อยตามไปกับเนื้อเรื่อง กระบวนการนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดใหม่ (New Idea) กลายเป็นเจตคติที่ต้องการ
6. การจัดกิจกรรม (Activity Program) เป็นการให้ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) แก่เด็กเรียนซึ่งจะเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างเจตคติให้แก่เด็ก
7. เครื่องเล่น สิ่งเร้า สามารถจูงใจ เปลี่ยนใจให้เด็กหันมายุติถือสิ่งใหม่ได้ เช่น ให้รางวัล ดี ชม ให้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น
8. จัดสิ่งแวดล้อม สร้างบรรยากาศและสถานการณ์ ให้เห็นแบบอย่างที่ดีเพื่อการถ่ายทอดเลียนแบบ จัดประสบการณ์ใหม่ให้ ส่งเสริมให้สมาคมกับเพื่อนที่ดี เป็นสมาชิกชมรมต่างๆ หรือจัดห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ ให้เด็กได้มีโอกาสสัมผัสใกล้ชิดกับสิ่งนั้นอาจช่วยเปลี่ยนแปลงเจตคติได้
9. เหตุการณ์ที่ประทับใจ ทำให้เกิดรอยพิมพ์ใจ พยายามให้เด็กเกิดความประทับใจ เช่น มาวันแรกเห็นโรงเรียนสะอาด ครูใจดี เพื่อนนักเรียนแสดงความเป็นมิตรเจตคติที่ดีก็จะเกิดขึ้น แม้เป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียวแต่ซาบซึ้งตรึงใจก็สามารถก่อให้เกิดเจตคติได้
10. ใช้กฎเกณฑ์เป็นเครื่องช่วย ระเบียบ วินัย กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นเครื่องระงับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ภายหลังเจตคติอาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย
11. อารมณ์ มีส่วนช่วยพัฒนาเจตคติ อารมณ์ดีมักจะมองโลกในแง่ดีหรือเร้าให้เกิดอารมณ์กลัว เช่น นำรูปภาพของคนที่ดียาเสพติดมีสภาพร่างกายที่ทรมาณ เพื่อทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด
12. การย้ายกลุ่ม (Group Change) มักจะกลืนให้สมาชิกมีเจตคติคล้อยตาม กลุ่มมีอิทธิพลให้คนในกลุ่มคล้อยตามได้
13. การล้างสมอง (Brain Washing) เป็นการขจัดความเชื่อเก่า ให้มีความเชื่อใหม่แทน
14. บังคับให้ทำแม้ว่าจะไม่เต็มใจ เช่น การบังคับให้ตรงเวลา นานเข้าก็จะเป็นนิสัย เกิดเป็นเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น
15. แบบอย่างที่มีอิทธิพล (Credibility of the Source) คนมักจะเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ดาราหรือบุคคลสำคัญ

16. แรงกดดันจากกลุ่ม (Group Pressure) อิทธิพลการยอมรับของหมู่คณะจะทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงเจตคติได้
 17. การอบรมเลี้ยงดู การที่เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมใด หรือสังคมใดมาตั้งแต่กำเนิดก็จะทำให้เขามีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ ที่เขาได้พบเห็น
 18. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่า คนทั่วไปที่ไม่เคยโดนสุนัขกัด
 19. การรับเอาเจตคติเดิมของผู้อื่น เช่น เมื่อเราเข้าเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เราก็มักจะรับเจตคติต่างๆ จากนิสิตรุ่นพี่ หรืออาจารย์มาเป็นของเราด้วย
 20. จากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่น คนที่มองโลกในแง่ร้าย ก็มักมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ
 21. จากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งให้ข้อมูล ที่ก่อให้เกิดทั้งความเข้าใจและอารมณ์
 22. ความต้องการที่จะสมปรารถนา ทำให้เราเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น เพราะสิ่งนั้นๆ จะทำให้เราสมปรารถนาและเราจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่างๆ เพราะจะทำให้เราไม่สมปรารถนา
 23. การโฆษณาชวนเชื่อและการสื่อสารที่มีลักษณะชักชวนก็ทำให้เราเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่โฆษณาชวนเชื่อ
- การเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติดังที่กล่าวมาแล้ว จะเป็นแนวทางสำหรับครูในการปลูกฝังเจตคติที่ดีงามแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติดังต่อไปนี้
1. ตั้งใจรับทราบ (Attention) ในการเปลี่ยนเจตคติต้องทำให้บุคคลเกิดความสนใจ รับรู้ ใคร่ตรอง โดยให้หลักการสัมผัสและการรับรู้มาช่วย ผู้สื่อความต้องมีน้ำเสียง สีสัน ท่าทางและลักษณะของสาร คือเนื้อหาสาระ มีเหตุผลน่าเชื่อถือและยังต้องใช้วิธีการในการสื่อสารที่เหมาะสมด้วย
 2. การเข้าใจเนื้อหาความ (Comprehension) ผู้รับเจตคติใหม่ต้องเข้าใจสิ่งเร้าตามความประสงค์และจะเข้าใจได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับ
 - 2.1 ลักษณะของผู้รับ ได้แก่ สติปัญญา บุคลิกภาพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณสมบัติ เป็นตัวแปรในการรับรู้เจตคติใหม่
 - 2.2 ลักษณะของสาร มีส่วนช่วยสร้างความสนใจ อาจเป็นลักษณะของข้อเท็จจริงหรือข้อเสนอแนะในด้านดีหรือไม่ดี
 3. การยอมรับ (Acceptance) จะดีขึ้นถ้ามีการเสริมแรง (Incentive) ให้เขาได้รับสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจ
 4. ความถาวรของการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Retention) เพื่อให้เป็นเจตคติที่คงที่ควรต้องย้ำบ่อยๆ โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกที่เปลี่ยนเจตคติใหม่ๆ

5. การกระทำ (Action) การใช้ความกดดันของกลุ่มบังคับ (Group Pressure) ช่วยทำให้เปลี่ยนเจตคติได้ เมื่อมีการเปลี่ยนเจตคติพฤติกรรมก็เปลี่ยนไปด้วย

ครูต้องพยายามปลูกฝัง พัฒนา เสริมสร้าง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยอาศัยแนวในการปลูกฝังและพัฒนาเจตคติดังกล่าว เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและเป็นที่ปรารถนาของสังคม เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

มาตราวัดเจตคติ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 106) กล่าวว่า มาตราวัดเจตคติ หมายถึง สเกลของข้อความจำนวนหนึ่งที่ใช้วัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ และเป็นความรู้สึกที่ค่อนข้างจะลึกซึ้ง ใช้วัดข้อมูลทางด้านจิตอารมณ์ (Affective Domain)

การวัดเจตคติ

อีเบล (Ebel. 1979 : 368-371) กล่าวว่า เจตคติเป็นผลจากพฤติกรรม สามารถวัดได้จากการสังเกต โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า แต่ก็เป็นที่ยากที่จะสังเกตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะต้องวัดได้จากการแสดงออกในรูปของความคิดเห็นหรือภาษาพูด ซึ่งอาจวัดได้ไม่แน่นอนนัก ดังนั้นการวัดเจตคติจึงอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เพราะพฤติกรรมของคนเราอาจบิดเบือนจากเจตคติที่มีอยู่จริง เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติมีหลายชนิดด้วยกัน เช่น แบบวัดเจตคติของกัทแมน คูมส์ เทอร์สโตน ลิเคิร์ท ซึ่งมาตราวัดเจตคติที่นิยมใช้ในการวิจัยมีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน
2. วิธีของลิเคิร์ท
3. วิธีวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (วิธีของออสกูด)

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีของ ลิเคิร์ท ในการวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งมีรายละเอียดและวิธีการสร้างดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 107-108)

วิธีของลิเคิร์ท

มาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท กำหนดช่วงความรู้สึกของคนออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และไม่ดี (ทางลบ) และมีจำนวนพอๆ กัน ข้อความเหล่านี้อาจมีประมาณ 18-20 ข้อความ การกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกกระทำภายหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี (Arbitrary Weighting Method) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด

การสร้างมาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษาให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่าเป็น Psychological Object นั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง
3. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่สำคัญๆ ของสิ่งที่จะศึกษาให้ครบถ้วนทุกแง่มุมและต้องมีข้อความที่เป็นไปในทางบวก และทางลบมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์แล้ว เหลือจำนวนข้อความที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้นซึ่งทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองและนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบ โดยพิจารณาในเรื่องของความครบถ้วนของคุณลักษณะของสิ่งที่ศึกษาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตลอดจนลักษณะการตอบต่อข้อความที่สร้างว่าสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด
5. ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและการใช้ภาษาอีกครั้งหนึ่งและเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านอื่นๆ อีก ได้แก่ ความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของมาตราวัดเจตคติทั้งหมดด้วย
6. กำหนดการให้คะแนนการตอบของแต่ละตัวเลือก โดยทั่วไปที่นิยมใช้คือกำหนดคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 (หรือ 4, 3, 2, 1, 0) สำหรับข้อความทางบวกและ 1, 2, 3, 4, 5 (หรือ 0, 1, 2, 3, 4,) สำหรับข้อความทางลบ การกำหนดแบบนี้เรียกว่า Arbitrary Weighting Method ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกมากในการปฏิบัติ

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดเจตคติ

เชิดศักดิ์ โสมาสินธุ์ (2528 : 137) กล่าวว่า การวัดเจตคตินั้นมักจะมีข้อตกลง (Assumption) ดังนี้

1. การศึกษา เจตคติเป็นการศึกษาความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยเป็นความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดเจตติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก หรือประพฤติกรรมปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนที่คงที่ ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์
3. การศึกษาเจตคติของบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคตินั้นๆ ด้วย

หลักการสร้างข้อความวัดเจตคติ

การวัดเจตคติไม่ว่าจะวัดด้วยวิธีการใดก็ตาม เชิดศักดิ์ โสวสินธุ์ (2528 : 137-138) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณา 3 ประการ คือ

1. สิ่งเร้า (Attitude Objects)
2. ช่วงของการตอบสนอง (Response Continua)
3. ตัวบุคคลที่นำมาศึกษา (People)

โดยอาจพิจารณาว่าสิ่งเร้าในการวัดเจตคตินั้นมีมากมาย ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมและการสอบถามเจตคตินั้น ควรถามกับกลุ่มบุคคลหลายประเภททั้งในความเข้มควรจะมีมากพอ อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ มีจำนวนมากมายและแปรผันอยู่มาก ฉะนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องรู้จักวิธีการในการสุ่มตัวอย่างเพื่อที่จะเลือกสุ่มตัวอย่างให้เป็นตัวแทนขององค์ประกอบเหล่านั้นให้ได้ผลดีเหมาะกับการวัดมากที่สุด

การวัดเจตคติส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความเข้มของความรู้สึที่บุคคลตอบสนองกับสิ่งเร้าทางภาษาหรือที่เรียกว่าข้อความวัดเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ วิรัช วรรณรัตน์ (2538 : 267) ที่ได้กล่าวว่า การวัดเจตคติเป็นการวัดคุณลักษณะทางจิตใจของผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ดังนั้นการวัดเจตคติจึงเป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควร การวัดเจตคติอาศัยกระบวนการทางจิตวิทยาโดยใช้สิ่งเร้าทางภาษาไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเข้มของความรู้สึกออกมา โดยใช้ข้อความทางเจตคติ (Attitude Statements) ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสิ่งนั้น ฉะนั้นการวัดเจตคติที่ดีย่อมขึ้นอยู่กับข้อความที่นำมาใช้เร้าพฤติกรรมของผู้เรียนว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด การสร้างข้อความเพื่อวัดเจตคติจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเรื่องราวในปัจจุบัน เพราะเป้าหมายสำคัญของการวัดเจตคตินั้นต้องการสิ่งที่เป็นภาวะปัจจุบัน ไม่ควรกล่าวถึงอดีตและสิ่งที่ผ่านมาซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว
2. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงในเรื่องราวนั้น เพราะการวัดเจตคติต้องการวัดความรู้สึกของบุคคล ถ้าข้อความที่นำมาเร้าเป็นข้อเท็จจริง บุคคลจะตอบสนองไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด
3. ใช้ข้อความที่มีความชัดเจนในตัว กล่าวคือพยายามหลีกเลี่ยงข้อความที่ใช้ภาษากำกวมหรือคลุมเครือ การสร้างข้อความควรใช้รูปประโยคอย่างง่ายมากกว่ารูปประโยคซับซ้อนหรือหลายประโยครวมกัน
4. ใช้ข้อความแสดงความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว โดยแต่ละข้อควรจะให้แสดงความคิดเห็นในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่านั้น
5. หลีกเลี่ยงการใช้ข้อความที่มีลักษณะเป็นกลาง เพราะถ้าใช้ข้อความที่มีลักษณะเป็นกลางแล้วบุคคลไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในทิศทางบวกหรือลบได้ กล่าวคือบุคคลจะตอบเพียงทิศทางเดียว หรือไม่ว่าบุคคลใดก็จะแสดงความคิดเห็นเช่นเดียวกันตลอด ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ต้องการในการวัดเจตคติ ดังนั้นการสร้างข้อความควรหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำ เช่น เสมอ ทั้งหมด เท่านั้น เป็นต้น

6. พยายามหลีกเลี่ยงการใช้รูปประโยคปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อน เพราะจะทำให้ผู้ตอบเกิดการหลงผิด หรือตีความหมายผิดได้

จากการเขียนข้อความเจตคติดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้เขียนจะต้องใช้ความพยายามในการเขียนโดยใช้ข้อความที่เป็นปัจจุบัน หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงหรือประโยคปฏิเสธ ควรใช้ข้อความที่ชัดเจนตลอดจนควรแสดงความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เพื่อที่จะทำให้การเขียนข้อความเจตคตินั้นมีความชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยให้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย มีผู้วิจัยได้ทำการวิจัยดังนี้

มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จรัสศรี กิจบุญต่อนันต์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล กังวาลไกล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เพียงใจ บุญนันท์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติทางการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเอริกกับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราโมทย์ ไวยกุล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้ค้นคว้ามานี้จะเห็นได้ว่าวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสามารถพัฒนาการใช้ภาษาของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน พร้อมทั้งสามารถพัฒนาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยได้

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 223 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากมา 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 6 ห้องเรียน ซึ่งมีการจัดนักเรียนในแต่ละห้องแบบละความสามารภ แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 36 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 72 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
- 2.2 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
- 2.3 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู
- 2.4 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
- 2.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- 2.6 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างและการตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษานี้ใช้เป็นสื่อหลักในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือการสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก (2529) และหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ของ หทัย ตันหยง (2534) และ การวิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก ของ สนั่น มีชั้นหมาก (2539)

2. ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากหลักสูตร ประถมศึกษาและคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. ศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้จากเนื้อหา บทที่ 3 ทางแห่งความสำเร็จและ บทที่ 4 โอสธศลา จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานความรู้ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. ดำเนินการเขียนเรื่อง ซึ่งผู้เขียนกำหนดอรรถลักษณะในการเขียนเรื่อง 2 รูปแบบ คือการเขียน เรื่องบรรยายเชิงจินตนาการ 1 เล่ม และเรื่องเล่าจากประสบการณ์ 1 เล่ม โดยใช้ขั้นตอนการปฏิบัติการ เขียนเรื่อง จากรายงายการวิจัยการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ของ หทัย ตันหยง (2532 : 150-151) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนโครงเรื่อง (Plotting) ได้แก่ การกำหนดเรื่อง (Title) การกำหนดแก่นสาระ เนื้อหา (Theme) การวางแผนเรื่อง (Atmosphere) การกำหนดพฤติกรรม (Character) การสร้างภาพพจน์ในการเขียนเรื่อง (Figure of Speech)

ขั้นที่ 2 การเขียนเรื่อง (Writing) ได้แก่ การวางรูปแบบการเขียน (Format) การดำเนินเนื้อหา (Content) การกำหนดความคิดรวบยอด (Concept) การกำหนดข้อมูล (Fact) และการใช้ถ้อยคำภาษา (Wording)

ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์เรื่อง (Creativity) ได้แก่ การตกแต่งชื่อเรื่อง (Titting) การสร้างเอกภาพ (Unity) การวางสัมพันธ์ภาพ (Coherence) การสร้างสำรตภาพ หรือจุดเน้น (Emphasis) การวางดุลยภาพ (Balance) การกำหนดฉาก ภาพ และสีสัน (Setting, Picturing, Colouring) การกำหนดแนวทางจรรยาบรรณ (Ethicallity) ในการนำเสนอเรื่อง

ขั้นที่ 4 การร่างต้นฉบับ (Manuscript Design) ได้แก่ บุรณการ ขั้นที่ 1, 2 และ 3 เข้าเป็น เรื่อง ให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของหลักสูตร และวัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นที่ 5 การสร้างรูปเล่ม ต้นฉบับ (Book Design) นำเรื่องที่จัดฉาก เข้าสู่รูปเล่ม ขนาด 16 หน้ายก จัดเข้าปก ประกอบรูปเล่ม วางสัดส่วน จัดหน้า

ขั้นที่ 6 บรรณาธิการกิจต้นฉบับหนังสือ (Editing) โดยผู้เขียนตรวจเบื้องต้น (Primary Check)

ขั้นตรวจสอบประสิทธิภาพ

1. ผู้วิจัยนำแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 2 เล่ม เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญา นิพนธ์ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม จำนวน 3 ท่าน ตรวจพิจารณาความถูกต้องด้านการ ใช้ภาษา ความเหมาะสมของรูปภาพแล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไข จัดทำรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

2. ผู้วิจัยนำแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อตรวจสอบ ประสิทธิภาพ โดยใช้แบบทดสอบหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย ดำเนินการหาประสิทธิภาพ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำไปทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Tryout)

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยนำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กๆ (Small Group Tryout) จำนวน 10 คน

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยนำไปทดลองภาคสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนจำนวน 30 คน

3. เกณฑ์การประเมินคุณภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540 : 495-496) กล่าวคือ 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัด ทำตอนขณะเรียนถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วน 80 ตัวหลัง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนทุกคน เมื่อ เรียนแล้วสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังจากการเรียนรู้ได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 80

4. นำแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุม ปริญญา นิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจดูความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง แล้วนำไปใช้เป็นสื่อหลักใน การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ ของ ล้วนและอังคณา สายยศ (2539) และการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1-7 และหน่วยที่ 8-15 ของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช (2540)

2. ศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาแต่ละเล่ม

3. สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาแต่ละเล่ม เป็นแบบปรนัย จำนวนเล่มละ 20 ข้อ

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
2. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบที่มีค่าไม่ถึง 0.5 ผู้วิจัยก็ปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน
4. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESTQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ส่วนข้อที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยก็ปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESTQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร
6. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่หาความเชื่อมั่นแล้วไปตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

3.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอนกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแผนการสอนกลุ่มทดลองตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. ศึกษาความมุ่งหมาย เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากหลักสูตรประถมศึกษาและคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการสอนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
3. กำหนดเนื้อหาที่นำมาทดลองสอนซึ่งเป็นหนังสือที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นเป็นแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

3.1 เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไม้หวาน

3.2 เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่

4. ศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมจากเนื้อหาที่กำหนด

5. สร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งมีกิจกรรม

การเรียนการสอนตามวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ประเมินเทคนิคนักเรียนเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการ/เดา/สรุป
และลำดับความ

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผน
การเขียน

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องนั้นในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำแผนการสอนกลุ่มทดลองไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง) อำเภอ
เมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 23 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3. นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและ
ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปสอนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอนกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง
และตรวจสอบคุณภาพแผนการสอนกลุ่มควบคุมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. ศึกษาความมุ่งหมาย เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 จากหลักสูตรประถมศึกษาและคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการสอนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน
ศึกษารูปแบบแนวการสอนตามคู่มือครู ของกรมวิชาการและแนวการสอนวิชาภาษาไทย ของศูนย์พัฒนา
หลักสูตร กรมวิชาการ

3. กำหนดเนื้อหาที่นำมาทดลองสอนซึ่งเป็นเนื้อหาจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดพื้นฐาน ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 บทเรียน คือ

3.1 บทที่ 3 เรื่องทางแห่งความสำเร็จ

3.2 บทที่ 4 เรื่องโอสถศาลา

4. ศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมจากเนื้อหาที่กำหนด

5. สร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งมีกิจกรรม

การเรียนการสอนตามแนวการสอนตามคู่มือครู ของกรมวิชาการ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา

ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ

ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง

ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

ขั้นที่ 6 การอ่านหรือยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำแผนการสอนกลุ่มควบคุมไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง) อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 23 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3. นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปสอนกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ศึกษาทฤษฎี หลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ การประเมินกลุ่มทักษะภาษาไทย ของ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2529) การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย และเอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน วิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529) การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ ของ ล้วนและอังคณา สายยศ

(2539) และการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1-7 และหน่วยที่ 8-15 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช (2540)

3. สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยนำเนื้อหาจากวารสาร นิตยสาร และหนังสืออ่านประกอบ สร้างเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งวัดความสามารถในด้าน การจับใจความ แปลความ ตีความและขยายความจากเรื่องที่อ่าน

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและ ผู้เชี่ยวชาญในการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาการใช้ภาษา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและ เนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม โดยแต่ละท่านลงความเห็น และให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

นำผลคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม (IC) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ถึง 0.5 ผู้วิจัยนำมา ปรับปรุงแก้ไข

2. นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนมาตรวจนับ โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน นำผลคะแนนมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่า อำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESTQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 -.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ

3. นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมี สภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESTQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

4. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ทดสอบวัด ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.5 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ การประเมินกลุ่มทักษะภาษาไทย ของ สมศักดิ์ สีนุระเวช (2529) การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยและเอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน วิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529) การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ ของ ล้วนและอังคณา สายยศ (2539) และการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1-7 และหน่วยที่ 8-15 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540)
3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน จำนวน 1 ข้อ คือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดให้ ซึ่งวัดความสามารถในการเขียนด้านรูปแบบ โครงสร้าง การใช้ภาษา เนื้อเรื่องและความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่อง

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาในคำชี้แจงและข้อคำถาม
2. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเตียน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 50 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำชี้แจงและเวลา แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนน โดยใช้ผู้ตรวจ 2 ท่าน ประกอบด้วยผู้วิจัยเองและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 ท่าน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สันและใช้เกณฑ์การตรวจสอบการให้คะแนนการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
	30
1. รูปแบบ	3
2. โครงสร้าง	3
3. การใช้ภาษา	
3.1 การใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่	3
3.2 การผูกประโยคถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา	3
3.3 การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง	3
4. เนื้อเรื่อง	
4.1 เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน	3
4.2 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กัน	3
4.3 มีแก่นสารของเรื่องชัดเจน	3
4.4 การลำดับความคิดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	3
5. การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่	3

เกณฑ์พิจารณาการให้คะแนนมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบ พิจารณาจาก รูปแบบการนำเสนอเนื้อเรื่อง ประกอบด้วย การนำเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการสรุปจบเรื่อง

1.1 รูปแบบการนำเสนอเรื่อง ครบ 3 องค์ประกอบ	ได้ 3 คะแนน
1.2 รูปแบบการนำเสนอเรื่อง เพียง 2 องค์ประกอบ	ได้ 2 คะแนน
1.3 รูปแบบการนำเสนอเรื่อง เพียง 1 องค์ประกอบ	ได้ 1 คะแนน
1.4 ไม่มีรูปแบบการนำเสนอเรื่อง	ได้ 0 คะแนน

2. โครงสร้าง พิจารณาจาก การเขียนเรื่องตามขั้นตอนที่กำหนด

2.1 โครงเรื่องชัดเจน มีขั้นตอนครบถ้วน	ได้ 3 คะแนน
2.2 โครงเรื่องชัดเจน ขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง	ได้ 2 คะแนน
2.3 โครงเรื่องไม่ชัดเจน ขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง	ได้ 1 คะแนน
2.4 ไม่มีโครงเรื่อง	ได้ 0 คะแนน

3. การใช้ภาษา พิจารณาจากหัวข้อต่อไปนี้

3.1 การใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่

3.1.1 ใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่
ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป ได้ 3 คะแนน

3.1.2 ใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่
ตั้งแต่ 70 % ขึ้นไป ได้ 2 คะแนน

3.1.3 ใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่
ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป ได้ 1 คะแนน

3.1.4 ใช้คำถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา ความหมาย บุคคล และสถานที่
ตั้งแต่ 0-59 % ได้ 0 คะแนน

3.2 ผู้ประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา

3.2.1 ผู้ประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา
ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป ได้ 3 คะแนน

3.2.2 ผู้ประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา
ตั้งแต่ 70 % ขึ้นไป ได้ 2 คะแนน

3.2.3 ผู้ประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา
ตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป ได้ 1 คะแนน

3.2.4 ผู้ประโยคได้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักภาษา
ตั้งแต่ 0-59 % ได้ 0 คะแนน

3.3 การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

3.3.1 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องทั้งหมด ได้ 3 คะแนน

3.3.2 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ได้ 2 คะแนน

3.3.3 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องน้อย ได้ 1 คะแนน

3.3.4 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้องเลย ได้ 0 คะแนน

4. เนื้อเรื่อง พิจารณาจากหัวข้อต่อไปนี้

4.1 เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน

4.1.1 เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเดียวกันตลอดเรื่อง ได้ 3 คะแนน

4.1.2 เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน แต่มีเรื่องอื่นแทรกบ้าง ได้ 2 คะแนน

4.1.3 เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน แต่กล่าวถึงเรื่องอื่นมาก ได้ 1 คะแนน

4.1.4 เนื้อเรื่องไม่เป็นเรื่องราวเดียวกัน ได้ 0 คะแนน

4.2 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กัน

4.2.1 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กันดีมาก	ได้ 3 คะแนน
4.2.2 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กันดี	ได้ 2 คะแนน
4.2.3 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนสัมพันธ์กันพอใช้	ได้ 1 คะแนน
4.2.4 เนื้อหาแต่ละข้อความ แต่ละตอนไม่สัมพันธ์กัน	ได้ 0 คะแนน

4.3 มีแก่นสาระของเรื่องชัดเจน

4.3.1 มีแก่นสาระของเรื่องชัดเจนดีมาก	ได้ 3 คะแนน
4.3.2 มีแก่นสาระของเรื่องชัดเจนดี	ได้ 2 คะแนน
4.3.3 มีแก่นสาระของเรื่องชัดเจนพอใช้	ได้ 1 คะแนน
4.3.4 ไม่มีแก่นสาระของเรื่อง	ได้ 0 คะแนน

4.4 การลำดับความคิดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4.4.1 การลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกัน ดีมาก	ได้ 3 คะแนน
4.4.2 การลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกัน ดี	ได้ 2 คะแนน
4.4.3 การลำดับเนื้อเรื่องเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกัน พอใช้	ได้ 1 คะแนน
4.4.4 การลำดับเนื้อเรื่องไม่สอดคล้องกัน วากวนและสับสน	ได้ 0 คะแนน

5. ความคิด พิจารณาจากแนวความคิดสร้างสรรค์

5.1 มีการสร้างสรรค์แนวความคิดใหม่	ได้ 3 คะแนน
5.2 มีการดัดแปลงแนวความคิด	ได้ 2 คะแนน
5.3 มีการลอกเลียนแบบแนวความคิด	ได้ 1 คะแนน
5.4 ไม่มีแนวคิดสร้างสรรค์ใดเลย	ได้ 0 คะแนน

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ทดสอบวัดความสามารถในการเขียนของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.6 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยตามวิธีของลิเคิร์ท (Rensis Likert) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นสร้าง

1. ศึกษาวิธีการการสร้างแบบวัดเจตคติจากหนังสือ เจตคติ ของ คักดี สุนทรเสณี (2531) การวัดทัศนคติ ของ รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533) และวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540)

2. สร้างแบบวัดเจตคติเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ

ขั้นตรวจสอบคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรมและความเหมาะสมของการใช้ภาษาแล้วผู้วิจัยก็นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่บกพร่อง

2. นำแบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ

3. นำผลการทำแบบวัดเจตคติมาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตาราง 3 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิมาน (Positive Statements)			ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (Negative Statements)		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน	เห็นด้วย	2	คะแนน
เฉยๆ	3	คะแนน	เฉยๆ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน	ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

4. ทหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติเป็นรายข้อ ระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้วิธีการแจกแจงของแบบ t-distribution คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

5. นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเตียนและโรงเรียนบ้านหน้าสถานี อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 100 คน นำไปหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESQUAL ซึ่งพัฒนาโดย ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร
6. นำแบบวัดเจตคติที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้วัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 62) ดังนี้

ตาราง 4 แสดงแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

RE	แทน	กลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มควบคุม
T_1	แทน	การสอบก่อนการทดลอง
T_2	แทน	การสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
$\sim X$	แทน	การสอนตามคู่มือครู

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประเมินทัศนคตินักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการเรียน วิธีการเรียน บทบาทของนักเรียนและการประเมินผลการเรียน

5.2 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คาบ โดยใช้วิธีการสอนแตกต่างกันดังนี้

5.3.1 กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

5.3.2 กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนการสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 (กลุ่มทดลอง)	วิธีสอนตามคู่มือครู (กลุ่มควบคุม)
ขั้นที่ 1 ประเมินทัศนคตินักเรียนเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา สรุปและลำดับความ	ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ
ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน	ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา
ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน	ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง	ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง
ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน	ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา
ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องนั้นในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา	ขั้นที่ 6 การอ่านบทหรือการร้องและบทอ่านเสริมบทเรียน

5.4 ทดสอบหลังการเรียนรู้ (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นแบบทดสอบและแบบวัดเจตคติฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการเรียนรู้

5.5 ตรวจสอบผลการทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อทดสอบสมมติฐาน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

6.1.1 การหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2540 : 495-496) ใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \left[\frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \right] \times 100$$

เมื่อ	E_1	หมายถึง	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	หมายถึง	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน
	A	หมายถึง	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นงานรวมกัน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \left[\frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \right] \times 100$$

เมื่อ	E_2	หมายถึง	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	หมายถึง	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	B	หมายถึง	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เรียน

6.1.2 ทาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของข้อทดสอบกับลักษณะพฤติกรรม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) ใช้สูตรดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1.3 การหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป TESTQUAL ของ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

6.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านใช้สูตรแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (K.R. 20) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 123) ใช้สูตรดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	หมายถึง	จำนวนข้อ
	p	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p
	S_t^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

6.1.5 ทหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจข้อทดสอบวัดความสามารถในการเขียนโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 144-145) ใช้สูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
	N	หมายถึง	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล
	$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X
	$\sum Y$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y
	$\sum XY$	หมายถึง	ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนของตัวแปร Y เป็นคู่ๆ ในรูปคะแนนดิบ
	$\sum X^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X
	$\sum Y^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

6.1.6 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเป็นรายข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 131-132) ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_h - \bar{X}_l}{\sqrt{\frac{S_h^2}{n_h} + \frac{S_l^2}{n_l}}}$$

เมื่อ	t	หมายถึง	ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงแบบที
	$\bar{X}_h$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_l$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_h^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_l^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n	หมายถึง	จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

6.1.7 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตร Alpha-Coefficient ตามวิธีของ ครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125-126) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	หมายถึง	จำนวนข้อ
	S_i^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

6.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน

6.2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

6.2.1.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 137) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	หมายถึง	ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
	n	หมายถึง	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6.2.1.2 การหาค่าความแปรปรวน (Variance) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 142)

ใช้สูตรดังนี้

$$s^2 = \frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	s^2	คือ	ค่าความแปรปรวน
	f	คือ	ความถี่ของคะแนน
	X	คือ	คะแนนแต่ละตัว
	n	คือ	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test Independent แบบ Difference Score (Scott and Wertheimer. 1967 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	หมายถึง	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา ใน t-distribution
	MD_1	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบระหว่าง ก่อนกับหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง
	MD_2	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบระหว่าง ก่อนกับหลังการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม
	$S_{MD_1-MD_2}$	หมายถึง	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง ของค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2
	S_D^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนของผลต่างของการทดสอบ ระหว่างหลังการ学习与ก่อนการเรียนรู้ของ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
	D_1	หมายถึง	ผลต่างของคะแนนการทดสอบระหว่างหลังการ学习与 ก่อนการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง
	D_2	หมายถึง	ผลต่างของคะแนนการทดสอบระหว่างหลังการ学习与 ก่อนการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม
	n_1	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
S_1	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการทดลอง
S_2	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการทดลอง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้สูตร t-test for Independent ในรูป Difference Score ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ได้ผลดังแสดงในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	t
กลุ่มตัวอย่าง							
กลุ่มทดลอง	36	19.67	5.74	24.97	5.29	5.31	2.69**
กลุ่มควบคุม	36	20.50	5.12	23.89	5.48	3.39	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 จะเห็นว่ากลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม
คู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดความสามารถในการเขียนของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้สูตร t-test for Independent ในรูป Difference Score ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ได้ผลดังแสดงในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	t
กลุ่มตัวอย่าง							
กลุ่มทดลอง	36	14.00	6.51	20.31	4.81	6.31	3.97**
กลุ่มควบคุม	36	17.00	5.35	20.08	5.22	3.08	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้สูตร t-test for Independent ในรูป Difference Score ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ได้ผลดังแสดงในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	t
กลุ่มตัวอย่าง							
กลุ่มทดลอง	36	76.94	7.44	85.00	5.55	8.06	2.17*
กลุ่มควบคุม	36	76.61	8.51	81.61	7.84	5.00	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 223 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากมา 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 6 ห้องเรียน โดยจัดนักเรียนในแต่ละห้องเป็นแบบคละความสามารถ แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 36 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 72 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้ประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 จำนวน 2 เรื่อง คือ "ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน" และ "หนึ่งในปัจจัยสี่" ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้วโดยมีค่าตามเกณฑ์ $E1/E2$ $(80/80) = 83.17/84.83$ และ $83.67/83.83$ ตามลำดับ

2.2 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จำนวน 20 แผน แผนการสอนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 คาบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

2.3 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนตามคู่มือครู จำนวน 20 แผน แผนการสอนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 60 คาบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

2.4 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้น โดยวัดความสามารถในด้านการจับใจความ แปลความ ตีความและขยายความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ซึ่งได้ค่าความยากง่ายระหว่าง .24 - .70 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .66 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

2.5 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เป็นแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ คือเขียนเรื่องตามหัวข้อที่กำหนดให้ ซึ่งพิจารณาในด้านการนำเสนอรูปแบบการเขียน โครงสร้างของเรื่องชัดเจน การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องและความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่อง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว โดยหาความสัมพันธ์การตรวจของผู้ตรวจ 2 คน ได้ค่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

2.6 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เป็นแบบวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ในด้านการเรียนการสอน เนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 20 ข้อ และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.19 - 6.10 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสอนด้วยตนเอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 12 คาบ รวมกลุ่มละ 60 คาบ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ประเมินทัศนคตินักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการเรียน วิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน และการประเมินผลการเรียน

5.2 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ซึ่งแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คาบ โดยใช้วิธีสอนที่แตกต่างกันดังนี้

5.3.1 กลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

5.3.2 กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู

5.4 ทดสอบหลังการเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นแบบทดสอบและแบบวัดเจตคติฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

5.5 ตรวจสอบผลการสอบแล้วนำเสนอแนะที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตร t-test for Independent ในรูป Difference Score ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับของสมมติฐานดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายสุนีย์ เติมสินสุข (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถทางการอ่าน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากรายงานการวิจัยโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาหรือโครงการรู้หนังสือ (2531-2538) ของ เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ (2540 : 318-319) ซึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในโครงการวิจัยอีสานใต้ (สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษและชัยภูมิ) หลังการทดลองในปีการศึกษา 2536 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม สาเหตุที่ทำให้ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการดังนี้

1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นวิธีสอนที่ยึดแนวทฤษฎีธรรมชาติ โดยจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน ซึ่งได้แก่ แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้ว ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยมุ่งพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของภาษาก่อนที่จะพัฒนาไปสู่องค์ประกอบย่อย ซึ่งจะเห็นได้จากการสอนในขั้นตอนที่ 1 เมื่อผู้เรียนอ่านเรื่องแล้ววิเคราะห์ความหมายและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านแล้ว ครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสรุปความคิดรวบยอดได้ด้วยตนเอง การให้นักเรียนเขียนไดอะแกรมสรุปความสำคัญ การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาและการอธิบายเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนที่แปลกใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการพัฒนากระบวนการคิดที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านเรื่องได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

1.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยมุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนกับผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการฝึกทักษะทางภาษา โดยเริ่มจากการอ่านเรื่องที่กำหนดแล้วสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาเป็นคำพูด โดยการอธิบายเกี่ยวกับสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกทักษะภาษาทั้งด้านการพูดและการฟังในขณะเดียวกัน การวางแผนการเขียน ซึ่งเป็นการระดมความรู้ ความคิดจากประสบการณ์เดิมของแต่ละคนโดยการพูดอภิปรายร่วมกัน การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในการเขียนเรื่อง การบันทึกย่อสาระของเรื่อง การเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเพิ่มเติมจากการอ่าน การฟัง นอกจากนี้การทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียนยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ การใช้ภาษา ระบบไวยากรณ์ รู้จักการแก้ปัญหา แก้ไขงานเขียนที่บกพร่อง ซึ่งนักเรียนจะเกิดความเข้าใจในหลักภาษาและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง อันเนื่องมาจากนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาจากกิจกรรมต่างๆ ที่ครูจัดขึ้นตามความเหมาะสม จึงส่งผลต่อการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

1.3 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นการสอนที่ยึดแนวทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งบูรณาการทฤษฎีที่สำคัญสองทฤษฎี คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และทฤษฎีจิตวิทยา โดยจะพิจารณาทั้งลักษณะธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากสิ่งที่อ่าน พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเริ่มจากการให้ผู้เรียนได้อ่านและเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง แล้วจึงเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ หรือตัวอักษร ซึ่งจะเห็นได้จากขั้นตอนที่ 1 เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องแล้ว ครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนหาคำตอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เพื่อเป็นการชี้แนะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดจากเรื่องที่อ่านได้ด้วยกระบวนการคิดของตนเองในการจับใจความสำคัญ การหารายละเอียดของเรื่อง การลำดับความ จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการอ่านจากบนลงล่าง (Top-Down Process) ซึ่งเป็นกระบวนการตีความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการคิด ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้ ระหว่างองค์ประกอบย่อยของภาษาในประโยคและในแต่ละย่อหน้าให้เป็นที่เข้าใจได้

1.4 แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อหลักในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นี้ มีคุณลักษณะพิเศษที่สร้างขึ้นโดยใช้ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น มีภาพประกอบที่สวยงาม เหมือนจริง เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาเป็นสำคัญ (พชัย ตันหยง. 2532 : 68) นอกจากนั้นยังสร้างให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์ ได้แก่ อ่านเพื่อความบันเทิง อ่านเพื่อรู้ และเข้าใจวิธีการและอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า (เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช. 2534 : 10) ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความต้องการที่จะอ่านและเข้าใจเนื้อหาได้ดี

2. จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ

มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุรีย์ เดิมสินสุข (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลินี บพิตรสุวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่ทำให้ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

2.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดีแล้วจึงนำความรู้ ความคิดจากประสบการณ์เดิมที่ได้จากการอ่านนั้นมาอภิปรายร่วมกัน แล้วนำมาวางแผนการเขียนเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รูบิน (Rubin. 1990 : 114-115) ซึ่งกล่าวไว้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับทักษะการเขียน การอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และเป็นการจัดหาสิ่งเร้าเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคงานเขียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 เมื่อนักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน การลำดับความ อรรถลักษณะภาษา รวมทั้งคำศัพท์ต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กลวิธี ลักษณะการเขียน

เรื่องจากสื่อต้นแบบแล้วนักเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเองโดยการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม เพื่อเป็นการหาข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนการเขียนเรื่องต่อไปใน **ขั้นตอนที่ 2** ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่ **ขั้นตอนที่ 3** คือการบันทึกย่อสาระของเรื่อง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถย่อความ ขยายความจากการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการอ่านและการฟัง **ขั้นตอนที่ 4** เป็นการสังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง นักเรียนจะได้ใช้ความสามารถในการเขียนอย่างเต็มที่ด้วยตนเอง โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน ฝึกการใช้สำนวนภาษาที่เหมาะสมกับกาลและเทศะ ส่วน **ขั้นตอนที่ 5** เป็นการทบทวนตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน ขั้นตอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบงานเขียนของตนเองและเพื่อนๆ ผู้เรียนจะได้ฝึกการวิเคราะห์คำ ระบบไวยากรณ์และรู้จักการแก้ปัญหา โดยการแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักภาษา เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาที่ถูกต้องแล้วก็จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา จะเห็นได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นกระบวนการที่พัฒนาความสามารถในการเขียนอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน นอกจากนี้ใน **ขั้นตอนที่ 6** นักเรียนยังได้ฝึกความแม่นยำทางภาษา โดยการใช้ปฏิบัติกิจกรรมเสริมทักษะภาษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้สามารถช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้เป็นสื่อหลักประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นั้นนับว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญในฐานะเป็นต้นแบบพิมพ์เขียวของวิธีการสอนนี้ เพราะจะต้องใช้เป็นพิมพ์เขียวป้อนข้อมูลถ่ายทอดการเรียนรู้เข้าสู่สมองซีกซ้ายของผู้เรียนในกระบวนการรับรู้ภาษา แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ ที่เป็นรากฐานที่จะเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป โดยสร้างขึ้นจากกระบวนการผลิตต้นฉบับแบบเรียนที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนนั้นๆ โดยสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษานี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการแต่งเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ (สนั่น มีชนินทมาภ. 2538 : 38) และจากประสบการณ์เดิมแล้วสามารถนำมาเขียนเรื่องได้ด้วยตนเอง ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่เหมาะสมจึงทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา รักดีณรงค์ (2531: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทดลองเปรียบเทียบความเข้าใจ

ในการอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัด นครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 และในปีต่อมา จรัสศรี กิจบุญญัตติอนันต์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทดลองเปรียบเทียบความเข้าใจ ในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติ ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ นฤมล กังวาลไกล (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทดลอง เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติ ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยดีกว่าการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้

3.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทุกขั้นตอนด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น การซักถาม การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้กระทำงานร่วมกัน เช่น การอภิปรายสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน การวางแผนการเขียนเรื่อง การเขียนเรื่อง การวาดภาพประกอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีบทบาทและส่วนร่วมในการ ทำงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการ สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน การให้กำลังใจในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความ มั่นใจ กล้าซักถาม กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนไม่ให้ ดึงเครียด มีแต่ความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนั้นการปฏิบัติกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา ยังเป็นส่วน สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนการใช้ภาษา สามารถเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ จึงทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจ สนุกสนานในการเรียนอันส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการ เรียนภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

3.2 แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นสื่อหลักในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษานี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยให้แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมมาทำความเข้าใจเรื่องที่ได้ มีภาพประกอบที่สวยงาม เหมือนจริงและยังให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่ออีกด้วย โดยการให้นักเรียนระบายสีแบบเรียนของตนเองได้

ตามใจชอบ ซึ่งการใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ฟังพอใจในการเรียนจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ ย่อมแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นวิธีสอนที่บูรณาการทฤษฎีการสอนที่สำคัญไว้อย่างหลากหลาย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน มีการใช้สื่อที่นักเรียนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงานและเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน บรรยากาศทางการเรียนไม่ตึงเครียด จึงส่งผลต่อการพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดอันอาจจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสอนภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นี้ ครูจะต้องศึกษาเทคนิค กระบวนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน ซึ่งจะทำให้การสอนดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2 ผลของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ถ้านักเรียนได้ผ่านการเรียนการสอนตาม Model ต่างๆ แล้ว ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ได้รับการสอน Model I ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ได้รับการสอน Model II และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้รับการสอน Model III

1.3 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จะได้ผลดียิ่งขึ้น ถ้าผู้สอนจัดเตรียมสื่อที่มีวรรณลักษณะภาษาที่หลากหลาย โดยอาจให้นักเรียนสามารถเลือกเนื้อหาที่จะอ่านได้ตามความสนใจ

1.4 ส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยใช้วรรณลักษณะภาษาที่หลากหลาย ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ครูต้องการสอน โดยสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและเหมาะสมกับท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเข้าสู่ระบบมัลติมีเดีย ใน CD-ROM

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวรรณลักษณะภาษา (Genre) ใด ที่นักเรียนมีความสนใจมากที่สุด

2.3 ควรมีการวิจัยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 โดยศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น พฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อการอ่าน จิตสำนึกในการเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชาติมนตรี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- _____. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2530.
- กมล การกุศล. ทักษะและความรู้ทางภาษา. พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2529.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กัลยา ยวนมาลัย. การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2539.
- กาญจนา วิญาปกรณ์. คู่มือการสอนอ่าน. พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2533.
- กฤษรี คำชาย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2540.
- กฤษมา รัชเมณี. ภาษากับการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.
- ขวัญดี อัดวาอุทัย และคนอื่นๆ. การใช้ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
- ขวัญตา จริยสถิตกุล. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำและทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.

_____ เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน วิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.

จินตนา ไบกาซูย์. "ความสำคัญของการอ่าน," ใน หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน รวบรวมโดย วัฒนา

บุญเสนอและประไพ พักตรเกษม หน้า 57-70. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, 2534.

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกกับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ชญัญ ไกรบุตร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำและพฤติกรรม
กล้าแสดงออกในชั้นเรียน ของนักเรียนไทยกะโหล่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในเขตอำเภอกุสุมาลย์
จังหวัดสกลนครที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนปกติ.

ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "หน่วยที่ 14 ชุดการสอนระดับประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน
ระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.

เชิดศักดิ์ โฉวสินธุ์. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.

ดวงใจ ไทยอุบุญ. ทักษะการเขียนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2539.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. การสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ธนบุรี, 2539.

ธิดา โมสิกรัตน์ และณอมวงษ์ ล้ายอดมรรคผล. "หน่วยที่ 9 การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน," ใน

เอกสารการสอนชุดวิชา การใช้ภาษาไทย หน่วยที่ 9-15. หน้า 1-72 พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.

นพดล จันทรเพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ, 2539.

นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อ

การเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ภาษา กับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

นลินี บพิตรสุวรรณ. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

นวลจันทร์ แซ่หัน. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่พัฒนาด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

นัสดา ขจรนที. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับแผนการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

นันทรัตน์ ชื่นชนม์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

บันลือ พุกชะวัน. พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

_____ มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

_____ มิติใหม่ในการสอนอ่านภาคปฏิบัติ อันดิมที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

_____ วรรณกรรมกับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

_____ อุปเทศการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.

ประเทิน มหามันท์. การอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, 2530.

ปราณี งามสุด. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี, 2528.

ปราโมทย์ ไวยกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

ปรียา หิรัญประดิษฐ์. การใช้ภาษาไทยในวงราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, 2532.

เปลื้อง ณ นคร. ศิลปะแห่งการอ่าน. กรุงเทพฯ : บ.เวิลด์การพิมพ์, 2538.

ผะอบ โปะกฤษณะ. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา, 2538.

พรทิพา พานิชชีวะกุล. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับ การสอนตามคู่มือครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

พรพิมล ประสงค์พร. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 2) ซึ่งใช้และไม่ใช้กิจกรรมทดสอบเชิงปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

พวงทอง วิโรจนกร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับ การสอนตามคู่มือครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

_____. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

พันธุ์ชัย วิหคโต. "การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข," ใน หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย. หน้า 6-10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ. "การอ่าน," ใน ภาษาไทย 3. รวบรวมโดย ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยาและคนอื่นๆ. หน้า 43-53. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

เพ็ญใจ บุญนันทน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- มยุรี เคาระห์ดี. **การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติด้านร้อยกรองในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**กับการสอนแบบปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- มัลลิกา รักดีณรงค์. **การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**กับการสอนปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- มาลินี ชาญศิลป์. "การอ่านและการตีความ," ใน **ภาษาไทย 3**. รวบรวมโดย อรทัย วิมลโนทและคนอื่นๆ. พิมพ์ครั้งที่ 4. หน้า 99-145. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- โมรี ชื่นสำราญ. **เอกสารประกอบการสอน ไทย 101 : ทักษะและความรู้ทางภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ยมโดย เพ็งพงศา. **เอกสารประกอบการสอนวิชา พย 413 : หลักภาษา**. สงขลา : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2537.
- รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. **การวัดทัศนคติเบื้องต้น**. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533.
- รัชนิภา ทองสุทธิ. **การศึกษารเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา**กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- รัตนา ถวิลวงษ์. **การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2538.
- ราตรี นกุลกิจ. **ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.

- วรรณ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- วนิดา บำรุงไทย และคนอื่น ๆ "การอ่าน," ใน เอกสารประกอบการเรียน ทักษะทางภาษา 1. หน้า 33-64
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533
- วิชาการ, กรม กองวิจัยทางการศึกษา. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- _____. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. แนวการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2539.
- _____. สถาบันภาษาไทย. บันทึกการเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานกระแสพระราชดำริ เรื่อง ปัญหาการใช้คำไทย.... กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- _____. สำนักทดสอบทางการศึกษา. สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2540.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. การเขียนในงานส่งเสริม. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : สถาบันเทคโนโลยี
การเกษตรแม่โจ้, 2531.
- วิพุธ ไสภวงศ์และคนอื่นๆ. ทักษะทางภาษา 1-2. สงขลา : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา, 2539.
- วิรัช วรรณรัตน์. "หน่วยที่ 5 การวัดและประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การวัดและการประเมินผลวิชาทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์ หน่วยที่ 1-7. หน้า 233-298
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- ศักดิ์ สุทธเสถียร. เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2531.
- ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช. การเขียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2538.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2538.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กองวิชาการ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การวัดและประเมินผล
ในชั้นเรียน กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.
- _____. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. "พระราชดำรัสว่าด้วยภาษาและหนังสือ,"
ภาษาไทยของเรา. 25 (1-2) : 1 ; เมษายน 2537 - มีนาคม 2538.
- _____. กรมวิชาการ. คู่มือครู ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2540.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **หนังสือปฏิบัติการประถมศึกษาเพื่อป้องกัน
2427-2527.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2527.

_____. **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.

สนม ครุฑเมือง. **การสอนทักษะการใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน.** พิษณุโลก :

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.

สนั่น มีชันหมาก. **การวิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ : บริษัท เทคโปรโมชัน แอนด์
แลคเวอร์รี่เพิง จำกัด, 2537.

_____. **ระเบียบวิธีแห่งวิทยาการการสอน.** กรุงเทพฯ : บริษัท เทคโปรโมชัน แอนด์ แลคเวอร์รี่เพิง
จำกัด, 2538.

สนิท ตั้งทวี. **การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2538.

สมควร เกตุทอง. **การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน การระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชา
ภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู.** ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์. **หลักนักอ่าน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2531.

สมพร มนต์สูตร แพ่งพิพัฒน์. **การอ่านทั่วไป.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์, 2534.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. **การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ
: ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานทดสอบทางภาษาไทย กรมวิชาการ, 2529.

สายสุนีย์ เต็มสินสุข. **การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับ
การสอนตามคู่มือครู.** ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สุชุม เฉลยทรัพย์. **การส่งเสริมการอ่าน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์,
2531.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน หน่วยที่ 1-7.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- สุธามาตย์ สังข์ลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับแบบปกติ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุธีพร ปาจะดี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนและการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2539.
- สุปรียา มาลากาญจน์. การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2528.
- สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2538.
- สุรศักดิ์ กาญจนการณ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีปกติในวิชาภาษาไทย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เสริมศรี หอทิมาวกุล. "หน่วยที่ 6 การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา (1)," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) หน่วยที่ 1-8. หน้า 343-406. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : หจก. อรุณการพิมพ์, 2539.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. การเขียนสำหรับการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล จำกัด, 2534.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์จำกัด, 2533.
- _____. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้งจำกัด, 2534.
- _____. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, 2536.

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. **รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาหรือโครงการรู้หนังสือ (2531-2538).** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์พรินต์, 2540.

หทัย ดันหยง. **การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.

_____. **แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. (เอกสารการประชุมปฏิบัติการการเขียนแบบเรียนระดับประถมศึกษา หมายเลข 33)

_____. **รายงานการวิจัยการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, 2532.

_____. **เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการผลิตสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

อัจฉิมา เกิดผล. "หลักการเขียน," ใน **ภาษาไทย 1**. รวบรวมโดยไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคนอื่นๆ หน้า 71-101. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

อัจฉรา ชีวพันธ์. **กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

_____. **ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

อัมพร พยุศิริ. **การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู.** ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

Beare, Sophie. "The reading-writing relationship : Three teaching approaches designed using reading and writing activities to develop persuasive discourse in adult esl writing," **Dissertation Abstracts International**. 33(02) : 313 ; April, 1995.

Bos, Candace S. and Sharon Vaughn. **Strategies for Teaching Students with Learning and Behavior Problems**. 3rd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon , 1994.

Byrne, Donn. **Teaching Writing Skills**. 5th ed. England : Longman Group UK Limited, 1991.

Carmichale, Deborah Herr. "The effect of writing instruction on the reading abilities and attitudes of students in a community college developmental reading class," **Masters Abstracts International**. 33(5) : 1387 ; 1995.

- Ebel, Robert L. **Essentials of Educational Measurement**. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1979.
- Frerichs, Linda C. "Examining first graders' construction of Knowledge of graphophonemic and orthographic relationships : Reading and writing student- selected continuous text," **Dissertation Abstracts International**. 57(4) : 1541-A ; October, 1996.
- Grellet, Francoise. **Developing Reading Skills**. 4th ed. Cambridge : Cambridge University Press, 1994.
- Hahn, John F. **An Introduction to Psychology**. New York : Doubleday Company Inc., 1962.
- Hulett, Joycelin Brown. "Third Grade Writings : Their Relationship with Reading," **Dissertation Abstracts International**. 47(3) : September, 1986.
- Kendler, Howard H. **Diagnostic Teaching of Reading Techniques for Instruction and Assesment**. 2nd ed. New York : Macmillan Publishing Company, 1992.
- Knodt, Ellen Andrews. **Writing : Process and Purpose**. New York : Macmillan Publishing Company, 1986.
- Kolesnik, Walter B. **Education Psychology**. 2nd ed. New York : Mc Graw-Hill, 1970.
- Langan, John. **Reading and Study Skills, Form B**. 4th ed. New York : Mc Graw-Hill, 1987.
- Mindell, Phyllis. **Power Reading : a Dynamic System for Mastering all your Business Reading**. New Jersey : Prentice Hall, 1993.
- Patty, Walter Thomas. Dorothy C. Petty and Richard T. Salzer. **Experiences in Language : Tools and Techniques for Language arts methods**. 6th ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1994.
- Ponti-Sgargi, Laura Lynn. "Reading/Writing and text : Toward illuminating interconnectedness," **Dissertation Abstracts International**. 35(01) : 39 ; February, 1997.
- Reid, Joy M. **Teaching ESL Writing**. New Jersey : Regents/Prentice Hall, 1993.
- Richek, Magaret Ann, Lynne K. List and Janet W. Lerner. **Reading Problems : Assessment and Teaching Strategies**. 2nd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1989.

- Rizzato, Rosa Antonietta. "An analysis of reading, writing and language development in an integrated school program," **Dissertation Abstracts International**. 57(03) : 1004 ; September, 1996.
- Rokeach, Milton Belief. **Attitude and Value**. San Francisco : Jossey-Bass, 1970.
- Rubin, Dorothey. **Teaching Elementary Language arts**. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1990.
- Rubin, Dorothey. **Diagnosis and Correction in Reading Instruction**. 2nd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1991.
- Scott, William A. and Michael Wertheimer. **Introduction to Psychological Research**. 4 th ed. New York : John Wiley and Sons, Inc., 1966.
- Stewig, John W. and Beverly Nordberg. **Exploring Language Arts in the Elementary Classroom**. California : Wadsworth Publishing Company, 1995.
- Tiedt, Iris M. and others. **Reading/Thinking/Writing A Holistic Language and Literacy Program for the K-8 Classroom**. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1989.
- Walker, Barbara J. **Diagnostic Teaching of Reading Techniques for Instruction and Assesment**. 2nd. ed. New York : Macmillan Publishing Company, 1992.
- Wallace, Catherine. **Reading**. Oxford : Oxford University Press, 1992.
- Walters, Malcolm Mc. **Understanding Psychology**. Sydney : Mc Graw-Hill book Company, 1990.
- Zimbardo, Phillip G. and others. **Influencing Attitudes and Changing Behavior**. 2nd ed. Massachusetts : Addisan-wesley Publishing Company, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

อริญญา ฤกษ์ชัย
รุ่งโรจน์ แสงพันธ์

เรื่อง
ภาพ

โครงสร้างการสอน

ความคิดรวบยอด

ความเพียรพยายามย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนอ่านเรื่อง **ทฤษฎีใหม่** สอน **สวนไผ่หวาน** แล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

๑. บอกแนวทางสู่ความสำเร็จได้
๒. อธิบายลักษณะของผู้มีความเพียรได้
๓. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเพียรได้

อรรถลักษณะภาษา : บรรยายเชิงจินตนาการ

๑. เริ่มเรื่อง ครอบครัวของเตชาประกอบอาชีพทำสวนไผ่ตง จึงทำให้เตชามีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรม
๒. ชี้ปัญหา สวนไผ่ตงของเตชาได้ผลผลิตไม่ดี
๓. ชี้เหตุที่เกิดปัญหา ปัญหาจากภัยธรรมชาติ
๔. เล่าเหตุการณ์ตามกาละ-เทศะ เตชามีความภูมิใจในอาชีพเกษตรกรเขาจึงมุ่งมั่นศึกษาจนจบจากวิทยาลัยเกษตรกรรม เขาประกอบอาชีพทำสวนไผ่ตง แต่สวนไผ่ตงของเขาต้องประสบกับภัยธรรมชาติจึงทำให้ผลผลิตไม่ดี แต่เขาก็ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในที่สุดเขาก็พบแนวทางแก้ปัญหาเหล่านั้นโดยเขาได้ทำเกษตรกรรมตามแนว **ทฤษฎีใหม่** ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้เขาประสบความสำเร็จในการทำสวนไผ่ตง
๕. คติสอนใจ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น

คำนำ

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง **ทฤษฎีใหม่สวนไม้หวาน** นี้ ผู้เขียนสร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นสื่อหลักในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งวิธีการสอนนี้จะเน้นให้ครูผู้สอนสามารถสร้างแบบเรียนขึ้นได้ด้วยตนเอง เพื่อใช้เป็นสื่อต้นแบบในการสอน และเมื่อได้ต้นแบบแล้ว นักเรียนก็จะเลียนแบบ เพื่อที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง วิเคราะห์เรื่อง และเขียนเรื่องอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเองได้ในที่สุด

เรื่อง **ทฤษฎีใหม่สวนไม้หวาน** นี้เป็นแบบเรียนที่ผลิตขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งผู้เขียนได้นำความคิดรวบยอดจากบทที่ ๓ เรื่องทางแห่งความสำเร็จ ในหนังสือเรียนภาษาไทย ของกรมวิชาการ มาเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวใหม่ในแนวนันทิงคต โดยใช้ อรรถลักษณะภาษาแบบบรรยายเชิงจินตนาการ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตของชาวชนบท แบบเรียนเล่มนี้ผู้เขียนมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลซึ่งมีความเพียร ผู้เขียนได้กำหนดให้ตัวละครนำความรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ในชนบทนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม และที่สำคัญยังเป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมการไปทำงานต่างถิ่นอีกด้วย

จากการใช้ความพยายามอย่างมากในการสร้างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง **ทฤษฎีใหม่สวนไม้หวาน** นี้โดยผู้เขียนดำเนินการสร้างตามแนวคิดและหลักการพัฒนา สร้างสรรค์วรรณกรรม ซึ่งทำให้ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่า แบบเรียนเล่มนี้จะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อรัญญา ฤาชัย

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

**ข้อเสนอแนะในการใช้
แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาสำหรับครู**

๑. ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเตา/สรุป/ลำดับความ
 - ขั้นที่ ๒ สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๓ บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๔ สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง
 - ขั้นที่ ๕ ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน
 - ขั้นที่ ๖ เขียนเรื่องนั้นในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา
๒. ใช้สื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นสื่อหลักและสามารถใช้สื่ออื่นๆ เข้ามาเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

สารบัญ

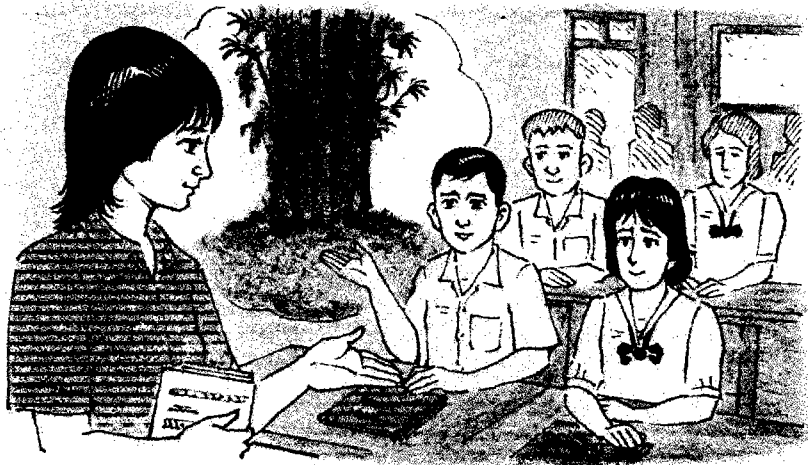
	หน้า
คำนำ	
ความมุ่งมั่นของเตชา	๑
จบวิชาเกษตรกรรม	๔
น้อมนำทฤษฎีใหม่	๘
ความภูมิใจในผลสำเร็จ	๑๒
หนังสืออ้างอิง	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

ความมุ่งมั่นของเดชา

เดชา กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เขามีน้องสาวคนหนึ่งชื่อสุมาลี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ครอบครัวของเขามีรายได้หลักจากการทำสวนไม้ดงและการสานแข่งปลาทุซึ่งเมื่อเทียบกับค่าครองชีพแล้วเป็นรายได้ที่น้อยมากทำให้ครอบครัวของเดชา มีฐานะที่ไม่ค่อยดีนัก

๒

เช้าวันจันทร์ที่ห้องเรียน

นักเรียน : สวัสดีครับ , สวัสดีค่ะคุณครู

ครูอรุณญา : สวัสดีค่ะ นักเรียนทุกคน วันนี้ครูมีข่าวดีมาบอก

น้ำฝน : ข่าวอะไรคะ คุณครู

ครูอรุณญา : พรุ่งนี้ทางโรงเรียนของเราจะจัดให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อขึ้นที่ห้องประชุม นักเรียนจะได้รู้เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของนักเรียนสำหรับการวางแผนในอนาคตจะ

เตชา : คุณครูครับ ถ้าผมสนใจอาชีพทำสวนได้ ผมจะต้องเรียนต่อด้านไหนครับ

ครูอรุณญา : อ้อ! ที่วิทยาลัยเกษตรกรรมไงจะ อยู่ที่อำเภอใกล้ๆ นี่เอง เสียค่าใช้จ่ายน้อย และมีที่พักให้กับนักเรียนด้วย

น้ำฝน : คุณครูขา ถ้าหนูอยากทำงานบัญชี หนูจะต้องไปเรียนต่อที่ไหนคะ

ครูอรุณญา : เธอก็ต้องไปเรียนที่โรงเรียนพาณิชย์การซิจะ คราวก่อนนี้ให้นักเรียนทุกคน กลับไปคิดเป็นการบ้านมาก็แล้วกันนะว่าใครอยากเรียนอะไรอยากเป็นอะไร แต่ควรปรึกษากับผู้ปกครองของนักเรียนด้วยว่าจะมีความคิดเห็นอย่างไร เอาละ เตรียมตัวเรียนวิชาแรกได้แล้วจะ

๓

หลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้ว

- เตชา : พ่อครับ พรุ่งนี้ทางโรงเรียนจะมีการแนะแนวการศึกษาต่อ ถ้าผมจะไปเรียนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมที่อำเภอใกล้เคียง พ่อจะว่าอย่างไรครับ
- พ่อ : จะดีหรือ เตชา วิชาเกษตรกรรมจะเรียนไปทำไมกัน ลูกก็เห็นพ่อกับแม่ทำกันมาตั้งแต่เกิดจนรู้วิธีหมดแล้วนี่
- แม่ : แม่ก็ว่าอย่างนั้นแหละ ลูกไม่คิดจะเรียนวิชาอื่นๆ บ้างหรือ แม่กับพ่อยังพอส่งเสียได้นะ หรือไม่ก็ไปทำงานที่กรุงเทพฯ แม่เห็นเจ้าแหวนลูกตามีเขาไปทำงานที่กรุงเทพฯ ปีหนึ่งส่งเงินมาตั้งเป็นพันเป็นหมื่นนี่ เขาบอกว่าทำโอทีโออะไรนี่แหละ
- เตชา : ไม่หรอกแม่ ผมคิดว่าจะไปเรียนเกษตรแล้วกลับมาทำสวนอยู่บ้านเรา ผมไม่อยากเห็นคนบ้านเราไปทำงานที่กรุงเทพฯ เลย งานที่นั่นก็มีมากมายผมไม่เห็นว่าการทำสวนจะลำบากอะไร ที่ทางเราก็อมมี
- พ่อ : ก็ตามใจถ้าลูกคิดอย่างนั้น
- แม่ : แต่ผมอยากให้เตชาคิดให้ดี ๆ ก่อนนะ อาชีพทำสวนมันลำบาก ชีวิตต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ ถ้าปีไหนฝนฟ้าดี มันก็ดี ถ้าปีไหนน้ำมากไปหรือแล้งไปมันก็ลำบาก รายได้ไม่แน่นอน
- เตชา : แต่ผมอยากทำสวนจริงๆ นะแม่
- สุมาลี : แม่จำ ให้พี่เตชาเขาไปเรียนเถอะนะ พี่เตชาเรียนจบมาแล้วจะได้มีความรู้มาพัฒนาสวนไม้ของเรา
- แม่ : ถ้าเตชาคิดดีแล้วแม่ก็ไม่ขัดใจ

๔

วันรับประกาศนียบัตร นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทุกคนต่างมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสจิตใจที่ได้จบการศึกษา

เมื่อพิธีรับประกาศนียบัตรผ่านไปเรียบร้อยแล้วก็มีการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

ครูอรุณญา : พวกเราตัดสินใจว่าจบแล้วจะไปทำอะไรกันบ้างจะ

น้ำฝน : หนูจะไปเรียนต่อที่โรงเรียนพาณิชยการในจังหวัดตะ

ครูอรุณญา : แล้วเดชาล่ะ จะไปเรียนต่อที่ไหน

เดชา : ผมจะไปเรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรมแน่นอนครับ

ครูอรุณญา : ครูดีใจนะที่ยังมีนักเรียนที่รักและสนใจอาชีพเกษตรกรรมอยู่ เพราะเป็นอาชีพที่สำคัญของประเทศ แต่คนส่วนใหญ่จะมองข้ามเพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ลำบากยากจน แล้วดำรงล่ะ จะไปทำอะไร

ดำรง : ผมจะไปทำงานที่โรงงานแถบชานเมืองกรุงเทพฯ ครับ มีคนบอกว่ารายได้ดี ถ้ายันทำโอทีครับ

ครูอรุณญา : เอาละจะ ครูก็ขอให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิตก็แล้วกันนะจะ ถ้ามีเวลาว่างก็อย่าลืมกลับมาเยี่ยมเยียนโรงเรียนของพวกเราบ้าง ครูก็ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดีจะ

๕

จบวิชาเกษตรกรรม

สามปีผ่านไปอย่างรวดเร็ว เขาจบการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรกรรม เขานำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนมาพัฒนาสวนไม้ตงของเขา ทั้งในด้านการปรับปรุงสภาพดิน โดยการใส่ปุ๋ย อีกทั้งการตัดตกแต่งกิ่งพันธุ์ การกำจัดวัชพืช และอื่นๆ ทำให้ปีนี้สวนไม้ตงของเขามีที่ทำว่าจะได้หน่อไม่มากกว่าทุกปี

พ่อ : สุมาลีไปโรงเรียนแล้วหรือ เตชา

เตชา : ไปแล้วจะพ่อ

พ่อ : แล้วสุมาลีเคยคุยกับลูกบ้างหรือเปล่าว่าถ้าเรียนจบมอปลายแล้วเขาจะไปเรียนอะไรต่อ

เตชา : เขาบอกว่าจะไปเรียนครูจ้ะ แล้วจะกลับมาสอบบรรจุเป็นครูที่หมู่บ้านของเรา

พ่อ : เออ ดี

เตชา : พ่อครับ ปีนี้ดูที่ทำว่าเราจะได้หน่อไม่มากกว่าทุกปีเลยนะ

พ่อ : แล้วลูกว่าปีนี้หน่อไม้จะได้ราคาดีหรือเปล่านั้น

เตชา : ผมคิดว่าราคาก็คงจะดีนะ เพราะผมสังเกตดูว่าหน่อไม้ในสวนของเรามันออกก่อนสวนของคนอื่นเขา

แม่ : เออ! ลูกแม่นี่เก่งจริงๆ ไม่เสียแรงที่ไปร่ำไปเรียนมา

พ่อ : เตียวกินข้าวเสร็จแล้ว พ่อจะไปใส่ปุ๋ยคอกสักหน่อย หน่อไม้มันจะได้โตๆ ขายได้ราคาดี

เตชา : เตียวผมก็จะไปไถพรวนดินอีกสักรอบหนึ่ง จะได้เป็นการกำจัดวัชพืชไปในตัวด้วย

แม่ : ปีนี้คงจะลืมตาอ้าปากได้กันเสียทีนะ

๖

แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นกับสวนไผ่ตงของเขา พายุฝนได้พัดกระหน่ำลงมาอย่างไม่留情ตาดูติดต่อกันถึงสองวันสองคืนทำให้สวนไผ่ตงที่กำลังให้ผลผลิตอยู่นั้นจมอยู่ในน้ำ

แม่ : เอ้อ! แม่กลัวใจจริงๆเลย หน่อไม้กำลังได้ราคาดี ขยายยังไม่ทันได้เท่าไรเลย

พ่อ : เราอุตส่าห์บำรุงรักษา ดูแลอย่างดี ทำไมถึงเป็นแบบนี้

เตชา : ไม่เป็นไรหรอกจะพ่อ ฝนคงจะหยุดตกแล้วละ ถึงน้ำจะท่วมขังหลายวันก็คงไม่ถึงกับตาย เพราะไผ่เป็นพืชที่ทนมาก แต่ผลผลิตมันอาจจะไม่ดีเหมือนเดิมเท่านั้นเอง

แม่ : โห! แม่ก็หวังไว้ว่าปีนี้จะได้เงินเป็นกอบเป็นกำสักหน่อย ความหวังก็มาพังทลายหมดสิ้นก็เพราะพายุอะไรนี่เชียว

เตชา : ช่างมันเถอะ ปีหน้าเราค่อยเริ่มใหม่ก็ได้ครับ

๗

เมื่อฤดูฝนย่างกรายเข้ามาอีกวาระหนึ่ง ถึงแม่ปีนี้จะไม่มีพายุดีเปรสชันกระหน่ำเหมือนเมื่อปีกลาย แต่ฤดูฝนปีนี้ก็มีมากเกินไป จึงเป็นผลทำให้ได้หน่อไม้ที่ไม่มีคุณภาพ และปริมาณตามที่ต้องการ ในขณะที่พ่อและแม่กำลังช่วยกันตัดแต่งกิ่งไผ่อยู่นั้น

พ่อ : เดชา เป็นอะไรหรือลูก

แม่ : แม่เห็นเดชาหน้าเศร้าตั้งหลายวันแล้ว ไม่สบายใจอะไรหรือลูก

เดชา : ผมคงไม่เหมาะกับอาชีพทำสวน ถ้าผมไปทำงานที่กรุงเทพฯ ป่านนี้ผมคงจะส่งเงินมาให้พ่อกับแม่ได้เยอะแล้ว

แม่ : อย่าคิดมากไปเลยลูก เดชาไปโรงเรียนมากก็ได้ความรู้มาพัฒนาสวนไม้ของเรา ทำให้ได้หน่อไม้ตั้งเยอะ แต่เราโชคไม่ดีเอง

พ่อ : เออ เมื่อวานซินพ้อได้ยืมข่าวจากโทรทัศน์เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมแนว **ทฤษฎีใหม่** อะไรนี่แหละ แต่ว่าเขาใช้ทางแถบโคราชโน่นแน่ะ แต่พ่อก็คิดว่าเดชา น่าจะลองไปถามเขาดู เผื่อว่าจะได้ความรู้อะไรใหม่ๆ บ้าง

เดชา : จะไหวหรือพ้อ ผมลองทำมาตั้งหลายครั้งแล้วนะ ไม่เห็นจะสำเร็จสักที คราวนี้พ่อก็จะให้ผมหาวิธีปราบพายุโน้หรือ

พ่อ : เออเนะ ก็เดชาตัดสินใจทำสวนแล้ว มันก็ต้องลองดูไม่ใช่หรือ

แม่ : จริงอย่างพ้อเขาพูด ปัญหามันก็น่าจะมีทางแก้แหละลูก

เดชา : ครับ ผมจะลองดู

๑.

น้อมนำทฤษฎีใหม่

เดชาเริ่มชวนหาความรู้อย่างจริงจัง โดยเขาเริ่มศึกษาจากเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการทำสวนไม้จากห้องสมุดและมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมตาม รูปแบบทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจากการ ชักถามจากผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ การไปดูงานการทำสวนไม้ของบุคคลที่ประสบ ความสำเร็จบวกกับความรู้ที่ได้รับโดยตรงจากประสบการณ์ของตนเอง เขาเริ่มผสมผสาน แนวคิดกับทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมเพื่อจะนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสวนของเขา

๙

ขณะรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน

เตชา : พ่อครับ ผมคิดออกแล้วว่าเราจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

พ่อ : ลูกคิดจะทำอย่างไรหรือ

เตชา : ผมจะนำวิธีการทำเกษตรกรรมตามรูปแบบ**ทฤษฎีใหม่**มาประยุกต์ให้เหมาะกับสภาพพื้นที่ในบ้านเรา

พ่อ : แล้วลูกจะมีวิธีการทำอย่างไร แนว**ทฤษฎีใหม่**เขาให้ทำแถบอีสานไม่ใช่หรือ

แม่ : เออ น่าสนใจดี ไหนลูกเล่ารายละเอียดให้พ่อกับแม่ฟังหน่อยซิ

เตชา : ผมจะนำรูปแบบ**ทฤษฎีใหม่**มาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของเรา โดยผมจะแบ่งที่ดินออกเป็นสามส่วน ส่วนหนึ่งเป็นสำหรับปลูกข้าว อีกส่วนสำหรับปลูกพืชไร่ก็ปลูกไผ่ไผ่แหละ แต่จะไม่ปลูกไผ่เพียงอย่างเดียว ผมจะปลูกกระชายแซมด้วย เพราะกระชายเป็นพืชที่เจริญเติบโตในร่มได้ดี และปลูกไม้ผลจำพวกกระท้อน ขนุน มะม่วงอีกด้วย อีกส่วนหนึ่งก็ขุดสระน้ำ ดินที่ขุดขึ้นมาจากสระนอกจากจะทำเป็นขอบสระแล้ว ผมก็จะเอามาถมพื้นที่บ้านและสวนไผ่ของเราให้สูงขึ้นอีกสักหน่อย พอถึงฤดูฝนผมจะทำทางระบายน้ำให้ไหลลงสระ น้ำก็จะไม่ท่วมขังเหมือนทุกปี พอถึงฤดูแล้งเราก็จะมีน้ำกินน้ำใช้และเราอาจจะเลี้ยงปลาได้อีกด้วย

พ่อ : เออเข้าที อย่างนี้นอกจากเราจะมีรายได้จากการขายหน่อไม้และเข่งปลาอยู่แล้วเราก็จะมีของอย่างอื่นไปขายด้วยสินะ

เตชา : ครับ เป็นการใช้พื้นที่การเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเราก็จะมีรายได้จากผลผลิตเหล่านี้ด้วย ส่วนการบำรุงรักษานะ ผมก็จะนำแนวคิดที่ในหลวงท่านทำโครงการต่างๆ มาใช้ให้เหมาะกับพืชสวนของเรา

๑๐

ขณะนั้นเป็นช่วงที่ไผ่ของเขา กำลังออกดอกพอดี โดยตามธรรมชาติของไผ่ จะออกดอกเพียงครั้งเดียว และเมื่อไผ่ออกดอกแล้วไผ่ก็จะตายทั้งกอ ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า **ตายชุก** เดชาก็จัดการตัดถางสวนไผ่ตงและปรับพื้นที่ใหม่ทันที

แม่ : ในหลวงของเรา ท่านมีความสามารถจริงๆ เลยนะ แม่เคยเห็นในทีวีบ่อยๆ ท่านไม่เคยทอดทิ้งเกษตรกรอย่างพวกเราเลยจริงๆ ขอให้ท่านมีอายุยืนยาวขัญยืนเกิดเจ้าประเทศ

เดชา : แม่รู้ไหม จากการที่ผมไปค้นคว้าทำให้ผมทราบว่าท่านมีโครงการในพระราชดำริ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทอีกมากมายและทรงสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในเมืองและในชนบทได้สำเร็จทุกครั้ง ท่านสมแล้วที่ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่มีพระปรีชาสามารถมาก

แม่ : แหม! ลูกพูดคำราชาศัพท์ได้เหมือนกันหรือนี่

เดชา : ผมจำจากที่เคยเรียนมาครับ

พ่อ : ขอให้พระองค์ท่านทรงพระเจริญและอยู่เป็นมิ่งขวัญของพวกเราไปนานๆ

แม่ : แล้วลูกจะเริ่มลงมือทำอะไรล่ะ

เดชา : ผมก็คิดว่าวันนี้ผมคงจะปรับพื้นที่เสร็จแล้วผมก็จะลงมือขุดสระก่อนเลยและก็จะทำตามขั้นตอนที่ผมเล่าให้พ่อกับแม่ฟังนั่นแหละ

๑๑

ห้าปีผ่านไป หลังจากที่เตชากลับจากการนำหน่อไม้ไปส่งที่ตลาดแล้ว เขาเห็นพ่อ กำลังทำปุ๋ยพืชสดอยู่

เตชา : พ่อครับ วันนี้ผมไปส่งหน่อไม้ที่ตลาดได้ยินข่าวมาว่าทางจังหวัดของเราจะจัดงาน วันเกษตรขึ้นและมีการประกวดผลิตผลทางการเกษตรด้วย หน่อไม้ในสวนของเราก็น่าจะมีหน่อใหญ่ๆ รสชาติดี ผมคิดว่าจะคัดหน่อไม้ที่สวยงามๆ ส่งเข้าประกวดสักหน่อย แล้วเราก็ตัดหน่อไม้ไปขายในงานวันนั้นด้วย

พ่อ : แล้วลูกจะทำอะไรให้หน่อไม้ของเราชนะการประกวดล่ะ

เตชา : ผมก็ทำอย่างที่ท่านเห็นนี่แหละพ่อ โดยเอาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรมาใช้ อย่างการทำปุ๋ยสดนี้ ผมก็ได้แนวการผลิตมาจากโครงการต่างๆ ของในหลวงท่านนี้แหละ

พ่อ : ลูกนี่สมเป็นเกษตรกรสมัยใหม่จริงๆ ปีที่ผ่านมาๆ มาถึงฝนจะมากอย่างไรน้ำก็ไม่เคยท่วมขังเลย ข้าหน้าแล้งเราก็น้ำใช้ยาก

เตชา : ผมไม่เก่งถึงขนาดนั้นหรอกพ่อ แต่ที่ผมคิดได้ก็เพราะพ่อเองนั่นแหละที่เป็นผู้จุดประกายความคิดให้กับผมในการนำรูปแบบการทำเกษตรกรรมตามแนว**ทฤษฎีใหม่**ของในหลวงท่านมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสวนของเรา

พ่อ : ในหลวงท่านสมกับเป็นพ่อหลวงของปวงชนและเป็นพี่ของชาวนาชาวนอนอย่างพวกเราจริงๆ

๑๒

ความภูมิใจในความสำเร็จ

เมื่องานวันเกษตรมาถึง มีผู้คนที่สนใจมาเที่ยวชมงานมากมาย รวมทั้งชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็นำผลิตผลจากสวนของตนส่งเข้าประกวดเพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสวนของตนเอง นอกจากนี้ยังนำผลิตผลมาจำหน่ายในราคาย่อมเยาอีกด้วย ในที่สุดเวลาการประกวดผลรางวัลก็มาถึง เสียงโฆษกประกาศรายชื่อผู้ชนะเลิศผลิตผลทางการเกษตรชนิดต่างๆ จนกระทั่งถึงการประกาศผลรางวัลชนะเลิศหน่อไม้ไผ่ตงหวานประจำปีนี้ก็คือ นายเดชา เกษตรวงศ์

๑๓

หลังจากนั้นเป็นต้นมา สวนไม้ตงหวานของเดชากลายเป็นแหล่งที่มีผู้คนแวะเวียนมา เยี่ยมชมเพื่อเอาแบบอย่างมากมาย เขาจึงมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากการตัดหน่อไม้ขาย ที่ตลาดและส่งตามโรงงานแล้ว ไม้ผลที่เขาปลูกไว้ก็ยังออกผลอย่างมากมาย แถมยังมีคนมารับซื้อไม้ไผ่ที่มีอายุ ๒ ปีขึ้นไป เพื่อนำไปทำเครื่องจักสานและทำของใช้ตกแต่งบ้านเรือนอีกด้วย เนื่องจากไม้ตงของเขาเป็นไม้ตงพันธุ์ดี นอกจากนั้นเขายังเพาะชำกิ่งแขนงไม้ไผ่จำหน่ายใน ราคาย่อมเยาอีกด้วย และถ้าเกษตรกรคนไหนมาซักถามเกี่ยวกับการทำเกษตร เขาก็จะให้ ความรู้โดยไม่ปิดบังและเขามักจะกล่าวเสมอว่า

เดชา : ที่พวกเราอยู่อย่างสุขสบายมาได้ทุกวันนี้ ก็เพราะประเทศไทยของเรามี พระมหากษัตริย์ที่ทรงคุณธรรม มีน้ำพระทัยเมตตา ทรงรักและห่วงใยราษฎร ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ พระองค์ทรงโปรดให้มีโครงการในพระราชดำริมากมาย **ทฤษฎีใหม่** ก็เป็นอีกโครงการในพระราชดำริของพระองค์ท่านที่ได้ทรง พระราชทานให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แถบภาคอีสาน ซึ่งผมได้นำวิธีการนี้ มาประยุกต์ใช้กับสวนไม้ตง ทำให้ผมสามารถลืมตาอ้าปากได้ก็เพราะอาชีพ เกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริของพระองค์ท่าน

หนังสืออ้างอิง

กลุ่มบัณฑิตเกษตรอาสา. ไผ่และการปลูก. รุ่งเรืองศาสนการพิมพ์, ม.ป.ป.
"ทฤษฎีใหม่ : ชีวิตใหม่ที่โคราช," มูลนิธิชัยพัฒนา. ๔๑-๔๗ ; ธันวาคม ๒๕๔๐.

ภาคผนวก

เกมภาพพิศวง “มนุษย์สองหน้า”

หญิงสาวคนนี้มีใครอีกคนแอบอยู่ด้วย หนูรู้หรือไม่ว่าเป็นใคร ?

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ อรุณญา ฤาชัย

เกิด วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

การศึกษา

- ◆ ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครนายก จ.นครนายก
- ◆ มัธยมศึกษา โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จ. นครนายก
- ◆ การศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
(วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบรรณารักษศาสตร์)
- ◆ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(วิชาเอกการประถมศึกษา)

ประสบการณ์การทำงาน

- ◆ อาจารย์โรงเรียนเขาสงาไธ อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘
- ◆ อาจารย์โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง) อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
พ.ศ. ๒๕๓๘-ปัจจุบัน

ที่อยู่ปัจจุบัน

๘๙ หมู่ ๒ ต.วังกระโจม อ.เมือง จ.นครนายก

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หนึ่งในปัจจัยสี่

อรัญญา ฤาชัย
รุ่งโรจน์ แสงพันธ์

เรื่อง
ภาพ

โครงสร้างการสอน

ความคิดรวบยอด

การแพทย์ก้าวหน้า ปวงประชาน้ำใส ปราศจากโรคภัย สุขอนามัยสมบูรณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่อง *หนึ่งในปัจจัยสี่* แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

๑. บอกความหมายของสมุนไพรได้
๒. ยกตัวอย่างสมุนไพรที่นักเรียนรู้จัก อย่างน้อย ๑ ชนิด
๓. อธิบายความแตกต่างระหว่างการรักษาโรคในยุคก่อนกับยุคปัจจุบันได้
๔. บอกประโยชน์ของความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ได้

อรรถลักษณะ : เรื่องเล่าจากประสบการณ์

๑. นำเข้าเรื่อง ปู่มีหลานสาวคนหนึ่ง ชื่อหนู วันหนึ่งหนูไม่สบายเป็นไข้หวัด
๒. ลำดับเหตุการณ์ หนูไปตากฝนมาจากที่โรงเรียนจึงทำให้เป็นไข้ไม่สบาย ปู่จึงพานู้นไปพบแพทย์ หลังจากที่แพทย์ตรวจอาการของหนูแล้วพบว่า เป็นอาการของไข้หวัด จึงให้ยามารับประทาน และให้นอนพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ปู่เฝ้าคอยดูแลอาการของหนูอย่างใกล้ชิด
๓. เล่าเหตุการณ์ ขณะที่หนูนอนพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ปู่ก็เล่าประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็กที่ทำให้ปู่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมุนไพร ซึ่งในตอนแรกปู่ไม่เห็นคุณค่าของสมุนไพร เหตุการณ์แรก เมื่อปู่ไปกระโดดน้ำเล่น เท้าของปู่ไปกระแทกกับไม้แหลมเข้า เลือดไหลไม่หยุด ทวดก็เอาใบสาบเสือมาล้างให้สะอาดแล้วขยำปิดปากแผล ทำให้เลือดหยุดไหล ส่วนอีกเหตุการณ์หนึ่ง วันหนึ่งปู่กำลังหุงข้าว ขณะที่ปู่กำลังยกหม้อข้าวเพื่อจะรินน้ำออกนั้น หม้อข้าวที่กำลังเดือด อยู่ก็หลุดมือหกรดขาของปู่ ทวดก็เอาขี้เถ้าของวัวหางจะเข้ามาทาทำให้อาการทุเลาไปมาก
๔. สรุป ปู่ยอมรับและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสมุนไพร
๕. แสดงความรู้สึก หนูรู้สึกยอมรับและชื่นชมถึงภูมิปัญญาของคนในยุคก่อนและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ในยุคปัจจุบันที่ทำให้หนูและคนอื่นๆ ได้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บนานาและมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์

คำนำ

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง *หนึ่งในร้อยสี่* นี้ ผู้เขียนสร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นสื่อหลักในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งวิธีการสอนนี้จะเน้นให้ครูผู้สอนสามารถสร้างแบบเรียนขึ้นได้ด้วยตนเอง เพื่อใช้เป็นสื่อต้นแบบในการสอน และเมื่อได้ต้นแบบแล้ว นักเรียนก็จะเลียนแบบ เพื่อที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง วิเคราะห์เรื่อง และเขียนเรื่องอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเองได้ในที่สุด

เรื่อง *หนึ่งในร้อยสี่* นี้เป็นแบบเรียนที่ผลิตขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งผู้เขียนได้นำความคิดรวบยอด จากบทที่ ๔ เรื่อง โอศตศาลา ในหนังสือเรียนภาษาไทย ของกรมวิชาการ มาเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวใหม่ในแนวนันท์คติ โดยใช้ อรรถลักษณะภาษาแบบเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เกี่ยวกับการใช้ยาสมุนไพรและวิวัฒนาการทางการแพทย์ในยุคปัจจุบัน แบบเรียนเล่มนี้ผู้เขียนมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสมุนไพร และรู้วิธีการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองให้ปราศจากโรคภัยได้ ตลอดจนรู้สึกชื่นชมต่อความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ในยุคปัจจุบัน

จากการใช้ความพยายามในการสร้างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง *หนึ่งในร้อยสี่* นี้โดยผู้เขียนดำเนินการสร้างตามแนวคิดและหลักการพัฒนาสร้างสรรค์วรรณกรรม ซึ่งทำให้ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่าแบบเรียนเล่มนี้จะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

อรัญญา ฤาชัย

เมษายน ๒๕๔๑

**ข้อเสนอแนะในการใช้
แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาสำหรับครู**

๑. ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนตามแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - ขั้นที่ ๑ ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ
 - ขั้นที่ ๒ สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๓ บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน
 - ขั้นที่ ๔ สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง
 - ขั้นที่ ๕ ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน
 - ขั้นที่ ๖ เขียนเรื่องนั้นในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา
๒. ใช้สื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นสื่อหลักและสามารถใช้สื่ออื่นๆ เข้ามาเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
นุ่นไม่สบาย	๑
สมุนไพรรักษา	๓
ประสบการณ์ของปู่	๕
เชิดชูการแพทย์	๑๐
หนังสืออ้างอิง	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

นุ่นไม่สบาย

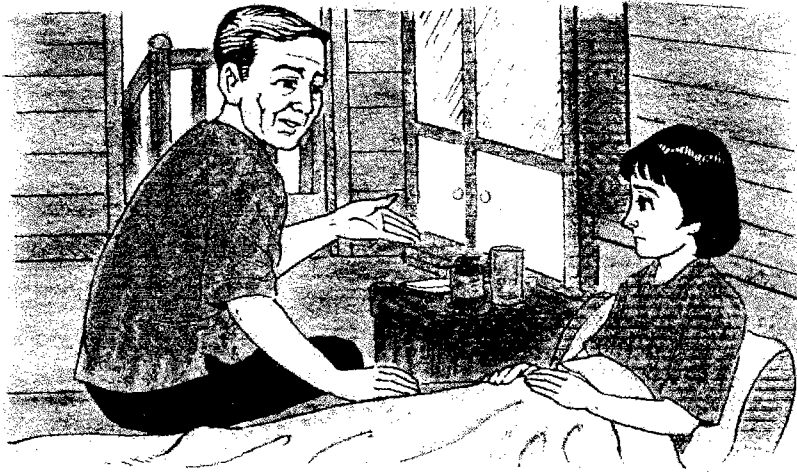
ปูเป็นชายชรา อายุ ๖๔ ปี ปู่มีหลานสาวคนหนึ่งชื่อนุ่น ซึ่งกำลังศึกษาอยู่
ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ ๖ ปู่เลี้ยงดูนุ่นมาตั้งแต่แรกเกิด เนื่องจากพ่อและแม่ของนุ่น
ต้องไปทำงานในเมืองหลวง และจะมาเยี่ยมเยียนพร้อมทั้งนำเงินมาให้อย่างสม่ำเสมอ
ในวันหนึ่ง

ปู : นุ่น ตื่นได้แล้วหลาน สายแล้ว รีบอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียนเถอะ

นุ่น : ปู่ขา หนูปวดหัวจังเลยค่ะ

ปู : โอโฮ! ตัวร้อนจี๋เชียว เพราะนุ่นไปตากฝนมาจากที่โรงเรียนเมื่อวานนี้แน่ๆเลย
ปู่จะพาหลานไปหาหมอละ

๒

ปู่เฝ้าคอยดูแลอาการของนุ่นด้วยความห่วงใย นุ่นตื่นขึ้นแล้วหลังจากที่หลับไปนาน เพราะฤทธิ์ยา

ปู่ : ตื่นแล้วหรือหลาน

นุ่น : ปู่ขา หนูนอนหลับไปนานหรือเปล่าคะ

ปู่ : ประมาณชั่วโมงหนึ่งเห็นจะได้

นุ่น : แล้วพรุ่งนี้หนูจะไปโรงเรียนได้หรือยังคะปู่

ปู่ : ยังหรอก จนกว่าหลานจะหายไข้นั้นแหละ แต่เวลานี้ได้เวลากินข้าวกลางวันแล้ว ถ้าหลานกินข้าวและกินยาตามที่คุณหมอสั่ง หลานก็จะหายจากไข้หัวัดและจะได้ไปโรงเรียนเร็วๆ ใจจ๊ะ

นุ่น : เป็นเพราะหนูไม่เชื่อฟังคุณครู ไปวิ่งตากฝน หนูถึงไม่สบายแบบนี้

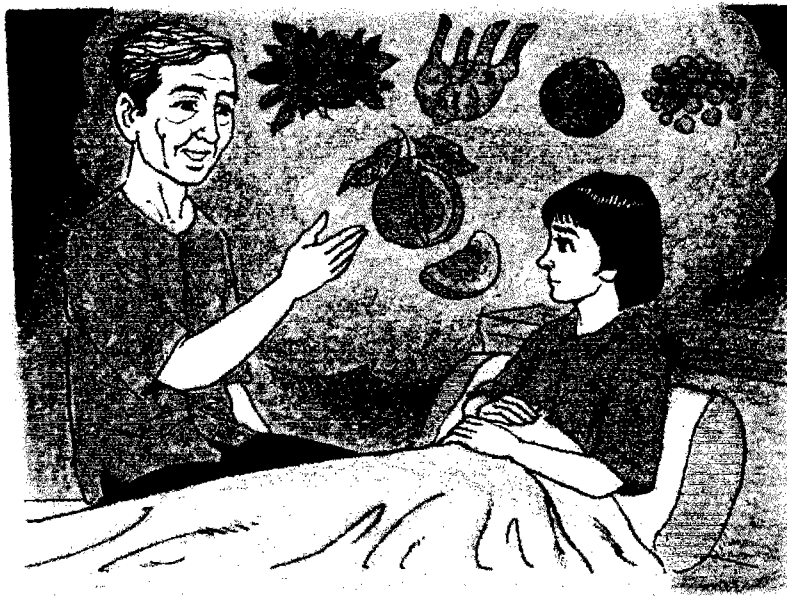
ปู่ : ไม่เป็นไรหรอกหลาน เมื่อสมัยก่อนที่ปู่ยังเป็นเด็ก ปู่ก็เคยเป็นไข้ไม่สบายแบบหลานนี่แหละ

นุ่น : แล้วปู่ทำอย่างไรคะ

ปู่ : แต่ก่อนที่ปู่จะเล่าให้ฟัง หลานต้องกินข้าวและยาก่อนนะจ๊ะ เอ้าเดี๋ยวปู่ไปหยิบมาให้

นุ่น : ค่ะ ปู่

๓

สมุนไพรน้ำรู้

หลังจากที่นุ่นรับประทานอาหารกลางวัน

- นุ่น : ปู่ยา หนูกินยาเรียบร้อยแล้ว หนูอยากให้ปู่เล่าเรื่องให้หนูฟังค่ะ
- ปู่ : ในสมัยก่อนนะเวลาไม่สบายเขาก็มักจะใช้ยาสมุนไพรในการรักษาโรค
- นุ่น : สมุนไพร คืออะไรคะ
- ปู่ : สมุนไพรหมายถึงยาที่ได้จากพืช สัตว์และแร่ ซึ่งยังไม่ได้มีการผสมปรุงหรือแปรรูป เช่น การหั่น บด การกลั่นหรือการสกัดแยก แต่โดยทั่วไปแล้วคนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าสมุนไพรเป็นต้นไม้ที่มีประโยชน์ทางยาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะสัตว์และแร่มีการใช้น้อย จะใช้เฉพาะโรคเท่านั้น
- นุ่น : แล้วสมุนไพรมีอะไรบ้างคะ
- ปู่ : สมุนไพรมีอยู่ใกล้ตัวของเราและพบเห็นอยู่ทุกวันแต่เราไม่ทราบว่ามันเป็นสมุนไพรเพราะนอกจากจะเป็นอาหารแล้วมันก็ยังมียาอีกด้วย เช่น ฝรั่ง

๔

นุ่น : ฟรุ้งที่หนูกินหลังอาหารเมื่อกี้นี้แหละหรือคะ

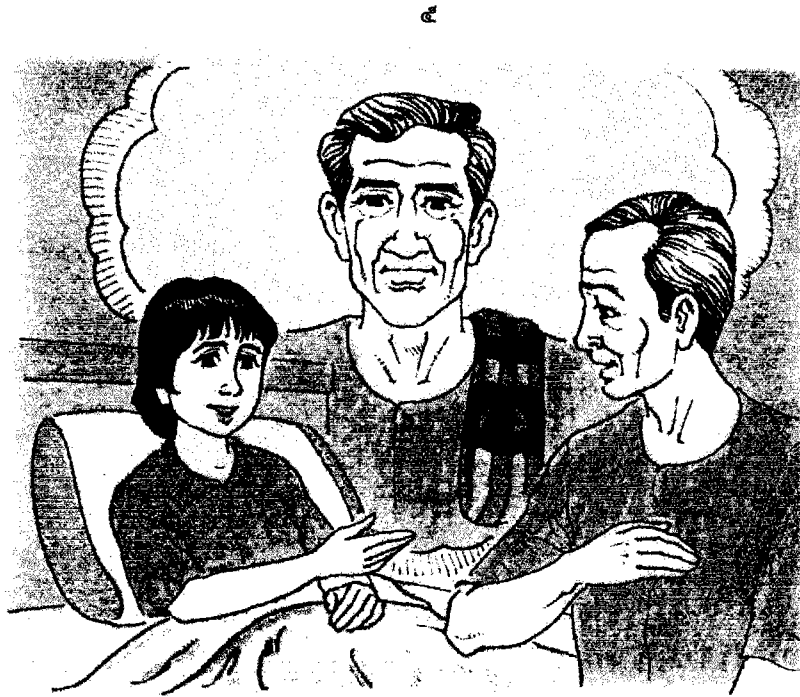
ปู : ใช่แล้วจะ ฟรุ้งเป็นผลไม้ที่มีวิตามินซีสูงและให้กากใย ในขณะที่เดียวกันก็สามารถ
แก้ท้องเสียชนิดที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อได้อีกด้วย

นุ่น : โอโฮ! อย่างนี้ผลไม้ที่เรากินนอกจากอร่อยแล้วยังมีประโยชน์ในการรักษาด้วยซีคะ

ปู : ใช่จ๊ะ นอกจากผลไม้แล้วนะ พืชผักสวนครัวที่เราใช้ในการปรุงอาหารก็มีสรรพคุณ
ทางยาเหมือนกันนะ เช่น ขิง เราใช้เป็นอาหารและใช้เป็นเครื่องต้ม แล้วยังสามารถ
ใช้เป็นยาขับลม แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อได้ กระเทียมก็ใช้ในการปรุงอาหาร มีฤทธิ์ขับเหงื่อ
ขับเสมหะและฆ่าเชื้อโรคได้

นุ่น : ดีจังเลยคะ ผักและผลไม้มีประโยชน์มากมายจริงๆ เลยนะคะ

ปู : หลานจะเห็นได้ว่าวันหนึ่งๆ เรากินยาเข้าไปโดยไม่รู้ตัวและเป็นยาที่อร่อยเสียด้วย
ซึ่งมันอยู่ใกล้ตัวเรามาก แต่เราคิดไม่ถึงว่ามันจะมีประโยชน์ขนาดนี้

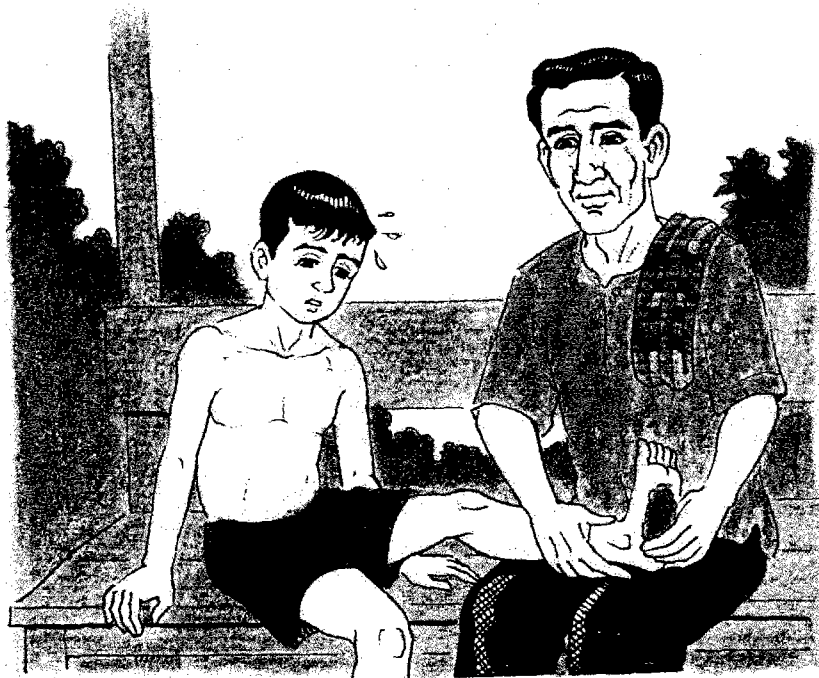

ประสบการณ์ของปู่

นุ่นรู้สึกทึ่งในความรู้ของปู่

- นุ่น : ปู่คะ แล้วทำไมปู่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมุนไพรมากจังเลยล่ะคะ
- ปู่ : ก็พ่อของปู่หรือปู่ทวดของหลานนั้นแหละที่เป็นคนถ่ายทอดความรู้ให้
- นุ่น : แล้วปู่ทวดเขารู้เรื่องได้อย่างไรล่ะคะ
- ปู่ : ปู่ทวดท่านเป็นหมอสมุนไพรนะสิ ท่านปลูกพืชสมุนไพรไว้หลายชนิด เวลาที่ท่านเข้าไปดูแลสวนสมุนไพรนั้นก็มักจะชวนปู่ไปด้วย แต่ตอนนั้นปู่ไม่สนใจและไม่คิดว่ามันจะมีประโยชน์อะไร ก็แค่ต้นไม้ธรรมดาๆ เท่านั้น
- นุ่น : แล้วปู่ทวดท่านไม่ว่าอะไรหรือคะ
- ปู่ : ว่าสิ แต่ปู่ก็แอบหนีไปกระโดดน้ำเล่นอยู่เป็นประจำนั่นแหละ
- นุ่น : แล้วปู่ทวดทำอย่างไรให้ปู่หันมาชอบสมุนไพรได้ล่ะคะ
- ปู่ : ท่านไม่ได้ทำอะไรหรอกแต่เป็นเพราะความซนของปู่เอง
- นุ่น : ซนอย่างไรคะ

๖

ปู่ : วันหนึ่งปู่และเพื่อนๆ ก็ชักชวนกันไปกระโดดน้ำเล่นกันที่หลังวัด ซึ่งเป็นที่ที่เรา
ยังไม่เคยไปเล่นกันเลย ปู่ก็กระโดดน้ำลงไปเป็นคนแรกเลย เค้าของปู่ก็ไป
กระแทกกับไม้แหลมเข้า ปู่ร้องเสียงดังมาก เพื่อนๆ เขาก็ช่วยกันอุ้มปู่กลับมา
ที่บ้าน

นุ่น : แล้วปู่ทำอะไรคะ

ปู่ : ตอนนั้นปู่เจ็บมากเลยแล้วเลือดของปู่ก็ไหลไม่หยุด ปู่ทวดท่านก็ไปเอาใบสาบเสือ
มาล้างให้สะอาด นำมาทำให้ละเอียดแล้วก็เอามาปิดปากแผลไว้ สักครู่หนึ่งเลือด
ก็หยุดไหล ถ้าไม่ได้เจ้าสาบเสือนั้นปู่ต้องแย่แน่ๆ ปู่ก็เลยเข็ดไม่อยากจะไปกระโดดน้ำ
เล่นอีก

นุ่น : อ้อ! ปู่เลยเห็นประโยชน์ของสมุนไพร

ปู่ : ยังหรรอกหลาน มันมีประโยชน์นะ แต่ปู่ก็ยังไม่สนใจมันอยู่ดี จนกระทั่งวันหนึ่ง

๗

- ปู่ : ขณะที่ปู่กำลังหุงข้าวอยู่ในครัว
- นุ่น : ทำไมปู่ต้องหุงข้าวด้วยล่ะคะ ทำไมอย่าทอดไม่หุง
- ปู่ : ย่าทอดท่านเสียเวลานานแล้ว แล้วปู่ก็เป็นลูกชายคนเดียวและโตพอที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของปู่ทวดในการทำงานบ้านได้แล้ว ก็เหมือนอย่างแม่ของหลาน มอบหมายงานบ้านให้หลานรับผิดชอบล่ะ
- นุ่น : แล้วตอนนั้นมีหม้อหุงข้าวไฟฟ้าใช้กันหรือยังคะ
- ปู่ : ยังหรอก สมัยนั้นเขาใช้เตาฟืนหรือเตาถ่านในการหุง เรียกว่าการหุงข้าวแบบเช็ดน้ำ
- นุ่น : ปู่ทำน้ำข้าวหกหรือคะ
- ปู่ : ฮะ ฮะ ฮะ ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น หุงข้าวแบบเช็ดน้ำนั้นเป็นการหุงข้าวที่เมื่อเวลาหม้อข้าวเดือด เราต้องหมั่นคนเพื่อไม่ให้ข้าวติดกันหม้อแล้วดูว่าเมล็ดข้าวสุกพอที่จะใช้ได้หรือยัง เมื่อใช้ได้แล้วก็ยกหม้อข้าวลงจากเตาแล้วค่อยๆ รินน้ำข้าวออก

๑

- หนู : ปู่คะ หนูไม่เห็นว่าจะมีเหตุการณ์อะไรน่าตื่นเต้นเลย
- ปู่ : ปู่กำลังจะเล่าอยู่นี่ไงล่ะ ขณะที่ปู่กำลังยกหม้อข้าวที่กำลังเดือดอยู่นั้น หม้อข้าวมันก็หลุดมือหกกราบขาของปู่
- หนู : แล้วปู่ทำอะไรบ้างคะ
- ปู่ : ปู่ปวดแสบปวดร้อนมาก ปู่ทวดเอว่่านหางจระเข้มาผ่าซีกแล้วก็ขีดเอาวุ้นใสๆ ที่อยู่ข้างในมาทาแผลที่โดนน้ำร้อนลวกของปู่
- หนู : แล้วปู่รู้สึกอย่างไรบ้างคะ
- ปู่ : ตอนแรกมันก็ปวดแสบปวดร้อนนะ แต่พอทาว่่านหางจระเข้แล้วปู่รู้สึกว่ามันเย็นๆ ช่วยบรรเทาอาการปวดแสบปวดร้อนได้ดี แล้วมันก็ช่วยไม่ให้แผลพุพองด้วย

นุ่น : ปู่ชา ตันว่านหางจระเข้ที่บ้านของเราก็คงปลูกไว้แน่ะ

ปู่ : จ๊ะ ว่านหางจระเข้นอกจากจะช่วยรักษาแผลน้ำร้อนลวกแล้วยังมีสรรพคุณในการช่วยบรรเทาอาการอย่างอื่นได้อีกนะ อย่างเช่น แผลจากโดนไฟไหม้ ได้ผลดีนัก หรือแม้แต่ถ้าผิวหนังของเราไหม้จากการถูกแดดเผาก็ใช้ได้ ผลจากของมีคม แผลถลอกแล้วยังใช้เป็นเครื่องสำอางได้อีกด้วยนะ

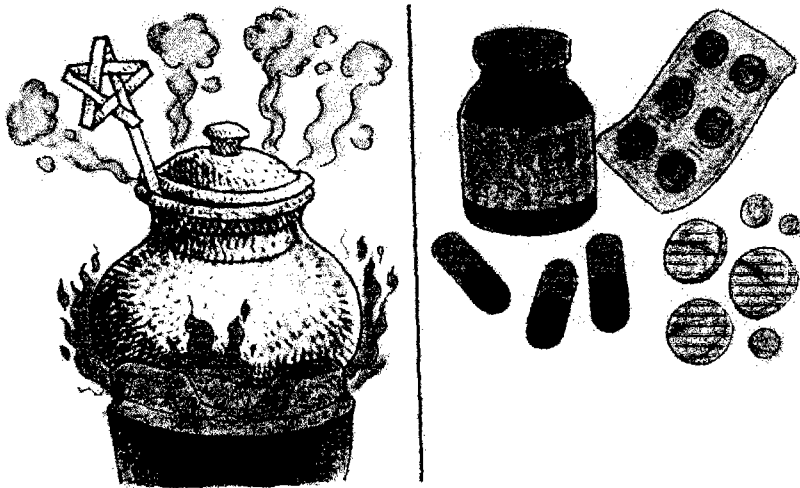
นุ่น : ใช้เป็นเครื่องสำอางได้อย่างไรคะ

ปู่ : ก็นำวันจากใบของว่านหางจระเข้มาชะโลมผมจะช่วยบำรุงผมให้มีสุขภาพดี ช่วยรักษาหนังศีรษะ ช่วยรักษาสิวและจุดด่างดำต่างๆ

นุ่น : ประโยชน์ของมันมีมากมายจริงเลยนะคะ แต่เวลาเราจะนำมันมาใช้ก็ยุ่งยากต้องนำมันมาผ่าแล้วถึงขูดเอาวันของมันมาใช้

ปู่ : แต่สมัยนี้เขาก็มียาหมพหรือยาทา ยารับประทานที่ใช้ตัวยาสกัดจากสมุนไพรมากมาย ใช้ง่าย สะดวกกว่าแต่ก่อน เพราะการแพทย์ของเราเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

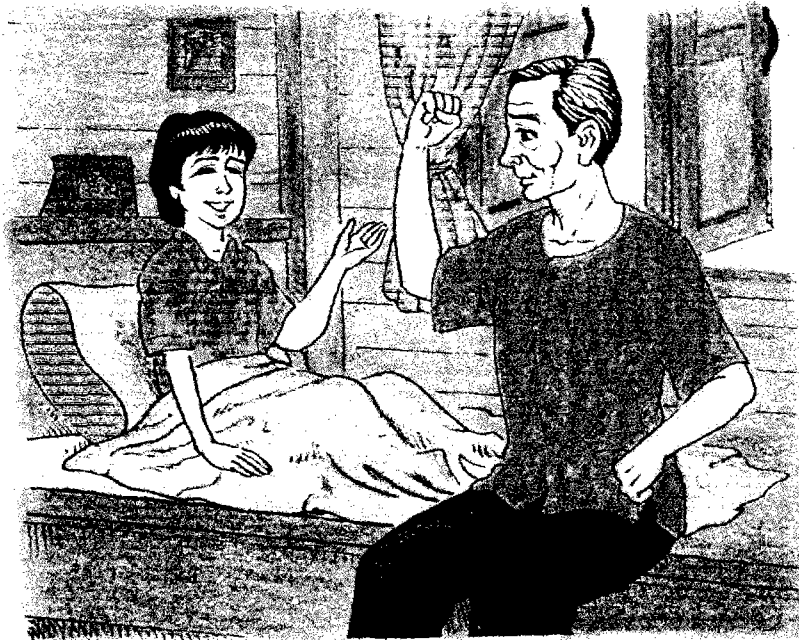
๑๐

เชิดชูการแพทย์

- นุ่น : แล้วเมื่อก่อน ยาที่ใช้กินเขาทำอย่างไรกันคะ
- ปู : ก็โดยการนำสมุนไพรมาต้มในหม้อดิน รสชาติก็ขมๆ เผื่อนๆ ไม่น่ากิน แต่คนโบราณก็มีวิธีชักชวนให้กินยา ดังสำนวนที่ว่า หวานเป็นลม ขมเป็นยา ใจหลาน
- นุ่น : เพราะอยากหายไข้ ยาขมก็ต้องกินใช่ไหมคะ
- ปู : ใช่จ๊ะ ยาขมก่อนรสชาติไม่อร่อย สีสันก็ไม่น่ากินเหมือนยาสมัยนี้
- นุ่น : เหมือนยาที่หนูกินไปเมื่อกันี่ใช่ไหมคะ เอ! แล้วยาที่หนูกินเมื่อกันี่ล่ะคะ เขาทำมาได้อย่างไร
- ปู : ปัจจุบันการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การรักษาโรคและยาที่ใช้มีความสะดวกสบายกว่าแต่ก่อน รสชาติหอมหวาน สีสันก็น่ากินอย่างยาที่หลานกินไปนี่แหละ ยาส่วนใหญ่ผลิตมาจากการสังเคราะห์ทางเคมี อีกอย่างหนึ่งก็ได้แก่การเอาสมุนไพรมาสกัดเอาส่วนที่เป็นตัวยาออกมาทำเป็นแคปซูล เป็นเม็ดหรือเอาสารเคมีอื่นๆ ผสมเข้าไปด้วย เพื่อปรุงแต่งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหรือปรุงแต่งเพื่อให้รับประทานง่ายกว่าธรรมชาติก็มี

๑๑

- นุ่น : แต่คนสมัยก่อนก็มีสุขภาพแข็งแรง แบบปู่ของหนูนี่ไงคะ
- ปู่ : ก็ในสมัยก่อนนะสภาพแวดล้อมไม่เป็นพิษแบบในสมัยนี้ รถราก็ไม่มากมาย
 น้ำในลำคลองก็ใสสะอาด อากาศก็บริสุทธิ์สดชื่น แต่สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน
 เป็นพิษ ก็เป็นเหตุที่ทำให้อายุของคนเราสั้นลงไปด้วย
- นุ่น : แต่การแพทย์ในยุคปัจจุบันก็ช่วยให้อายุของคนเรายืนยาวมากขึ้น
- ปู่ : แต่ยาก็มีโทษะหลาน มันเหมือนดาบสองคม มีคุณอนันต์แต่ก็มีโทษมหันต์
 การใช้ยาผิดๆ ไม่มีความรู้เรื่องยา ไม่เข้าใจและไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของหมอ
 ทั้งยาสมัยเก่าและสมัยใหม่ก็มีอันตรายได้ทั้งสองอย่างแหละจะ
- นุ่น : มนุษย์เรานี้เก่งจังเลยนะคะคุณปู่ที่คิดค้นผลิตยามารักษาโรคภัยต่างๆ ได้อย่าง
 มากมาย
- ปู่ : แต่ต้องมีข้อแม้ว่าต้องใช้ให้ถูกต้อง ภายใต้การดูแลของคุณหมอจะ

๑๒

นุ่น : แบบหนูใช้ไหมคะ

ปู้ : ใช่จ๊ะ ถ้าหลานเชื่อฟังคุณหมอสั่ง ทำตามที่คุณหมอแนะนำ หลานก็จะหายป่วย และไปโรงเรียนได้เร็วๆ

นุ่น : ค่ะ ปู้ หนูจะกินยาตามที่คุณหมอสั่ง นอนพักผ่อนให้เพียงพอ แล้วต่อไปหนูจะไม่ไปวิ่งตากฝนอีกแล้วค่ะ

ปู้ : ดีมากจ้ะ หลานรักของปู้ เอาละ ได้เวลาพักผ่อนแล้ว

นุ่น : ปู่ขา พรุ่งนี้ปู้ต้องมาเล่าเรื่องของสมุนไพรมานะคะ

ปู้ : จ๊ะ ปู้ไปดูต้นไม้ข้างนอกนะ หลานจะได้พักผ่อน

๑๓

หลังจากที่ป้อนออกไปจากห้องนอนของหนูเพื่อให้หนูได้นอนพักผ่อนนั้น หนูก็นอนหลับตาแล้วคิดว่ามนุษย์เราในยุคปัจจุบันนี้โชคดีที่การแพทย์เจริญก้าวหน้าและคิดว่ายาเป็นปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อชีวิตของคนเราที่ทำให้ชีวิตของเรายืนยาวและมีความสุขขึ้น แต่ก่อนที่เราจะต้องใช้ยาในการรักษาโรคนั้น เราก็คควรดูแลรักษาสุขภาพร่างกายของเราให้สมบูรณ์เพื่อป้องกันอาการมาเยือนของโรคภัยต่างๆ แล้วหนูก็เคลิ้มหลับไปในที่สุด

หนังสืออ้างอิง

ฝ่ายวิชาการสุศึกษา-สาธารณะสุข. คู่มือรักษาโรคแผนปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

หอสมุดกลาง ๐๙, ๒๕๔๐.

พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ. สมุนไพรใกล้ตัว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๓.

วันดี กฤษณพันธ์. สมุนไพรหน้ารู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

ภาคผนวก

ปัญหาชวนคิด

๑. อะไรเอ๋อ้ย ต้นเท่าลำหวาย ลูกกลายเหมือนเสือ
๒. อะไรเอ๋อ้ย เป็นผักที่ชื่อเหมือนสัตว์ ถ้าสัมผัสจะเจ็บๆ คันๆ
๓. อะไรเอ๋อ้ย ต้นเท่าครก ใบปรกดิน
๔. อะไรเอ๋อ้ย สีสาก พาดรื้อ
๕. อะไรเอ๋อ้ย ต้นเขียว ท้องขาว ใบเขียว ดอกเดี่ยว ผลดก

เฉลย ๑. พักทอง ๒. ผักบุ้ง ๓. ตะไคร้ ๔. ตำลึง ๕. กัญชง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ อรัญญา ฤาชัย

เกิด วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๒

การศึกษา

- ◆ ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครนายก จ.นครนายก
- ◆ มัธยมศึกษา โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จ. นครนายก
- ◆ การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
(วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบรรณารักษศาสตร์)
- ◆ การศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(วิชาเอกการประถมศึกษา)

ประสบการณ์การทำงาน

- ◆ อาจารย์โรงเรียนเขาสงาไต่ อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘
- ◆ อาจารย์โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง) อ.เมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว
พ.ศ. ๒๕๓๘-ปัจจุบัน

ที่อยู่ปัจจุบัน

๘๘ หมู่ ๒ ต.วังกระโจม อ.เมือง จ.นครนายก

ภาคผนวก ข

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนที่ 1 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 1
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 1-3
ชั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ - การหาความหมายของเรื่องจากบริบทต่าง ๆ		

ความคิดรวบยอด

การอ่านเรื่องแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เป็นพื้นฐานของการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกความมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่องได้
2. บอกความรู้จากการอ่านเรื่องได้
3. บอกอรรถลักษณะภาษาของเรื่องได้
4. บอกประสบการณ์ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านได้
5. บอกข้อคิดของเรื่องได้

เนื้อหา

การอ่านแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นปฐมนิเทศ** ครูอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน การค้นคว้าหาข้อมูล วิธีการอ่านจับใจความ อรรถลักษณะภาษา แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน เลือกตั้งประธาน เลขานุการประจำกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่แทนครู พร้อมทั้งตั้งชื่อกลุ่ม

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจกแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานให้นักเรียนทุกคนแล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปภาพหน้าปกของแบบเรียน เช่น นักเรียนคิดว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีตัวละครเป็นใครบ้าง เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดที่ใด เป็นต้น

2.2 นักเรียนอ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานภายในเวลา 15 นาที จากนั้นให้นักเรียนหาคำตอบจากแผนภูมิคำถาม แล้วจดบันทึกลงในใบงานที่ครูแจกให้ดังนี้

- เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้
- ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน
- ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคาดว่านักเรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

กับเรื่องนี้

- นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้
- นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- เป้าหมายของผู้เขียน
- สาระสำคัญที่ได้จากการอ่านเรื่อง
- ข้อคิดของเรื่อง
- อรรถลักษณะภาษาของเรื่อง

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน โดยการสลับเปลี่ยนผู้ออกมารายงานในแต่ละหัวข้อ

2.5 นักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง และวิจารณ์การพูดของเพื่อน ครูสรุปข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขและชมเชยการพูดที่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในครั้งต่อไป นักเรียนส่งสรุปผลการอภิปราย

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเป้าหมายของผู้เขียนเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน สาระสำคัญ ข้อคิดและอรรถลักษณะภาษาของเรื่อง โดยครูจะเน้นข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ได้แก่ การที่บุคคลมีความเพียรพยายามในการกระทำสิ่งใดๆ ก็ตาม โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งนั้นๆ ได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
2. แผนภูมิคำถาม
3. แผนภูมิหัวข้อการอภิปราย
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทในการฟังและพูด
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการทำงาน

ใบงาน

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานแล้ว ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

.....

2. ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้

.....

.....

3. ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน

.....

4. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร

.....

5. นักเรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

.....

6. นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

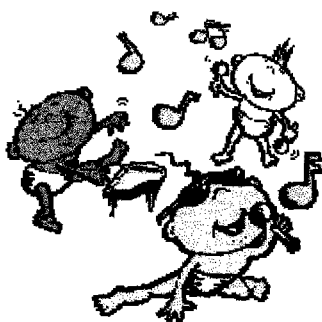
.....

7. นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่

.....

8. เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

.....

แผนการสอนที่ 2 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 1
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 4-6
ขั้นที่ 1 ประเมินเทคนิคเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ		
- การทำโครงสร้างสรุปเรื่องที่อ่าน		

ความคิดรวบยอด

การเขียนโครงสร้างสรุปเรื่องเป็นการสรุปเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำเรื่องราวได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนได้
2. นำใจความสำคัญของเรื่องมาเขียนเป็นโครงสร้างสรุปเรื่องได้
3. บอกขั้นตอนและประโยชน์ของการทำไดอะแกรมได้

เนื้อหา

การเขียนโครงสร้างสรุปเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเรื่องการเขียนไดอะแกรม
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนอ่านทบทวนเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานภายในเวลา 5 นาที แล้วตอบคำถามลงในใบงาน ดังนี้
 - ใคร
 - ทำอะไร
 - ที่ไหน
 - เมื่อไร
 - ปมปัญหาของเรื่องคืออะไร
 - มีการแก้ปัญหาอย่างไร
 - ข้อคิดของเรื่องคืออะไร

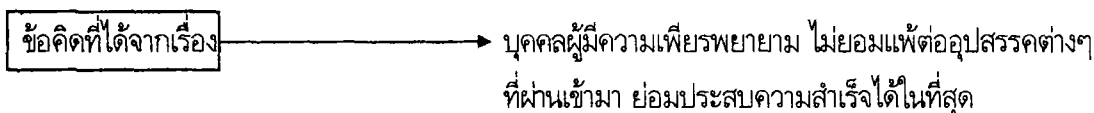
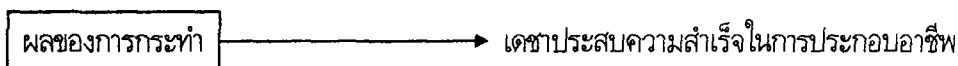
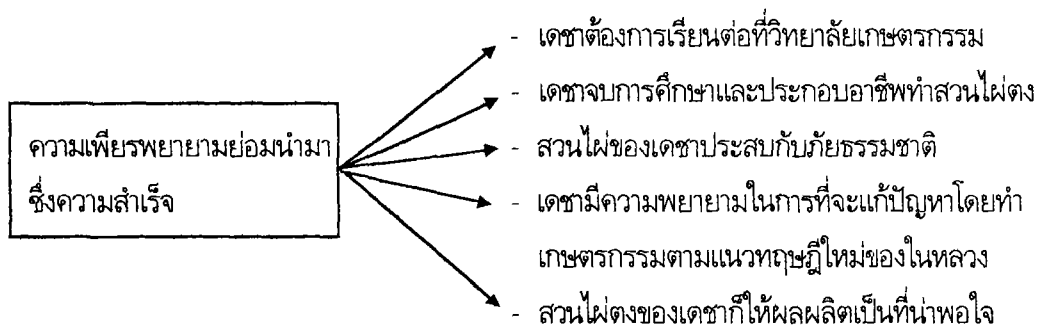
2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอความคิดรวบยอดจากเรื่องที่อ่าน กลุ่มละ 1 ข้อความ ครูเขียนบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนทุกคนลงมติคัดเลือกข้อความที่คิดว่าครอบคลุมเนื้อหาสาระมากที่สุด

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันหาใจความสำคัญตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องแล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาเขียนลำดับเหตุการณ์ของเรื่องบนกระดานดำ กลุ่มละ 1 ข้อความ ดังนี้

โครงสร้างของเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

(ใจความสำคัญของเรื่องทั้งเรื่อง
หรือความคิดรวบยอด)

(เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ)

2.4 นักเรียนบันทึกโครงสร้างลงในใบงานของตนแล้วร่วมกันอ่านเรื่องตามแผนผังโครงเรื่อง โดยครูเน้นการอ่านออกเสียงถูกอักขรวิธี

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องการทำโดะแกรมสรุปความและบอกประโยชน์ของการทำโดะแกรมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและสามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
2. แผนภูมิโครงสร้างของเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - การเขียนโครงสร้างสรุปเรื่อง

แผนการสอนที่ 3 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 1

เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 7-9

ขั้นที่ 1 ประเมินทิศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

- การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
- การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน
- การอธิบายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก

ความคิดรวบยอด

การอ่านเรื่องใดๆ ก็ตามหากมีการพิจารณาการลำดับความของเรื่อง วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษา และศึกษาคำศัพท์ของเรื่องให้เข้าใจถ่องแท้จะทำให้การอ่านเรื่องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องได้
2. บอกอรรถลักษณะภาษาของเรื่องได้
3. แปลความหมายของสำนวนหรือคำศัพท์ที่เข้าใจยากได้

เนื้อหา

1. การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
2. การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน
3. การอธิบายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** ครูทบทวนเรื่องการเขียนแผนผังการลำดับความและอรรถลักษณะภาษาชนิดต่างๆ
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน อ่านทบทวนเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานภายในเวลา 5 นาที แล้วร่วมกันพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่านว่ามีการลำดับเนื้อหา หรือสาระของเนื้อความอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่อง รูปภาพ ประโยคที่ให้ความหลัก และ การสรุปความ แล้วเขียนลงในใบงาน

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

2.3 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลว่าทำไมจึงใช้อรรถลักษณะภาษาแบบนั้น

2.4 ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันค้นหาคำศัพท์ที่เข้าใจยาก หรือยังไม่ทราบความหมายแล้วออกมาเขียนบนกระดานดำแล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก โดยช่วยกันค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความอรรถลักษณะภาษาชนิดต่างๆ และการทราบความหมายของคำศัพท์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจะทำให้เราสามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
2. แผนภูมิการลำดับความ
3. แผนภูมิตัวอย่างการลำดับความเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
4. พจนานุกรม
5. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทในการฟังและพูด
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - การเขียนลำดับความเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ตัวอย่างผังการลำดับความ

ชื่อเรื่อง

หัวข้อที่ 1

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความ

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความตาราง

หัวข้อที่ 2

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความ ภาพ

หัวข้อย่อย

← ภาพ รูปภาพ

หัวข้อที่ 3

หัวข้อย่อย

← ตาราง

หัวข้อย่อย

หัวข้อที่ 4

.....

แผนการสอนที่ 4 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 1
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 10-12
ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องทีอ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน		

ความคิดรวบยอด

การนำแนวคิดจากเรื่องทีอ่านมาวางแผนการเขียนเรื่องใหม่เป็นจุดเริ่มต้นของการเขียนเรื่องอย่างมีระบบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกแนวคิดของเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานได้
2. กำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่จะเขียนใหม่ได้
3. วางโครงเรื่องของเรื่องที่จะเขียนใหม่โดยใช้แนวคิดจากเรื่องเดิมได้
4. นำโครงเรื่องที่กำหนดไว้เขียนลงในแผนการเขียนได้

เนื้อหา

การวางแผนการเขียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนการเขียน และประโยชน์ที่จะได้รับ
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนฝึกหาคำตอบจากคำถามที่ครูตั้งขึ้น ดังนี้
 - เมื่อพูดคำว่าเกษตรกรรมนักเรียนจะคิดถึงอะไร
 - นักเรียนคิดว่าอาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร
 - ในชีวิตประจำวัน ใ้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร
 - ในชีวิตจริง นักเรียนคิดว่าเคยประสบกับปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดหรือไม่ นักเรียนทำอย่างไร

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดจากการอ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวานมาวางแผนเพื่อนำไปสู่การเขียนเรื่องใหม่ โดยกำหนดอรรถลักษณะภาษาร่วมกันว่าเรื่องที่จะเขียนขึ้นใหม่นี้จะใช้ อรรถลักษณะภาษาแบบใด

2.3 นักเรียนศึกษาการลำดับความที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะภาษาที่ตกลงร่วมกันจากแผนภูมิคำถามแล้วระดมความคิดหาคำตอบตามลำดับคำถามและบันทึกไว้เป็นข้อมูล ดังตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่าง การหาคำตอบตามลำดับคำถามของเรื่องเล่าเชิงจินตนาการ

ใคร - เดชา

ทำอะไร - กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่ไหน - โรงเรียนแห่งหนึ่ง

อย่างไร - เมื่อเขาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเขาก็มุ่งศึกษาต่อที่วิทยาลัย

เกษตรกรรมและเมื่อเขาจบการศึกษาก็ประกอบอาชีพทำสวนไผ่ตง

แล้วเกิดอะไรขึ้น - สวนไผ่ตงของเดชาเสียหายอย่างร้ายแรง เนื่องจากประสบกับภัยทางธรรมชาติ จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีตามไปด้วย

ปัญหา คือ - ภัยทางธรรมชาติ

แก้ไขได้อย่างไร - เดชามีความเพียรพยายามมุ่งที่จะหาแนวทางแก้ไข โดยทำเกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ของในหลวง

สรุปแล้ว - เดชาชนะต่ออุปสรรคต่างๆ ได้ด้วยความเพียรพยายามและในที่สุดเขาก็ประสบความสำเร็จในชีวิต

2.4 หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ข้อมูลในการเขียนเรื่องแล้ว ครูอธิบายเกี่ยวกับการแบ่งเรื่องเป็นตอนๆ ครูสรุปเป็นความคิดรวบยอดให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยใช้ตัวอย่างแผนการเขียนเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน ครูซักถามเพื่อทบทวนความเข้าใจ

2.5 นักเรียนนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาแบ่งเป็นตอนๆ เพื่อหาความคิดรวบยอด ใจความสนับสนุน แล้วเขียนลงในใบงานแผนการเขียน ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างที่นักเรียนร่วมกันวางแผนการเขียนอย่างใกล้ชิด

3. ขั้นสรุป ครูนำผลงานของนักเรียนทุกกลุ่มมาสรุปให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนฟังว่ากลุ่มใดทำงานเป็นอย่างไร มีลักษณะการเขียนเรื่องแบบใด ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางแผนการเขียนว่าหลักการนี้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเขียนเรื่องอื่นๆ ตามที่นักเรียนต้องการได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิแผนการเขียนอย่างง่าย
2. แผนภูมิคำถาม
3. แผนภูมิตัวอย่างการหาคำตอบจากคำถาม
4. แผนภูมิตัวอย่างแผนการเขียนเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
5. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนแผนการเขียน

ตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

ประเด็นที่ 1 (คำนำ)

ประเด็นที่ 1.....

ประเด็นที่ 2.....

ประเด็นที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

ประเด็นที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

ประเด็นที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

สรุปความ

ประเด็นที่ 1.....

ประเด็นที่ 2.....

แผนการสอนที่ 5 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 2

เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 13-15

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมโดยย่อมาเพิ่มเติมเรื่องในแผนการเขียนตามลำดับข้อมูลที่วางไว้ เป็นการเขียนเรื่องที่มีระบบอันจะนำไปสู่การเขียนเรื่องที่ดีต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. นำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาอภิปรายเพื่อเตรียมเพิ่มเติมข้อมูลเดิมในแผนการเขียนได้อย่างมีเหตุผล
2. นำข้อมูลมาเขียนขยายความในแผนการเขียนได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกันและจัดลำดับเรื่องได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

การนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมโดยย่อมาบันทึกเพิ่มเติมอย่างมีเหตุผลและสัมพันธ์กัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเรื่องการบันทึกย่อสาระ
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนฟังครูอธิบายวิธีการเพิ่มเติมหรือการขยายข้อมูลจากตัวอย่างการบันทึกย่อสาระ

ดังนี้

ประโยคหลัก เดชากำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3

ประโยคสนับสนุน เขามีน้องสาวคนหนึ่งชื่อสุมาลี

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมของตนมาอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม แล้วตกลงกันว่าเอาข้อมูลใดเขียนขยายความลงในข้อมูลที่บันทึกไว้ในแผนการเขียนในขั้นที่ 2 โดยยึดหลักการ ดังนี้

- ข้อมูลที่มาขยายจะต้องสอดคล้องกับข้อความเดิม
- ขยายความอย่างมีเหตุผลและตามลำดับเรื่อง
- มีการทำงานโดยคิดหาข้อมูลร่วมกันและลงมติเลือกข้อมูลตามหลักประชาธิปไตย

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตรวจสอบทบทวนดูอีกครั้งว่าข้อมูลที่นำมาขยายความของเรื่องนั้นมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับข้อมูลที่บันทึกไว้เดิมหรือไม่ ถ้ายังไม่สอดคล้องกันก็ให้ปรับให้ถูกต้อง และเหมาะสม

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การบันทึกสาระของเรื่อง โดยการร้องเพลง การบันทึกย่อสาระของเรื่อง ครูซักถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับโดยสามารถนำไปใช้ในการเขียนเรื่องต่างๆ ได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างการบันทึกย่อสาระ
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการบันทึกย่อสาระ

แผนการสอนที่ 6 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 2
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 16-18
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง		

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมข้อมูลที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแล้วนำมาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวเดียวกันเป็นการเขียนเรื่องในชั้นร่างที่ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. นำข้อมูลที่บันทึกไว้มาอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเขียน และกลุ่มผู้อ่านได้
2. เขียนเรื่องให้เป็นเรื่องราวเดียวกันโดยใช้คำ กลุ่มคำ วลี หรือประโยค สำนวนภาษาให้ถูกต้องได้
3. บอกขั้นตอนการสังเคราะห์สาระของเรื่องและการเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างได้

เนื้อหา

1. การอภิปรายเป้าหมายในการเขียนเรื่อง
2. การเขียนเรื่องในชั้นร่าง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเรื่องการสังเคราะห์สาระของเรื่อง
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนนำผลการเขียนบันทึกย่อสาระของเรื่องมาอ่านร่วมกันในกลุ่มแล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- เป้าหมายของเรื่องที่กำหนด
- กลุ่มผู้อ่าน
- วิธีการเขียนเรื่องในชั้นร่าง โดยการนำข้อมูลที่บันทึกย่อไว้มาเรียบเรียงใหม่ โดยใช้

คำเชื่อม คำขยาย สำนวนภาษา ตลอดจนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ต้องการ เหมาะสม

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องในชั้นร่างร่วมกัน

3. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนโดยช่วยกันบอกขั้นตอนการสังเคราะห์สาระของเรื่อง และเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียน เช่น การวางท่าทางในการเขียน การเขียนถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงามและรวดเร็ว การเขียนในที่ควรเขียน เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเรื่องในชั้นร่าง

แผนการสอนที่ 7 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 2

เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 19-21

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

ความคิดรวบยอด

การทบทวนตรวจสอบและแก้ไขเรื่องที่เขียนขึ้นเป็นการปรับปรุงการใช้ภาษาในทุกด้านซึ่งจะทำให้การเขียนเรื่องนั้นสมบูรณ์และถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อ่านเรื่องในชั้นร่างร่วมกันแล้วอภิปรายถึงความชัดเจนของการใช้ภาษา การลำดับความ การใช้ภาษา เพื่อหาข้อบกพร่องได้ถูกต้อง
2. หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องเพื่อให้เรื่องมีความชัดเจนและถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
3. ปรับปรุงแก้ไขงานเขียนให้ถูกต้องสมบูรณ์ได้

เนื้อหา

หลักภาษาและการใช้ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของการแก้ไขงานเขียน
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง ซึ่งเขียนไว้ในใบงานของตนมาอ่านร่วมกันแล้วอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้

- อ่านทบทวนเรื่องเพื่อหาข้อบกพร่องทางภาษา และพิจารณาว่าเรื่องที่เขียนขึ้นตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
- ช่วยกันอภิปรายหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง หรือเพิ่มเติมข้อมูล
- ช่วยกันขัดเกลาปรับปรุงเรื่องใหม่ให้ดีขึ้นโดยการเขียนเรื่องใหม่ให้ถูกต้อง

2.2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องผลงานเขียนของกลุ่มตนแล้วเขียนเรื่องลงในใบงาน เพื่อเตรียมเสนอเรื่องหน้าชั้นเรียนในครั้งต่อไป

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขงานเขียนในครั้งต่อไปและบอกประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ เช่น รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณในการหาข้อบกพร่องในงานเขียน เป็นการเพิ่มพูนทักษะในการใช้ภาษาและการนำความรู้ทางหลักภาษามาแก้ไขงานเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแล้วนักเรียนร่วมกันเล่นเกมลมเอ๋ยลมพัด

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมลมเอ๋ยลมพัด
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

เกมลมเอ๋ยลมพัด

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้จากวิชาหลักภาษามาใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดและแสดงตามคำสั่งได้อย่างรวดเร็ว
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกชนิดของอักษรได้ดีขึ้น

อุปกรณ์

เก้าอี้ (จำนวนน้อยกว่าผู้เล่น 1 ตัว)

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ให้ผู้เล่นทั้งหมดนั่งบนเก้าอี้ซึ่งจัดเป็นรูปวงกลม
2. ครูสาธิตการเล่นให้นักเรียนดูก่อน โดยครูจะพูดคำว่า “ลมเอ๋ยลมพัด” นักเรียนที่นั่งอยู่ต้องพูดพร้อมกันว่า “พัดอะไร” ครูจะพูดต่อไปว่า “พัดคนที่ชื่อ 2 พยางค์” เมื่อครูพูดจบคนที่ชื่อ 2 พยางค์จะลุกขึ้นเปลี่ยนที่พร้อมกัน ขณะเดียวกันครูก็จะวิ่งเข้าไปแย่งเก้าอี้ด้วย ใครที่วิ่งช้าก็จะได้นั่งก็ต้องมายืนอยู่กลางวงแล้วพูดว่า “ลมเอ๋ยลมพัด” จากนั้นก็ดำเนินการเล่นไปเช่นเดิม โดยครูทำหน้าที่เป็นกรรมการ

ตัวอย่างคำสั่งที่ใช้ในการดำเนินการกิจกรรม

1. พัดคนที่ชื่อขึ้นต้นด้วย ก ส ว พ ฯลฯ
2. พัดคนที่ชื่อพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง
3. พัดคนที่ชื่อพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง
4. พัดคนที่ชื่อพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ
5. พัดคนที่ชื่อตัวสะกดเป็นมาตราแม่ กก กต กบ ฯลฯ

แผนการสอนที่ 8 (กลุ่มทดลอง)		
วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 2
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 22-24
ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน		

ความคิดรวบยอด

การทบทวนตรวจสอบเรื่องที่เขียนขึ้นจะทำให้การเขียนเรื่องสมบูรณ์และถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้น และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง

เนื้อหา

หลักภาษาและการใช้ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ ทบทวนบทเรียนเดิม

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานการเขียนเรื่องหน้าชั้นเรียน

2.2 นักเรียนฟังแล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับงานเขียนนั้นในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ ความชัดเจนของ

ภาษาที่ใช้สื่อความ การลำดับความ การใช้ภาษา เช่น คำ สำนวน ไวยากรณ์ การสะกดคำ

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มแก้ไขผลงานเขียนของกลุ่มตนอีกครั้ง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องการทบทวนตรวจสอบการเขียนเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. การเขียนเรื่องของนักเรียน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

แผนการสอนที่ 9 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 3

เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 25-27

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสืออ่านประกอบเป็นกิจกรรมการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. คัดลอกเรื่องลงในสมุดวาดเขียนเพื่อทำหนังสืออ่านประกอบได้
2. วาดภาพประกอบให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้
3. ปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียนได้

เนื้อหา

การทำหนังสืออ่านประกอบ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนดูตัวอย่างผลงานการเขียนหนังสืออ่านประกอบ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนปฏิบัติตาม
2. **ขั้นสอน** นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด
 - 2.1 ครูแจกสมุดวาดเขียนเล่มเล็กให้กับนักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนนำเรื่องของนักเรียนที่ปรับปรุงแล้วแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอนๆ เพื่อคัดลอกลงในสมุดวาดเขียน
 - 2.2 นักเรียนคัดลอกเรื่องลงในสมุดวาดเขียนด้วยตัวบรรจงจนจบเรื่อง
 - 2.3 นักเรียนวาดภาพประกอบเรื่องทุกหน้า โดยให้รูปภาพสัมพันธ์กับเรื่องราวในแต่ละหน้า
 - 2.4 นักเรียนวิเคราะห์คำต่างๆ จากเนื้อเรื่อง เช่น คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น

2.5 นักเรียนตกแต่งหน้าปก เขียนคำนำซึ่งจะบอกที่มาของหนังสือ เป้าหมายในการเขียน และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน และชื่อผู้เขียน

3. **ขั้นสรุป** ครูตรวจผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งติชมแล้วจัดไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างหนังสืออ่านประกอบ
2. สมุดวาดเขียน
3. สีไม้ สีเมจิก
4. ผลงานการเขียนเรื่องของนักเรียน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงานการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย โดยทำเป็นหนังสืออ่านประกอบ
 - ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเขียน
 - ลายมือสวยงาม
 - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
 - การใช้ถ้อยคำภาษาในการเขียนเรื่อง
 - การเขียนคำนำ
 - การออกแบบหน้าปก

แผนการสอนที่ 10 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 3
เรื่อง ทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 28-30
ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา		

ความคิดรวบยอด

การทำกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาช่วยให้เกิดทักษะสัมพันธ์ในการใช้ภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 70 %

เนื้อหา

กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนา ซักถามเกี่ยวกับข้อบกพร่องเกี่ยวกับหลักภาษา และการใช้ภาษา ว่านักเรียนกลุ่มใดมีข้อบกพร่องในด้านใด และแนวทางในการแก้ไข

2. **ขั้นสอน** นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล โดยทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาตามความสนใจ
ดังนี้

2.1 ครูนำกล่องกิจกรรมจำนวน 10 ชุด มาวางไว้บนโต๊ะที่ครูและนักเรียนช่วยกันจัดชั้นหน้า

ชั้นเรียน

2.2 ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และให้ถูกต้องมากที่สุด ภายในเวลาที่

กำหนด

2.3 เมื่อหมดเวลานักเรียนส่งผลงานให้ครูตรวจ

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักภาษาและการใช้ภาษาที่นักเรียนส่วนใหญ่บกพร่องมากที่สุด ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ เช่น เป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีความรู้ในการฟัง และการอ่าน ตลอดจนเป็นผู้มีความรู้ในการฟังและพูดที่ดี เป็นต้น

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กล้องกิจกรรมจำนวน 10 ชุด
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนที่ 11 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 3
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 1-3
ชั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ - การหาความหมายของเรื่องจากบริบทต่างๆ		

ความคิดรวบยอด

การอ่านเรื่องแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เป็นพื้นฐานของการอ่านที่มีประสิทธิภาพสูงต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกความมุ่งหมายของผู้เขียนเรื่องได้
2. บอกความรู้จากการอ่านเรื่องได้
3. บอกอรรถลักษณะภาษาของเรื่องได้
4. บอกประสบการณ์ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านได้
5. บอกข้อคิดของเรื่องได้

เนื้อหา

การอ่านแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนแบ่งกลุ่มและจัดที่นั่งใหม่ตามความสนใจ เช่น อาจทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่ หรือทำเดี่ยว แล้วครูแจกแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ให้นักเรียนทุกคนแล้วสนทนา ชักถามเกี่ยวกับรูปภาพหน้าปกของแบบเรียน เช่น นักเรียนคิดว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรเหตุการณ์นี้น่าจะเกิดที่ใดในยุคสมัยใด เป็นต้น

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนอ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ภายในเวลา 15 นาที จากนั้นให้นักเรียนหาคำตอบจากแผนภูมิคำถาม แล้วจดบันทึกลงในใบงานที่ครูแจกให้ ดังนี้

- เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

- ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้
- ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน
- ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคิดว่านักเรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องนี้

กับเรื่องนี้

- นักเรียนทราบอะไรบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องนี้
- นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

2.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- เป้าหมายของผู้เขียน
- สารสำคัญที่ได้จากการอ่านเรื่อง
- ข้อคิดของเรื่อง
- อรรถลักษณะภาษาของเรื่อง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเป้าหมายของผู้เขียนเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ สารสำคัญ ข้อคิด และอรรถลักษณะภาษาของเรื่อง โดยครูจะเน้นข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ได้แก่ การรักษาโรคในยุคปัจจุบัน มีความสะดวกสบายมากกว่าในยุคก่อน เนื่องจากวิวัฒนาการทางการแพทย์ได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการผลิตยาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการรักษาโรค แต่เราก็ต้องรู้จักระมัดระวังในการใช้ยา โดยต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ แต่ก่อนที่เราจะต้องใช้ยาในการรักษาโรค เราควรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับโรคภัยต่างๆ ยาและการใช้ยา เพื่อที่เราจะได้แนวทางในการป้องกันตนเองเพื่อมิให้โรคภัยต่างๆ เข้ามาเบียดเบียนและรู้วิธีการใช้ยาที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่
2. แผนภูมิคำถาม
3. แผนภูมิหัวข้อการอภิปราย
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทในการฟังและพูด
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการทำงาน

ใบงาน

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่แล้ว ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

.....

2. ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้

.....

.....

3. ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน

.....

4. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร

.....

5. นักเรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

.....

6. นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

.....

7. นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่

.....

8. เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะแบบใด

.....

แผนการสอนที่ 12 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 3
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 4-6
ขั้นที่ 1 ประเมินทักษะการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ		
- การทำโครงสร้างสรุปเรื่องที่อ่าน		

ความคิดรวบยอด

การเขียนโครงสร้างสรุปเรื่องเป็นการสรุปเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำเรื่องราวได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนได้
2. นำใจความสำคัญของเรื่องมาเขียนเป็นโครงสร้างสรุปเรื่องได้
3. บอกขั้นตอนและประโยชน์ของการทำไดอะแกรมได้

เนื้อหา

การเขียนโครงสร้างสรุปเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

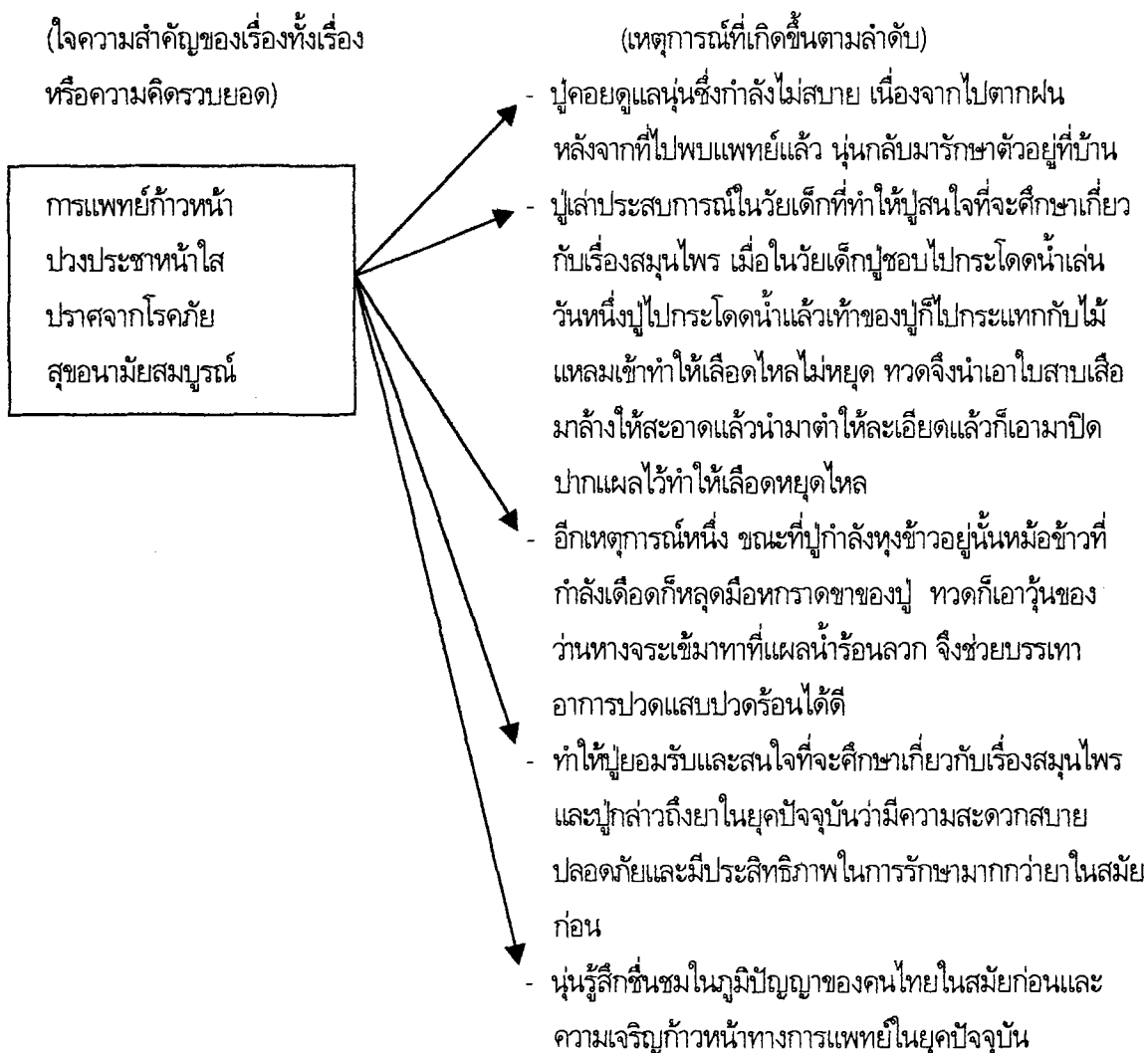
1. ขั้นนำ นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเรื่องการเขียนไดอะแกรม
2. ขั้นสอน
 - 2.1 นักเรียนอ่านทบทวนเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ภายในเวลา 5 นาที แล้วตอบคำถามลงในใบงาน

ดังนี้

- ใคร
- ทำอะไร
- ที่ไหน
- อย่างไร
- แล้วอย่างไรต่อไป
- สรุปเป็นอย่างไร

- 2.2 นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดรวบยอดจากเรื่องที่อ่าน กลุ่มละ 1 ข้อความ
ครูเขียนบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนทุกคนลงมติคัดเลือกข้อความที่คิดว่าครอบคลุมเนื้อหาสาระมากที่สุด
- 2.3 นักเรียนร่วมกันหาใจความสำคัญตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง แล้วให้ตัวแทนของแต่ละ
กลุ่มออกมาเขียนลำดับเหตุการณ์ของเรื่องบนกระดานดำ กลุ่มละ 1 ข้อความ ดังนี้

โครงสร้างของเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่

สรุป

→ การรักษาโรคในยุคปัจจุบันมีความสะดวกและปลอดภัยมากกว่าการรักษาในสมัยก่อน
เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์นั่นเอง

2.4 นักเรียนบันทึกโครงเรื่องลงในใบงานของตนแล้วร่วมกันอ่านเรื่องตามแผนผังโครงเรื่อง โดยครูเน้นการอ่านออกเสียงถูกต้องอักขรวิธี

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องการเขียนไดอะแกรมและบอกประโยชน์ของการเขียนไดอะแกรมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและสามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่
2. แผนภูมิโครงสร้างของเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - การเขียนไดอะแกรม

แผนการสอนที่ 13 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 4
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 7-9

ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดา/สรุป/ลำดับความ

- การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
- การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน
- การอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก

ความคิดรวบยอด

การอ่านเรื่องใดๆ ก็ตามหากมีการพิจารณาการลำดับความของเรื่อง วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาและศึกษาคำศัพท์ของเรื่องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้การอ่านเรื่องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องได้
2. บอกอรรถลักษณะภาษาของเรื่องได้
3. แปลความหมายของสำนวนหรือคำศัพท์ที่เข้าใจยากได้

เนื้อหา

1. การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
2. การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน
3. การอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** ครูทบทวนเรื่องการเขียนแผนผังการลำดับเรื่อง และอรรถลักษณะภาษาชนิดต่างๆ
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนอ่านทบทวนเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ภายในเวลา 5 นาที แล้วร่วมกันพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่านว่ามีการลำดับเนื้อหา หรือสาระของเนื้อความอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่อง รูปภาพ ประโยคที่ให้ความหมายหลัก และการสรุปความ แล้วเขียนลงในใบงาน

2.2 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลว่าทำไมจึงใช้อรรถลักษณะภาษาแบบนั้น

2.3 ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันค้นหาคำศัพท์ที่เข้าใจยาก หรือยังไม่ทราบความหมายแล้วออกมาเขียนบนกระดานดำแล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยาก โดยช่วยกันค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์การพิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความอรรถลักษณะภาษาชนิดต่างๆ การทราบความหมายของคำศัพท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ โดยจะทำให้เราสามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่
2. ตัวอย่างแผนผังการเขียนไดอะแกรม
3. พจนานุกรม
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทในการฟังและพูด
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจสอบผลงาน
 - การเขียนผังการลำดับความ

ตัวอย่างผังการลำดับความ

ชื่อเรื่อง

หัวข้อที่ 1

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความ

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความตาราง

หัวข้อที่ 2

หัวข้อย่อย

← ไดอะแกรมสรุปความ ภาพ

หัวข้อย่อย

← ภาพ รูปภาพ

หัวข้อที่ 3

หัวข้อย่อย

← ตาราง

หัวข้อย่อย

หัวข้อที่ 4

แผนการสอนที่ 14 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 4
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 10-12
ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องทีอ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน		

ความคิดรวบยอด

การนำแนวคิดจากเรื่องทีอ่านมาวางแผนการเขียนเรื่องใหม่เป็นจุดเริ่มต้นของการเขียนเรื่องอย่างมีระบบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติการกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกแนวคิดของเรื่องหนึ่งปัจจัยสี่ได้
2. กำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องทีจะเขียนใหม่ได้
3. วางโครงเรื่องของเรื่องทีจะเขียนใหม่โดยใช้แนวคิดจากเรื่องเดิมได้
4. นำโครงเรื่องทีกำหนดไว้เขียนลงในแผนการเขียนได้

เนื้อหา

การวางแผนการเขียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูทบทวนการวางแผนการเขียนเรื่อง และประโยชน์ทีเราจะได้รับ
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนฝึกหาคำตอบจากคำถามทีครูตั้งขึ้นดังนี้
 - นักเรียนเคยมีประสบการณ์อะไรทีประทับใจหรือไม่ ถ้ามี เป็นเรื่องอย่างไร
 - นักเรียนเคยเป็นไข้หวัดหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ถ้านักเรียนเป็นหนูนักเรียนจะทำอย่างไร เมื่อเป็นหวัด
 - ในชีวิตจริงของนักเรียนทีผ่านมา นักเรียนเคยฟังเรื่องทีคนอื่นเล่าให้นักเรียนฟังหรือไม่

เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

2.2 นักเรียนสะท้อนความคิดจากการอ่านเรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่มาวางแผนเพื่อนำไปสู่การเขียนเรื่องใหม่ โดยกำหนดอรรถลักษณะภาษาว่าเรื่องที่จะเขียนขึ้นใหม่นี้จะใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด

2.3 นักเรียนศึกษาการลำดับความที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะภาษาจากแผนภูมิคำถามแล้วหาคำตอบตามลำดับคำถามและรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ดังตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่าง การหาคำตอบตามลำดับคำถามของเรื่องเล่าจากประสบการณ์

ใคร - ปู่

ทำอะไร - คอยดูแลนุ่น

ที่ไหน - ที่บ้าน

อย่างไร - นุ่นไปตากฝนมาจากที่โรงเรียนทำให้เป็นไข้หวัด ปู่จึงพานุ่นไปพบแพทย์ หลังจากแพทย์ตรวจอาการของนุ่นแล้วพบว่า เป็นอาการของไข้หวัด จึงให้ยามารับประทาน และนอนพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน

แล้วอย่างไรต่อไป - ขณะที่นุ่นนอนพักรักษาตัวอยู่ที่บ้าน ปู่ก็เล่าประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็กที่ทักให้ปู่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมุนไพร ซึ่งในตอนแรกปู่ไม่เห็นคุณค่าของสมุนไพร แต่เมื่อปู่ประสบกับอุบัติเหตุ เช่น ไปกระโดดน้ำเท่าไปกระแทกกับไม้แหลมเข้าเลือดไหลไม่หยุด หวดก็เอาสาบเสื้อมาล้างให้สะอาดแล้วยาปิดปากแผล ทำให้เลือดหยุดไหล

ต่อไปละ - อีกเหตุการณ์หนึ่ง วันหนึ่งขณะที่ปู่กำลังหุงข้าว หม้อข้าวที่กำลังเดือดอยู่นั้น หลุดมือหกราดซดของปู่ หวดก็เอว่วนทางจะเข้ามาทักก็ทำให้อาการทุเลาไปมาก

สรุปเป็นอย่างไร - ทำให้ปู่ยอมรับและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสมุนไพรให้มากขึ้น ทำให้ปู่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมุนไพรนั่นเอง

2.4 หลังจากให้นักเรียนได้ข้อมูลในการเขียนเรื่องแล้ว ครูอธิบายเกี่ยวกับการแบ่งเรื่องแล้วครูสรุปเป็นความคิดรวบยอดให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยใช้ตัวอย่างแผนการเขียนเรื่อง ครูซักถามเพื่อทบทวนความเข้าใจ

2.5 นักเรียนนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาแบ่งเป็นตอน ๆ เพื่อหาความคิดรวบยอด ใจความสนับสนุน แล้วเขียนลงในใบงานแผนการเขียน ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างที่นักเรียนวางแผนการเขียนอย่างใกล้ชิด

3. ขั้นสรุป ครูสรุปผลการทำงานให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนฟังว่ากลุ่มใด คู่ใด หรือคนใด ทำงานเป็นอย่างไร มีลักษณะการเขียนเรื่องแบบใด ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางแผนการเขียนว่าหลักการนี้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเขียนเรื่องอื่นๆ ตามที่นักเรียนต้องการได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่
2. แผนภูมิแผนการเขียน
3. แผนภูมิคำถาม
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนแผนการเขียน

ตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

ปริเจที่ 1 (ค่านำ)

ประเด็นที่ 1.....

ประเด็นที่ 2.....

ปริเจที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

ปริเจที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

ปริเจที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก.....

ความสนับสนุนที่ 1.....

ความสนับสนุนที่ 2.....

สรุปความ

ประเด็นที่ 1.....

ประเด็นที่ 2.....

แผนการสอนที่ 15 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 4

เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 13-15

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

ความคิดรวบยอด

การนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมโดยย่อมาเพิ่มเติมเรื่องในแผนการเขียนตามลำดับข้อมูลที่วางไว้ เป็นการเขียนเรื่องที่มีระบบอันจะนำไปสู่การเขียนเรื่องที่ดีต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. นำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาอภิปรายเพื่อเตรียมเพิ่มเติมข้อมูลเดิมในแผนการเขียนได้อย่างมีเหตุผล
2. นำข้อมูลมาเขียนขยายความในแผนการเขียนได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกันและจัดลำดับเรื่องได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

การนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมโดยย่อมาบันทึกเพิ่มเติมอย่างมีเหตุผลและสัมพันธ์กัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเรื่องการบันทึกย่อสาระ
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนฟังครูอธิบายวิธีการเพิ่มเติมหรือการขยายข้อมูลจากตัวอย่างการบันทึกย่อสาระ ดังนี้

ประโยคหลัก ปู่เป็นชายชรา
 ประโยคสนับสนุน อายุ 64 ปี
 - 2.2 นักเรียนนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิมของตนเขียนขยายความลงในข้อมูลที่บันทึกไว้ในแผนการเขียนในขั้นที่ 2 โดยยึดหลักการ ดังนี้

- ข้อมูลที่มาขยายจะต้องสอดคล้องกับข้อความเดิม
- ขยายความอย่างมีเหตุผลและตามลำดับเรื่อง

2.3 นักเรียนตรวจสอบทบทวนดูอีกครั้งว่าข้อมูลที่นำมาขยายความของเรื่องนั้นมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับข้อมูลที่บันทึกไว้เดิมหรือไม่ ถ้ายังไม่สอดคล้องกันก็ให้ปรับให้ถูกต้อง เหมาะสม

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การบันทึกสาระของเรื่อง แล้วซักถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่เราสามารถนำไปใช้ในการเขียนเรื่องต่างๆ ได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิตัวอย่างการบันทึกย่อสาระ
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการบันทึกย่อสาระ

แผนการสอนที่ 16 (กลุ่มทดลอง)		
วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 3
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 16-18
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง		

ความคิดรวบยอด

การรวบรวมข้อมูลที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแล้วนำมาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวเดียวกันเป็นการเขียนเรื่องในขั้นร่างที่ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. นำข้อมูลที่บันทึกไว้มาอภิปรายทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเขียน และกลุ่มผู้อ่านได้
2. เขียนเรื่องให้เป็นเรื่องราวเดียวกันโดยใช้คำ กลุ่มคำ วลีหรือประโยค สำนวนภาษาให้ถูกต้อง
3. บอกขั้นตอนการสังเคราะห์สาระของเรื่องและการเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่างได้

เนื้อหา

1. การอภิปรายเป้าหมายในการเขียนเรื่อง
2. การเขียนเรื่องในขั้นร่าง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูทบทวนเรื่องการสังเคราะห์สาระของเรื่อง
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนนำผลการเขียนบันทึกย่อสาระของเรื่องมาอ่านร่วมกันในกลุ่มใหญ่แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- เป้าหมายของเรื่องที่กำหนด
- กลุ่มผู้อ่าน
- วิธีการเขียนเรื่องในขั้นร่าง โดยการนำข้อมูลที่บันทึกย่อไว้มาเรียบเรียงใหม่ โดยใช้

คำเชื่อม คำขยาย สำนวนภาษา ตลอดจนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ต้องการ เหมาะสม

- 2.2 นักเรียนเขียนเรื่องในขั้นร่าง

3. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนโดยช่วยกันบอกขั้นตอนการสังเคราะห์สาระของเรื่อง และเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียน เช่น การวางท่าทางในการเขียน เขียนถูกต้อง เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และรวดเร็ว การเขียนในที่ควรจะเขียน

สื่อการเรียนการสอน

1. เรื่องที่นักเรียนเขียน
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเรื่องในขั้นร่าง
 - การมีนิสัยที่ดีในการเขียน

แผนการสอนที่ 17 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 4
เรื่อง หนึ่งโน้บัจยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 19-21
ชั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน		

ความคิดรวบยอด

การทบทวนตรวจสอบและแก้ไขเรื่องที่เขียนขึ้นเป็นการปรับปรุงการใช้ภาษาในทุกด้านซึ่งจะทำให้การเขียนเรื่องนั้นสมบูรณ์และถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. อ่านเรื่องในชั้นร่างร่วมกันแล้วอภิปรายถึงความชัดเจนของการใช้ภาษา การลำดับความ การใช้ภาษา เพื่อหาข้อบกพร่องได้ถูกต้อง
2. หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องเพื่อให้เรื่องมีความชัดเจน และถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
3. ปรับปรุงแก้ไขงานเขียนให้ถูกต้องสมบูรณ์ได้

เนื้อหา

หลักภาษาและการใช้ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนประโยชน์ของการแก้ไขงานเขียน
2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนนำผลการเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง ซึ่งเขียนไว้ในใบงานของตนมาอ่านร่วมกันแล้วอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้

- อ่านทบทวนเรื่องเพื่อหาข้อบกพร่องทางภาษาและพิจารณาว่าเรื่องที่เขียนขึ้นตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่
- ช่วยกันอภิปรายหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องหรือเพิ่มเติมข้อมูล
- ช่วยกันขัดเกลาปรับปรุงเรื่องใหม่ให้ดีขึ้นโดยการเขียนเรื่องใหม่ให้ถูกต้อง

2.2. นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องผลงานเขียนของตนแล้วเขียนเรื่องลงในใบงานให้ถูกต้อง เพื่อเตรียมเสนอเรื่องหน้าชั้นเรียนในครั้งต่อไป

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขงานเขียนในครั้งต่อไปและบอกประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ เช่น รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณในการทำข้อบกพร่องในงานเขียน เป็นการเพิ่มพูนทักษะในการใช้ภาษาและการนำความรู้ทางหลักภาษามาแก้ไขงานเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

แผนการสอนที่ 18 (กลุ่มทดลอง)		
วิชาภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัปดาห์ที่ 5
เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่	ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ	คาบที่ 22-24
ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน		

ความคิดรวบยอด

การทบทวนตรวจสอบเรื่องที่เขียนขึ้นจะทำให้การเขียนเรื่องสมบูรณ์และถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง

เนื้อหา

หลักภาษาและการใช้ภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นนำ ทบทวนบทเรียนเดิม

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนออกมาเสนอผลงานการเขียนเรื่องหน้าชั้นเรียน

2.2 นักเรียนฟังแล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับงานเขียนนั้นในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ ความชัดเจนของภาษาที่ใช้สื่อความ การลำดับความ การใช้ภาษา เช่น คำ สำนวน ไวยากรณ์ การสะกดคำของแต่ละกลุ่ม

2.3 นักเรียนแก้ไขผลงานเขียนของกลุ่มตนเองอีกครั้ง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องการทบทวนตรวจสอบการเขียนเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. ผลการเขียนเรื่องของนักเรียน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

แผนการสอนที่ 19 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 5

เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 25-27

ชั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสืออ่านประกอบเป็นกิจกรรมการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. คัดลอกเรื่องลงในกระดาษวาดเขียนได้
2. วาดภาพประกอบให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องได้
3. ปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียนได้

เนื้อหา

การทำหนังสืออ่านประกอบ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูทบทวนการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย
2. **ขั้นสอน** นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด
 - 2.1 ครูแจกกระดาษวาดเขียนให้กับนักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนนำผลการเขียนเรื่องที่ปรับปรุงแล้วคัดลอกลงในกระดาษวาดเขียน พร้อมทั้งวาดภาพประกอบโดยให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
 - 2.2 นักเรียนที่ทำเสร็จเรียบร้อยให้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนแล้วให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา
3. **ขั้นสรุป** ครูตรวจผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งติชมแล้วจัดไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กระดาษวาดเขียน
2. สีไม้ สีเมจิก
3. ผลงานการเขียนเรื่อง
4. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา
5. กล่องใส่กิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงานการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย
 - ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเขียน
 - ลายมือสวยงาม
 - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
 - การใช้ถ้อยคำภาษาในการเขียนเรื่อง
3. ตรวจสอบผลงาน
 - ผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนที่ 20 (กลุ่มทดลอง)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่ 5

เรื่อง หนึ่งในปัจจัยสี่

ใช้เวลาในการสอน 30 คาบ

คาบที่ 28-30

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ความคิดรวบยอด

การทำกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาช่วยให้เกิดทักษะสัมพันธ์ในการใช้ภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 70 %

เนื้อหา

กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนา ชักถามเกี่ยวกับข้อบกพร่องเกี่ยวกับหลักภาษาและการใช้ภาษา ว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในด้านใดและแนวทางในการแก้ไขแล้วนักเรียนเล่นเกมบอกใบ้ทายสำนวน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูนำกล่องกิจกรรมจำนวน 10 ชุด มาวางไว้บนโต๊ะที่ครูและนักเรียนช่วยกันจัดขึ้นแล้วให้นักเรียนที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้วเลือกทำกิจกรรมชุดต่างๆ ตามความสนใจ

2.2 ส่วนนักเรียนที่ยังทำงานไม่เสร็จก็ให้ทำต่อจนสำเร็จ แล้วให้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา เมื่อหมดเวลาก็ส่งผลงานให้ครูตรวจ

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักภาษาและการใช้ภาษาที่นักเรียนส่วนใหญ่บกพร่องมากที่สุด ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ เช่น เป็นการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการฟังและการอ่าน ตลอดจนเป็นผู้มีความสามารถในการฟังและพูดที่ดี เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมบอกไม้ท่ายสำนวน
2. กระดาษวาดเขียน
3. สีไม้ สีเมจิก
4. ผลการเขียนเรื่อง
5. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา
6. กล้องใสกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย
 - ผลการทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

เกมบอกใบ้ทายสำนวน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้รู้ความหมายของ สำนวน ภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดให้
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนภาษา

อุปกรณ์

1. ฉลาก (สำนวน ภาษิต คำพังเพย)
2. กล่องใส่ฉลาก

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนหยิบฉลากสำนวน ภาษิต คำพังเพย จากกล่องใส่ฉลาก
2. ผู้ที่หยิบฉลากสำนวนใด ห้ามอ่านหรือออกเสียงทั้งสิ้น แต่ให้แสดงท่าทางบอกใบ้คำในฉลากนั้น ให้สมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งทาย ถ้าทายถูกจะได้คะแนน แล้วผลัดกันทายจนกว่าจะหมดฉลาก
3. ฝ่ายใดทายคำบอกใบ้ได้มากที่สุด เป็นฝ่ายชนะ

ตัวอย่าง สำนวน ภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดในฉลาก เช่น

สาวไล่ให้กากิน ฟุ้งหอกเข้รอก น้ำขึ้นให้รีบตัก ฝนทั่งให้เป็นเข็ม ตีงูให้กากิน ลูกไก่อยู่ในกำมือ ตาบอดได้แว่น รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง ปากหอยปากปู

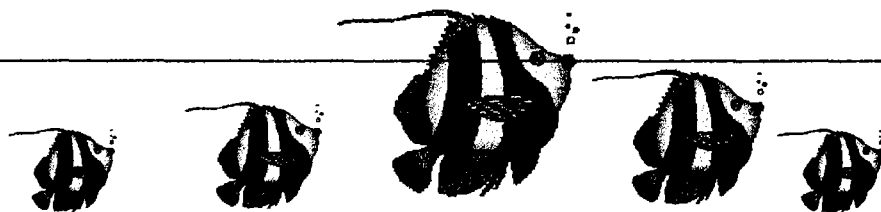

แบบฝึกหัดเขียนคำจากคำอ่าน

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำจากคำอ่านที่กำหนดให้

1. คำ - พี ⇒
2. มะ - หา - ราบ ⇒
3. พูม - ลำ - เนา ⇒
4. อุบ - ปะ - ถัม ⇒
5. หริด - สะ - ดี ⇒
6. วัน - นะ - คะ - ดี ⇒
7. สะ - ถา - ปะ - นา ⇒
8. รัต - ตะ - นะ - โก - ลิน ⇒
9. ประ - ซา - ทิม - ปะ - ไต ⇒
10. ประ - กา - สะ - นี - ยะ - บัด ⇒

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 2

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมอักษร ร ล ว ลงในช่องว่างให้เป็นคำที่มีความหมาย

1. ก.....หาญ

2. ช.....างกัน

3. ค.....ค.....าย

4. ต.....ต.....อง

5. ไท.....พ.....บ

6. ไป.....ดเก.....าฯ

7. คีบค.....าน

8. ก.....างช.....าง

9. พ.....วนดิน

10. ก.....บก.....าย

11. ต.....วจต.....า

12. ก.....บก.....อก

13. เป.....ยนเป.....ง

14. ปั้นป.....าย

15. ค.....งค.....าว

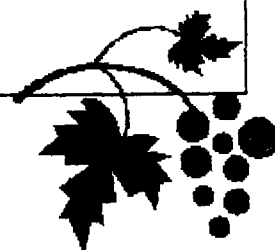
16. ช.....ากหนาม

17. พ.....ดพ.....าก

18. ป.....บป.....ง

19. ค.....อบค.....ว

20. บกพ.....อง

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 3

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายวรรคตอนและชื่อของเครื่องหมายวรรคตอนลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กับข้อความที่กำหนดให้

1.	ใช้เขียนหลังประโยค หรือข้อความที่แสดงความสงสัย หรือใช้เป็นคำถาม
2.	ใช้เขียนคร่อมข้อความที่ต้องอธิบาย เป็นข้อความที่นอกเรื่อง แต่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจ
3.	ใช้เขียนกำกับอักษรย่อ
4.	ใช้เขียนหลังคำที่ต้องการอ่านซ้ำ
5.	เป็นเครื่องหมายที่ใช้เขียนแทนคำ หรือข้อความที่เขียนในบรรทัดบน เวลาอ่านให้อ่านซ้ำคำ หรือข้อความที่อยู่บรรทัดบน
6.	ใช้เขียนท้ายคำ เพื่อย่อคำนั้นให้สั้นลง แต่เวลาอ่านต้องอ่านเต็ม
7.	เป็นเครื่องหมายต่อคำ ใช้ขีดส่วนแรกของคำหน้ากับส่วนท้ายของคำ หลังที่อยู่อีกบรรทัดหนึ่ง เพื่อให้รู้ว่าเป็นคำเดียวกัน
8.	ใช้เขียนข้างหลังคำอุทานบอกอาการ
9.	ใช้เขียนท้ายข้อความที่ยังมีต่อไปอีกมาก แต่ยกมาเป็นเพียงตัวอย่าง
10.	ใช้คั่นระหว่างตัวเลข เพื่อแบ่งความหมายของตัวเลขที่อยู่หน้าและหลัง
11.	ใช้สำหรับขีดเส้นใต้คำ หรือข้อความที่สำคัญเพื่อให้สังเกตเห็นได้ชัดเจน
12.	ใช้คร่อมข้อความที่เป็นคำพูด หรือข้อความที่กล่าวให้เห็นชัดเจน

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 4

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำมาเติมลงในช่องว่าง เพื่อให้ได้สำนวนที่ถูกต้องต่อไปนี้

แม่ ก.กา
ข้าว.....อาหาร
เลือดเนื้อ.....ไซ
ป็น.....หน้าไม้

แม่ ก.ด
ไม้ปด.....เท็จ
.....ลาวาตอก
หมด.....งดงาม

แม่ ก.ก
ข้าว.....หมากแพง
หัว.....กันขวิด
ล้มลุก.....ไม้

แม่ ก.บ
หนาวเหน็บ.....ปวด
หู.....ดับไหม้
.....ลมคมใน

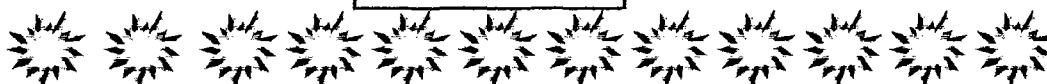
แม่ ก.ง
.....รำทำเพลง
ผี.....นางไม้
พิธี.....

แม่ ก.ม
ยิ้ม.....แจ่มใส
แดด.....ลมตก
รวบรัดตัด.....

แม่ ก.น
ผ้า.....ท่อนสไบ
ใหญ่โตมโห.....
พักผ่อน.....หลับ

แม่ ก.ย
หมด.....หมดแรง
งูเงี้ยว.....ขอ
ไป.....ไปเตร

แม่ ก.ย
.....หน้าอำปาก
ขนงนง.....
.....โกโงซาม

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 5

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำพ้องเสียงในวงเล็บมาเติมลงในช่องว่างให้ได้ความหมายถูกต้อง

1. เด็กๆ ควรดื่มนมทุกวันเพื่อจะได้มีผิว.....(พันธ์ พรรณ พันธุ์) สวยงาม
2. เราเรียกเด็กๆ ทั้งหญิงและชายที่อายุน้อยกว่า เขาอยู่ในวัย..... (เยา เยาว์)
3. ที่ร้านสหกรณ์ประกาศว่ามีสินค้าขายในราคา..... (เยา เยาว์)
4. ลูกใครนะ..... (หน้า น้า) รักดีจริง
5. นักเรียนคนนี้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความคิดในทางสร้าง..... (สรร สรรค์
สัน)
6. ดูนก..... (อินทรี อินทรีย์) ตัวนั้นสี บินสูงเหลือเกิน
7. เขา..... (โจท โจทก์ โจษ) จันกันว่าเธอสอบได้ที่ 1
8. สถาปนิกสร้าง..... (สัน สรร สรรค์) ผลงานอันยอดเยี่ยม
9. อันกำเนิดเกิดมาใน..... (หล้า ล่า) โลก สุขกับโคกมิได้ล้นอย่าสงสัย
10. เลื่อม..... (เขี้ยว เคี้ยว) อันแหลมคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำพ้องเสียงที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. กาล
2. กาญจน์
3. หญา
4. ยา
5. แทน
6. แทน
7. พัน
8. พันธุ์
9. มิตร
10. มิตร

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 6

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมอักษรลงใน ☐ ให้มีความหมายตามที่กำหนด

ก		

1. กิจกรรมหรือการเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ท			

2. ดูร้าย โหดร้าย ร้ายกาจ

เ	ค			

3. แสดงอาการนับถือ

ย				

4. เชิดชู

ศ				

5. ลัทธิความเชื่อของมนุษย์

ท					

6. พื้นเพ มั่นคง ความมั่นคงอันเป็นพื้นที่ตั้ง

ว						

7. หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี

ส							

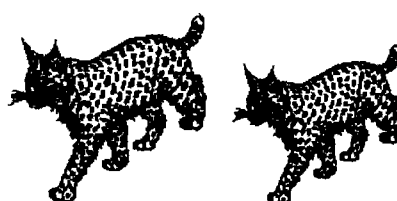
8. กล่าวคำยกย่อง เชิดชู หรือเทิดทูน

ภ						

9. ถิ่นที่อยู่ อันเป็นแหล่งสำคัญ

โ	ร						

10. โรคติดต่อที่แพร่ไปได้รวดเร็ว

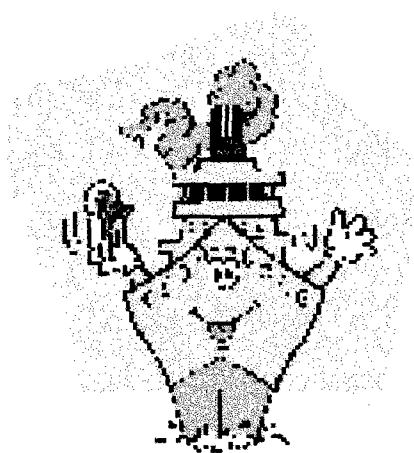

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 7

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อจำนวนเปรียบเทียบต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. โกรธจน.....	11. ชนเหมือน.....
2. เขັกกันเป็น.....	12. ดำเหมือน.....
3. ขาวราวกับ.....	13. ดุเหมือน.....
4. ขยี้ดีเป็น.....	14. ตาโตเท่า.....
5. งงเป็น.....	15. ต่างกันราวกับ.....
6. เงียบเหมือน.....	16. ถูกตุนจน.....
7. ความรู้น้อยเท่า.....	17. นัวเหมือน.....
8. เค็มเหมือน.....	18. เบาเหมือน.....
9. ใจเสาะเป็น.....	19. ปากคมเหมือน.....
10. เฉาเหมือน.....	20. สวยเหมือน.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 8

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างในกาพย์ยานี 11 นี้ให้พอเราะและสัมผัสถูกต้อง

1. ดอกไม้อะไร..... ภมรมกโ..... กลิ่นหอมลอยลมมา โน่นแน่ะดอกบัวเ	กุหลาบนุ่มกึ่งลงดิน ดุดน้ทวนสำราญ..... หอมจรงหนาดอกอะไร กลิ่นหอม.....
2. มั่งคุด เาะ..... สิ้นจมี..... สีแดงคือแดงโม ระก่าและ.....	อีกน้อยหน้า มะม่วงมัน ลางสาดนั้นรสนใจ เขียว.....ลูกโตใหญ่ พวงมะไฟไกล้มะเฟือง
3. ห้องเที่ยวทะเลไทย ลาดข้าพาสีงดัง หาดทรายสีดังทอง 	 ดูจได้ฟังเสียงดนตรี เมื่อยามต้องแสงสุริย์ เพราะไม่มีมลพิษภัย

UNCLASSIFIED//FOR OFFICIAL USE ONLY

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจงให้นักเรียนแต่งนิทานสั้นๆ โดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่อไปนี้ประกอบด้วย

11 12

.....

!

?

๗๘๗

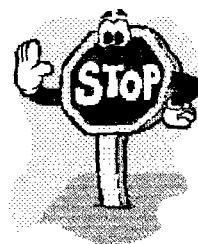

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 10

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกใช้คำเชื่อมที่กำหนดให้ในวงเล็บเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ฉันตื่นแต่เช้า.....ช่วยพ่อแม่ทำงาน (จึง , แล้วก็)
2. ฉันไม่ไปเรียนพิเศษ คุณครู.....ถามหาเราจากเพื่อนๆ (ก็ , จึง)
3. ฉันขยันอ่านหนังสือ.....ยังสู้เธอไม่ได้ (และ , แต่)
4. ดำเป็นนักฟุตบอล.....เป็นนักวิ่งระยะสั้นของโรงเรียน (จึง , และ)
5. เธอจะเรียนหนังสือ.....จะออกไปประกอบอาชีพ (หรือ , แต่ทว่า)
6. เธอจะเป็นตำรวจ.....จะเป็นหมอ (แต่ , หรือ)
7. ถึงเธอจะร่ำรวย.....เธอไม่มีเพื่อน (แต่ทว่า , มิฉะนั้น)
8. วิทย์อ่านหนังสือจากห้องสมุดบ่อย เขา.....มีความรู้กว้างขวาง (จึง , จะ)
9. นักกีฬาวิ่งเร็ว.....ล้มพัด (ราวกับ , แล้วก็)
10. ถ้าเรารักเขา เขา.....จะรักเรา (หรือ , ก็)

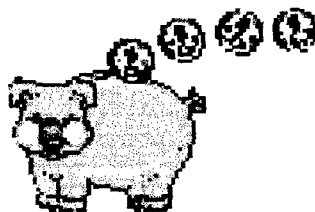

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 11

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมตัวการันต์ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. สมบูร.....	อนุสาวรี.....	การแพท.....	เสตม.....
2. จุดประสง.....	ไพรสัณ.....	อาถรร.....	โทรศัพ.....
3. สายสิญ.....	พรหม.....	ไปรงณี.....	ประวัตศาส.....
4. จุลินทรี.....	ไตรรง.....	พยากกร.....	อุปถัม.....
5. ผลานิสง.....	เยาวมกล.....	อุปัชฌา.....	สัมภาษ.....
6. เบญจรง.....	โตกคัล.....	ประยุก.....	อุทการ.....
7. วิพาก.....	วิจาร.....	รายปัก.....	บรรดาคัก.....
8. สร้างสรร.....	โรงพิม.....	สันพระชน.....	พระสง.....
9. การัน.....	อุดมการ.....	แพลณกรร.....	เดียดฉัน.....
10. บัลลั.....	เวียงจัน.....	ปีพาท.....	เวทมน.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 12

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่สำนวน สุภาษิต คำพังเพย กับความหมายให้ถูกต้อง

.....1. เกลือเป็นหนอน	ก. เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น
.....2. ไม่เห็นน้ำตักกระบอก	ข. สนับสนุนให้ผู้อื่นคิดร้ายต่อพวกของตน
.....3. พกหินดีกว่าพกนุ่น	ค. แสร้งแสดงอำนาจข่มขู่ผู้อื่น
.....4. ทำนาบนหลังคน	ง. ใจคอหนักแน่น
.....5. เขียนเสือให้วัวกลัว	จ. ต่างฝ่ายต่างรู้เล่ห์เหลี่ยมกัน
.....6. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่	ฉ. ต่างคนต่างมีดีแข็งเข้าหากัน
.....7. ไกลเกลือกินต่าง	ช. หวังในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง
.....8. กินน้ำได้ศอก	ญ. ไม่ได้ประโยชน์จากสิ่งใกล้ตัว
.....9. ชักใบให้เรือเสีย	ต. อยู่ในฐานะต้องเสียเปรียบ
.....10. ชิงกีรา ช่างีแรง	ถ. ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนการกระทำซึ่งกำลังดีอยู่ให้เสียไป

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 13

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำสามัญของคำราชาศัพท์ต่อไปนี้

1. เสด็จประพาส	หมายถึง	
2. พูลเกล้าฯ ถวาย	หมายถึง	
3. น้อมเกล้าฯ ถวาย	หมายถึง	
4. พระเกศา	หมายถึง	
5. ทรงผนวช	หมายถึง	
6. พระวิสูตร	หมายถึง	
7. พระราชทาน	หมายถึง	
8. พระราชหัตถเลขา	หมายถึง	
9. พระราชนัดดา	หมายถึง	
10. จลองพระองค์	หมายถึง	
11. จำวัด	หมายถึง	
12. สรงน้ำ	หมายถึง	
13. นิมนต์	หมายถึง	
14. อาพาธ	หมายถึง	
15. ท้าว้ตร	หมายถึง	
16. ผักสามทาว	หมายถึง	
17. กระบือ	หมายถึง	
18. สุกร	หมายถึง	
19. ผักทอดยอด	หมายถึง	
20. ถั่วพะาะ	หมายถึง	

แบบฝึกหัดทักษะการฟัง ชุดที่ 14

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำที่อยู่ด้านขวามือมาเติมลงในช่องว่างด้านซ้ายมือให้ได้ใจความสมบูรณ์

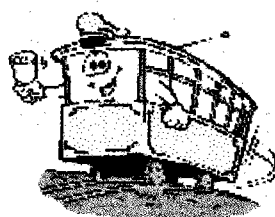
1. นักเรียนทำโต๊ะล้มเสียงดัง..... ก. อื้ออึง
 2. ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถยนต์ชนร้องไห้.....ณ จุดเกิดเหตุ ข. โหวกเหวก
 3. เรามองเห็นบ้านของเธออยู่ลิบลิบ..... ค. ลุกฮือ
 4. ฉันทรมมาได้เหมือนกับ..... ง. พุ่มพ่าย
 5. ฝนตกหนักและลมพัดแรง..... จ. ระงม
 6. เสียงรถยนต์ชนกันที่สี่แยกเสียงดัง..... ฉ. คร่ำครวญ
 7. ผู้ชน.....จะรุมทำร้ายฆาตกรที่ฆ่าข่มขืนเด็กนักเรียนอายุ 6 ขวบ ช. ไม่ลืมหูลืมตา
 8. เสือโคร่งส่งเสียงดังคำราม..... ซ. สูดลูกหูลูกตา
 9. ฝนตกอย่าง..... ฌ. ตายแล้วเกิดใหม่
 10. ชาวนาตะโกนเรียกหากันเสียงดัง..... ญ. สั่นหัวนั้ไหว
- ฎ. โครมคราม
ฏ. กึกก้อง
ฐ. ปังป้ง

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 15

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่างที่กำหนดให้ถูกต้อง

1. ผู้ที่ขาดความรู้มักถูก.....ให้ซื้อสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ (หลอกลวง , หลอกล่อ)
2. พี่ชายของฉันได้รับการ.....การเกณฑ์ทหาร (ผ่อนปรน , ผ่อนผัน)
3. อาคารเรียนเก่า.....ไม่น่าเรียนเลย (คร่ำครว , คร่ำคร่า)
4. แม่เก็บเงินอย่าง.....ก่อนส่งให้แม่ค้า (ครบถ้วน , ครบถ้วน)
5. ช้างเผือกคู่บารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีอยู่หลาย.....(เชือก , ตัว)
6. คุณครูกำลัง.....ให้นักเรียนอ่านหนังสือเพราะใกล้สอบแล้ว (เร่งรีบ , เร่งรัด)
7. พ่อทำร้ายบ้านเสีย..... (แน่นแฟ้น , แน่นหนา)
8. คุณครูให้เรา.....การกลั่นตัวของไอน้ำในอากาศ (ทดลอง , ทดลอง)
9. ฉันไม่ชอบที่เธอเป็นคน.....วันประกันพรุ่ง (ผัด , พลัด)
10. ฉันมาโรงเรียน.....รถจักรยาน (ด้วย , โดย)

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 16

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “สัตว์เลี้ยงที่ฉันชอบ” พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ ระบายสีให้สวยงาม

[illegible]

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 17

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของคำต่อไปนี้

1. พ.ศ.	ย่อมาจาก	
2. พ.ร.บ.	ย่อมาจาก	
3. ดร.	ย่อมาจาก	
4. ร.ต.อ.	ย่อมาจาก	
5. กม.	ย่อมาจาก	
6. น.ส.พ.	ย่อมาจาก	
7. ส.ส.น.	ย่อมาจาก	
8. ผศ.	ย่อมาจาก	
9. อ.	ย่อมาจาก	
10. พ.ค.	ย่อมาจาก	
11. พ.ต.อ.	ย่อมาจาก	
12. ช.ม.	ย่อมาจาก	
13. ร.ร.	ย่อมาจาก	
14. พล.อ.อ.	ย่อมาจาก	
15. กสท.	ย่อมาจาก	

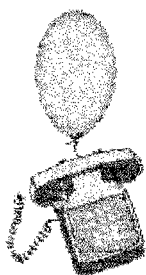
แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 18

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำประพันธ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั่น
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู
แม้จะเรียนวิชาเชิงค้ำขาย
จะรื่อง่ายขายดีมีกำไร

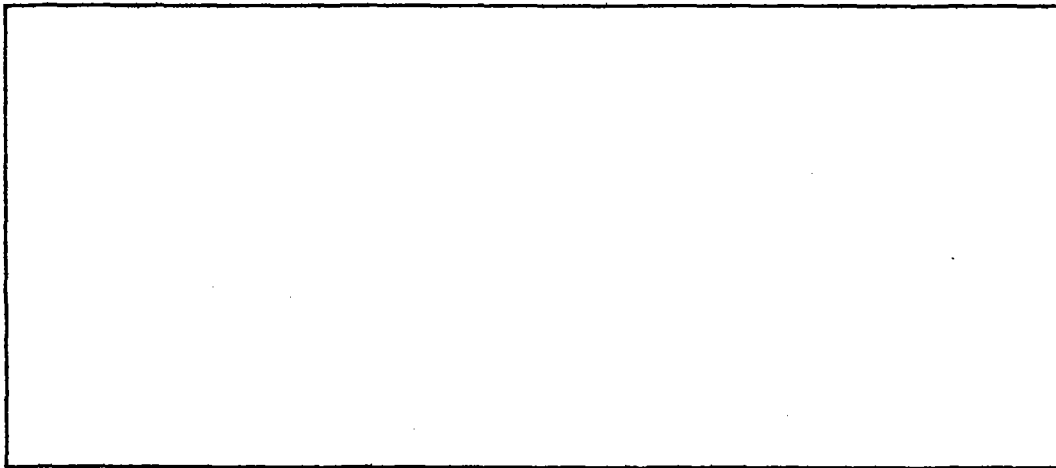
อย่าตะคองตะคอกให้เคืองหู
คนจะหลั่งวงลามไม่ขามใจ
อย่าปากร้ายพูดจาอวดชาติ
ด้วยเขาไม่เคืองจิตคิดระอา

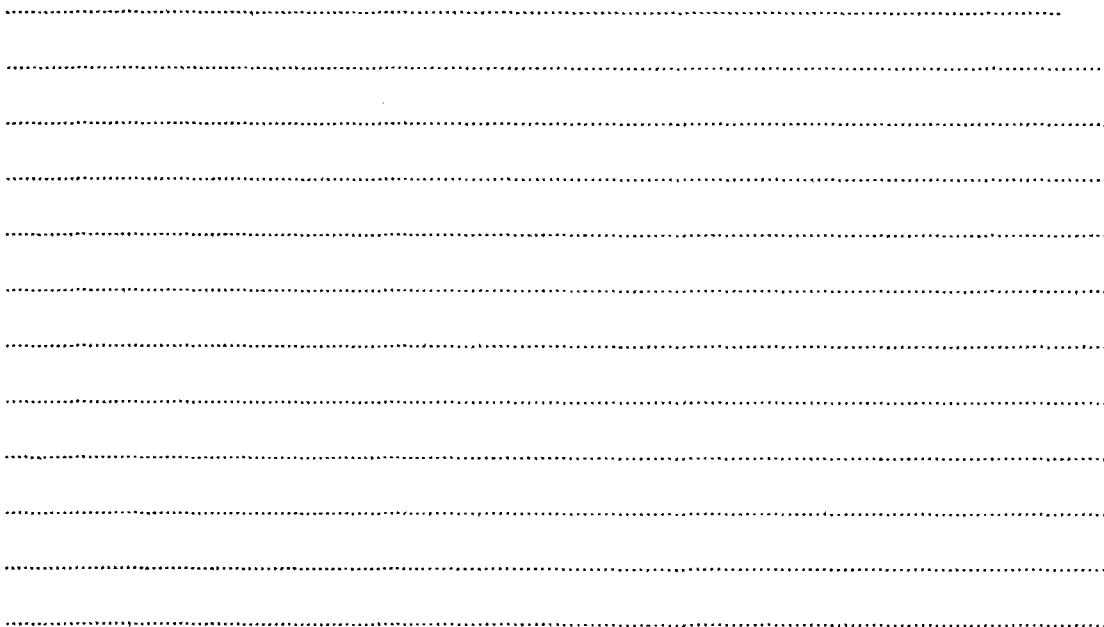
แบบฝึกหัดที่ 10

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเนื้อเพลงที่นักเรียนชอบด้วยตัวหัดแถมบรรจงครึ่งบรรทัด พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ ระบายสีให้สวยงาม

ชื่อเพลง.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 20

ชื่อ.....เลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเล่าประสบการณ์การไปทัศนศึกษาที่นักเรียนรู้สึกประทับใจมากที่สุด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 1 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 1-3)

ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ

ความคิดรวบยอด

การอ่านในใจแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตลอดจนลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ ก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านบทเรียนเรื่องทางแห่งความสำเร็จแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. ตอบคำถามจากเรื่องทางแห่งความสำเร็จได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องทางแห่งความสำเร็จได้
3. บอกลำดับเหตุการณ์จากเรื่องทางแห่งความสำเร็จได้

เนื้อหา

การอ่านบทเรียนเรื่องทางแห่งความสำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับชื่อเรื่องและภาพประกอบบทเรียน เช่น ในภาพนี้มีอะไรบ้าง บุคคลในภาพกำลังทำอะไร ฯลฯ

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน สำนวนคำศัพท์ที่นักเรียนอ่านไม่ได้หรือไม่เข้าใจความหมายจากบทเรียน ภายใน 5 นาที แล้วเขียนลงในบัตรคำที่ครูแจกให้

2.2 นักเรียนนำบัตรคำมาติดที่กระเป๋านั่งแล้วช่วยกันอ่านและหาความหมายจากพจนานุกรม

2.3 นักเรียนและครูร่วมกันตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่าน ได้แก่

- อ่านเพื่อตอบคำถาม
- อ่านเพื่อบอกลำดับเหตุการณ์
- อ่านเพื่อหาแนวคิดจากเรื่อง

2.4 นักเรียนอ่านจุดมุ่งหมายของการอ่านเรื่องบนกระดานดำ เพื่อเตรียมหาคำตอบที่ถูกต้องจากการอ่าน เช่น

- ตัวละครสำคัญในเรื่องนี้มีใครบ้าง
- เนื้อเรื่องกล่าวถึงเรื่องอะไร
- เรื่องนี้ให้แนวคิดอะไร

2.5 นักเรียนอ่านอย่างพินิจพิจารณาภายใน 10 นาที แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องย่อตามลำดับเหตุการณ์และช่วยกันตอบคำถามที่ครูตั้งไว้

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายประเด็นสำคัญของเรื่องในหัวข้อต่อไปนี้

- ตาเป็นคนอย่างไร
- รินดำเนินชีวิตอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ
- เรื่องนี้ให้แนวคิดอย่างไร

2.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอการอภิปรายหน้าชั้นเรียนแล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญเขียนบนกระดานดำ

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องแล้วนักเรียนช่วยกันเสนอข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. บัตรคำ
3. พจนานุกรม
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนสรุปการอภิปราย

แผนการสอนที่ 2 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 4-6)

ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ

ความคิดรวบยอด

การอ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง จะทำให้เล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องทางแห่งความสำเร็จแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
2. เล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้
3. เขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้

เนื้อหา

- การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากบทเรียนเรื่องทางแห่งความสำเร็จ
- การเล่าเรื่องทางแห่งความสำเร็จ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง
- การเขียนเรื่องทางแห่งความสำเร็จ โดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนาบททวนเรื่องทางแห่งความสำเร็จและสรุปแนวคิดของเรื่อง โดยครูเพิ่มเติมแนวคิดของเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวคิดของเรื่อง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ต้องเป็นผู้ดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา พร้อมกับเป็นผู้ที่รักงาน มีความพากเพียร เอาใจใส่ในงานที่ทำ มีการติดตามผลงานและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อมาพัฒนาและปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น

บททวนวิธีการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง โดยครูนำแผนภูมิมาติดบนกระดานดำ ดังนี้

เรื่องทางแห่งความสำเร็จแห่งชีวิตมนุษย์

ตัวละครสำคัญ.....

ตัวละครประกอบ.....

เรื่องเกิดขึ้นที่ไหน.....

สาระสำคัญในเรื่อง.....

เหตุการณ์ที่ 1

สถานที่และตัวละคร.....

สาระสำคัญ.....

การกระทำ.....

ผลของการกระทำ.....

เหตุการณ์ที่ 2

สถานที่และตัวละคร.....

สาระสำคัญ.....

การกระทำ.....

ผลของการกระทำ.....

ผลสุดท้ายของเรื่อง.....

.....

ข้อคิด.....

.....

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเล่าเรื่องแล้วเติมเฉพาะข้อความที่สำคัญของเหตุการณ์ลงในใบงานแผนภาพโครงเรื่องและส่งตัวแทนมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

2.2 นักเรียนช่วยกันนำผลสรุปของแผนภาพโครงเรื่องที่สมบูรณ์มาเติมลงในแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ

2.3 นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องหน้าชั้นเรียนแล้วให้ทุกคนเขียนเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องลงในใบงานของตน

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปแนวคิดของเรื่องทางแห่งความสำเร็จ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนภูมิแผนภาพโครงเรื่อง
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่องทางแห่งความสำเร็จ
 - ผลการเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง เรื่องทางแห่งความสำเร็จ
 - ผลการเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง เรื่องทางแห่งความสำเร็จ

ชื่อ..... เลขที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง.....

ตัวละครสำคัญ.....

ตัวละครประกอบ.....

เรื่องเกิดขึ้นที่ไหน.....

สาระสำคัญในเรื่อง.....

เหตุการณ์ที่ 1

สถานที่และตัวละคร.....

สาระสำคัญ.....

การกระทำ.....

ผลของการกระทำ.....

เหตุการณ์ที่ 2

สถานที่และตัวละคร.....

สาระสำคัญ.....

การกระทำ.....

ผลของการกระทำ.....

ผลสุดท้ายของเรื่อง.....

.....

.....

.....

ข้อคิด.....

.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 3 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 7-9)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา (หลักภาษา)

ความคิดรวบยอด

เครื่องหมายวรรคตอนช่วยให้อ่านหรือเขียนข้อความได้ชัดเจนและถูกต้องดีขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อ่านเครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
2. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
3. อ่านอักขรย่อที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
4. ใช้อักขรย่อได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การอ่านและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนร่วมเล่นเกม “วรรคตอนหาชื่อ”

2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอนจากหนังสือเรียน ภายในเวลา 5 นาที

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความหมายของเครื่องหมายวรรคตอนแล้วยกตัวอย่างประกอบการใช้โดยไม่ซ้ำกับตัวอย่างในหนังสือเรียน เขียนลงในใบงาน อย่างน้อยกลุ่มละ 3 ตัวอย่าง ภายในเวลา 5 นาที

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนและครูช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

2.4 นักเรียนและครูทบทวนเรื่องอักขรย่อที่เรียนมาแล้วโดยการเล่นเกมอักขรย่อต่อความ จากนั้นนักเรียนช่วยกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- ลักษณะของอักษรย่อ
- ทำไมจึงต้องมีอักษรย่อ
- วิธีการอ่านและวิธีการใช้อักษรย่อ

2.5 นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องอักษรย่อจากหนังสือเรียนภายในเวลา 5 นาที

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาอักษรย่อพร้อมทั้งคำอ่านจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารที่ครูแจกให้โดยค้นคว้าให้ได้มากที่สุดและต้องไม่ซ้ำกับตัวอย่างที่มีในบทเรียน ภายใน 10 นาที นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น กลุ่มไหนหาได้มากที่สุดและถูกต้องเป็นผู้ชนะ

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเกี่ยวกับหลักการใช้เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อเพื่อให้จดจำและใช้อย่างถูกต้องแม่นยำ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. เกม “วรรคตอนหาชื่อ”
3. เกม “อักษรย่อต่อความ”
4. บัตรคำ
5. หนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ
6. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อ

เกมวรรณคดีหาชื่อ

จุดประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเรื่องเครื่องหมายวรรคตอน
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินในการเรียนภาษา

อุปกรณ์

1. แถบประโยค (ที่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน) 2 ชุด
2. กล่องใส่บัตร (เครื่องหมายวรรคตอน) 2 ชุด

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนกลุ่มละ 10 คน เข้าแถวฟังสัญญาณ
2. ครูติดแถบประโยคบนกระดานทั้ง 2 ชุด แล้วให้สัญญาณเริ่มเล่น
3. นักเรียนคนแรกของแต่ละฝ่ายจะวิ่งมาหยิบบัตรเครื่องหมายวรรคตอนในกล่อง นำไปติดในแถบประโยคบนกระดานให้ตรงกับบัตรเครื่องหมายจนครบหมดทุกคนในเวลา 5 นาที
4. กลุ่มใดถูกมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

ชุดที่ 1

1. ตกพุดกับฉันว่า "ชีวิตคือการต่อสู้"	อัญประกาศ
2. โธษณา อ่านว่า โดด-สะ-นา	ยัติภังค์
3. พระร่วงเป็นเจ้าเมืองละโว้ (ลพบุรี)	นชลิขิต
4. อนิจจา ! น่าสงสารจริง	อัศเจรีย์
5. ฉันอยู่บ้านเลขที่ 125/3	ทับ
6. ความสามัคคี ก่อให้เกิดความสำเร็จ	ลัญประกาศ
7. ข้าฯ ย่อมมาจากคำว่า ข้าพเจ้า	ไวยาณ้อย
8. พ.ศ. คำเต็มคือ พุทธศักราช	มหัพภาค
9. ตกปลุกผลไม้หลายชนิด เช่น มะละกอ มะปราง ฯลฯ	ไวยาณใหญ่
10. ใครคือผู้บ่อนทำลายชาติ ?	ปรศน์

ชุดที่ 2

1. เลือพุดกับลูกแกะว่า "ทำไมเจ้าจึงทำน้ำซุน"	อัญประกาศ
2. พักรับประทานอาหารกลางวัน เวลา 11.00-12.00 นาฬิกา	ยัติภังค์
3. รัชกาลที่ 6 (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)	นชลิขิต
4. ไชโย ! ฉันสอบได้ที่ 1	อัศเจรีย์
5. ฉันเป็นนักเรียนชั้น ป. 6/1	ทับ
6. พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมเรียกว่า พระรัตนตรัย	ลัญประกาศ
7. ไพรดเกล้าฯ อ่านว่า ไพรดเกล้า ไพรดกระหม่อม	ไวยาณ้อย
8. ส.ส. อ่านว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	มหัพภาค
9. พยัญชนะไทยมี 44 ตัว คือ ก ข ค ฯลฯ ฮ	ไวยาณใหญ่
10. เธอจะไปไหน ?	ปรศน์

เกมอักษรย่อต่อความ

จุดประสงค์

1. เพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับอักษรย่อ
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนภาษา

อุปกรณ์

1. บัตรอักษรย่อ จำนวน 20 บัตร
2. กล่องใส่บัตร
3. กระเป๋านั่ง
4. กระดาษกาวย่น
5. ซอล์ก

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนประมาณ 10 คน เพื่อแข่งขันวิ่งไปหยิบบัตรอักษรย่อจากกล่องไปเสียบกระเป๋านั่งหรือติดบนกระดานดำ พร้อมทั้งเขียนคำเต็มของอักษรย่อนั้น
2. ถ้าคนแรกเสร็จแล้วคนต่อไปก็วิ่งมาหยิบบัตรไปติดและเขียนต่อจนกว่าจะหมดจำนวนบัตรหรือหมดเวลาที่กำหนดไว้ ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจให้คะแนนฝ่ายไหนได้มากที่สุดเป็นผู้ชนะ

กลุ่มที่ 1

ก.พ.	กุมภาพันธ์
ด.ช.	เด็กชาย
ร.ส.พ.	องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
ผวจ.	ผู้ว่าราชการจังหวัด
อสร.	องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป
สส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กทม.	กรุงเทพมหานคร
รมต.	รัฐมนตรี
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
ก.ม.	กฎหมาย
ร. 1	รัชกาลที่ 1
พ.ศ.	พุทธศักราช
ร.พ.	โรงพยาบาล
สปช.	กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
กศ.บ.	การศึกษابัณฑิต
จ. เชียงใหม่	จังหวัดเชียงใหม่
ม.	มัธยมศึกษา
ก.ค.	กรกฎาคม
น.	นาฬิกา
ช.ม.	เซนติเมตร

กลุ่มที่ 2

มี.ค.	มีนาคม
ด.ญ.	เด็กหญิง
ร.พ.ท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
นอภ.	นายอำเภอ
ป.ณ.	ไปรษณีย์โทรเลข
กม.	กิโลเมตร
กสท.	การสื่อสารแห่งประเทศไทย
อ.ส.ม.ท.	องค์การสื่อสารมวลชนแห่ง ประเทศไทย
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
กรม.	คณะรัฐมนตรี
น.ส.	นางสาว
ร.ต.อ.	ร้อยตำรวจเอก
ร.ร.	โรงเรียน
กพอ.	กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
บ.ช.ส.	บริษัท ขนส่ง จำกัด
ต. รอบเมือง	ตำบลรอบเมือง
ป.	ประถมศึกษา
พ.ค.	พฤษภาคม
ม.	เมตร
ก.ก.	กิโลกรัม

แผนการสอนที่ 4 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 10-12)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา (การใช้ภาษา)

ความคิดรวบยอด

การฟังพระธรรมเทศนาอย่างมีมารยาทและสรุปสาระจากเรื่องที่ฟังได้ จะทำให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมะ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกมารยาทในการฟังพระธรรมเทศนาได้
2. มีมารยาทในการฟังพระธรรมเทศนา
3. บอกหลักการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้
4. พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ได้

เนื้อหา

1. มารยาทในการฟังพระธรรมเทศนา
2. หลักการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันสนทนา ชักถาม เรื่องการไปทำบุญและฟังพระธรรมเทศนา
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนศึกษาเรื่องมารยาทในการฟังพระธรรมเทศนาจากหนังสือเรียน ภายในเวลา 5 นาที
 - 2.2 นักเรียนช่วยกันบอกข้อบกพร่องของตนเอง เกี่ยวกับมารยาทในการฟังพระธรรมเทศนา แล้วครูเขียนข้อบกพร่องเหล่านั้นบนกระดานดำ
 - 2.3 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น
 - 2.4 นักเรียนศึกษาความรู้ทางภาษาในหนังสือเรียนเรื่องการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ภายในเวลา 10 นาที

2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเป็นไปได้เชิงปฏิบัติของหลักเกณฑ์แต่ละข้อ แล้วหาข้อสรุปข้อปฏิบัติในการพูด เช่น

- ความเป็นไปได้ของข้อปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์
- ข้อปฏิบัติที่ควรปรับปรุงแก้ไขและวิธีการปรับปรุงแก้ไข

2.6 นักเรียนทบทวนข้อปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งผู้สังเกตการณ์ 1 คน (ให้ผู้สังเกตไปพบครู) แล้วให้แต่ละกลุ่มพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ตามข้อปฏิบัติโดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที โดยเลือกหัวข้อใดต่อไปนี้เป็นหัวข้อเดียว

- คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
- คุณธรรมที่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่ควรปฏิบัติในโรงเรียน
- คุณธรรมของผู้ใหญ่ที่นักเรียนต้องการ

2.7 ครูแนะนำหลักการสังเกตตามข้อปฏิบัติให้ผู้สังเกตการณ์ทราบแล้วให้ตรวจสอบด้วยวิธีการบันทึกพฤติกรรมการพูดของแต่ละบุคคลในกลุ่ม นำมาสรุปเพื่อรายงาน

2.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผลการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ตามหัวข้อที่เลือกไว้ พร้อมทั้งอธิบายการพูดแสดงความคิดเห็นของกลุ่มด้วย ผู้สังเกตการณ์เสนอพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่ตนเองรับผิดชอบโดยยึดหลักการพูดเช่นเดียวกัน

2.9 นักเรียนและครูร่วมกันเสนอข้อปรับปรุงแก้ไขในการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่องมารยาทในการฟังพระธรรมเทศนาและการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนภูมิหัวข้อการอภิปราย
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทการฟังพระธรรมเทศนา

2. การซักถาม

- การตอบคำถาม
- การแสดงความคิดเห็น

3. ตรวจผลงาน

- ผลการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์
- ผลการเขียนสรุปข้อปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์

แผนการสอนที่ 5 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 13-15)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา

ความคิดรวบยอด

เทศนาโวหารเป็นการพูดหรือการเขียนซึ่งแนะนำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล มีตัวอย่างประกอบ ส่วน
สาธกโวหารเป็นการพูดหรือการเขียนโดยยกตัวอย่างประกอบง่ายๆ เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดง
พฤติกรรมดังนี้

1. อธิบายความหมายของเทศนาโวหารและสาธกโวหารได้
2. บอกข้อความที่มีลักษณะเป็นเทศนาโวหารหรือสาธกโวหารได้
3. บอกข้อแตกต่างของเทศนาโวหารและสาธกโวหารได้

เนื้อหา

1. เทศนาโวหาร
2. สาธกโวหาร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับคำว่า เทศนาโวหารและสาธกโวหาร เช่น นักเรียน
คิดว่าคำสองคำนี้มีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร นักเรียนเคยพบเห็นหรือได้ยินข้อความที่เป็น
เทศนาโวหารหรือสาธกโวหารหรือไม่ เคยพบเห็นหรือได้ยินมาจากที่ใด เป็นต้น

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้ศึกษาความหมายและตัวอย่างเรื่องเทศนาโวหารจาก
ความรู้ทางภาษาหนังสือเรียน

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มหาตัวอย่างข้อความที่มีลักษณะเป็นเทศนาโวหารจากหนังสือเรียนมา

1 ข้อความ แล้วส่งตัวแทนออกมาอ่านข้อความที่เป็นเทศนาโวหาร พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลว่าใช้หลักเกณฑ์อะไร
ในการพิจารณาข้อความนั้นๆ นักเรียนและครูร่วมกันพิจารณาว่ากลุ่มใดถูกต้อง

2.3 นักเรียนศึกษาความหมาย ลักษณะและตัวอย่างข้อความที่เป็นสาธกโวหารจากความรู้ทางภาษาในหนังสือเรียน ภายในเวลา 5 นาที แล้วร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปที่ถูกต้อง

2.4 นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของเทศนาโวหารและสาธกโวหารแล้วบันทึกไว้

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาข้อความที่มีลักษณะเป็นสาธกโวหารแล้วออกมารายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนช่วยกันพิจารณาข้อความว่าเป็นสาธกโวหารหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ให้บทวนเรื่องสาธกโวหารอีกครั้งแล้วให้หาข้อความสาธกโวหารใหม่

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมาย ลักษณะของข้อความที่เป็นเทศนาโวหารและสาธกโวหาร

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการหาข้อความที่เป็นเทศนาโวหารและสาธกโวหาร
 - ผลการเขียนข้อแตกต่างของเทศนาโวหารและสาธกโวหาร

แผนการสอนที่ 6 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 16-18)

ขั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนเรียงความโดยใช้สาธกโวหารเป็นการเขียนโดยมีการยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถเขียนเรียงความโดยใช้สาธกโวหารได้

เนื้อหา

การเขียนเรียงความโดยใช้สาธกโวหาร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนลักษณะของข้อความที่เป็นสาธกโวหาร ซึ่งประกอบด้วย
 - ข้อความที่เป็นคำบรรยาย เล่าเรื่อง คำสอน อย่างใดอย่างหนึ่ง
 - ตัวอย่างประกอบคำบรรยาย เล่าเรื่อง คำสอนเหล่านี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง เราได้สอนหลานให้ใช้สติปัญญา และความเฉลียวฉลาดในการประกอบกิจการงาน โดยเล่าเรื่องของอนาถบิณฑิกเศรษฐีให้หลานฟัง เพื่อให้มองเห็นภาพและเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

2. **ขั้นสอน**

- 2.1 นักเรียนและครูช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่องแบบสาธกโวหาร ดังนี้

รูปแบบการเขียนเรื่องแบบสาธกโวหาร

ชื่อเรื่อง.....

คำนำ.....

เนื้อเรื่อง

คำบรรยาย.....

ตัวอย่างประกอบ.....

สรุป.....

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ช่วยกันกำหนดหัวข้อที่จะเขียนเรียงความโดยใช้สาธกโวหาร จากนั้นจึงช่วยกันเขียนเรียงความแบบสาธกโวหารจนเสร็จสมบูรณ์

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเรื่องที่เขียนมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยมีเพื่อนนักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วปรับปรุงเรื่องให้สมบูรณ์

2.4 แต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนเรื่องของตนเองอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรับปรุงแก้ไขคำผิดและสำนวนภาษาให้ถูกต้อง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความโดยใช้สาธกโวหาร

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ตัวอย่างแผนภูมิโครงเรื่องแบบสาธกโวหาร
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเรื่องแบบสาธกโวหาร

แผนภูมิรูปแบบการเขียนเรื่องแบบสารกโหวาร

ชื่อเรื่อง.....

คำนำ.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง

คำบรรยาย.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างประกอบ.....

.....

.....

.....

.....

สรุป.....

.....

.....

แผนการสอนที่ 7 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 19-21)

ชั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง

ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงโดยใช้น้ำเสียงถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกจากเรื่องที่อ่านได้เหมาะสม จะเป็นพื้นฐานในการแสดงบทบาทสมมติได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทเรียนได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกจากเรื่องราวที่อ่านได้
2. อ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว ได้ถูกต้อง ชัดเจน
3. บอกเหตุการณ์ที่ขอบพร้อมทั้งบอกเหตุผลได้
4. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียน

เนื้อหา

การอ่านออกเสียง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียง เช่น
 - อ่านออกเสียงชัดเจนถูกต้อง
 - อ่านคล่องแคล่ว ถูกจังหวะและแบ่งวรรคตอนถูกต้อง
 - ใช้น้ำเสียงในการอ่านเหมือนเสียงบรรยายหรือเสียงพูดตามอารมณ์ของตัวละคร

2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มฝึกอ่านออกเสียงจากบทเรียน โดยสลับเปลี่ยนกันอ่านและตรวจสอบความถูกต้องของกันและกันก่อนที่จะออกไปอ่านหน้าชั้นเรียน

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านออกเสียงหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 บรรทัด ให้เพื่อนฟังเพื่อประเมินการอ่านออกเสียงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.3 นักเรียนหาข้อความที่ตนประทับใจจากบทเรียน และออกมาอ่านหน้าชั้น พร้อมทั้งบอกเหตุผลที่ประทับใจในข้อความนั้นๆ แล้วคัดข้อความนั้นลงในใบงาน

2.4. นักเรียนเขียนข้อความตามคำบอก ครูตรวจผลงานและติชมการเขียนของนักเรียน ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเขียน

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงและเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีนิสัยที่ดีในการเขียน เช่น เขียนคำหรือข้อความได้ถูกต้อง สวยงาม เป็นระเบียบและรวดเร็ว เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการคัดข้อความที่ตนประทับใจ
 - ผลการเขียนข้อความตามคำบอก

แผนการสอนที่ 8 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 22-24)

ขั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

ความคิดรวบยอด

การแสดงบทบาทสมมุติช่วยให้เกิดทักษะทางการพูดตามสถานการณ์และทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงออกอย่างเต็มที่

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติได้

เนื้อหา

การแสดงบทบาทสมมุติ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติตอนใดตอนหนึ่งของเรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกศึกษาเนื้อเรื่องตอนใดตอนหนึ่งภายในเวลา 5 นาที

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการแสดงบทบาทสมมุติ เช่น

- การวางแผนดำเนินการและกำหนดผู้แสดง (ให้แสดงทุกคน)
- ซ้อมการแสดง
- เตรียมอุปกรณ์
- แสดงตามเวลาที่กำหนด

2.2 กำหนดหน้าที่ของผู้ดูการแสดงเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่อไปนี้

- ตรงประเด็นกับเนื้อเรื่อง
- บทบาทของผู้แสดงแต่ละคน คนไหนดีแล้ว คนไหนต้องปรับปรุงและจะต้องปรับปรุง

แก้ไขอย่างไร

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากออกมาแสดงบทบาทสมมุติกลุ่มละ 5 นาที

2.4 นักเรียนและครูร่วมกันวิจารณ์การแสดงของแต่ละกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เช่น

- คำพูดและการแสดงออกของผู้แสดง
- การวางแผนในการทำงาน
- การทำงานร่วมกัน
- สิ่งที่ต้องปรับปรุงต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ฉลาก
3. การแสดงบทบาทสมมติ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
 - มารยาทในการฟัง
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ ความคล่องแคล่วและการแสดงได้สมบทบาท

แผนการสอนที่ 9 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 25-27)

ขั้นที่ 6 การอ่านบทร้อยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

ความคิดรวบยอด

บทร้อยกรองมีคุณค่าทั้งในทางภาษาและข้อคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านบทร้อยกรองเรื่องผู้ชนะแล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้
2. จับใจความสำคัญได้
3. สรุปข้อคิดได้
4. เขียนบทร้อยกรองอย่างง่ายได้

เนื้อหา

การอ่านบทร้อยกรองเรื่องผู้ชนะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนหาคำจากบทร้อยกรอง โดยเขียนลงในบัตรคำแล้วนำมาติดกระเปาะผนัง นักเรียนฝึกอ่านและหาความหมาย โดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือ

2. ขั้นสอน

- 2.1 นักเรียนอ่านบทร้อยกรองด้วยเสียงธรรมชาติ
- 2.2 นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะตามครู
- 2.3 นักเรียนฝึกอ่านเป็นทำนองเสนาะ
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมาย สรุปใจความสำคัญและข้อคิดจากบทร้อยกรอง แล้วเขียนสรุปเป็นตัวหัดเกมบรรจุลงในใบงาน
- 2.5 นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากการอ่านบทร้อยกรองด้วยตัวหัดเกมบรรจุลงในใบงาน

3. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะอีกครั้งหนึ่งและช่วยกันสรุปสาระสำคัญและแนวคิดจากบทร้อยกรองเรื่องผู้ชนะ

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. บัตรคำ
3. กระดาษแผ่น
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการหาคำศัพท์และการหาความหมาย
 - ผลการเขียนสรุปข้อคิดและใจความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 10 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 28-30)

ขั้นที่ 6 การอ่านบทหรือย่อกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนช่วยให้เกิดทักษะการอ่านในใจและมีนิสัยรักการอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมได้ดังนี้

1. เขียนบทหรือย่อกรองประเภทกาพย์ยานี 11 ได้
2. อ่านเรื่องกบน้อยช่างคิดแล้วเขียนเรื่องย่อได้
3. อ่านเรื่องกบน้อยช่างคิดแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้
4. อ่านเรื่องกบน้อยช่างคิดแล้วสรุปข้อคิดของเรื่องได้

เนื้อหา

- การเขียนกาพย์ยานี 11
- การอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่องกบน้อยช่างคิด

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การแต่งกาพย์ยานี 11 ในประเด็นต่อไปนี้

- จำนวนคำในแต่ละวรรค
- ลักษณะการสัมผัสระหว่างวรรค ระหว่างบท
- ลักษณะสัมผัสต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันในการแต่ง

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้นำแถบประโยคกาพย์ยานีที่ครูเตรียมมาให้ กลุ่มละ 4 วรรค แล้วเรียงลำดับให้ถูกต้องตามลักษณะสัมผัสและเนื้อความ

2.2 ครูนำหรือยกรองภาพยยานี้ 11 ที่ตัดบางวรรคออกให้นักเรียนช่วยกันแต่งเติมในวรรคที่หายไปให้สัมผัสและได้ใจความที่ต่อเนื่องกัน

2.3 ครูนำหรือยกรองภาพยยานี้ 11 ที่ตัดแปลงบางวรรคให้ผิดสัมผัสหรือผิดความหมายให้นักเรียนอ่านแล้วช่วยกันวิจารณ์ว่าวรรคใดไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ช่วยกันปรับปรุงแก้ไข

2.4 ให้นักเรียนฝึกเขียนภาพยยานี้ 11 โดยเลือกเรื่องที่จะเขียนเอง ครูตรวจและแก้ไขแนะนำเพื่อให้นักเรียนปรับปรุงผลงานการเขียน แล้วลุ่มนักเรียน 1-2 คนออกมาอ่านภาพยยานี้ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

2.5 นักเรียนอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่องกบน้อยช่างคิด

2.5.1 นักเรียนร่วมกันเล่าเรื่องย่อจากเรื่องกบน้อยช่างคิด

2.5.2 นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องกบน้อยช่างคิด

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์การแต่งภาพยยานี้ 11 และสรุปสาระสำคัญแนวคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องกบน้อยช่างคิด

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนผังภาพยยานี้ 11
3. แผนภูมิตัวอย่างภาพยยานี้ 11
4. แถบประโยคภาพยยานี้ 11
5. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจสอบผลงาน
 - ผลการแต่งภาพยยานี้ 11
 - ผลการเล่าเรื่องย่อจากเรื่องกบน้อยช่างคิด
 - ผลการสรุปแนวคิดจากเรื่องกบน้อยช่างคิด

แผนการสอนที่ 11 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โอสถศาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 31-33)

ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ

ความคิดรวบยอด

การอ่านในใจแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ตลอดจนลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ ก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านบทเรียนเรื่องโอสถศาลาแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. ตอบคำถามจากเรื่องโอสถศาลาได้
2. เล่าเหตุการณ์ของเรื่องโอสถศาลาตามลำดับได้

เนื้อหา

การอ่านบทเรียนเรื่องโอสถศาลา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนฝึกอ่านคำยากจากบัตรคำ เช่น พระนิพนธ์ สรรเสริญ เทศภิบาล เสนาบดี พระปฐมเจดีย์ ผีดาบส สิริรม มีขันทนารี กระทรวงธรรมการ โศกคัลย์ ทุกขเวทนา สถานปาสเตอร์ พระบรมราชานุญาติ คุณวุฒิ ทองสัมฤทธิ์ อนุสรณ์ สุดติภูมิ แล้วให้นักเรียนช่วยกันค้นหาความหมายจากพจนานุกรม

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนและครูสนทนาเกี่ยวกับคำศัพท์สำคัญของเรื่องโอสถศาลาแล้วซักถามว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำนั้นอย่างไร เช่น

- โอสถศาลา - สถานเฝ้าไข้ในปัจจุบัน หรือสุขศาลา
- ผีดาบส - ชื่อโรคระบาด มักขึ้นตามตัวเป็นเม็ดเล็ก บางทีเรียกใช้ทริพิษ

2.2 นักเรียนร่วมกันตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่าน ได้แก่

- อ่านเพื่อหาคำตอบ หรือใจความสำคัญของเรื่อง
- อ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์ ทำแผนภาพโครงเรื่อง

2.3 นักเรียนอ่านบทเรียนเรื่อง “โอสถศาลา” “ทำหนองปลุกผีดาษ” และ “ทำลิ้มแก้พิษหมาบ้า” เรื่องละประมาณ 5 นาที เพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง ครูนำแผนภูมิคำถามมาติดบนกระดานดำ ให้นักเรียนหาคำตอบ เช่น

เรื่องโอสถศาลา

- โอสถศาลา คืออะไร
- การจัดสร้างโอสถสถานในสมัยก่อน ใช้งบประมาณจากที่ใด

เรื่อง ทำหนองปลุกผีดาษ

- เมื่อเกิดโรคผีดาษระบาด คนไทยมีวิธีป้องกันอย่างไร
- เหตุใดประชาชนสมัยก่อนจึงไม่ยอมรับการปลุกผี
- การปลุกผีให้ชาวบ้านทั่วไปได้รับความสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด

เรื่อง ทำลิ้มแก้พิษหมาบ้า

- ใครถูกสุนัขบ้ากัด ผลเป็นอย่างไร
- อาการของผู้ถูกสุนัขบ้ากัดเป็นอย่างไร
- สถานปาสเตอร์จัดตั้งขึ้นที่กรุงเทพฯ ด้วยสาเหตุใด

2.4 ให้นักเรียนอ่านบทเรียนอย่างพินิจพิจารณา ประมาณ 10 นาที แล้วให้นักเรียนตอบคำถามจากแผนภูมิคำถามลงในใบงาน

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายประเด็นสำคัญของเรื่อง แล้วสรุปผลการอภิปรายลงในใบงาน ดังนี้

- ความจำเป็นที่ต้องจัดตั้งโอสถศาลาและสถานปาสเตอร์
- ผลเสียที่เกิดขึ้นจากความไม่เจริญก้าวหน้าทางการแพทย์
- การขาดความรู้ของประชาชนส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร

2.6 นักเรียนส่งตัวแทนนำผลการอภิปรายมารายงานหน้าชั้น

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปการอภิปรายเพิ่มเติม

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. บัตรคำ
3. พจนานุกรม
4. แผนภูมิคำถาม
5. แผนภูมิหัวข้อการอภิปราย
6. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการหาคำศัพท์และการหาความหมาย
 - ผลการเขียนสรุปการอภิปรายประเด็นสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 12 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย
เรื่อง โอศกศาลา
ขั้นที่ 1 การอ่านในใจ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลา 3 คาบ (คาบที่ 34-36)

ความคิดรวบยอด

การอ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง จะทำให้ผู้อ่านเล่าเรื่องและเขียนเรื่องได้ดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านบทเรียนเรื่องโอศกศาลาแล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
2. เล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้
3. เขียนเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้
4. เขียนเรื่องใหม่โดยใช้แนวคิดจากเรื่องโอศกศาลาได้

เนื้อหา

- การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากบทเรียนเรื่องโอศกศาลา
- การเล่าเรื่องโอศกศาลาโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง
- การเขียนเรื่องโอศกศาลาโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนาบทเรียนเรื่องโอศกศาลาและสรุปแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน
แนวคิดของเรื่อง ประชาชนในชาติจะมีสุขภาพอนามัยดีได้ก็ด้วยวิวัฒนาการทางการแพทย์
การยอมรับความเปลี่ยนแปลง และเพิ่มพูนความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงเรื่อง เพื่อลำดับความคิดและช่วยกัน
แยกแยะประเด็นสำคัญของเรื่อง แล้วครูนำแผนภูมิประเด็นสำคัญของเรื่องมาติดบนกระดานดำ ดังนี้

ไอศุกศลล

ไอศุกศลลเป็นสทกนพยบหลที่เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2456 ด้วยเงินบริจาดเพื่อร้บรักษารฐฐรที่เจ็บป่วย และช้่วยเหลือผู้ป่วยอนาด

ทำหนองปลูกฝิดาด

ฝิดาดเป็นโรคระบาดที่เกดขึ้นมดเโบรณ แต่ด้วยการแพทยยังไม่เจริญไทยจึงต้องซื้อพันธุ์หนองหรือเชรุ่มจากต่งประเทศ ต่อมดในรลว พ.ศ.2445 เมืองไทยสามารถทำพันธุ์หนองได้เอง แต่ประชนส่วใหญ่ไม่สนใจการปลูกฝิด พระบพสมเดจพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้หมอลวงปลูกฝิดแก่ประชน และทงรฐบหลร่งให้ควมรู้แก่ประชนเกยวกับกำบป้องกันโรคฝิดาดเพิ่มขึ้นจึงประสบลลสำเร็จ

ทำสิริมแก้พิษสุนัขบ้

หม่อมเจ้าบรรลลศิริสาร์ พระธิดาของสมเดจกรมพระยาดำรงราชานุภพ เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ได้ถูกหมบ้กัด แต่เนื่องด้วยไม่มียารักษาจิงเสียชีวิตในเวลาต่อมา ด้วยเหตุนี้จึงมีการจัดตั้งสทณปาสเตอร์ (สทณเสวภ) ขึ้นในเมืองไทย

2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียน 6 กลุ่ม ครูลจกใบงานแผนภพโครงเรื่อง ดังนี้

เรื่อง ไอศุกศลล	
ปัญหา	การแก้ไขปัญหา
.....	
.....	
.....	
.....	

เรื่อง ทำหนองปลูกฝิดาด	
ปัญหา	การแก้ไขปัญหา
.....	
.....	
.....	
.....	

เรื่อง ทำลิ้มแก้พิษหมาบ้า	
ปัญหา	
สาเหตุ	
สาเหตุที่ 1	
สาเหตุที่ 2	
สาเหตุที่ 3	
ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา	
.....	

2.3 ครูอธิบายวิธีการเขียนข้อความในแผนภาพโครงเรื่อง โดยให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่องย่อยที่ละเรื่อง แล้วเติมข้อความลงในใบงานแผนภาพโครงเรื่อง

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบแผนภาพโครงเรื่องและแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องแล้วส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องหน้าชั้นเรียน

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนภูมิประเด็นสำคัญของเรื่อง
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากบทเรียนเรื่องไอศกัณฐ์
 - ผลการเล่าเรื่องไอศกัณฐ์ตามแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

ชื่อ..... เลขที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เรื่อง โอลิมปิก

ปัญหา	การแก้ปัญหา
.....	
.....	
.....	
.....	

เรื่อง ทำนองปลูกพืช

ปัญหา	การแก้ปัญหา
.....	
.....	
.....	
.....	

เรื่อง ทำสริมแก้พิษหมาบ้า

เรื่อง ทำสริมแก้พิษหมาบ้า	
ผลที่เกิด	
สาเหตุ	
สาเหตุที่ 1	
สาเหตุที่ 2	
สาเหตุที่ 3	

แผนการสอนที่ 13 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โอศกคาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 37-39)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา (การใช้ภาษา)

ความคิดรวบยอด

การมีมารยาทในการได้วาที่จะช่วยให้บรรยากาศในการได้วาที่เป็นไปด้วยดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. บอกมารยาทในการได้วาที่ได้
2. มีมารยาทในการได้วาที่
3. ฟังการพูดได้วาที่แล้วสามารถสรุปสาระสำคัญได้

เนื้อหา

มารยาทการได้วาที่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์การชมการได้วาที่
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนอ่านเรื่อง มารยาทการได้วาที่ จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน ภายในเวลา 5 นาที

2.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลดีของการมีมารยาทในการได้วาที่ และผลเสียของการไม่มี

มารยาทในการได้วาที่ ลงในใบงานดังนี้

ผลดีของการมีมารยาทในการได้วาที่	ผลเสียของการไม่มีมารยาทในการได้วาที่
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

2.3 นักเรียนช่วยกันกำหนดจุดดีในการโต้วาทิ แล้วเลือกตัวแทนเป็นฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน ฝ่ายละ 3-5 คน กรรมการตัดสิน และผู้นำเนินการโต้วาทิ โดยมีนักเรียนที่เหลือเป็นผู้ฟังและประเมินผลรวม

2.4 นักเรียนในชั้นสังเกตมารยาทการพูดโต้วาทิของฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้าน

2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดขึ้นว่า ผู้โต้วาทิที่มีมารยาทในการพูดที่เหมาะสมหรือไม่สมควรปรับปรุงในเรื่องใด คัดเลือกข้อคิดที่ดีของสมาชิกที่เสนอไว้ เขียนบนกระดานดำแล้วให้นักเรียนคัดลอกลงในใบงาน ส่งผลงานครูตรวจ

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับมารยาทในการพูดโต้วาทิ และสรุปข้อคิดที่ได้จากการฟังการพูดโต้วาทิ ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับมารยาทในการฟังการพูดโต้วาทิด้วย เช่น การตั้งใจฟัง ไม่พูดคุยขณะฟัง การปรบมือแสดงความพอใจ การไม่ลุกเดินขณะที่กำลังมีการโต้วาทิอยู่ เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. กิจกรรมการโต้วาทิ
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

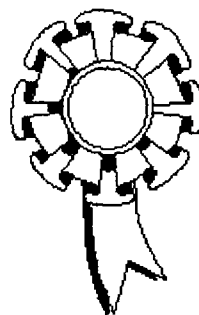
1. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรมการโต้วาทิ
 - มารยาทในการพูดโต้วาทิ
 - มารยาทในการฟังการโต้วาทิ
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนผลดี-ผลเสียของการมีมารยาทในการโต้วาทิ

ชื่อ..... เลขที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนผลดีของการมีมารยาทในการได้วาทีและผลเสียของการไม่มีมารยาทในการได้วาที
ลงในตารางต่อไปนี้

ผลดีของการมีมารยาทในการได้วาที	ผลเสียของการไม่มีมารยาทในการได้วาที
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

แผนการสอนที่ 14 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โอสถศาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 40-42)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา (การใช้ภาษา)

ความคิดรวบยอด

การเข้าใจความหมายของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย จะทำให้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องกับสถานการณ์ และตรงตามความหมายที่ต้องการ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อธิบายความหมายของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้
2. ใช้สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้

เนื้อหา

สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** ครูยกตัวอย่างประเภทของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย พร้อมทั้งอธิบายความหมาย เช่น
 - สำนวนภาษา ได้แก่ พูดอย่างมะนาวไม่มีน้ำ หมายถึงพูดหัวนๆ
 - สุภาษิต ได้แก่ ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
 - คำพังเพย ได้แก่ เสียหายเสียยาก เสียมากเสียง่าย หมายความว่าไม่มีใครยอมเสียในสิ่งเพียงเล็กน้อย แต่แล้วต้องกลับกลายเป็นเสียมากกว่า
2. **ขั้นสอน**
 - 2.1 นักเรียนอ่านเรื่องสำนวน สุภาษิต คำพังเพย คำคม หรือคำขวัญ ในความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน
 - 2.2 นักเรียนเล่นเกม บอกใบ้ทายสำนวน

2.3 นักเรียนเขียนสำนวน สุภาสิต คำพังเพยที่นักเรียนเคยได้ยินหรือเคยพบเห็นลงในใบงานให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 10 นาที แล้วนักเรียนจับคู่ผลัดกันตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนและการจำแนกประเภท ครูตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2.4 นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของสำนวน สุภาสิตหรือคำพังเพยจากแถบประโยคที่ครูนำมาติดบนกระดานดำ นักเรียนและครูช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความหมายของสำนวน สุภาสิตและคำพังเพย รวมทั้งการนำไปใช้พูดให้ถูกต้องตรงกับความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อความออกไป

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. เกม บอกรับท้ายสำนวน
3. แถบประโยค
4. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนสำนวน สุภาสิตและคำพังเพย
 - ผลการบอกความหมายของสำนวน สุภาสิตและคำพังเพย

เกมบอกใบ้ทายสำนวน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้รู้ความหมายของ สำนวน ภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดให้
2. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนภาษา

อุปกรณ์

1. ฉลาก (สำนวน ภาษิต คำพังเพย)
2. กล่องใส่ฉลาก

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนหยิบฉลากสำนวน ภาษิต คำพังเพย จากกล่องใส่ฉลาก
2. ผู้ที่หยิบฉลากสำนวนใด ห้ามอ่านหรือออกเสียงทั้งสิ้น แต่ให้แสดงท่าทางบอกใบ้คำในฉลากนั้น ให้สมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งทาย ถ้าทายถูกจะได้คะแนน แล้วผลัดกันทายจนกว่าจะหมดฉลาก
3. ฝ่ายใดทายคำบอกใบ้ได้มากที่สุด เป็นฝ่ายชนะ

ตัวอย่าง สำนวน ภาษิต คำพังเพย ที่กำหนดในฉลาก เช่น

สาวไล่ให้กากิน ฟุ้งหอกเข้รอก น้ำขึ้นให้รีบตัก ฝนทั่งให้เป็นเข็ม ดึงให้กากิน ลูกไก่อยู่ในกำมือ ตาบอดได้แว่น ร้าไม่ดีโทษปี่โทษกลอง ปากหอยปากปู

แผนการสอนที่ 15 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โสณกาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 43-45)

ขั้นที่ 2 การศึกษาความรู้ทางภาษา (การใช้ภาษา)

ความคิดรวบยอด

การเขียนพรรณนาโวหารเป็นการเขียนเรื่องราวโดยใช้ถ้อยคำที่จำพ้องถึงความงามของศิลปะหรือธรรมชาติด้วยภาษาอันไพเราะ สอดแทรกอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เขียนเอง ทำให้สื่อความได้ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อธิบายความหมายของพรรณนาโวหารได้
2. เขียนข้อความที่เป็นพรรณนาโวหารได้

เนื้อหา

การเขียนพรรณนาโวหาร

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนฟัง ครูอ่านข้อความที่เป็นพรรณนาโวหารแล้วนักเรียนสังเกตการใช้ถ้อยคำ ตัวอย่าง พระบรมมหาราชวังริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานั้นดูสวยงามยิ่งนัก องค์ปราสาทดูโดดเด่นระยิบระยับจากกระจกที่ต้องแสงอาทิตย์ ตัดกับท้องฟ้าสีคราม เสียงระฆังที่ตั้งอยู่ตามมุมประสาสนั้นเล่าก็ส่งเสียงเหง่งหง่าง

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนอ่านเรื่องพรรณนาโวหารจากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียนแล้วช่วยกันสรุปลักษณะของพรรณนาโวหาร ครูสนทนาเรื่องพรรณนาโวหาร โดยอธิบายจากตัวอย่างเพิ่มเติมให้เข้าใจ

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ศึกษาค้นคว้าจากคำประพันธ์ที่ครูแจกให้แล้วคัดเลือกข้อความที่เกี่ยวกับความงามของธรรมชาติ หรือความงามของสตรี แล้วเขียนบรรยายความซาบซึ้ง ความไพเราะของสำนวนโวหาร เป็นพรรณนาโวหาร

2.3 ส่งตัวแทนสรุปการรายงานหน้าชั้นเรียน นักเรียนและครูช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขข้อบกพร่อง

3. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับหลักการเขียนพรรณนาโวหาร

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. คำประพันธ์
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนพรรณนาโวหาร

แผนการสอนที่ 16 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง โอสถศาลา

ชั้นที่ 3 การเขียนตามรูปแบบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 46-48)

ความคิดรวบยอด

การเขียนเรียงความได้ถูกต้องตามรูปแบบช่วยให้เกิดทักษะในการเขียนและสื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถเขียนเรียงความตามรูปแบบได้

เนื้อหา

การเขียนเรียงความ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาถึงวิธีการเขียนเรียงความที่ดี ว่ามีขั้นตอนใดบ้าง

2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนอ่านเรื่อง การเขียนเรียงความ จากความรู้ทางภาษาท้ายบทเรียน

2.2 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ โดยศึกษารูปแบบการเขียนจะต้องประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

2.3 ครูกำหนดหัวข้อเรียงความ 1 เรื่อง เช่น มาอุนุรักษ์สัตว์ป่ากันเถิดแล้วนักเรียนและครูช่วยกันทำโครงเรื่อง และกำหนดหัวข้อย่อย

(คำนำ) - ความสำคัญของสัตว์ป่า

(เนื้อเรื่อง) - ชีวิตสัตว์ป่า

- ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ป่าในปัจจุบัน

- เสนอแนวคิด/แนวทางแก้ไข

(สรุป) - ประโยชน์ที่ได้รับจากการอนุรักษ์สัตว์ป่า

- ข้อคิดของผู้เขียน

2.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เขียนเรียงความตามแผนภาพโครงเรื่อง

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอ่านเรียงความให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนเรียงความของแต่ละกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มปรับปรุงเรื่องให้สมบูรณ์

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มตรวจทานงานเขียนของกลุ่มตนเองอีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนแต่ละคนคัดลอกเรียงความของกลุ่มตนเองไปงานด้วยตัวหวัดเกมบรรจุ

2. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปขั้นตอนการเขียนเรียงความ ตั้งแต่การเตรียมการเขียน การยกร่าง การปรับปรุงแก้ไข การเรียบเรียงตรวจทานและการจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์ ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีนิสัยที่ดีในการเขียน เช่น เขียนได้ถูกต้อง ลายมือสวยงาม เป็นระเบียบ เขียนได้รวดเร็ว เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนภูมิตัวอย่างรูปแบบการเขียนเรียงความ
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการเขียนเรียงความ

แผนการสอนที่ 17 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โสณกาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 49-51)

ขั้นที่ 4 การอ่านออกเสียง

ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ทำให้สามารถสื่อสารสู่ผู้ฟังได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
2. เขียนคำตามคำบอกได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การอ่านออกเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำยากจากบัตรคำ เช่น ศิลปะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี รัฐบาล อัจฉริยะ อนามัย มณฑล พระราชวัง

2. ขั้นสอน

2.1 นักเรียนและครูร่วมกันตั้งเกณฑ์การอ่านออกเสียง ดังนี้

- จับหนังสือเปิด พลิกหนังสือได้ถูกต้อง
- อ่านคำชัดเจนถูกต้อง
- ทักษะในการอ่านถูกต้อง
- ความคล่องในการอ่าน ไม่อ่านตะกุกตะกัก
- แบ่งวรรคตอนถูกต้อง
- ใช้น้ำเสียงในการอ่านเหมือนเสียงพูด
- มีการเน้นหนัก เบา มีจังหวะ
- เสียงดัง ใช้น้ำเสียงตามอารมณ์ของตัวละคร

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน อ่านเรื่องโศกตลากลุ่มละ 1 ย่อหน้า ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้น นักเรียนและครูร่วมกันวิจารณ์การอ่านตามเกณฑ์การอ่านออกเสียง และปรับปรุงแก้ไขการอ่านที่บกพร่อง

2.3 นักเรียนเขียนตามคำบอก จำนวน 20 คำ ลงในใบงานแล้วให้นักเรียนเลกกันตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขคำที่ผิด ส่งครูตรวจสอบอีกครั้ง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียง

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการอ่านออกเสียง
 - ผลการเขียนคำตามคำบอก

แผนการสอนที่ 18 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โอศุคคาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 52-54)

ชั้นที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา

ความคิดรวบยอด

การพูดอภิปรายเป็นการช่วยสรุปข้อคิดจากเรื่องได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้นและช่วยส่งเสริมความคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนนี้แล้ว นักเรียนสามารถอภิปรายข้อคิดจากเรื่องโอศุคคาลาได้

เนื้อหา

การพูดอภิปรายข้อคิดที่ได้จากบทเรียนเรื่องโอศุคคาลา

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนาบทเรียนเรื่องโอศุคคาลา
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน อ่านบทเรียนเรื่องโอศุคคาลาแล้วร่วมกันอภิปรายหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยให้แสดงความคิดเห็นของตนพร้อมทั้งเหตุผลแล้วคัดเลือกข้อคิดที่เห็นว่าตรงประเด็นมากที่สุด บันทึกลงในใบงาน ภายในเวลา 10 นาที

2.2 นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปหลักการพูดอภิปรายแล้วเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีมารยาทในการฟังและพูด ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการอภิปรายสรุปข้อคิดจากบทเรียนเรื่องโอสถศาลา
 - ผลการเขียนข้อคิดเห็นจากการอภิปรายสรุปข้อคิดจากบทเรียนเรื่องโอสถศาลา

แผนการสอนที่ 19 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

เรื่อง โอศุทธา

ชั้นที่ 6 การอ่านบทร้อยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 55-57)

ความคิดรวบยอด

บทร้อยกรองมีคุณค่าทั้งในทางภาษาและข้อคิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านบทร้อยกรองเรื่อง ยาวีเศษแล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. อ่านทำนองเสนาะได้
2. จับใจความสำคัญได้
3. สรุปข้อคิดได้
4. เขียนบทร้อยกรอง กาพย์ยานี 11 ได้

เนื้อหา

การอ่านบทร้อยกรองเรื่องยาวีเศษ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนช่วยกันหาคำยากจากบทร้อยกรองแล้วเขียนลงในบัตรคำนำมาติดบนกระเป๋านั่ง ผูกอ่าน เขียน และหาความหมายจากพจนานุกรม

2. ขั้นสอน

- 2.1 นักเรียนอ่านบทร้อยกรองด้วยเสียงธรรมชาติตามครู
- 2.2 นักเรียนฟังครูอ่านทำนองเสนาะแล้วนักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะพร้อมกันทั้งชั้น
- 2.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายหาแนวคิดจากบทร้อยกรอง
- 2.4 นักเรียนคัดบทร้อยกรองเรื่องยาวีเศษลงในใบงานด้วยตัวหวัดเกมบรรจง ครูตรวจและ

ติชมผลงานของนักเรียน

- 2.5 นักเรียนดูแผนผังการแต่งกาพย์ยานี 11 และบททวนการแต่งกาพย์ยานี 11 โดยให้นักเรียนสังเกตจังหวะของแต่ละวรรค คือ

- วรรคหน้า 5 คำ แบ่งจังหวะการอ่านเป็น 2/3

- วรรคหลัง 6 คำ แบ่งจังหวะการอ่านเป็น 3/3

ครูจัดแผนภูมิตัวอย่างกาพย์ยานี 11 ให้นักเรียนดูบนกระดาน

ตัวอย่าง	หนึ่งกิน / อาหารดี	คุณคำมี / อย่าเพลอไพล
	สองนึก / ผักผ่นใจ	ให้สดใส / และรื่นรมย์

นักเรียนฟังครูอธิบายการเขียนคำในแต่ละวรรคทั้ง 5 คำ และ 6 คำ ให้คำลงจังหวะ 2/3 - 3/3

ได้โดยไม่แยกคำจะทำให้ไพเราะขึ้น แต่ถ้าจำเ็นก็แยกคำได้ ครูให้ความรู้เพิ่มเติมว่ากาพย์กลอนที่ดีมีเนื้อเรื่องสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันจนจบ การจะตรวจสอบว่าเนื้อเรื่องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ มีวิธีการตรวจสอบด้วยตนเองง่ายๆ ดังนี้

ตั้งคำถามกับตนเองเสียก่อนว่า

- จะเขียนเรื่องอะไร
- จะเริ่มต้นตรงไหน
- ใครจะทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร

อาจจะเขียนคำตอบไว้บนกระดานก่อนก็ได้แล้วเขียนเป็นร้อยกรองตามนั้น

เมื่อเริ่มต้นเขียน พยายามเขียนจากจุดหนึ่งแล้วโยงความไปสู่จุดหนึ่ง ให้เนื้อเรื่องเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน บางครั้งวรรคหน้าอาจเป็นเหตุ โดยวรรคหลังเป็นผล บางครั้งวรรคหน้าอาจเป็นผล และวรรคหลังเป็นเหตุ ดังนั้นถ้าสามารถตอบคำถามให้ตัวเองได้ในทำนอง “เพราะว่า...” “เนื่องจาก...” ฯลฯ แล้วก็พอสรุปได้ในเบื้องต้นว่า เรื่องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันแล้ว

2.6 นักเรียนเล่นเกม นักแต่งกลอน

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องยาวิเศษและหลักการแต่งกาพย์ยานี 11

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. บัตรคำ
3. พจนานุกรม
4. แผนผังกาพย์ยานี 11
5. เกม นักแต่งกลอน
6. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการคัดบทร้อยกรองเรื่องยาวิเศษ
 - ผลการแต่งคำประพันธ์ กาพย์ยานี 11

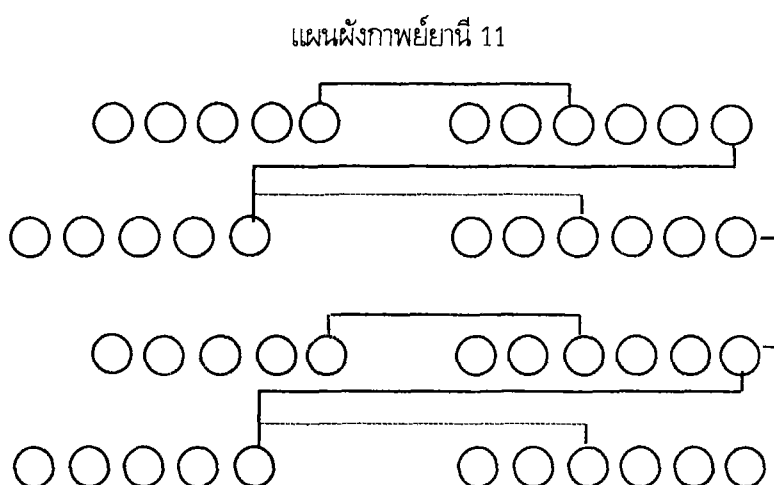
เกมนักแต่งกลอน

จุดประสงค์

1. นักเรียนเขียนกาพย์ยานี 11 ได้
2. นักเรียนสนุกสนานในการเล่นกิจกรรม

อุปกรณ์

1. แผ่นผังกาพย์ยานี 11

2. กระดาษสำหรับเขียน
3. ดินสอ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม
2. ครูแจกกระดาษขาวแผ่นใหญ่ให้กลุ่มละ 1 แผ่น
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนกาพย์ยานี 11 กลุ่มละ 1 บท โดยกำหนดเรื่องเองภายในระยะเวลา 5 นาที
4. เมื่อถึงเวลาที่กำหนดให้นำผลงานมาติดไว้หน้าชั้นเรียน
5. ครูเป็นผู้ตัดสิน ตรวจสอบให้นักเรียนดูที่ละวรรค
6. กลุ่มใดแต่งได้ถูกต้องมากกว่าเป็นผู้ชนะ

แผนการสอนที่ 20 (กลุ่มควบคุม)

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง โสธศาลา

เวลา 3 คาบ (คาบที่ 58-60)

ขั้นที่ 6 การอ่านบทร้อยกรองและบทอ่านเสริมบทเรียน

ความคิดรวบยอด

การอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเป็นการฝึกทักษะการอ่านในใจและปลูกฝังนิสัยที่ดีในการอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องพระยศกิตยอดกัตถัญญ์แล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1. ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องได้
2. สรุปข้อคิดจากเรื่องได้

เนื้อหา

การอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่องพระยศกิตยอดกัตถัญญ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. **ขั้นนำ** นักเรียนและครูสนทนาทบทวนถึงหลักการอ่านในใจ
2. **ขั้นสอน**

2.1 นักเรียนอ่านบทอ่านเสริมบทเรียนเรื่องพระยศกิตยอดกัตถัญญ์แล้วทำกิจกรรมหลังการอ่านตามแผนภูมิ ดังนี้

- ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่อง 5 ข้อ
- เขียนข้อคิดจากเรื่อง
- เขียนประโยคใจความสำคัญของเรื่อง 5 ประโยค
- ทำแผนภาพโครงเรื่อง
- เขียนเรื่องย่อ
- วาดภาพประกอบเรื่องแล้วเขียนคำบรรยายใต้ภาพ

2.2 นักเรียนทำกิจกรรมลงในใบงานให้ได้มากที่สุด และถูกต้องมากที่สุด ครูตรวจและติชมผลงานของนักเรียนแล้วนำผลงานที่เด่นจัดป้ายนิเทศเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลงานที่บกพร่อง

3. ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปข้อคิดจากเรื่องพระยาศักดิ์ยศกตัญญู

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1
2. แผนภูมิกิจกรรม
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน
 - ความสนใจ
 - การร่วมกิจกรรม
2. การซักถาม
 - การตอบคำถาม
 - การแสดงความคิดเห็น
3. ตรวจผลงาน
 - ผลการทำกิจกรรมในใบงาน

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบท้ายตอนของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
- แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 1 ความมุ่งมั่นของเดชา จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. บ้านของเดชาตั้งอยู่บริเวณใด

ก. ในชนบท	ข. ในตัวเมือง
ค. แถบชานเมือง	ง. ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญออกไป
2. ครอบครัวของเดชาประกอบอาชีพอะไร

ก. ทำไร่	ข. ทำนา	ค. ทำสวน	ง. เลี้ยงสัตว์
3. “กิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ” มีประโยชน์อย่างไร

ก. ให้ความรู้ด้านวิชาการ	ข. ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
ค. ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา	ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อ
4. พ่อและแม่ของเดชามีความรู้สึกต่ออาชีพของตนอย่างไร

ก. ท้อใจ	ข. หนักใจ	ค. เหนื่อยใจ	ง. กังวลใจ
5. เพราะเหตุใดเดชาต้องการเรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรม

ก. เสียค่าใช้จ่ายน้อย	ข. ไม่รู้จะไปเรียนต่ออะไร
ค. รักในอาชีพเกษตรกรรม	ง. สถานที่เรียนอยู่ใกล้บ้าน

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. สมาชิกในครอบครัวของเดชาประกอบด้วย.....
 2. ครอบครัวของเดชามีรายได้มาจาก.....และ.....
 3. เดชาสนใจที่จะไปศึกษาต่อที่.....
 4. น้าผมนายกเรียนบัญชีต้องไปศึกษาต่อที่.....
 5. พ่อกับแม่ของเดชากล่าวถึงอาชีพทำสวนว่า.....
-

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 2 จปวิชาเกษตรกรรม จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เดชาใช้เวลาในการศึกษาต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเป็นระยะเวลากี่ปี
 ก. 2 ปี ข. 3 ปี ค. 4 ปี ง. 5 ปี
2. เดชาประสบปัญหาใดในการทำสวนไม้
 ก. น้ำท่วม ข. ภัยแล้ง ค. ศัตรูพืชรบกวน ง. หน่อไม้มีราคาถูกลง
3. เพราะเหตุใดปีนี้สวนไม้ตงของเดชาได้ผลผลิตดีกว่าทุกปีที่ผ่านมา
 ก. ความเอาใจใส่ของเดชา ข. ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล
 ค. เจริญเติบโตเองตามธรรมชาติ ง. ใช้น้ำปุ๋ยพืชสดในการบำรุงต้นไม้
4. เมื่อเดชาประสบอุปสรรค เขามีความรู้สึกละอย่างไร
 ก. ห่อใจ ข. หนักใจ ค. สลดใจ ง. กังวลใจ
5. เดชาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร
 ก. ปรึกษาเกษตรกรตำบล ข. เปลี่ยนมาปลูกพืชอื่นทดแทน
 ค. ศึกษาเกษตรกรรมแนวทฤษฎีใหม่ ง. ศึกษาวิธีการปลูกไม้จากเอกสาร ตำราต่างๆ

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- 1. เดชานำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาพัฒนาสวนผลไม้ของเขา
- 2. เดชาดูแลสวนของเขาด้วยการปรับปรุงดิน ตกแต่งกิ่งพันธุ์ และกำจัดวัชพืช
- 3. ปีต่อมาผลผลิตจากสวนของเดชาไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เนื่องจากประสบอุทกภัย
- 4. เดชารู้สึกห่อใจที่สวนของเขาถูกน้ำท่วม เขาจึงตัดสินใจไปทำงานในกรุงเทพฯ
- 5. เดชามุ่งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้วิธีการตามแนวทฤษฎีใหม่

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 3 น้อมนำทฤษฎีใหม่ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เดชามุ่งศึกษา “ทฤษฎีใหม่” ด้วยวิธีการใดน้อยที่สุด

ก. ชักถามผู้มีความรู้	ข. อ่านจากเอกสาร ตำรา
ค. ดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ	ง. จากประสบการณ์ของตนเอง
2. “ทฤษฎีใหม่” เป็นแนวคิดของผู้ใด

ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	ข. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ค. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล	ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
3. เดชามีรายได้จากสิ่งใดเพิ่มขึ้นไปจากเดิม

ก. การจำหน่ายผลไม้	ข. การจำหน่ายหน่อไม้
ค. การจำหน่ายแข่งปลา	ง. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่
4. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. ไผ่เป็นพืชที่มีอายุยืนนาน	ข. ไผ่จะออกดอกปีละ 1 ครั้ง
ค. ไผ่ออกดอก เรียกว่า ตายชุย	ง. เมื่อไผ่ออกดอกแล้วไผ่จะตายทั้งกอ
5. เดชาส่งหน่อไม้เข้าประกวดเพราะเหตุใด

ก. เพราะต้องการได้เงิน	ข. เพราะต้องการมีชื่อเสียง
ค. เพราะได้หน่อไม้ปริมาณมาก	ง. เพราะได้หน่อไม้ที่มีคุณภาพดี

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความด้านขวามาใส่ลงในช่องว่างหน้าข้อความด้านซ้ายที่สัมพันธ์กัน

..... 1. ตายชุย	ก. เดชา
..... 2. ผู้คิดค้น “ทฤษฎีใหม่”	ข. การทำสวน
..... 3. การขุดสระ การปลูกข้าว ปลูกพืชไร่	ค. งานวันเกษตร
..... 4. เจ้าของสวนไผ่ตงและจะส่งหน่อไม้เข้าประกวด	ง. ต้นไผ่
..... 5. มีการจำหน่าย และประกวดผลิตผลของ	จ. งานกาชาด
เกษตรกร	ฉ. ทฤษฎีใหม่
	ค. รัชกาลที่ 9
	ช. รัชกาลที่ 5

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 4 ความภูมิใจในผลสำเร็จ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เดชาารู้สึกอย่างไรที่ได้รับรางวัลชนะเลิศหน่อไม้ไผ่ตงหวาน

ก. พอใจ	ข. ภูมิใจ	ค. เฉยๆ	ง. ประหลาดใจ
2. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากไม้ไผ่

ก. ทำยารักษาโรค	ข. ทำเครื่องจักสาน
ค. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	ง. ทำของประดับตกแต่งบ้าน
4. เดชาประสบความสำเร็จได้เพราะเหตุใด

ก. มีความเพียร	ข. มีความซื่อสัตย์
ค. มีความมัธยัสถ์	ง. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. จากแนวคิดของเรื่องนี้น่าจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติของใครมากที่สุด

ก. นักเรียน	ข. เกษตรกร	ค. ประชาชนทั่วไป	ง. ผู้ที่สนใจการเกษตร

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

- เดชามุ่งศึกษา "ทฤษฎีใหม่"
- เดชาประกอบอาชีพทำสวนไผ่ตง
- เดชาเรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรม
- เดชาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- สวนไผ่ตงของเดชาประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ
- เดชาได้รับรางวัลชนะเลิศหน่อไม้ไผ่ตงหวานประจำปี

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 1 นุ่นไม่สบาย จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เพราะเหตุใดนุ่นจึงต้องอาศัยอยู่กับปู

ก. เพราะพ่อแม่ของนุ่นเสียชีวิตแล้ว	ข. เพราะพ่อแม่ของนุ่นไปทำงานต่างถิ่น
ค. เพราะปูเก็บนุ่นมาเลี้ยงตั้งแต่ยังเด็ก	ง. เพราะปูขอนุ่นมาจากสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า
2. เพราะเหตุใดนุ่นจึงไม่สบาย

ก. เบื่อฝน	ข. ร่างกายอ่อนแอ	ค. ไม่อยากไปโรงเรียน	ง. อากาศเปลี่ยนแปลง
3. ปูทำอะไรเมื่อนุ่นไม่สบาย

ก. พาไปพบแพทย์	ข. ดูแลการไปก่อน	ค. ให้รับประทานยา	ง. ให้นอนพักรักษาตัว
4. นุ่นรู้สึกอย่างไรเมื่อตนเองไม่สบาย

ก. ดีใจที่จะได้อยู่กับปู	ข. ดีใจที่ไม่ต้องไปโรงเรียน
ค. เสียใจที่ไม่เชื่อฟังคุณครู	ง. เสียใจที่ไม่ได้ไปโรงเรียน
5. นุ่นทำอะไรเมื่อตนเองไม่สบาย

ก. ทำตามใจตนเอง	ข. ทำตามคำแนะนำของพ่อแม่
ค. ทำตามคำแนะนำของแพทย์	ง. ทำตามคำแนะนำของญาติผู้ใหญ่

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์

1. นุ่นอาศัยอยู่กับ.....
2. อาการไม่สบายของนุ่นคือ.....ซึ่งเป็นอาการของโรค.....
3. นุ่นไม่สบายเพราะ.....
4. นุ่นไม่สบาย จึงต้องไปพบ.....
5. นุ่นปฏิบัติตัวเพื่อรักษาอาการไข้โดย.....

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 2 สมุนไพรน้ำ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. คนในสมัยโบราณนิยมใช้สิ่งใดในการปรุงยารักษาโรค

- ก. สัตว์ ข. แร่ธาตุ ค. พืช ง. อาหารที่ปรุงขึ้นเป็นพิเศษ

2. ข้อใดไม่ใช่สรรพคุณของฝรั่ง

- ก. ขับลม ข. ให้กากใย ค. แก้ท้องเสีย ง. ให้วิตามินซี

3. ข้อใดไม่ใช่พืชสมุนไพร

- ก. บวบ ข. กระชาย ค. ต้นหอม ง. พริกไทย

4. ข้อใดเป็นสรรพคุณของกระเทียม

- ก. แก้ท้องอืด ข. แก้ท้องเสีย ค. มีฤทธิ์ขับลม ง. มีฤทธิ์ขับเหงื่อ

5. พืชในข้อใดที่เราไม่สามารถนำมาทำเป็นเครื่องต้มสมุนไพรได้

- ก. ขิง ข. แก้วฮวย ค. กระเจี๊ยบ ง. กระเทียม

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- 1. สมุนไพรคือยาที่ได้จากพืช
- 2. ขิงมีสรรพคุณในการขับเหงื่อ และขับลม
- 3. คนในสมัยโบราณนิยมรักษาโรคโดยใช้ไสยศาสตร์
- 4. ฝรั่งให้วิตามินซีสูง มีกากใย และช่วยแก้อาการท้องเสีย
- 5. กระเทียมใช้ในการปรุงอาหาร ช่วยขับเสมหะและฆ่าเชื้อโรค

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 3 ประสพการณ์ของปู่ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เหตุการณ์ข้อใดที่เป็นประสบการณ์ของปู่

ก. ปีนต้นไม้ หุงข้าว	ข. หุงข้าว กระโดดน้ำ
ค. ปีนต้นไม้ วิ่งไล่จับ	ง. วิ่งไล่จับ กระโดดน้ำ
2. ปู่ได้รับความรู้เรื่องสมุนไพรจากผู้ใด

ก. ปู่ของปู่	ข. พี่ของปู่	ค. พ่อของปู่	ง. ทวดของปู่
3. เพราะเหตุใดในตอนแรกปู่จึงไม่สนใจเรื่องสมุนไพร

ก. ไม่ชอบกินยาสมุนไพร	ข. ไม่เห็นประโยชน์ของสมุนไพร
ค. ยังอยู่ในวัยเด็กจึงชอบเล่นสนุก	ง. ไม่อยากประกอบอาชีพหมอสมุนไพร
4. เพราะเหตุใดปู่จึงหันมาศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพร

ก. ถูกบังคับ	ข. อยากประกอบอาชีพเป็นหมอ
ค. ได้ใช้ประโยชน์จากสมุนไพร	ง. ต้องการสืบทอดอาชีพจากบรรพบุรุษ
5. ข้อใดเป็นสรรพคุณของต้นสาบเสือ

ก. แก้ฟกช้ำ	ข. ห้ามเลือด	ค. บำรุงผิวพรรณ	ง. บรรเทาแผลไฟไหม้

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความด้านขวามาใส่ลงในช่องว่างหน้าข้อความด้านซ้ายที่สัมพันธ์กัน

..... 1. ถูกน้ำร้อนลวก	ก. ชিং
..... 2. กระโดดน้ำแล้วไม้แทงเท้า	ข. แพทย์
..... 3. บรรเทาอาการน้ำร้อนลวก	ค. พ่อของปู่
..... 4. มีสรรพคุณช่วยห้ามเลือด	ง. กระเทียม
..... 5. ผู้ที่ช่วยรักษาอาการบาดเจ็บของปู่	จ. ใบสาบเสือ
	ฉ. วานหางจระเข้
	ค. เหตุการณ์ทั่วไป
	ข. ประสบการณ์ของปู่

แบบทดสอบท้ายตอนที่ 4 เชิดชูการแพทย์ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจงตอนที่ 1 ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. เพราะเหตุใดจึงต้องนำสมุนไพรมาทำเป็นแคปซูล
 - ก. เพื่อให้รับประทานง่าย
 - ข. เพื่อให้หายป่วยเร็วขึ้น
 - ค. เพื่อให้รสชาติหอมหวาน
 - ง. เพื่อป้องกันยาเสื่อมคุณภาพ
2. ทำไมคนในสมัยก่อนจึงมีสุขภาพแข็งแรง
 - ก. รับประทานยาสมุนไพร
 - ข. สภาพแวดล้อมไม่เป็นพิษ
 - ค. รู้วิธีการป้องกันโรคเป็นอย่างดี
 - ง. มีหมอที่มีความสามารถในการรักษา
3. เมื่อนุ่นไม่สบายควรปฏิบัติตามข้อใดจึงจะถูกต้องที่สุด
 - ก. นอนให้มากที่สุด
 - ข. ออกกำลังกายอย่างหนัก
 - ค. รับประทานยาให้มากขึ้น
 - ง. เชื่อฟังคำแนะนำของแพทย์
4. หนึ่งในปัจจัยสี่ในที่นี้หมายถึงอะไร
 - ก. อาหาร
 - ข. ที่อยู่อาศัย
 - ค. เครื่องนุ่งห่ม
 - ง. ยารักษาโรค
5. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. ยาดีมีประโยชน์ แต่จะมีโทษถ้าใช้ไม่ถูกวิธี
 - ข. กินยาตามหมอสั่ง โรคภัยนั้นไม่เบียดเบียน
 - ค. อยากหายเร็วทันใจ ต้องกินยาให้มากเข้าไว้
 - ง. สุขภาพต้องดูแล ร่างกายไม่อ่อนแอ โรคภัยไม่กล้ากลาย

คำชี้แจงตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างกันของยารักษาโรคในสมัยก่อนกับปัจจุบัน

ยารักษาโรค	สมัยก่อน	สมัยปัจจุบัน
1. ลักษณะภายนอก		
2. รสชาติ		
3. วิธีการรับประทาน		
4. สรรพคุณในการรักษา		
5. ขั้นตอนการผลิต		

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

จำนวน 20 ข้อ

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

เวลา 20 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. เดชามีความตั้งใจที่จะทำอะไร

ก. ทำสวนไผ่ตง	ข. ไปทำงานที่กรุงเทพฯ
ค. เรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรม	ง. เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. พ่อแม่ของเดชาสนับสนุนให้เดชาเรียนต่อเพราะสาเหตุใด

ก. เพราะจะมีหน้าตาตัดเทียมเพื่อนบ้าน	ข. เพราะอยากให้ประกอบอาชีพที่มีเกียรติ
ค. เพราะมีเงินพอที่จะส่งเสียค่าเล่าเรียนได้	ง. เพราะอยากให้สืบทอดอาชีพเกษตรกรรม
3. ถ้าเดชายอมแพ้ต่ออุปสรรค นักเรียนคิดว่าเขาจะเป็นอย่างไรต่อไป

ก. ฐานะยากจน	ข. ผิดหวังในชีวิต	ค. ครอบครัวแตกแยก	ง. ประกอบอาชีพอื่น
4. เดชามีความรู้สึกละอายใจต่ออาชีพเกษตรกรรม

ก. เฉย ๆ	ข. ภูมิใจ	ค. พอใจ	ง. เห็นใจ
5. เดชาประสบกับปัญหาอะไร

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	ข. ปัญหาเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ
ค. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	ง. ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
6. เดชามีวิธีแก้ไขปัญหายังไร

ก. ไปดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ	ข. ใช้วิธีเกษตรกรรมแนวทฤษฎีใหม่
ค. สอบถามผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ	ง. ปลูกพืชผลอย่างอื่นเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้
7. สิ่ง чтоช่วยให้เดชาประสบความสำเร็จมากที่สุดคืออะไร

ก. ความบากบั่น	ข. ความซื่อสัตย์
ค. กำลังใจจากบิดามารดา	ง. ความต้องการเอาชนะธรรมชาติ
8. “เกษตรกรรมแนวทฤษฎีใหม่” มีหลักในการแบ่งพื้นที่อย่างไร

ก. ปลูกไผ่ ขุดสระ ปลูกพืชไร่	ข. ปลูกข้าว ปลูกพืชไร่ ขุดสระ
ค. ขุดสระ ปลูกพืชไร่ ปลูกข้าว	ง. ปลูกพืชไร่ ปลูกข้าว ปลูกไผ่
9. ผู้คิดค้น “เกษตรกรรมแนวทฤษฎีใหม่” คือผู้ใด

ก. เดชา	ข. นักวิชาการ	ค. รัชกาลปัจจุบัน	ง. ผู้มีความรู้จากต่างประเทศ
10. “ความภูมิใจในผลสำเร็จ” คำที่ขีดเส้นใต้ในท่อนี้หมายถึงอะไร

ก. มีชื่อเสียง	ข. ฐานะร่ำรวย
ค. เป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป	ง. ได้รับรางวัลชนะเลิศหน่อไม้ไผ่ตง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเรื่องหนึ่งในปัจจุบัน

จำนวน 20 ข้อ

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

เวลา 20 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. “นุ่นไม่สบาย” คำว่า ไม่สบาย แสดงว่าร่างกายมีสภาพเป็นอย่างไร
 ก. อ่อนแอ ข. อ่อนหัด ค. อ่อนแรง ง. อ่อนเพลีย
2. “ดาบสองคม” ในที่นี้หมายถึงอะไร
 ก. อาวุธชนิดหนึ่ง ข. สติปัญญาเฉียบแหลม
 ค. มีทั้งประโยชน์และโทษ ง. มีแต่ผลเสียทั้งสองด้าน
3. จากการปฏิบัติตัวของนุ่น แสดงว่านุ่นเป็นคนอย่างไร
 ก. เป็นเด็กดี ข. เป็นเด็กหัวอ่อน
 ค. เป็นเด็กที่ต้องเอาใจอยู่ตลอดเวลา ง. เป็นเด็กที่มีความคิดเป็นของตัวเอง
4. เรื่องหนึ่งในปัจจุบันนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไร
 ก. ยารักษาโรค ข. โรคภัยไข้เจ็บ ค. การป้องกันโรค ง. วิธีการรักษาโรค
5. สมุนไพร หมายถึงอะไร
 ก. ยาที่ได้จากพืช ซึ่งยังไม่มีมีการแปรรูป
 ข. ยาที่ได้จากพืช สัตว์ ซึ่งผ่านการแปรรูปแล้ว
 ค. ยาที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ ซึ่งยังไม่มีมีการแปรรูป
 ง. ยาที่ได้จากพืช สัตว์ และแร่ ซึ่งผ่านการแปรรูปแล้ว
6. ข้อใดไม่ใช่พืชสมุนไพร
 ก. ข่า ข. ตะไคร้ ค. ตะไคร้ ง. กระเทียม
7. สมุนไพรในข้อใดที่ช่วยแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ และขับลมได้
 ก. ขิง ข. ฝรั่ง ค. กะเพรา ง. ต้นหอม
8. ข้อใดไม่ใช่สรรพคุณของว่านหางจระเข้
 ก. รักษาผิว ข. ห้ามเลือด ค. บำรุงเส้นผม ง. รักษาแผลไฟไหม้
9. สมุนไพรที่นิยมใช้ในปัจจุบันได้มาจากสิ่งใด
 ก. พืช ข. ดิน ค. สัตว์ ง. แร่ธาตุ
10. ในสมัยก่อนมีวิธีการปรุงยาให้มีคุณภาพได้อย่างไร
 ก. นึ่ง ข. ต้ม ค. ย่าง ง. เคี้ยว

11. เราใช้ส่วนใดของร่างกายจะเข้าในการรักษา
 - ก. หนามที่ใบ ข. รุนที่อยู่ภายในใบ ค. เปลือกใบด้านใน ง. เปลือกใบด้านนอก
12. ข้อใดไม่ใช่สถานที่ตรวจรักษาพยาบาลในสมัยปัจจุบัน
 - ก. โอศกศาลา ข. โรงพยาบาล ค. สถานือนามัย ง. ศูนย์บริการสาธารณสุข
13. ในสมัยก่อนคนไทยนิยมใช้วิธีการรักษาแบบใดมากที่สุด
 - ก. รักษาโดยใช้ไสยศาสตร์ ข. พบหมอประจำหมู่บ้าน
 - ค. งดอาหารที่แสงต่อโรค ง. ปล่อยให้หายเองตามธรรมชาติ
14. ยาในสมัยก่อนตรงกับยาในสมัยปัจจุบันอย่างไรมากที่สุด
 - ก. รสชาติ ข. ขั้นตอนการผลิต ค. ลักษณะภายนอก ง. วิธีการรับประทาน
15. ผลของความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์จะเกิดขึ้นกับบุคคลใดมากที่สุด
 - ก. คนไข้ ข. แพทย์ ค. พยาบาล ง. ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
16. การแพทย์เจริญก้าวหน้า มนุษย์จะมีความเป็นอยู่อย่างไร
 - ก. สุขภาพดีขึ้น ข. ฐานะร่ำรวยขึ้น
 - ค. จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ง. ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น
17. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์
 - ก. การรักษาแผนปัจจุบันเหมาะกับโรคที่ร้ายแรงเท่านั้น
 - ข. เมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยก็สามารถซื้อยามารับประทานเองได้
 - ค. การรักษาด้วยวิธีการผ่าตัดมีอันตรายมากจึงควรหลีกเลี่ยง
 - ง. เครื่องมือทางการแพทย์สมัยใหม่ช่วยในการรักษาโรคได้มากขึ้น
18. ถ้านักเรียนปวดหัว นักเรียนจะทำอะไรเป็นอันดับแรก
 - ก. พบแพทย์ทันที ข. บอกบิดามารดา ค. คอยดูอาการไปก่อน ง. รับประทานยาแก้ปวด
19. ข้อใดไม่ใช่การดูแลสุขภาพของตนเอง
 - ก. ดื่มน้ำอย่างน้อยวันละ 8 แก้ว ข. นอนหลับอย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง
 - ค. รับประทานยาป้องกันโรคครั้งละ 1 เม็ด ง. ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
20. ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ถ้ามีแผล ควรดื่มน้ำอาหารพวกไข่ และเนื้อสัตว์
 - ข. ก่อนรับประทานยาควรอ่านรายละเอียดที่ฉลากยา
 - ค. การดื่มน้ำนมมีส่วนช่วยให้ผู้ป่วยมีกำลังใจมากขึ้น
 - ง. ญาติของผู้ป่วยควรเป็นผู้ตัดสินใจวิธีรักษาพยาบาลผู้ป่วย

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน 40 ข้อ

เวลา 60 นาที

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก. ข. ค. ง. จำนวน 40 ข้อ
คะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยใช้เวลา 60 นาที ให้นักเรียนตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม โดยพิจารณาข้อความที่อ่านเป็นหลัก
3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X)
ลงในช่อง ☐ ของตัวเลือกนั้นในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0				X

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ง เป็นข้อ ข ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			~~X~~

5. หากนักเรียนมีข้อสงสัยใดๆ ให้ถามผู้ควบคุมการสอบ

.....ขอให้เรียนทุกคนโชคดี.....

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-2

“เป็นไข้หวัด ไม่สบาย ควรดื่มน้ำมาก ๆ แล้วเข้านอนแต่หัวค่ำ”

1. ข้อความนี้เป็นคำกล่าวลักษณะใด

- ก. ขอร้อง
- ข. แนะนำ
- ค. ตักเตือน
- ง. บอกกล่าว

2. บุคคลที่กล่าวข้อความนี้น่าจะเป็นใคร

- ก. แม่
- ข. แพทย์
- ค. ผู้มีความรู้
- ง. ผู้ใหญ่ทั่วไป

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3-4

“ชีวิตคือการศึกษ การศึกษาคืออนาคต ถ้าปราศจากการศึกษาก็ปราศจากชีวิตและอนาคต”

3. ข้อความนี้เป็นคำกล่าวลักษณะใด

- ก. ชี้แจง
- ข. เตือนใจ
- ค. เสนอแนะ
- ง. โน้มน้าวใจ

4. ผู้เขียนเน้นในเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. ชีวิต
- ข. อนาคต
- ค. การศึกษา
- ง. ชีวิต การศึกษา และอนาคต

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5-6

...ท่ามกลางลมอรุณที่พัดผ่านและหมอกยามเช้ายังไม่สลาย หยาดน้ำค้างยังเปียกชื้นบนใบไม้ เสียงผึ้งภมรที่ตอมเกสรดอกชมพู่ม่วงทั้ง ๆ ไม่ขาดเสียง...

5. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. ฤดูกาล
- ข. สวนชมพู
- ค. ธรรมชาติ
- ง. การดำรงชีวิตของผึ้ง

6. จากข้อความนี้นักเรียนคิดว่าน่าจะเป็นฤดูอะไร

- ก. ฤดูฝน
- ข. ฤดูร้อน
- ค. ฤดูหนาว
- ง. ฤดูใบไม้ผลิ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-8

นกกระจอกหักตัวพาทันดินร่นแย่งกันไปสู่อิสระเมื่อกรงไม้ไผ่สานถูกเปิดออก ผู้ปล่อยนกยกมือไหว้สาธุอย่างอímใจในผลบุญที่ได้กระทำ หญิงร่างอ้วนผู้ปล่อยนกเดินลับตาไปไม่นาน เธอคงไม่รู้ว่านกบางตัวที่เธอปล่อยบินตกลงมาซัดดินซังงอ ไกล่ตาย และที่เหลือได้คืนกลับสู่กรงเตรียมขายให้ผู้ใจบุญคนต่อ ๆ ไปอีก

7. หญิงร่างอ้วนมีจุดประสงค์ในการปล่อยนกอย่างไร ก. ต้องการไ้บุญ ข. ต้องการอนุรักษ์นก ค. ต้องการช่วยเหลือนก ง. ต้องการสืบทอดประเพณี	8. ข้อความนี้ น่าจะมีความหมายตรงกับคำกล่าวใด ก. หวังในสิ่งที่อยู่ไกลตัว ข. ลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก ค. มีความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่น ง. บังคับให้ผู้อื่นทำตามที่ตนต้องการ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-11

“โฟม” เป็นบรรจุภัณฑ์ยอดนิยมประจำยุคสมัยนี้พอ ๆ กับพลาสติก โดยมีความสะดวกใช้เหมือนกัน ขณะที่อีกด้านหนึ่งก็มีปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการกำจัดยาก เพราะโฟมเป็นขยะพุ่มเพื่อยที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียวก็ต้องทิ้ง เมื่อทิ้งแล้วก็กลายเป็นขยะนิรันด์ เพราะไม่ย่อยสลายด้วยการฝังกลบ ต้องกำจัดด้วยการเผาอย่างถูกต้อง ซึ่งต้องใช้ทุนสูง

9. “ขยะนิรันด์” หมายถึงข้อใด ก. ขยะที่คงสภาพไม่เปลี่ยนแปลง ข. ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก ค. ขยะที่ไม่สามารถทำลายได้ด้วยกลวิธีใด ๆ ง. ขยะที่สามารถแปรสภาพได้ไม่ว่าสภาวะใดก็ตาม	10. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร ก. โฟมเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย ข. ขยะต้องกำจัดด้วยการเผาอย่างถูกวิธี ค. โฟมเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม ง. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องช่วยดูแล
11. จากปัญหาที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่า จะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร
- ก. โดยการเผาอย่างถูกวิธี
 - ข. ลดการใช้ภาชนะที่เป็นโฟม
 - ค. ใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกแทนการใช้โฟม
 - ง. เมื่อใช้โฟมแล้วควรนำกลับมาดัดแปลงเพื่อใช้ได้อีก

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12-13

ปลวกเป็นสัตว์สังคม และเป็นหนึ่งในสถาปนิกเอกในการสร้างรังที่อยู่อาศัย ในเขตดินแดนโซนร้อน มีผู้สำรวจพบว่าจะมีรังปลวกประมาณ 10,000 รังต่อหนึ่งตารางเมตรตามพื้นดิน ปลวกเป็นสัตว์ที่สามารถสร้างรังได้สูงใหญ่และภายในรังมีห้องหับลึกลับเหมือนกับคอนโดมิเนียมทันสมัย จอมปลวกขนาดใหญ่อาจจะสูงถึง 12 เมตร ลึกลงไป 40 เมตรเมื่อวัดจากผิวดิน ฉะนั้นจึงไม่แปลกอะไรที่มนุษย์ชอบเรียกรังของปลวกว่า จอมปลวก

12. “สัตว์สังคม” หมายถึงอะไร

- ก. สัตว์ที่ช่วยกันสร้างรัง
- ข. สัตว์ที่อาศัยอยู่รวมกัน
- ค. สัตว์ที่ต้องพึ่งพาสัตว์อื่น
- ง. สัตว์ที่อยู่รวมกันกับสัตว์อื่น

13. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. ลักษณะของรังปลวก
- ข. การดำรงชีวิตของปลวก
- ค. วิธีการสร้างรังของปลวก
- ง. จำนวนประชากรของปลวก

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14-15

ปัจจุบันสื่อมวลชนหลายประเภทเริ่มดูคณิสณงานเขียนเข้าไปทุกที ทำให้ได้กรุณใหม่อ่านหนังสือน้อยลงทุกขณะ หนังสืออันเป็นสื่อเดียวที่สร้างกระบวนการอันซับซ้อนที่สุดกำลังลดบทบาทลงไป มาเขียนเรื่องดี ๆ สู่วรรณกรรม เพื่อดึงแนวร่วมของ “ชาวหนอง” กลับมาบ้าง

14. ผู้กล่าวข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายประการใด

- ก. ต้องการตำหนิ
- ข. ต้องการชักชวน
- ค. ต้องการปลุกใจ
- ง. ต้องการสั่งสอน

15. ผู้กล่าวข้อความนี้น่าจะประกอบอาชีพอะไร

- ก. นักพูด
- ข. นักร้อง
- ค. นักแสดง
- ง. นักประพันธ์

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16-18

“ติดปีกกลับประเทศไปเถอะ เรารักและภูมิใจในสินค้าไทย”

16. ข้อความนี้เป็นข้อความประเภทใด

- ก. ชี้แจง
- ข. ตำหนิ
- ค. ตักเตือน
- ง. บอกกล่าว

17. “ติดปีกกลับประเทศไปเถอะ” น่าจะหมายถึงอะไร

- ก. ชาวต่างชาติ
- ข. นักท่องเที่ยว
- ค. สินค้าต่างประเทศ
- ง. คนที่นำมาจากต่างประเทศ

18. จากข้อความข้างต้นนี้ นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

- ก. สังคม
- ข. การเมือง
- ค. เศรษฐกิจ
- ง. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19-21

“การแข่งขันกลอนสดคราวนี้ แต่ละทีมล้วนเก่งๆ ทั้งนั้น ทีมเราต้องเตรียมตัวให้พร้อม ไม่อย่างนั้นละก็สองเพลงตกม้าตายแน่ๆ”

19. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ชี้แจง
- ข. ขอร้อง
- ค. สั่งสอน
- ง. แนะนำ

20. “สองเพลงตกม้าตาย” หมายถึงอะไร

- ก. พ่ายแพ้
- ข. ถูกตำหนิ
- ค. โดนทำโทษ
- ง. เสียคะแนน

21. นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นที่ใด

- ก. ห้องเรียน
- ข. สนามหญ้า
- ค. สนามกีฬา
- ง. ห้องประชุม

คำชี้แจง อ่านบทสนทนาแล้วตอบคำถามข้อ 22-25

“จะทำอะไรก็ควรดูฐานะของตนเสียก่อน ไม่ควรเอาอย่างคนอื่นที่เขาฐานะดีกว่าเรา”

22. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด ก. ชี้แจง ข. ขอร้อง ค. แนะนำ ง. สั่งสอน 23. ข้อความนี้ต้องการเสนอข้อคิดในเรื่องใด ก. การรู้จักตนเอง ข. การประมาณตน ค. การไม่ดูถูกผู้อื่น ง. การไม่เลียนแบบผู้อื่น	24. ข้อความนี้มีความหมายเปรียบได้กับสุภาษิตอะไร ก. เห็นช้างขี้ อย่าขี่ตามช้าง ข. รักดีห้ามจั่ว รักชั่วห้ามเส ค. มือไม่พาย อย่าเอาเท้าราน้ำ ง. ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา 25. ถ้ามีบุคคลไม่ปฏิบัติตามข้อความข้างต้นบุคคลนั้นจะตกอยู่ในสภาวะใดมากที่สุด ก. ล้มละลาย ข. สุขภาพทรุดโทรม ค. ครอบครัวแตกแยก ง. ล้มเหลวในการทำงาน

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 26-28

“เราต้องยอมรับว่าทุกวันนี้ การเรียนการสอนของประเทศไทยยังเป็นแบบนกแก้วนกขุนทองอยู่เลยเด็กไม่มีวันที่จะประดิษฐ์คิดค้นถ้อยคำที่จะพูดเอง ต้องตามครูตลอด ยุคนี้เด็กต้องมีความคิดเป็นของตนเองแล้ว”

26. “เด็กต้องเดินตามครูตลอด” หมายถึงอะไร ก. การเดินตามครู ข. การเลียนแบบจากครู ค. การปฏิบัติตามคำสั่งของครู ง. การไม่มีความคิดเป็นของตนเอง	27. ผู้เขียนต้องการเสนอความคิดเรื่องใดแก่ผู้อ่าน ก. การสอนให้เด็กรู้จักคิด ข. การเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ค. การเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ง. การยอมรับสภาพการสอนในปัจจุบัน

28. ถ้าการเรียนการสอนยังเป็นแบบนกแก้วนกขุนทองอยู่ อนาคตเด็กไทยจะเป็นอย่างไร
- ก. ล้าหลัง
- ข. ชอบเลียนแบบ
- ค. ไม่มีระเบียบวินัย
- ง. ไม่กล้าแสดงออก

คำชี้แจง อ่านคำประพันธ์นี้แล้วตอบคำถามข้อ 29-32

เสียงปิ่นที่ดังลั่น	ตัวแม่นั้นต้องสิ้นใจ
ลูกน้อยที่ทอดไว้	กระดอนไปเพราะแรงปิ่น
ผืนใจเข้ากอดแม่	หวังแก้ไขแม่พิน
แม่จำเพราะเสียงปิ่น	จึงไม่คืนชีวิตมา
โทษใดจึงประหาร	ศาลไหนพิพากษา
ถ้าลูกท่านเป็นสัตว์ป่า	ใครเช่นฆ่าท่านยอมไหม
ชีวิตใคร ใครก็รัก	ท่านประจักษ์บ้างหรือไม่
โปรดเถิดจงเห็นใจ	สัตว์ป่าไซ้ก็เหมือนกัน

29. คำประพันธ์นี้มีความหมายตรงกับสำนวนใด

- ก. เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ค. ทำคุณบูชาโทษ โปรดสัตว์ได้บาป
- ง. ช้างตายทั้งตัว เอาใบบัวมาปิดไม่มีด

30. การกระทำดังกล่าวแสดงว่าผู้กระทำขาดคุณธรรมข้อใด

- ก. ความเสียสละ
- ข. ความกตัญญู
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. ความเมตตากรุณา

31. ผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไรน้อยที่สุด

- ก. กังวล
- ข. ห่วงใย
- ค. สลดใจ
- ง. สงสาร

32. ถ้ายังมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ

- นักเรียนคิดว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร
- ก. คนชั่วจะมากขึ้น
- ข. สังคมจะปั่นป่วน
- ค. สัตว์ป่าจะสูญพันธุ์
- ง. ธรรมชาติจะถูกทำลายหมดสิ้น

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 33-35

ซัปรดซึ่ง ๆ จะวิ่งไปตาย ซัปรดม้ง่ายจะตายฟรี ๆ

33. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การซัปรด
- ข. ความประมาท
- ค. การใช้รถใช้ถนน
- ง. การเกิดอุบัติเหตุ

34. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ชี้แจง
- ข. ชักชวน
- ค. สั่งสอน
- ง. เตือนใจ

35. “ม้ง่าย” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ซัปรเร็ว
- ข. ทำผิดกฎหมาย
- ค. ซัปรด้วยความคึกคะนอง
- ง. ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 36-38

สภาพชีวิตประจำวันของคนทำงานนอกบ้านหลายคน บังคับให้ต้องรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น สภาพ “แม่บ้านถูกพลาสติก” จึงมีอยู่มากมาย และโอกาสจะพบกับโรคภัยไข้เจ็บก็มีสูง เช่น โรคนี้รอนไม่หลับ ผิวน้ำอัสเสบ เนื่องจากการกินอาหารไม่ถูกหลักอนามัย

36. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใด

- ก. การบริโภคอาหาร
- ข. อันตรายของอาหารปรุงสำเร็จ
- ค. สภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน
- ง. การดำรงชีวิตของคนในเมืองหลวง

37. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก. การทำงานที่รีบเร่ง
- ข. การแพร่กระจายของเชื้อโรค
- ค. การใส่เครื่องชูรสในการปรุงอาหาร
- ง. การซื้ออาหารนอกบ้านมารับประทาน

38. การแก้ไขปัญหานี้ควรทำอย่างไร

- ก. ปรุงอาหารรับประทานเอง
- ข. ไม่ใส่เครื่องชูรสในการปรุงอาหาร
- ค. ควรเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์
- ง. รับประทานยาป้องกันสารอันตรายที่มีในอาหาร

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39-40

การเผาป่าอาจทำให้ต้นไม้ขนาดเล็กตายทั้งหมด ส่วนต้นไม้ขนาดใหญ่อาจมีชีวิตรอด แต่เปลือกต้นไม้และใบไม้ภายนอกจะถูกเผาไหม้หมด และใช้เวลาอีกนานหลายเดือนกว่าจะผลิใบใหม่ ระหว่างนั้นเองพื้นผิวที่ปราศจากต้นไม้ปกคลุมจะถูกแสงแดด สายฝน และสายลมกัดเซาะผิวดิน เมื่อพื้นผิวดินที่ถูกกัดเซาะไปมาก ๆ ชั้นดินจะบางลง จนต้นไม้ไม่สามารถเจริญเติบโตได้

39. จากข้อความข้างต้นนี้ ผลเสียของการเผาป่าคือข้อใด
- ก. ดินเสื่อมสภาพ
 - ข. ต้นไม้ตายหมด
 - ค. อากาศแห้งแล้ง
 - ง. สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย
40. ถ้ามีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ ประเทศไทยจะมีสภาพเป็นอย่างไร
- ก. แห้งแล้ง
 - ข. ดินไม่มีคุณภาพ
 - ค. ปริมาณของต้นไม้จะลดลง
 - ง. พื้นที่การเกษตรขยายวงกว้าง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 45 นาที

คำชี้แจง

1. นักเรียนย่อมมีความไฝ่ฝันในการประกอบอาชีพของตนเอง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนไฝ่ฝันตามขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 แสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น เขียนแสดงให้เห็นประโยชน์หรือความสำคัญ
 - 1.2 มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่เสนอในแต่ละความคิด
 - 1.3 มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ
2. เกณฑ์ในการพิจารณา จะพิจารณาในการนำเสนอรูปแบบการเขียน โครงสร้าง การใช้ภาษา ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่อง และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน

ขอให้นักเรียนโชคดี....

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบวัดเจตคติฉบับนี้ต้องการวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ในด้านการเรียนการสอน เนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน
2. วิธีการตอบแบบวัดเจตคติ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความหนึ่งๆ อย่างรอบคอบแล้วให้นักเรียนเลือกตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอยู่ในระดับใดดังต่อไปนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับระดับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อความนั้นๆ
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียนและคำตอบของนักเรียน จะมีคุณค่ามากที่สุด เมื่อนักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึกละเอียด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
0	ภาษาไทยเป็นวิชาที่ควรค่าแก่การศึกษา	/.....					
00	เรียนวิชาภาษาไทยแล้วรู้สึกเครียด						/.....

คำอธิบาย

ตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วมีความรู้สึก เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อ 00 แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วมีความรู้สึก ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	ภาษาไทยเป็นวิชาที่ลึกซึ้ง น่าศึกษา					
2.	น่าจะมีการเรียนวิชาภาษาไทยทุกวัน					
3.	นักเรียนจะง่วงนอนทุกครั้งที่ได้เรียนวิชา ภาษาไทย					
4.	ยังมีอีกหลายวิชาที่น่าเรียนกว่าวิชาภาษา ไทย					
5.	ภาษาไทยเป็นวิชาที่เข้าใจง่าย					
6.	การเข้าร่วมกิจกรรมในวิชาภาษาไทยเป็น เรื่องน่าเบื่อหน่าย					
7.	วิชาภาษาไทยมีเนื้อหาที่ยุ่งยากซับซ้อน					
8.	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนชอบอ่านหนังสือ วิชาภาษาไทย					
9.	วิชาภาษาไทยยิ่งเรียนยิ่งน่าสนใจ					
10.	เรียนวิชาภาษาไทยแล้วไม่สามารถนำไป พัฒนาตนเองได้					
11.	การอ่านคำประพันธ์ในวิชาภาษาไทย ทำให้หงุดหงิด					
12.	ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญ					
13.	นักเรียนรู้สึกท้อแท้เมื่อต้องอ่านหนังสือ วิชาภาษาไทย					
14.	เนื้อหาวิชาภาษาไทยน่าสนใจ					
15.	เรียนวิชาภาษาไทยแล้วทำให้สุขภาพจิต แย่ลง					

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16.	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน					
17.	เนื้อหาวิชาภาษาไทยมีแต่ความซ้ำซาก					
18.	นักเรียนไม่อยากเรียนวิชาภาษาไทย					
19.	เรียนวิชาภาษาไทยแล้วทำให้เป็นคน เฉื่อยชา					
20.	นักเรียนชอบทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย					

ภาคผนวก ง

- คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
- คุณภาพแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
- คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
- คุณภาพแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
- คะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
- คะแนนความเข้าใจในการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 9 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.50	.26	11	.78	.37
2	.39	.40	12	.63	.59
3	.43	.48	13	.37	.73
4	.74	.37	14	.72	.48
5	.61	.70	15	.74	.44
6	.74	.29	16	.48	.37
7	.46	.84	17	.63	.73
8	.37	.66	18	.65	.70
9	.57	.70	19	.68	.33
10	.59	.44	20	.78	.29

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน
มีค่าความเชื่อมั่น 0.79

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจุบัน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.41	.66	11	.78	.44
2	.52	.66	12	.72	.33
3	.50	.40	13	.39	.48
4	.72	.40	14	.35	.26
5	.46	.33	15	.46	.33
6	.78	.44	16	.61	.40
7	.59	.37	17	.66	.37
8	.63	.59	18	.63	.29
9	.74	.22	19	.57	.33
10	.35	.25	20	.74	.51

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจุบัน
มีค่าความเชื่อมั่น 0.68

ตาราง 11 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.41	.59	21	.31	.25
2	.65	.26	22	.44	.22
3	.48	.37	23	.26	.37
4	.35	.48	24	.39	.55
5	.50	.40	25	.57	.33
6	.67	.59	26	.55	.22
7	.56	.66	27	.50	.26
8	.41	.37	28	.55	.29
9	.41	.51	29	.50	.62
10	.48	.44	30	.68	.48
11	.63	.51	31	.35	.33
12	.56	.29	32	.44	.44
13	.24	.33	33	.50	.33
14	.50	.26	34	.70	.29
15	.46	.33	35	.35	.26
16	.59	.29	36	.43	.33
17	.54	.48	37	.41	.37
18	.63	.44	38	.43	.26
19	.46	.25	39	.31	.40
20	.67	.29	40	.37	.29

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.77

ตาราง 12 แสดงค่าความเชื่อมั่นการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

คนที่	ผู้ตรวจคนที่ 1 (X)	ผู้ตรวจคนที่ 2 (Y)	X^2	Y^2	XY
1	20	20	400	400	400
2	15	12	225	144	180
3	18	20	324	400	360
4	19	15	361	225	285
5	20	16	400	256	320
6	17	15	289	225	255
7	23	18	529	324	414
8	19	18	361	324	342
9	22	23	484	529	506
10	21	24	441	576	504
11	20	18	400	324	360
12	21	23	441	529	483
13	18	16	324	256	288
14	23	20	529	400	460
15	18	15	324	225	270
16	21	22	441	484	462
17	21	23	441	529	483
18	26	24	676	576	624
19	22	19	484	361	418
20	26	23	676	529	598
21	26	25	676	625	650
22	27	25	729	625	675
23	24	22	576	484	528
24	20	19	400	361	380
25	23	21	529	441	483

(ต่อ)

คนที่	ผู้ตรวจคนที่ 1 (X)	ผู้ตรวจคนที่ 2 (Y)	X^2	Y^2	XY
26	23	24	529	576	552
27	21	21	441	441	441
28	24	26	576	676	624
29	21	22	441	484	462
30	23	25	529	625	575
31	16	18	256	324	288
32	19	17	361	289	323
33	26	27	676	729	702
34	20	22	400	484	440
35	18	16	324	256	288
36	19	18	361	324	342
37	20	18	400	324	360
38	24	23	576	529	552
39	14	11	196	121	154
40	14	12	196	144	168
41	22	19	484	361	418
42	20	19	400	361	380
43	14	11	196	121	154
44	17	12	289	144	204
45	21	15	441	225	315
46	9	7	81	49	63
47	19	16	361	256	304
48	16	23	256	529	368
49	22	25	484	625	550
50	23	23	529	529	529
Σ	1015	966	21243	19678	20284

การตรวจให้คะแนนความสามารถในการเขียนของผู้ตรวจ 2 คนมีค่าความเชื่อมั่น 0.84

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	ค่า t-distribution	ข้อที่	ค่า t-distribution
1	3.29	11	4.86
2	2.59	12	2.19
3	3.56	13	3.48
4	3.97	14	5.07
5	2.82	15	3.44
6	3.08	16	6.10
7	2.19	17	3.50
8	3.26	18	3.71
9	3.37	19	4.10
10	3.87	20	2.74

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.72

ตาราง 14 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน

ตอนที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายตอน				รวม (40 คะแนน)	คะแนนสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)
	1 (10 คะแนน)	2 (10คะแนน)	3 (10 คะแนน)	4 (10 คะแนน)		
1	8	9	10	10	37	19
2	8	8	6	9	31	18
3	8	9	7	6	30	17
4	10	9	8	8	35	15
5	7	8	9	7	31	17
6	10	9	10	10	39	17
7	5	8	8	4	25	16
8	6	10	7	10	33	18
9	6	9	8	6	29	15
10	7	10	9	7	33	18
11	10	10	10	10	40	18
12	7	9	8	10	34	17
13	7	8	8	6	29	18
14	9	9	9	10	37	17
15	10	9	8	10	37	19
16	7	5	5	3	20	13
17	8	8	8	8	32	18
18	9	8	7	9	33	19
19	10	7	8	10	35	18
20	8	8	9	9	34	16
21	10	9	9	10	38	17
22	8	8	7	9	32	15
23	8	8	7	10	33	17
24	9	10	9	10	38	17
25	8	8	8	10	34	18

(ต่อ)

ตอนที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายตอน				รวม (40 คะแนน)	คะแนนสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)
	1 (10 คะแนน)	2 (10 คะแนน)	3 (10 คะแนน)	4 (10 คะแนน)		
26	8	8	8	6	30	15
27	8	9	7	8	32	16
28	8	9	9	9	36	18
29	9	10	10	5	34	17
30	10	9	8	10	37	16
Σ	247	258	244	249	998	509

การหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

$$E_1 = \left[\frac{998}{\frac{30}{40}} \right] \times 100$$

$$E_1 = 83.17$$

$$E_2 = \left[\frac{509}{\frac{30}{20}} \right] \times 100$$

$$E_2 = 84.83$$

สรุป แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องทฤษฎีใหม่สวนไผ่หวาน มีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 83.17/84.83$

ตาราง 15 แสดงคะแนนการหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งโน้บัจยสี่

ตอนที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายตอน				รวม (40 คะแนน)	คะแนนสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)
	1 (10 คะแนน)	2 (10 คะแนน)	3 (10 คะแนน)	4 (10 คะแนน)		
1	10	10	9	8.5	37.5	18
2	8.5	7	10	9.5	35	19
3	10	8	8	9	35	18
4	10	5	9	9	33	18
5	8	10	10	8	36	18
6	10	9	9	8.5	36.5	19
7	9	8	10	7.5	34.5	18
8	9	7	7	7	30	15
9	8.5	6	5	6	25.5	13
10	9.5	5	5	8.5	28	12
11	9	9	10	9.5	37.5	19
12	10	7	8	7.5	32.5	16
13	10	9	8	7	34	19
14	8.5	8	8	8.5	33	17
15	10	10	8	9.5	37.5	17
16	6.5	4	4	3	17.5	6
17	10	9	10	7	36	19
18	9	7	10	9	35	16
19	10	6	7	4	27	15
20	9	8	7	9	33	19
21	10	7	10	8.5	35.5	19
22	10	8	10	6	34	18
23	10	10	7	7.5	34.5	16
24	9	9	9	6.5	33.5	12
25	10	9	10	9	38	19

(ต่อ)

ตอนที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายตอน				รวม (40 คะแนน)	คะแนนสอบ หลังเรียน (20 คะแนน)
	1 (10 คะแนน)	2 (10คะแนน)	3 (10 คะแนน)	4 (10 คะแนน)		
26	10	5	8	6	29	15
27	8.5	7	7	8.5	31	19
28	8	10	10	10	38	17
29	10	9	10	8.5	37.5	19
30	10	9	10	10	39	18
Σ	280	235	253	236	1004	503

การหาประสิทธิภาพแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

$$E_1 = \left[\frac{\frac{1004}{30}}{40} \right] \times 100$$

$$E_1 = 83.67$$

$$E_2 = \left[\frac{\frac{503}{30}}{20} \right] \times 100$$

$$E_2 = 83.83$$

สรุป แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องหนึ่งในปัจจัยสี่ มีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 83.67/83.83$

ตาราง 16 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	10	14	1	20	22
2	26	28	2	28	28
3	13	25	3	22	24
4	20	27	4	18	25
5	12	15	5	17	22
6	25	27	6	14	21
7	16	17	7	15	21
8	7	18	8	29	31
9	21	23	9	23	26
10	22	32	10	23	24
11	15	24	11	13	20
12	24	30	12	11	11
13	22	29	13	17	22
14	19	21	14	18	26
15	22	26	15	15	20
16	20	30	16	25	29
17	17	30	17	16	20
18	13	20	18	14	14
19	24	28	19	20	26
20	28	29	20	19	23
21	27	30	21	28	38
22	27	33	22	25	31
23	12	20	23	29	29
24	28	34	24	20	25
25	18	20	25	25	29

(ต่อ)

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
26	21	28	26	18	18
27	19	23	27	18	18
28	23	28	28	25	25
29	22	29	29	25	29
30	14	21	30	22	22
31	13	20	31	28	30
32	26	28	32	19	21
33	24	25	33	13	15
34	13	16	34	16	19
35	28	30	35	24	25
36	17	22	36	26	31
รวม	708	899	รวม	738	860
เฉลี่ย	19.66	24.97	เฉลี่ย	20.50	23.88

ตาราง 17 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	3	12	1	13	20
2	20	21	2	21	23
3	14	15	3	16	18
4	15	18	4	13	15
5	2	15	5	4	9
6	21	24	6	15	16
7	10	22	7	21	23
8	3	20	8	22	23
9	15	18	9	23	26
10	20	25	10	20	23
11	5	9	11	14	18
12	12	16	12	3	3
13	22	28	13	10	11
14	12	18	14	17	20
15	25	26	15	20	22
16	12	23	16	15	23
17	18	26	17	16	19
18	7	16	18	7	17
19	6	19	19	19	23
20	23	24	20	18	21
21	20	24	21	20	28
22	20	25	22	20	24
23	15	22	23	21	24
24	27	29	24	22	23
25	17	20	25	23	25

(ต่อ)

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
26	19	24	26	19	20
27	12	13	27	20	20
28	21	28	28	23	24
29	13	23	29	19	21
30	11	16	30	16	18
31	8	14	31	16	22
32	13	20	32	23	25
33	8	20	33	8	10
34	12	17	34	15	19
35	16	21	35	19	22
36	7	20	36	21	25
รวม	504	731	รวม	612	723
เฉลี่ย	14.00	20.30	เฉลี่ย	17.00	20.08

ตาราง 18 แสดงคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	67	83	1	83	83
2	82	84	2	76	89
3	91	94	3	62	64
4	77	79	4	70	75
5	70	75	5	74	77
6	79	81	6	72	75
7	69	83	7	80	81
8	68	84	8	74	76
9	64	92	9	77	87
10	81	85	10	79	87
11	71	85	11	85	88
12	77	84	12	64	75
13	83	88	13	68	73
14	84	84	14	61	66
15	78	86	15	87	92
16	78	82	16	80	86
17	88	90	17	69	81
18	72	85	18	75	80
19	94	96	19	75	80
20	82	86	20	64	70
21	77	81	21	89	90
22	64	80	22	71	72
23	66	91	23	83	91
24	87	91	24	70	72
25	69	78	25	86	94

(ต่อ)

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
26	73	79	26	56	74
27	77	88	27	90	91
28	82	95	28	88	88
29	86	87	29	81	93
30	79	82	30	81	81
31	74	76	31	78	82
32	78	81	32	79	83
33	71	83	33	84	85
34	77	80	34	82	90
35	74	98	35	81	81
36	81	84	36	84	86
รวม	2770	3060	รวม	2758	2938
เฉลี่ย	76.94	85.00	เฉลี่ย	76.61	81.61

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการสอน

1. รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์เพ็ญฤทัย ฐิตินิรามัย
อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนจตุรสิริวิทยานุกูล จังหวัดชัยภูมิ
3. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์
ภาคการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์
นักวิชาการ 9 สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

1. รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ทัศนาก้องภักดี
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ดร.บรรเจอดพร รัตนพันธ์
อาจารย์ 1 ช่วยราชการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. อาจารย์ราณี เพชรรัตน์
อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านโฆมหัก จังหวัดกำแพงเพชร

แบบทดสอบท้ายตอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

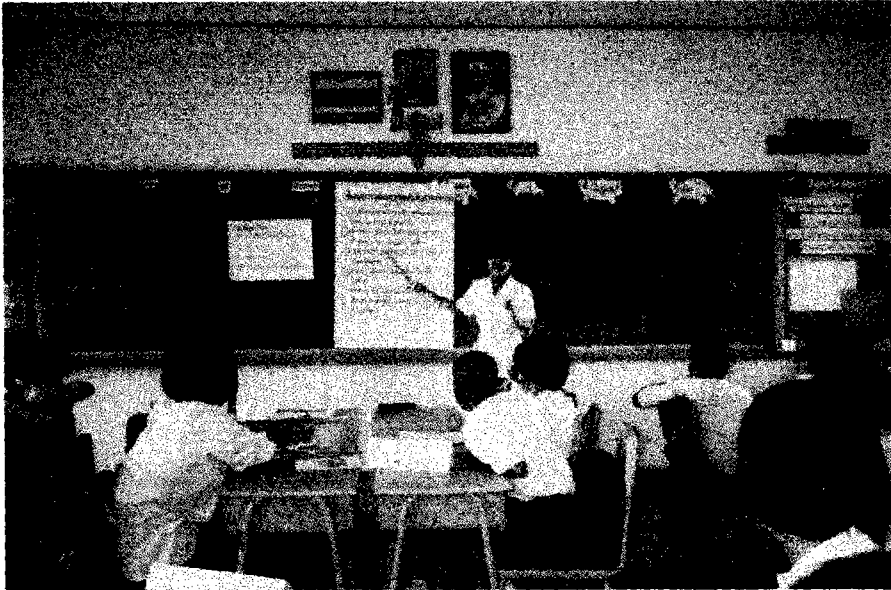
1. อาจารย์สวัสดิชัย ศรีพนมนาการ
ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
2. อาจารย์ผดุงศักดิ์ วิศิษฐ์ภูมิกุล
ศึกษานิเทศก์ 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
3. อาจารย์แสงอรุณ ดันเจริญ
อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง) จังหวัดสระแก้ว

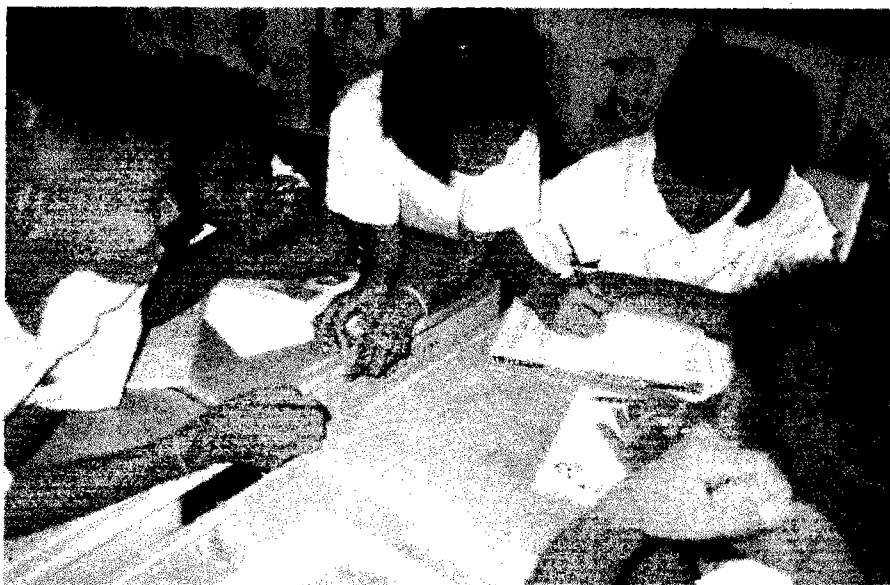
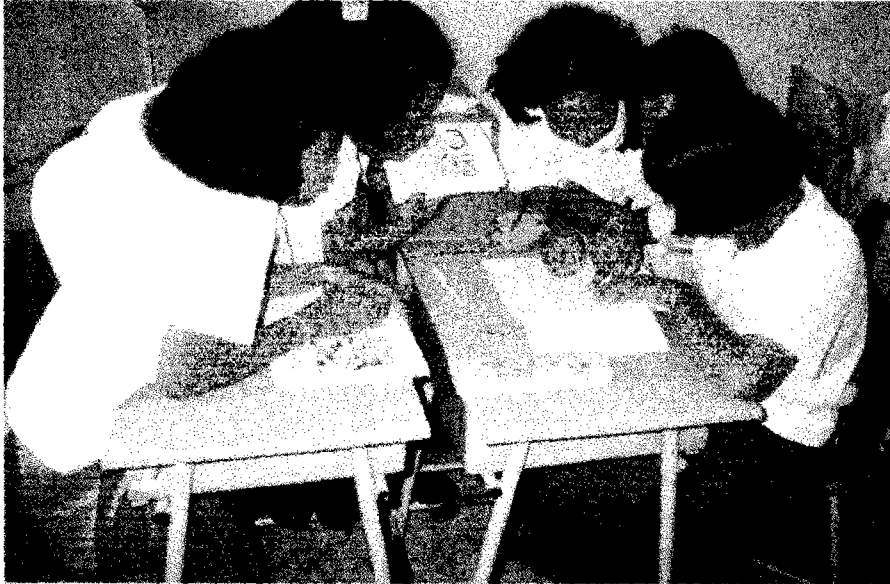
ผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

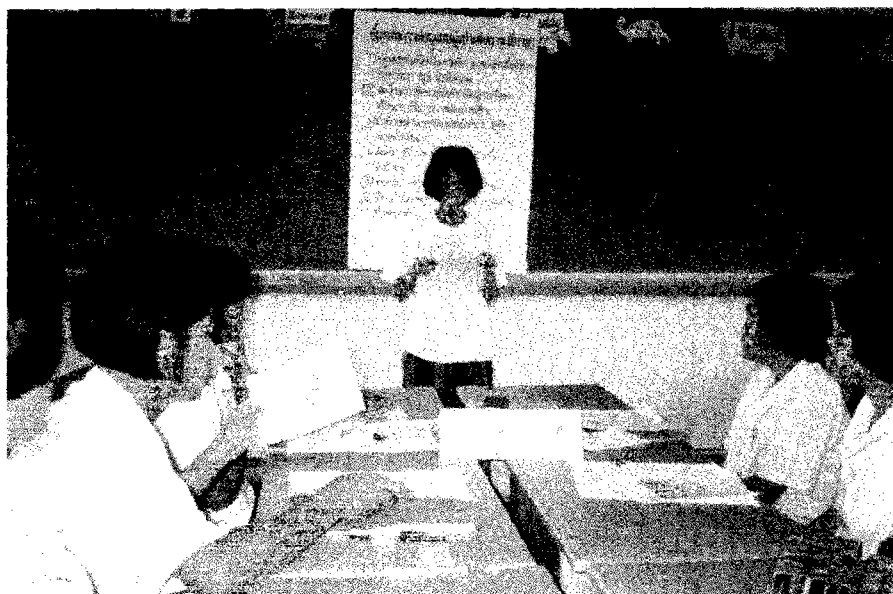
- อาจารย์เพ็ญฤทัย จูตินิรมัย อาจารย์ 2 ระดับ 7 (ครูดีเด่นด้านการสอนวิชาภาษาไทย)

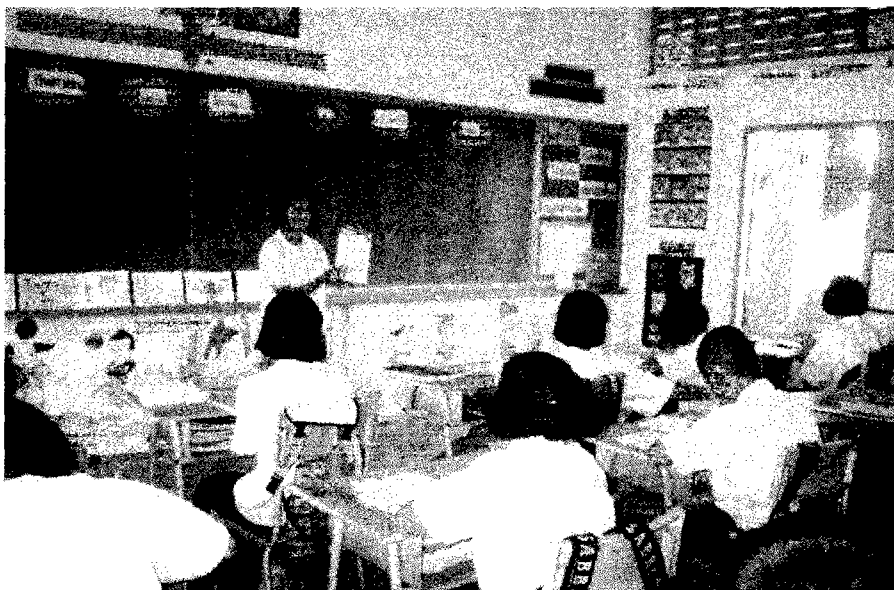
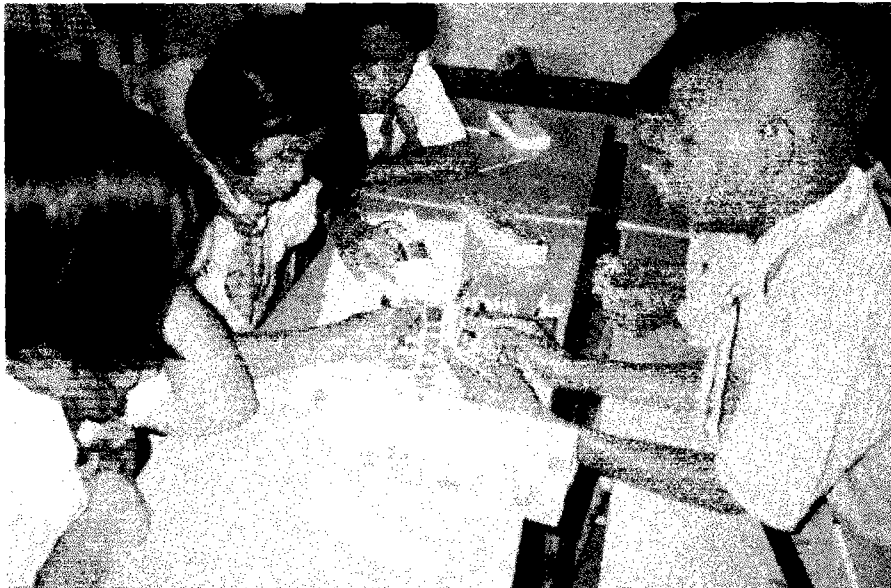
ภาคผนวก ช

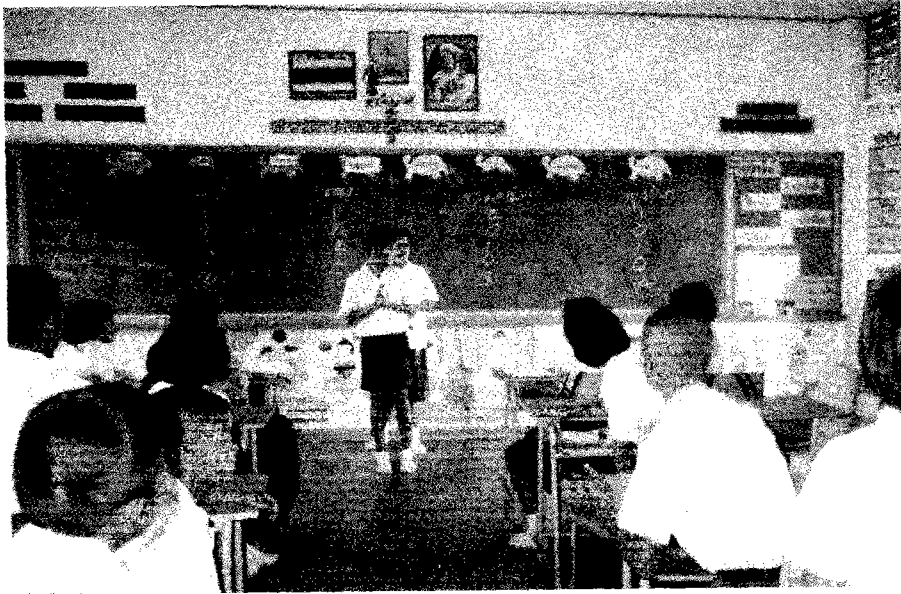
ภาพแสดงบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 3

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอรรณฎา ชื่อสกุล ฤาชัย

เกิดวันที่ 13 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2512

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 89 หมู่ 2 ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก 26000

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง) ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2523	ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลนครนายก
พ.ศ. 2529	ระดับมัธยมศึกษา (แผนกอังกฤษ-ฝรั่งเศส) จากโรงเรียนนครนายกวิทยาคม
พ.ศ. 2533	กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2541	กศ.ม. (วิชาเอกการประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
อรรณฎา ฤาชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา
พฤศจิกายน 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนอนุบาลวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 72 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 36 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 60 คาบ คาบละ 20 นาที

แบบแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบสุ่มและมีการสอบครั้งแรกกับสอบครั้งหลัง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองค่าที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent samples) ในรูป Difference Score

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF READING COMPREHENSION, WRITING ABILITY AND ATTITUDES
TOWARD THAI LANGUAGE LEARNING OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS
THROUGH THE CONCENTRATED LANGUAGE ENCOUNTERS
AND THE INSTRUCTION IN THE TEACHER' S MANUAL

AN ABSTRACT
BY
ARANYA RUECHAI

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Elementary Educational
at Srinakharinvirot University

November 1998

The purpose of this study was to compare Prathom Suksa VI students' reading comprehension, writing ability and attitudes toward Thai language learning through the Concentrated Language Encounters Teaching and the instruction in the Teacher's Manual.

The subjects for this study consisted of 72 students of Prathom Suksa VI at Watsakaew Kindergarten School, Amphoe Muang Sakaew, Changwat Sakaew, during the first semester of the 1998 Academic Year. They were randomly selected by using the simple random sampling technique, and dividing into two groups of the experimental and control groups, with 36 students in each group. The experimental group was taught through the Concentrated Language Encounters Teaching Model III ; whereas the control group was taught through the instruction in the Teacher's Manual. Both groups were taught by the researcher for 60 periods of 20 minutes each.

The design of this study was the randomized control group pretest-posttest one. The data was statistically analyzed by using the t-test for independent samples in form of difference scores.

The finding results were as follows.

1. The reading comprehension of students taught through the Concentrated Language Encounters Teaching Model III was significantly higher than that of students taught by the instruction in the Teacher's Manual at the .01 level.
2. The writing ability of students taught through the Concentrated Language Encounters Teaching Model III was significantly higher than that of students taught by the instruction in the Teacher's Manual at the .01 level.
3. The students' learning attitude toward Thai Language taught through the Concentrated Language Encounters teaching Model III was significantly higher than that of students taught by the instruction in the Teacher's Manual at the .05 level.